

שבת שמחה

עדיקים במיתתו קרובים חיים

סיון

מי יתן ראשי מים ועיני מקור דמעה ואבכ"ה (כ"ה אב) יומם ולילה (יכמיהו ח)

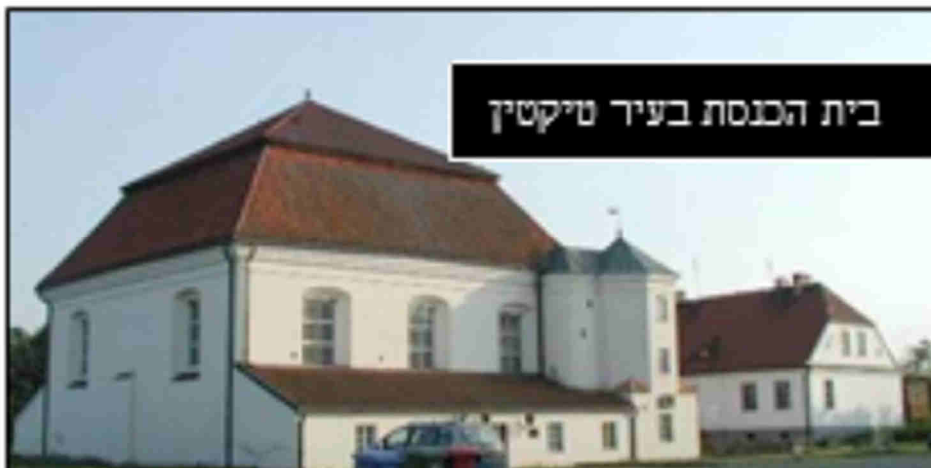

א סיון תק"ו

רבי מאיר ב"ר שמואל שמעלקא זי"ע בעל מהר"ם טיקטין

רבינו הגה"ק רבי מאיר הלוי האראוויטץ מהר"ם טיקטין זי"ע נולד לאביו הגה"ק ר' שמואל שמעלקא מטורנא זי"ע בן הגה"ק ר' יהושע הארוך זי"ע בן הגה"ק רכבה"ג ר' פנחס הלוי איש הארוויטץ זי"ע

בית הכנסת בעיר טיקטין

רבינו היה חסיד קדוש ועניו מאוד שאין גומרין עליו את ההלל, פניו הי' כאחד משרפי מעלה וזואר באש קודש, כמלאך ה' צבקות, שר התורה בקי בשבילי דרקייע בנגלה ובנסתר כל רז לא אנים לי', לא היה מערב לימודו נגלה והנסתר, בז' שנים למד תורת הנגלה, ובז' שנים תורות הנסתר, מפורסם לאיש מופת גדול ונורא שראוי שתשרה עליו השכינה ורבים השיב מעון.

בנו הגה"ק ר' יוקל מגלוגא ובראד זי"ע זי"ע נולד לו בשנים שעסק בנגלה, ובנו השני הגה"ק ר' צבי הירש מטשארטקאו זי"ע נולד לו בשנים שלמד נסתר.

דרכו של רבינו היה מעולם שלא לתת מכתב תעודה לרב או שוחט ובודק וסופר וכו', והיה שוחט ובודק אחד בעל עסקן גדול באומנותו בחריפות ובקיאיות, וחרר לדבר ה' והשגב כי בטח לא ימנע רבינו לתת עליו תעודתו, ורבינו דחהו מיום ליום עד לערך חצי שנה, פעם אחד הפליר בו השוחט ליתן לו תעודתו ונסיונו, או יזכר לו בהותו, וכראות רבינו כי אין מפלט לו, קראו לו לחוץ וקנה עיניו במטפחתו ויאמר לו: "הבט נא השמימה" וירא ממעל לו על פני אויר, עומד איש, וסכין השחיטה ומשחזת בידו, אמר לו רבינו "ראה כי זה כ"ה שנים הוא עומד לתקן הפגימות שנעשה בו, והסכין היה טוב, אך ע"י קלותו ועוונותיו הגיע פגימות בסכיניו בעת השחיטה, ועתה במה תערוב לי כי לא תשחית מעשיך?" אז חזר לאחוריו ולא רצה להיות שוחט ובודק עוד.

קודם הסתלקתו אור רבינו לבניו שלא יכתבו על מצבתו תוארים, אף שנתגלה לו מן השמים "שראוי שתשרה עליו שכינה כמשה רבינו ע"ה אלא שאין הדור ראוי לכך... שאלוהו את רבינו מי ימלא מקומו אחריו, וכתב קושיא בש"ס ותירוץ לקושיא זו, ומי אשר יזכה לכוון תירוץ הוא ראוי לשבת על כסאו... ושלחו הקושיא לגדולי הדור ולבניו, ומכולם זכה הגה"ק ר' שלום רוקח זי"ע בן הגה"ק ר' אלעזר אב"ד אמשטרדם זי"ע זקיניו של הרה"ק ר' שלום רוקח מצעלזא בעל שר שלום זי"ע, ושלחו לו כתב רבנות.

נסתלק לגנזי מרומים ראש חודש סיון מ"ה לעומר בשנת תק"ו ומנוחתו כבוד טיקטין

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

רבי יוסף אהרן ב"ר אליעזר זאב זי"ע בעל יד יוסף מבוטשעטש

רבינו הרה"ק רבי יוסף אהרן מארילוס אב"ד בוטאטשט ודק"ק דארהוי הנקרא דער קליינער בעש"ט בעל יד יוסף נולד בשנת תקצ"ה בעיירה בוטשעטש לאביו רבי אליעזר זאב זי"ע האדמו"ר הראשון ומייסד שושלת חסידות בוטשעטש בוטושאן, מראשוני מפיצי דרך החסידות ברומניה. בן הגה"ק רבי חיים זי"ע מגזע הגה"ק רבי צבי הירש אשכנזי החכם צבי זי"ע, ולאמו הרבנית הצדיקת מרת סימא רויזא ע"ה

מצבתו

רבינו נודע כלדין נגזב וקדוש עליון אשר רבים ניאוחו לאורו ונשעו על ידו בדבר ישועה ורחמים, ובפרט נודע בצחינת לדיק גוזר וכאשר ילא מפיו הקדוש כן הי במשך שישים שנה הנהיג את ישראל.

בשנת תר"י נישא להרבנית הלדיקת מרת פערל ע"ה בת ר' לוי יצחק פרנקל אב"ד בוקרסט זי"ע. חתונה היה מיוחס למרן הבעל סם טוב זי"ע, ולהרה"ק ר' לוי יצחק מזבדניטשוב בעל קדושת לוי זי"ע ולהרה"ק ר' חיים משערנוויטץ בעל מאר מיים חיים זי"ע

כאשר נסתלק אביו בזום שישי ג' בטבת תרי"ב הוכתר רבינו לאדמו"ר למלא מקומו שהיה אז אבדן דן שבע עשרה שנה. וסיפר שבמספר שבעות לאחר פטירת אביו נסע לשבות אלל הרה"ק ר' שלום מצעלזא זי"ע שכבדו לעלות לתורה בעליית "שישי" וזיווה לקוראו בכינוי "מורה מורינו" שנחשב לנדיד מאד מצעלז, כמו כן, אמר הרה"ק ר' שלום מצעלז לחסידיו: שאת דברי תורתו שאמר בשבת הבינו לאשורם רק שלשה, ביניהם היה רבינו.

בגיל שמונה עשרה הוסמך לרבנות על ידי הרה"ק ר' שלום מצעלזא זי"ע

כונה על ידי חסידיו דוכו בכינוי "דער קליינער בעש"ט" (הבעש"ט הקטן) בגלל מופתיו הגלויים. עד שהיה שגור צפי חסידים ברחבי רומניה וגליציה ש"כל מי שנגע ב'קלחמקע' (ידיה) של בוטשעטש, נשע.

כיהן באדמו"רות למעלה משישים שנה ונחשב לזקן האדמו"רים,

בחגים ובשבתות מיוחדות כשחסידים רבים ערכו נסיעה אליו, היה בית מדרשו כר מהכיל את המון העם, ורק הרבנים והמיוחסים יכלו להיכנס פנימה, ושאר החסידים היו נשארים בחוץ.

במשך כל שנות הנהגתו לא נתן שידפיו את דברות קדשו מטעם הכמוס עמו, חוץ מהשנה האחרונה בה הגיע להסחופ כלל חסיד מופלג מגליציה שהעלה דברות קדשו על הכתב והסכים על ידו להדפיסם ומזה נשתיירה ברכה לדורות ספרו הק' 'יד יוסף' עה"ת תוכו לרוף אהבה והעוררות לעבודת הבורא.

נסתלק בראש חודש סיון בשנת תרע"ג ומנחתו כבוד באוהל אביו בעיירה בוטשעטש

עד מלחמת העולם השנייה היו מגיעים בזום היארלייט בזום היארלייט של אביו אלפי חסידים מרומניה ומחוצה לה לפקוד את המקום וסיפורי מופת נקשרו בזיונו.

הרה"ק רבי מנחם מענדל מארילוס שליט"א מאנטוורפן סיפר את גם הללתו המיוחדת שקרה לו לפני כמה שנים כשצא להשתטח בזיון הק' בוטשעטשע, ובנס הפסיד את המטום שטם בחזרה לאנטוורפן, דבר שעלה לו בזיוק אצל הילל את חייו כאשר שמעו כולם שאותו מטום התרסק בדרך לבריסל.

את מקומו מילא מקום בנו הרה"ק ר' אליעזר זאב זי"ע

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן.

מתורתו של רבינו

הלומד מחבורו פרק אחד או הלכה אחת או פסיק אחד או דיבור אחד או אפילו אות אחד צריך לנהוג בו כבוד גו'. אין כבוד אלא תורה. (מסכת אבות ו') והוא אומר נמי כאן הלומד מחבירו פרק אחר או הלכה אחת וכו' צריך לנהוג בו כבוד ר"ל: ישלימו לו מן השמים מדה כנגד מדה שיזכה לתלמידים חברים שמחכימים את רבם להוסיף לקח וחכמה על חכמתו להוסיף חכמה בתורתו בקדושה ולהעמיק בה וזהו הכבוד, שאין כבוד אלא תורה. (יד יוסף)

לע"נ ריזל בת משה אהרן נ"י

א סיון תרפ"ח

רבי אליעזר דוד ב"ר עמרם גרינוואלד אב"ד סאטמאר בעל קרן לדוד

רבינו הגה"ק רבי אליעזר דוד גרינוואלד אב"ד סאטמאר בעל קרן לדוד זי"ע נולד ב"ד שבט תרכ"ו בטשארנא אונגארן לאביו הגה"ק ר' עמרם זי"ע בן הגה"ק ר' יוסף אב"ד טשעטשאויטץ זי"ע נין ונכד להגאונים הגה"ק ר' מאיר ב"ר יצחק אשכנזי מאייזענשטאט בעל פנים מאירות והגה"ק ר' צבי אשכנזי מלובב בעל חכם צבי זי"ע ולמעלה בקודש הגה"ק רבינו יהודה ליווא בעל המהר"ל מפראג זי"ע בן הגה"ק ר' בצלאל מווארמייזא זי"ע עד דוד מלך ישראל חי וקיים ע"ה, ולאמו הרבנית הצדקות מרת אסתר ע"ה

רוב עתותיו אז לזכר הלכות לאוסקוי שמעתתא אליבא דהלכתא. וסיפר רבינו בעלמא שהיה לו סייעתא דשמיא צעת שעסק בספרו שפ"א שזהותו חוץ לזיתו ככפר כלי לנח מטרתותיו וזהותו פנוי כתיב משם איזה תשובות לשואלים, ונכרך לענין איזה בירור הלכה לעיין בתשובות מהרש"ל, וקם לא הי' דנמלא ספרים ושאל לאחד מזני הכפר אם יש מי שיש לו ספרים? והשיב שיש לו איזה גמרות ישנות ועוד איזה ספר, והביאם לו, והי' זה ספר שו"ת מהרש"ל. (הקדמה קרן לדוד) אבל רבינו לא זכה לגומרו בחייו כי צבת קודש פרשת במדבר תרפ"ח חלץ במחלת לבו שדאג תמיד בעבור תלמידיו וגידל ילומים ופרנס אלמנות, וידע שצא עתו וקידש וטיהר עצמו בהכנה גדולה מאוד, וספרו הג"ל נגמר אחר פטירתו. הרה"ק ר' יוסף גרינוואלד האלמו"ר מפאפא בעל ויחי יוסף זי"ע שהיה תלמידו ואנשי ביתו, אמר רבינו היה נמגדולי הדור בימיו, ואעפ"כ איזה למקרביו לקחת הסכמה על ספרו מהגה"ק ר' מרדכי לייב ווינקלער בעל לבושי מרדכי אב"ד מאד זי"ע כי הגה"ק מרן החת"ס סופר זי"ע איזה שלא ידפיסו שום ספר ללא הסכמה. וה' הדין האמת לקח אותו אליו לננוי מרומים בראש חודש סיון בשנת תרפ"ח. ומנו"כ בעיר סאטמאר. רבינו לא נשאר אחריו זש"ק. וסיפר שבין המספידים היה הרה"ק ר' שלמה זלמן עהרנרייך אב"ד שאמלויא בעל אבן שלמה הי"ד זי"ע ועורר את הקהל לתשובה בענין צניעות ואמר: שהלדיק נקרא מלבוש הדור ולמה לוקינו בחסרון הלדיק שהוא המלבוש? כי הקב"ה מענישנו מדה כנגד מדה על אשר אין אנו משיגים על נשותינו ובנותינו שלא ילכו במלבושי פריצות ושחץ. זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

רבינו היה גאון מפורסם ולדיק נשגב מופת הדור והדרו. בכל ימיו לחם מלחמתו של תורה, בכל כחו ונפשו תקן תקנות יפות וגלות, בנה בתי מדרשים ופערי תורה ותפלה דרשותיו ותפילותיו היו דלמעות ודכבי, שכל שומעו בכה עמו ושב בתשובה. במסירת נפשו לחם נגד הפושעים, ובכל פנה ופנה הרם קרן התורה והיראה. וסיפר בהיותו אב"ד סאטמאר הכריז רבינו איסור מלקנות בחניות של פושעי ישראל המחזיקים חנויותיהם פתוחות בשבת קודש, והרעיש על זה עד שרצו לערוך נגדו משפט בערכאות של גויים, ודקש בדברים שאינו חוזר מדבריו, ואפילו אם הערכאות יענשו אותו במאסר ר"ל הוא מוכן לקבל על עצמו מאסר ר"ל, ופושע ישראל אחד החליף נגדו בדברי חליפות ועזות ונענש במיתה משונה רח"ל שו"ת ויען יוסף) בצחרותו למד לכל אחיו הגדול הגה"ק ר' משה אב"ד חוסט בעל ערוגת הבשם זי"ע בהתמדה נפלאה עד שדרשת בר מלואה שלו חזר בעצמו. בן ט"ז שנים נסע לישיבת הגה"ק ר' שמואל עהרענפעלד אב"ד מאטערסדארף בעל חתן סופר זי"ע וקם כינו אותו בשם הכבוד ר' אליעזר חריף. וקבל סמיכה להוראה מאחיו הגדול זי"ע ומהרה"ק ר' חנניה יוס טוב טייטלבוים מסיגעט בעל קדושת יוס טוב זי"ע ומהגה"ק ר' נתן נטע לאנדא אב"ד אושפיץ בעל עורה שחר זי"ע ומהרה"ק ר' שלמה האלבערשטאם מצאבוב זי"ע ומהגה"ק ר' יהודה גרינפעלד אב"ד סעמיהאלי בעל קול יהודה זי"ע והיה מסתופף בכל הרה"ק ר' יהושע רוקח מצעלזא זי"ע ומצנו הרה"ק ר' ישכר דוב זי"ע ומהרה"ק ר' יחזקאל האלבערשטאם בעל דברי יחזקאל משינאווא זי"ע. כשהגעו לפרקו בשנת תרמ"ט נשא לבתו של הגה"ק ר' יעקב רפאפורט מצרדיוב זי"ע ששם למד עם בחרים מופלגים כל היום. ובשנת תרנ"ה למד גם עם הישיבה גדולה של אחיו הגדול בחוסט. כשהי' בן ל' קבלו אותו בסערדהעלי לדומץ ותפס ישיבה גדולה. ובשנת תרס"ו נתקבל לאב"ד צעהלים, ובשנת תרע"ג לאב"ד אויבערווישא רחמעינא, ובשנת תרפ"א ב' דראש חודש אדר ב' לאב"ד סאטמאר. קם נחרב ישיבתו כת"ק תלמידים וישבו תמיד לפניו לשמוע מפיו תורה ועבודה. וגם היה דרשן מחונן ובני קהלתו התרשמו ביותר מדברי המוסר שהיה אומר בדקשותו ברגשות קודש. פעם הכביע בדרשתו על יהודים שנמצאים במזוקה כלכלית, וראשית דבר מקמאים בהולאות לדברי קדושה ומלכות התורה, למי הם דומים, לאותו יהודי שנסע בספינה בלב ים קמה סערה גדולה שאיימה על שלום הספינה, פנה רב החובל לכל הנוסעים ואמר עלינו להקל על כבוד הספינה ולכן כל הנוסעים מתבקשים לזרוק לים את החפצים שאפשר לוותר עליהם, קם היהודי ולקח את הטלית והתפילין שלו וזרקם לים. (ועלמו של אבא) בשנת תרפ"ה נתקבל לאב"ד פאפא אבל לא מש מסאטמאר, ובשנת תרפ"ז התחיל בהדפסת ספרו קרן לדוד שו"ת חלק אור"ח, שהקדיש

הבית החיים בעיר סאטמאר

מתורתו של רבינו

יצו ה' אתך את הברכה באסמך ובכל משלח ידך וברכך בארץ אשר ה' אלקיך נתן לך. (פרשת תבא כ"ח ח') ידוע דליכא מידי דלא רמיזי באורייתא, אי' בגמ' ואמר רבי יצחק לעולם ישליש אדם את מעותיו, שליש בקרקע, ושליש בפרקמטיא, ושליש תחת ידו (בבא מציעא מ"ב) והם מרומזים כאן, באסמך, הם תחת ידו שהיא דבר הסמוי מן העין, ובכל משלח ידך, הוא פרקמטיא, וברכך בארץ, הוא בקרקע. (קרן לדוד)

ב סיון תרצ"ו [א]

הרה"ק רבי ישראל ב"ר ברוך זי"ע בעל אהבת ישראל מוישזניץ

רבינו הרה"ק רבי ישראל האגער בעל אהבת ישראל מוישזניץ זי"ע נולד ביום ב' אלול שנת כת"ר בעיר ווישניץ כבן בכור לאביו הרה"ק ר' ברוך מוישזניץ בעל אמרי ברוך זי"ע בן הרה"ק רבי מנחם מענדיל בעל צמח צדיק ראש שושלת ווישניץ זי"ע) שהיה חתנו של הרה"ק רבי ישראל מרוזין זי"ע, שעל שמו נקרא רבינו) בן הרה"ק רבי חיים מקאסוב בעל תורת חיים זי"ע בן הרה"ק רבי מנחם מענדיל ראש שושלת קאסוב בעל אהבת שלום זי"ע בן הרה"ק רבי יעקב קאפיל חסיד זי"ע בעל התפילה של מרן רבינו הבעש"ט זי"ע ולאמו הרבנית הצדיקת מרת צפורה ע"ה בת הרה"ק ר' אריה ליב שפירא מזיטאמיר זי"ע בן הרה"ק ר' שמואל אברהם אבא שפירא מסלאוויטא זי"ע בן הרה"ק ר' משה מסלאוויטא זי"ע הוא שפתח בית דפוס בסלאוויטא ונדפס בו ש"ס המפורסם "סלאוויטא" בן הרה"ק רבי פנחס שפירא מקאריץ בעל אמרי פינחס זי"ע בן הרה"ק ר' אברהם אבא שפירא זי"ע מגזע הגה"ק ר' נתן נטע שפירא מקראקא בעל מגלה עמוקות זי"ע משפחתו מקורה מהעיר שפיארא ומכאן מקור שם משפחתו שפירא

למקום שורשם, וכן מוכח שהרי כל דברי מוסר שמטיפים להם נופלים על אזניים עולות, והשיב לו בדרך משל, למה הדבר דומה, לשיכור שהולך בדרך ויש לפניו צור עמוק ומסוכן, ומרוב שכרותו אינו נותן אל לבו כלל שעוד מעט יפול לצור. והנה האיש שעומד מן הצד ורואה את השיכור בסכנה, הולך מיד ותופס אותו שלא יוכל להמשיך בדרכו עוד ולא יפול לצור, וכענין זה נר"ר להחזיק את הפושע שלא יפול עוד. (פניני תורה וחסידות)

סיפר הגה"ח ר' שלום הכהן בראנר ראש ישיבת צעלזא, וראש הכולל קדושת אהרן בעל חוקת היום ז"ל שפעם ראה רבינו בתחנת הרכבת ציערוסלב, ובין האנשים עמד גס יהודי מנוול מארע ומוכה שחין רח"ל, שאנשים התרחקו מלעמוד בד' אמותיו, ורבינו כרוב אהבתו לכל יהודי, חיבקו וניקרו כאהבת אב לבנו. (פניני תורה וחסידות)

פעם אמר רבינו: יש לדיקים הרואים דינים או קטרוגים על בני אדם, וכדי לפטרם מזה יכו או יקללו, אני אינני יכול לא להכות וכן לא לקלל, אכן כדי להמתיק מהאדם את הדינים הנני מלגלג עליו בשעת חלוקת היין. והייתה זאת מילתא דשכיחא, שהמשמשים הבחינו שרבינו שכה לשלוח לחיים לפלוני, וניסו כמה פעמים להזכיר שיגלה לו, אך הוא התעלם מהם.

דרכו של רבינו היה להשפיל את עצמו בדברי גנאי ובוז לפני אלו ששחרו לפתחו, וכה היה אומר להם: הנה מגיע בוקובינער יונגלטש (כי מולאו ומקורו היה בזיזניץ שבבוקובינה, ובאיזור הארץ גרו הרבה מתחדשים, פוזזים וריקים – מלבד זה נהגה אחר המלחמה העולם הראשונה שהביאה בעקבותיה רוחות זרות לסביבות אלו. ומכיון שהתחיל אז הנהגתו בגרוסוורדיין שיושביה היו יראי ה' המדקדקים בקלה וחמורה, אמר להם על עצמו כן) מתלבש ב'קפוטא ושאר בגדי משי, ומרמה את העולם

רבינו היה נודע כגאון וקדוש, אציהו ואוהבן של ישראל. והיה מקרב מאוד אפילו אנשים פשוטים מאוד והראה להם יתרת הכבוד, היה מגדולי מנהיגי דורו, ורבות יהודים ממזרח גליציה ומרומניה והונגריה הסתופפו צילו. כיהן כנשיא ואמרכל הכולל דוויזניץ ללדקת רבי מאיר בעל הנם, ופעל גדולות ונאורות למען יוצאי ארץ הקודש.

כיהן כרב העיירה צעווליא והגליל שבמאמרו, ואחר כך כיהן כאב"ד וויזניץ.

הרה"ק ר' יחזקאל פאנעט בעל כנסת יחזקאל מדעעש זי"ע ראה פעם את רבינו בהיותו אב"ד, התבטא עליו: האב"ד הזה הולך עם רגליו על הארץ וראשו מגיע השמימה.

העיד הרה"ק רבי אהרן ראטה בעל שומרי אמונים זי"ע על רבינו שזכה ברוחניות. וכן אמר רבינו על עצמו: פון ווי ווייס איך אז איך בין נישט א פארפאלענער ומנין אדע שעדיין יש בי ניוצן אלוהי, ואינו אב"ד! אז איך זעה א יוד וואס ער איז גיט אפילו ער איז נישט מיניע האב איך עהם ליב.

וסיפר שפעם אחת ראה נכדו הרה"ק ר' יהודה הורוויץ מדזיקוב זי"ע איך שרבינו מחבק יהודי גם ומגוש ולא יכל לסבול זאת, אחר כן שאל את זקינו רבינו: איך הוא מקרב כל כך לאנשים כאלו? אמר לו רבינו: למדנו קדש עצמן במותר לך, (מסכת יבמות כ') אפילו אם אין מחויבין מלד דין, (בשם כ"ק אדמו"ר מחוללות אברהם יחא שליט"א)

פעם צאלמע תפילת שבת קודש כשהגיע בצרכת אהבה רבה לסיום הצרכה הבוחר בעמו ישראל צאהבה הלך ממקומו לאיש שהיו מרננים עליו שגילח את אקנו צאותה שבת צבוקה, וחיבקו צאהבה עזה צאומרו: הבוחר בעמו ישראל צאהבה. גדול ולדיק אחד שאל את רבינו מדוע הוא מקרב פושעים וחוטאים, הלא כבר ילאו מקהל ה' ואינם רואים לחזור

מתורתו של רבינו
אתם נביאים היום כלכם לפני ה' אלקיכם ראשיכם שבטיכם זקניכם וְשִׁטְיִיכֶם כל איש ישראל. (פרשת נביאים כ"ט ט') אתם אותיות אמת שעל ידי אמת נצבים. כמו שאמרו חז"ל: קושטא קאי שיקרא לא קאי. (מסכת שבת ק"ד) (אור ישראל)
רבי יונתן אומר, כל המקיים את התורה מעני, סופו לקיימה מעושר. (מסכת אבות ד' ט') פירש רבינו: כל המקיים את התורה מעני, אין עני אלא בדעת (מסכת נדרים מ"א) סופו לקיימה מעושר, שעתידי לקיים המצוות מעושר, מתוך הבנה ומתיקות במצוה
אומר היה רבינו בשם האלשי"ך הקדוש, לפרש מקרא שכתוב: וְהָיָה טָרֶם יִקְרָאוּ וְאֵינִי אֶעֱנֶה עוֹד הֵם מְדַבְּרִים וְאֵינִי אֶשְׁמַע. (ישעיה ס"ה כ"ד) דהנה שלשה ברכות ראשונות ואחרונות של תפלת שמונה עשרה נקראות: ברכות השבח, והאמצעית הם של בקשה, כי מפני שמסדר תחילה בשבח של מקום לכן זוכה שיתקבלו תפלותיו, והיינו דכתיב "טרם יקרא ואני אענה" שכבר לפני ברכות הבקשות אענה על תפילותיהם, משום "עודם מדברים ואני אשמע", שטרם הבקשות הם מסדרים שבחו של מקום, ולכן כבר בשעה שהם מודים ומשבחים "רופא חולים ומתיר אסורים" כבר אז אמלא משאלותם לטובה.

פעם אחת עת היותו בקארלסבאד נחלה שם אחד מקרובי רבינו, הלך רבינו בכל יום לבקר, ושאלו אותו מדוע הוא הולך בכל יום כי היה לו לטורח גדול? והשיב: אני אוהב לקיים דברי חז"ל: המקרב את קרוביו ליהושא את בת אחותו עליו הכתוב אומר (ישעיהו נח, ט) אִזְ תִּקְרָא וְה' יַעֲנֶה (מסכת יבמות ס"ב ב- ג') ואמר: טעם הדבר שברכו אותו חז"ל בברכה זו אז תקרא וגו' כי האיש שמקרב קרוביו מקרב גם את ה' יתברך שהוא גם כן קרוב כדכתיב: קרוב ה' לכל קראיו (תהלים קמ"ה י"ח) וממילא הוא נענה מה' יתברך על בקשותיו כדכתיב: קרוב יהוה לכל קראיו לכל אשר יקראוהו באמת. (אור ישראל)

רבינו היה רגיל לסיים ולחתום אמירת התורה: ומדרך הטוב להיטיב, ממילא נשפעים חסדים ורחמים, כי מאחר שדרך הטוב להיטיב והקב"ה רוצה להפיע טובות לבני ישראל משום הכי נשפעים ממילא שפע ורחמים לישראל.

מתורתו של רבינו מאת בנו הרה"ק בעל אמרי חיים זי"ע שאמר בשמו

הרה"ק בעל אמרי חיים מויזניץ זי"ע אמר בשם אביו שהרודף אחר המותרות כדי לדמות עצמו לאחרים, והוא אינו בעל יכולת, הרי הוא משול לאותו הלך שראה בדרכו סוס ועגלה בנסיעתם, והחליט לרוץ בעקבות העגלה ולהשיגה, כי הרי בסך הכל מדובר בסוס אחד, אולם אותה העגלה הייתה במירוץ אחר עגלה שלפניה שהיתה רתומה לשני סוסים, מאחר והבעל עגלה החליט שאין

ב סיון תרצ"ו

הרה"ק רבי ישראל ב"ר ברוך זי"ע בעל אהבת ישראל מויושזני

בזה שמתנהג בעשי' אדמו"רות, ובכך גוחל את כספם שמכניסים לפדיון נפש. והיה מסכים ואומר להבטח אליו: נו, גם אתה מאוהב מטיפשים שנותנים לו כסף? (פניני תורה וחסידות)

פעם נכנסה אליו אשה פשוטה מאד, ורבינו דרכו שב ואמר לה את כל הדברים האלה, עמד עם חסיד אחד ואחרי שילאה האשה העז ואכל את רבינו: בשלמה אנחנו, יודעים זה כבר שאלל רבינו יש דברים שאי אפשר להבין ולהשיג, ולכן אף כאשר שומעים דברי גנות שרבינו אומר על עצמו אין לנו חוששים לכך, אבל אשה זו מרוב תמימותה תקבל את דברי רבינו לאמת, וכשהאכל חספה גנתו של רבינו שהיא לעמה שמעה מפיו, הביט עליו רבינו והגיב בחריפות, ולטעמך, וואס טיפטו מיט המהרהר, היינו לשיעורך שהקד סוכר שהגני רבי אידך אתה שואל עלילות, הרי זה כולל בגדל מהרהר אחרי רבו. (פניני תורה וחסידות)

וכמו כן הוא ידוע שלא החזיק רבינו את עצמו לכדי, ואף גינה וביזה את עצמו בזייויים שונים שלפי האמת אינו כי אם איש שפל ונזהר. היה מוגלה בצומויה, שהחישב על כסא האדמו"רות כמו "סיסטער צענקל", פירוש כמו שסנדלר מוריש לבניו את אומנותו שהוא התעסק בה במשך ימי חייו, כמו כן נתעטר בכתר האדמו"רות מחמת אבותיו ששימשו בכך, אך הוא מעלמו אינו ראוי כלל לזה. (פניני תורה וחסידות)

וסיפר פעם אחת שהה בקארלסבאד והגיע זורר גוי ושאלו אם הוא "רבינוענדר האגענר" כי הגיע מכתב עבדו, וענה רבינו בשלילה, שהוא אינו הרבינוענדר, ולפיכך לא העביר לו המכתבים. אזכהי והכי הגיע הגבאי שעוד הספיק לפגוש את הדובר עם המכתבים בידו, וכשאלו מדוע לא העבירם השיב שהאיש אמר לו שאינו רבי, ניסה המשמש להגיד לו שאכן הוא הוא הרבי מויוזניץ, אך הלה לא האמין לו שהרי שמע הודלאת יצעל לוי' להיפך. וכמדומה שבסוף הלליה רק אחרי הרבה עמל וגייעה להוכיח לו, שהאיש הזה הוא הוא הרבי מויוזניץ, ואז מסר את המכתבים. כשסיים הגבאי

מלדבר עם הדובר, נכנס אל הקודש ושאל "בשלמה לנו אומר רבינו שאין הוא אדמו"ר ניהא, אך מה איכפת ליה לומר לגוי זה שהוא כן רבי, ובכך היה חוסך ויכווחים מוותרים?", השיב לו רבינו: לעולם איננו רבי, ומה אעשה שהעולם טועים בי ונוהגים בי מעשי אדמו"רות. והנה לאחר שישלמו ימי ושנותיו, כשהגיעו ארבע ב"ד של מעלה מדוע לא מלאחתי חובתי בעולמי כמו שרבי ומנהיג לריד לעשות? השיב שמעולם לא הייתי רבי, וכי מה פשעיו ואשמי אם אחרים טעו בכך. והיה אם פעם אחת במשך ימי חיי בעולם הזה חסכים ואודה שהגני "רבינוענדר הגר", אפילו לגוי, נמלא אמתית וקבלתי על עצמי את התואר רבי, ואיך אוכל לתת דין וחשבון על כך, וכי מלאחתי ועשיתי מה שרבי לריד לעשות לחסידיו. (פניני תורה וחסידות)

פעם אחת נסע רבינו בצרכת וישב לידו אחד מחסידיו לויקוב שלל הכירו, וראהו אורחו חסיד שהוא חושב טובע רגיל כאחד החסידים ובה עמו בדברים, בתחילה שאל אותו החסיד היכן הוא מתגורר, השיב רבינו: שהוא דר בויוזניץ, וכששאל אותו צמח הוא בקי, ענהו שהוא לומד מעט חומש עם רש"י, שאל אותו אם זה להכיר את הגמל לדיק, וענה לו שלא זכה להכיר רק ראהו, שאל אותו אם זה להכיר את האמרי ברוך בנו של הגמל לדיק ואזיב של האהבת ישראל, וענהו באורחו סגנון שרק ראהו, שאל אותו החסיד: ומה אתה אומר על הרבי הגנוחי הדו בויוזניץ? הגיע רבינו את ידו בזיטול, כאומר שאין מה להתפעל מאוהבו לדיק, כששמע החסיד את דברי שינוי לכפסל, מלמל לעצמו: בקושי לומד חומש עם רש"י ויודע לומר מזינות על לדיקו הדור... רק כשהגיעו ליעדם וראה את קהל האלפים שהצטרפו בבית הגחיות לקבל את פני רבינו, הבין החסיד ליד מי יש יצב. (פניני תורה וחסידות)

ונכון לז'יין מה שפירש רבינו: ואל תאמן בעצמך עד יום מותך. (מסכת אבות פ"ב משנה ד') לכאורה הוא נגד מאמר חז"ל: אמר ר' חייא בר אבא אמר ר' יוחנן כיון שאלו רוב שנותיו של אלם

לבדל רב בין סוס אחד לשנים, וכמו כן העלגון שרכב והנהיג את שני סוסיו היה בדתו להספיק לעמוד בקצב הנסיעה של הכרכרה שלפניו שהיתה רתומה לארבעה סוסים אבירים, אך גם זו ניסתה למחר ולהשיג מכונית שנסעה בסמוך, ואילו נהגו של הרב סבור היה שמהירותו כמהירותה של הרבבת הקרובה. והנה אמנם כל אחד חושב שבינו לבין קודמו אין החילוק רב, אולם על כולם לדעת שאין הרדיפה נעצרת בקודמם, אלא אף הקודם וזה שלפניו כולם אצים ורצים. וכך גם הם פני הדברים אצל הרודפים אחר המתות שיש לאחרים, דומים הם להלך שרדף אחר הרוח...

הרה"ק בעל אמרי חיים ז"ע היה רגיל לומר בשם אביו שכלל הוא שצריך האדם להיות טוב לכל אחד אבל לא עם כל אחד, היינו שחייבים לסייע ולעזור לכל יהודי ולהטיב עליו עד כמה שידו מגעת, אבל לא יתחבר אלא עם מי שעל ידו יוסיף לו יראת שמים טהורה, ואפילו על קרובים שדרשו בגמי' (מסכת יבמות ס"ג) על הפסוק: אַז תִּקְרָא וְה' יִעֲנֶה. (ישעיהו נ"ח ט') אז תקרא וְה' יענה - זה המקרב את קרוביו. שאכן מצוה גדולה וחשובה היא אולם דוקא באופן שיהא טוב לכל אחד ולא עם כל אחד. וכך רואים במעשי האבות שאברהם על אף שבקש להפריד מלוט, עם כל זה הבטיחו כי מוכן הוא לעזרתו תמיד ובוים בו יהיה זקוק לטובתו יעמוד לצדו וכמו שפירש רש"י: אִם הַשָּׁמַל וְאֵימָנָה - בכל אשר תשב לא אתרחק ממך ואעמוד לך למגן ולעזר, (פרשת לך לך י"ג ט') ואכן כשנשבע על ידי המלכים מקרא מלא דבר הכתוב (לקמן י"ד י') וְיִשְׁמַע אֲבָרָם כִּי נִשְׁבַּע אֲחֵי וְיָרַק אֶת חֲנִיבֵי וְלִי בֵיתוֹ שְׁמֵנָה עֶשֶׂר וְשֵׁשׁ מֵאוֹת וְיִרְדֵּף עַד דָּן. שרדף אחרי השובים כדי לשחררו, ואף העתיר להתפלל בעבורו כשהיה סודם, ואמנם זכותו של אברהם עמדה לו ללוט כמו שנאמר (לקמן פרשת וירא ט"ט כ"ט) וְיָהִי בַשָּׁחַת אֱלֹהִים אֶת עַרְי הַכֶּפֶר וְיִזְכָּר אֱלֹהִים אֶת אֲבָרָה וְיִשְׁלַח אֶת לוֹט מתוך ההפקה בהפך את הערים אשר ישב בהן לוט.

מרביו בדרך צחות

כל מה שאומר לך בעל הבית עשה חוץ מצא (מסכת פסחים פ"ו) אמר בדת בדחוטא: כל מה שאומר לך מה שהעני אומר לך, אתה בעל הבית עשה, חוץ מצא אם העני אומר לך צא זאת לא תציית ליה שאז שוב אתה בעל הבית ולא צריך לשמוע אליו. (אור ישראל)

תניא ג' דברים עשה משה מדעתו והסכים הקב"ה עמו הוסיף יום אחד מדעתו. (מסכת שבת פ"ז) הענין אמרו: וְיָהִי אֶבְרָאָעִים שְׁנָה בְּעִשְׂתֵּי עֶשְׂרֵת חֹדֶשׁ בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ דָּבַר מֹשֶׁה אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּלַל אֲשֶׁר צָוָה ה' אֹתוֹ אֱלֹהִים. (פרשת דברים א' ג') ומוא ברש"י: מלמד שלא הוכיחו אלא סמוך למיתה ממי למד מיעקב שלא הוכיח את בניו אלא סמוך למיתה אמר רבאון בני אני אומר ולך מפני מה לא הוכחתיך כל השנים הללו כדי שלא תניחני ותלך ותבדק בעשו אחי ומפני ד' דברים אין מוכיחין את האדם אלא סמוך למיתה כדי שלא יהא מוכיחו וחוזר ומוכיחו ושלא יהא חבירו רואה ומתבייש ממנו וכו' כדא' בספרי וכן יהושוע כל הוכיח את ישראל אלא סמוך למיתה וכן שמואל שנא' (ש"א ב) הנני ענו בי וכן דוד את שלמה בנו. שאין לומר מוסר אלא אם כן שיהיה בבחינת סמוך למיתה ולבו נשבר קברבו אז יכול לומר תנוחה, והנה אמרו ר"ל: וְיָשׁוּב יוֹם אֶחָד לַפְּנֵי מִיתָתָךְ (מסכת אבות פרק ב' י') ואמרי בש"ס: שאלו תלמידיו את ר"א וכי אדם יודע איזהו יום ימות אמר להן וכל שכן ישוב היום

שמה ימות למחר ונמצא כל ימיו בתשובה. (מסכת שבת קמ"א) וזאת הוסיף משה מדעתו יום אחד שתמיד יקיים ושבו יום אחד לפני מותו כדי שיוכל לומר תנוחה לישראל. (זכרון ישראל)

ביום טוב סוכות פעם אחת פנה רבינו אל אחד מחסידיו ואמר לו: היום הוא האושפיזין שלך! הלה עמד משתמש, כי לא היה לו שם אחד מהרועים, הפטיר רבינו בצחות: אם לא היום מתי כן? והסביר על זה בנו בעל אמרי חיים: שכונות רבינו היתה להזכיר את הענין (מסכת אבות א' ז"ד) אם לא עכשיו אימתי. (קדוש ישראל)

אין מוקדם ומאוחר בתורה (מסכת פסחים ו') מי שהולך בדרך התורה אין לו להקפיד אם מקדימין אותו או מאחרין אותו לאיזה דבר או כיבוד. (אור ישראל)

מבאר היה רבינו בדרך צחות את הפתגם השגור בפי הבריות: כח ליגט אין שיסל, [הכח טמון בצלחת האכילה] שיתל (שסל) נטריקון: שְׂפִיטֵי ה' לְגִנְיָ תְּמִיד. (תהלים ט"ז ח') (קדוש ישראל)

הכם אחד שהיה עומד בראש אספת רבנים ביקר את רבינו שיברך אותם שתשרה שכינה במעשה ידיהם, וענה רבינו: ישראל מברכים שלא עשאו אשה, ואשה מברכת שעשאו כרצונו, ישראל מברך שלא עשאו עבד, ורב נקרא עבד [אולי על פי הגמרא: אמר להם כמדומין אתם ששררה אני נתון לכם עבדות אני נתון לכם שנאמר (מלכים א' ז"ב ז'), וַיִּדְבְּרוּ אֵלָיו לֵאמֹר אִם הַיּוֹם תִּתֶּנָּה יָבֶד לְעַם הַזֶּה. (מסכת הוריות י"א ז"ב) או על פי הירושלמי מהאגון יעב"ץ ז"ע שברך שלא עשאו אב"ד] אם כן היה צריך רב לברך שעשאו כרצונו, ולמה אין מברכין כן? לפי שיש כמה רבנים שאינם לפי רצונו יתברך, ואם תכוונו לשם שמים בטח תשרה שכינה במעשה ידיכם. (אור ישראל)

פעם אחת סיפרו לרבינו על גדול וצדיק אחד שהקפיד על רב אחד שלא בא אליו לקבל פניו. אמר רבינו אני מתפלא על אלה שבאים אלי והוא מקפיד על מי שלא בא אליו. ורגיל רבינו לפרש: איזהו חכם המכיר את מקומו (מסכת תמיד ל"ב) שצריך לייע שבכל מקום שמושיבין אותו שם הוא מקפיד וממילא על שום מקום שישבו אותו שאינו לפי כבודו, כי ידע ששם מקום הנכון לו. (זכרון ישראל)

חסיד אחד שהיה סוחר לעורות קנה פעם בחורף אלפי עורות ולא מצא להם קונים, בהתקרב הקיץ, חשש שהעורות יתקלקלו והזבובים יתאספו בהמוניהם, בא אל רבינו וסיפר על חששותיו והתאונן: כי אין קונה לעורות. השיבו רבינו בצחות: דו ברויכסט דען מער ווי איין קונה? [וכי זקוק הנך ליותר מאשר קונה אחד?] זמן קצר לאחר שובו לביתו, בא קונה אחד וקנה ממנו את כל העורות. (נזר ישראל)

ביישוב אחד ליד קולומייא כיהן רב בשם ר' מאיר, אשר ריגו אחריו שהוא נוטל שוחד מבעלי דין וכן מנפיק חשכרים מפוקפקים תמורת בצע כסף, ורבינו הזדמן פעם לאותו היישוב, ואז בא לפניו יהודי אותו יישוב, וסיפרו על מעשי רבם, וביקשו את רבינו שיוכיחו קשות על מעשיו. ברם רבינו לא הסכים לשנות מיטתו ודרכו, בין הבאים מכל האיזור היה גם אותו רב, אשר נכנס לרבינו עם קוויטל בידו, והשיבו רבינו על ידו וסח לו: כידוע סגולה לאדם שלא ישבח שמו ליום הדין שיאמר בסוף השמונה עשרה פסוק שבו רמזו שמו. לכאורה מי אינו זוכר את שמו, והלא קוראים לו בשמו עשרות פעמים ביום? אלא מאי כנראה נתקן הדבר עבור הרבנים שאין קוראים להם בשמם ופונים אליהם רק בתואר "רב" לכן בא הפסוק ומזכיר להם את שמם, הנה כבודו למשל שמו "מאיר" ועליו לזכור תמיד את פסוקו: מִפְּקֻדֶיךָ אֲתָבֹנֵן עַל פְּנֵי שְׁנֹאתַי כָּל אֲרֶחַ שְׁקֶר. (תהלים קל"ד ק"ד) הבין הרב את הרמז, ומאז שניה את אורחותיו (אור ישראל)

ב סיון תרצ"ו [ג]

הרה"ק רבי ישראל ב"ר ברוך זי"ע בעל אהבת ישראל חווישזניץ

כאשר היה רבינו בשנה האחרונה בקארלסבאד ישב רבינו על הספסל אל המעיין עם השו"ב הרה"ק ר' מאיר כהנא מוויזשניץ ז"ל והספסל היה ארוך, ובצל השני ישב איש אחד ולא ניכר עליו שום סימן יהדות, ופתאום קם אותו האיש ובא לפני רבינו ושאל: דער הערר איז שוין איין אלטער מאנא? ושחק רבינו ולא ענהו, ואחר כך שאל כמה ימי שני אדוני, וגם כן לא ענהו רבינו כלום, ואחר כך אמר אותו האיש אדוני הוא בן שמונים שנה, והשיב רבינו האמת שאני בן ע"ה שנים. ותיקף פנה ואמר רבינו להשו"ב הנ"ל: בל נלך מלאך, בהתרגשות, והלכו משם, ואמר רבינו להשו"ב בזה"ל: זה האיש אינו יהודי אבל הוא אינו אשם בכפוש על זה כלל, כי הוא שליח מן השמים שיזכרני כמה ימי חיי, הגם שאין לזכורני כי אני אינו שוכח אפילו רגע אחד, אף על פי כן הוא שליח מן השמים. ופתח ואמר פרעה שאל את יעקב: פְּנֵה יָמִי שְׁנֵי חֲמִידָי וְיִאמְרָךְ יַעֲקֹב אֵל פְּרָעָה יָמִי שְׁנֵי מְגֹרֵי שְׁלָשִׁים וּמֵאָה שָׁנָה מֵעַט וְרַעִים הָיוּ יָמֵי שְׁנֵי חַיִּי וְלֹא הִשְׁגִּינוּ אֶת יָמֵי שְׁנֵי חַיִּי לְבָבִי מִיָּמֵי מְגֹרֵיכֶם. (פרשת ויגש מ"ו – מ"ז ט') ודקה מה שאמר רעים ניהא, כי היה לו כרות הרבה, עשו, לכו, דינה, יוסף, אבל למה אמר לו מעט (בפרט שהלא לא היו מועטים כל כך לפי חיי אבותיו)? רק כוונת יעקב רבינו ע"ה היה שלא עשה רק מעט מרות ומעשים טובים ועל כן המה רעים, שלא עבד בהם ה' יתברך כראוי, ועל ידי זה ולא השיגו את ימי שני חיי אבותיו, שאכל אצלהם רבינו ע"ה כתיב: וְיִצְחָקְכֶם יִגְוֹן פֶּה צְמִימִים (פרשת חיי שרה כ"ד א') כידוע שתיקן את כולם העבודות הקדושה. (אור ישראל)

נסתלק לגנאי מרומים בליל שבת קודש ביום ב' סיון תרצ"ו בגרוסורדין ושם נטמן, ובשנת תשי"ד הועלה ארונו לארה"ק ונטמן בבית החיים הסמוך לקריית וויזניץ בני ברק.

נשאר אחריו בנו הקדוש: הרה"ק ר' מנחם מענדיל מווישווא בעל שארית מנחם זי"ע, הרה"ק ר' חיים מאיר בעל אמרי חיים מווישניץ זי"ע, הרה"ק ר' אליעזר האגער אב"ד ור"ס ווישניץ בעל דמשק אליעזר זי"ע, הרה"ק ר' ברוך ראש שושלות סערט וויזניץ זי"ע, הרה"ק ר' שמואל אבא האגער זי"ע

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

ולא חטא טוב אינו חוטא שנאמר וְגַלְיָהּ חִסְדֶּיךָ יְשָׁמַר (שמואל א' ב' ט') דבי ר' שילא אמרי כיון שבאה לידו דבר עבירה פעם ראשונה ושניה ושליש חוטא טוב אינו חוטא. (מסכת יומא ל"ח) אך הפירוש הוא ואל תאמן בעצמך, שלא יאמינן בעצמו שהוא לדיק וכבר השלים את עצמו זאת מחויב, עד יום מותו. (זכרון ישראל)

ביום מלאות לו ט"ו שנים בא בבית הנישואין עם הרבנית הגדולה מרת הינדא ע"ה בת הרה"ק ר' מאיר הוראוויץ מוויקוב בעל אמרי נועם זי"ע בן הרה"ק ר' אליעזר מדזיקוב זי"ע בן הרה"ק ר' נפתלי כ"ז בעל זרע קודש/אילנה שרחה ראש שושלת ראפשיץ זי"ע א"ל בן הרה"ק ר' מנחם מענדיל מלינסק זי"ע א"ל

ונכון לזמין מה שאמר רבינו פירוש על הפסוק: עַל פֶּן יַעֲזֹב אִישׁ אֶת אִבּוֹ וְאֶת אִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ. (פרשת בראשית ב' כ"ד) "אשתי" ר"ת אהבת התורה ויראת שמים, כי כל זמן שהבן בבית אבותיו המה מדריכים אותו בדרך התורה והמלכות, וכשנשא אשה לדיק לבדק בעצמו בחורה ויראת שמים, ועל זה רמז ודבק באשתי, שידבק באהבת תורה ויראת שמים. (אור ישראל)

כשנסתלק אביו בעל אמרי ברוך זי"ע ביום כ' כסלו בשנת תרכ"ג, החל להנהיג את עדת חסידי וויזניץ. בשנת תרס"ג הקים בוויזניץ את ישיבת צ"ת ישראל שרונים תלמידי חכמים וחסידים ואלו מבין חתליו.

במלחמת העולם הראשונה נמלט לגרוסורדין שצטרפנו לברסיה, שם התגורר עד סוף ימיו

פעם הגיע לרבינו יהודי שהיה שרוי בצרה גדולה ל"ע, ושה לרבינו בלב נשבר כי כך לו מאוד, וכבר בלא מים עד נפש, אמר לו רבינו: "נפש" ר"ת נע פעי שעמיט (מילים בלע"ז – שפירוסם: האב נישט קיין מורא) וליהודי היתה הרוחה. (נזר ישראל)

פעם בא יהודי לרבינו והינה את כרתו על שכן רע המפחידו תדיר, דבר הגורם לו לחיות בפחד מתמיד, אמר לו רבינו: פחד" ר"ת פרנסה חיים דעתו ומאז סרה מאיתו לרתו, ועמה הפחד ממנו סבל. (נזר ישראל)

ואת הארץ שמים ארץ בגימטריא חכמה עוש"ק כבוד על ידי תורה בשמחה זוכים ליחוד תו"מ ונמשך השפעת חכמה עושר כבוד סוד החליל חמשה וששה כ"ל. (אהבת ישראל)

מנהגי רבינו

בליל שבת קודש לפני עריכת שלחנו הטהור, למד את שיעוריו בספרי אבותיו, וכן הספר של"ה הקדוש, תולדות יעקב יוסף, נועם אלימלך, כמו כן הקפיד ללמוד כל שבוע את האור החיים הקדוש על הפרשה. וכשלא הספיק, סיימו בשבוע הבא. (נר ישראל)

רבינו זמין פעם את הרה"ק מרן רבינו יואל טייטלבוים בעל דברי יואל/יואל משה מסאטמאר זי"ע לקידושא רבא בשבת קודש אחר התפלה, כשהיו יחדיו שניהם במרחק, וכידוע היה רבינו רגיל להאריך בזמירות שירות ותשבחות, והיו מזמרים ומנגנים הרבה, ולעומת זה הרה"ק מסאטמאר כמנהג בית אבותיו הקדושים, לא היה מאריך הרבה בזמירות, ולא היו מנגנים רק חרוזים אחדים, וכן היה אז שהחסידיים האריכו בזמירות, וראה רבינו שהרה"ק מסאטמאר לא רגיל בזה, ונענה רבינו להרה"ק מסאטמאר, אצל שבט לוי כתיב: זאת אשר ללויים מבן חמש ועשרים שנה ומעלה יבוא לצבא צבא וגו', ומבן חמשים שנה ישוב מצבא העבודה ולא יעבוד עוד, ושרת את אחיו וגו', (פרשת בהעלותך ח' כ"ד – כ"ה) ולכאורה קשה דהלא אחד מעיקרי עבודת הלויים היה השיר, וכידוע שבזה הכניסו רושם התעוררות לתשובה בלב כל בני ישראל, ואם כן למה יופסל הלוי בשנים, ולמה לא ימשיך בעבודתו לעורר את לבב אחיו בתשובה לעבודת הבורא. אולם הכוונה הוא, שעד חמשים שנה הוצרך הלוי לעשות פעולה זו, והיינו לשיר ולזמר, כדי לעורר לתשובה את לבב בני ישראל, אבל מבן חמשים שנה, לא היה צריך עוד לכל זה, כי כבר היה במדרגה גבוה כל כך, שלא ימלט שלא יכניס בלב אחיו הרהור תשובה, כי לצד גודל השלמות המוחלט באותו צדיק הנמצא בו, יעשה רושם חזק בלב כל אדם מבלי שום פניה אחרת, ובזה לבד ושרת את אחיו, ועבודה לא יעבוד עוד. וסיים רבינו בזה"ל: מיר ברוכין נאך צו זינגען, איר ברויכט שוין נישט צו זינגען. (מושיען של ישראל)

היה נוהג לרקוד בהתלהבות ובדבקות בשמחת תורה בהקפה הראשונה ובהקפה השנייה, יחד עם כל הקהל, ולא היה רוקד באמצע לבדו. (זכרון יהודה)

ביום ג' מרחשוון יאריצייט של זקינו הרה"ק ר' ישראל ראש שושלת רוזשין זי"ע [כי הרה"ק זקינו הרה"ק ר' מנחם מענדיל בעל צמח צדיק ראש שושלת ווישניץ זי"ע היה חתן של הרה"ק רבי ישראל מרוזין זי"ע] התפלל לפני התיבה ואמר קדיש, אחר התפילה אמר על כן הוא מתפלל ואומר קדיש לאחזקיי נפשי בכחני (מסכת חולין קל"ג) וסיפר רבינו: שחוננו בעל אמרי נועם מדזיקוב זי"ע היה נוהג שבימים הלילוא של גדולי הצדיקים אסף עשרה תלמידי חכמים ולמד משניות, ואמרי נועם: אמר שמקובל מרבתי שאם לומדים משניות עבור נשמת מי שאינו נחוץ לו חזור עילוי הלימוד על הלומדים ונשפע עליהם. (אור ישראל)

סגולה

דרכו בקודש היתה לעיין בכל המקורות והמאמרים המוזכרים בספר אשר בו למד, והיה אומר כי יש בזה סגולה לזכרון. (נזר ישראל)

בשמיני עצרת הוא הזמן המוכשר לקבל על עצמו עול תורה באהבה ובשמחה, ועל ידי זה יתבטלו כל הצרות. (אהבת ישראל)

פעם אחת נחלה אחד מנכדי רבינו מחלה אנושה והרופאים אמרו נואש אין תרופה למחלתו, ובא אבי הילד חתנא דבי נשיאה לפני רבינו בלב נשבר וסיפר לו מאמר הרופא היותר מומחה שאין תקוה ח"ו שיתרפא הילד. ענהו רבינו אני אומר לך שתהיה לך נכון ובוטוח שיתרפא הילד, ולא תתייאש בשום אופן, ואז בעזרת השם יתברך יהיה רפואה שלימה לילד. כי הש"ס אומר: תנו רבנן שלשה שותפין יש באדם: הקב"ה ואביו ואמו. אביו, מזרע הלבן שממנו עצמות וגידים וצפרנים ומוח ושראשו ולובן שבעין. אמו, מזרע אודם שממנו עור ובשר ושערות ושחר ושבעין. והקב"ה, נותן בו רוח ונשמה וקולטת פנים וראיית העין ושמיעת האוזן ודבור פה והלך רגלים ובינה והשכל, וכיון שהגיע זמנו להפטר מן העולם, הקב"ה נוטל חלקו, וחלק אביו ואמו מניח לפניו. אם כן איך יכול הקב"ה כביכול ליקח חלקו ולהפסיד חלקם? כמו שכתוב שם: אמר רב פאא היינו דאמרי אינשי פוץ מלאח ושדי בשרא לכלבא, בלא הסכמתם? אך אם אב ואם מתייאשים ח"ו אז הוא כהסכימו לזה שיקח הקב"ה חלקו, ואחד יכול ליקח חלקו, על כן אתה לא תתייאש וישב הילד לאתנו, וכן היה הילד נתרפא בקרוב. (אור ישראל)

איתא בחז"ל: ואמר רבי חנינא בר אידי למה נמשלו דברי תורה למים דכתיב הוי קל צמא לכו לפנים (ישעיהו נ"ה א') לומר לך מה מים מניחין מקום גבוה והולכין למקום נמוך אף דברי תורה אין מתקיימין אלא במי שדעתו שפלה. (מסכת תענית ז') וזה אפשר לכוון בפסוק: וְיָהִי עָרֶב יָוֵי בְקֶר יוֹם אֶחָד. (פרשת בראשית א' ה') ויהי ערב" גימטריא עקב ענוה" (303) על ידי זה זוכים יהיה בקר יום הששי הרומז למתן תורה כפירש"י שם ששי בסיון יום קבלת התורה א"ד בחשבון א' לאלף גימטריא ויהי בקר" יום הששי למדרגה זו עולים מן הארץ ממדת ענוה הרמז בארץ ע"ד: ונפשי כעפר לכל תהיה על ידי שפלות הרוח זוכים לתורה הניתנה באור בקר של יום ששי בסיון ועל ידי ענוה ישמע ה' תפלתנו (כפירש"י ז"ל מסכת סוטה ה') להמתיק הדינים ברחמים וחסדים. (אהבת ישראל)

בספר הקדוש צמח צדיק איתא פירוש על המשנה: הַחֲלִיל לְחַמְשָׁה וְשֵׁשָׁה. (מסכת סוכה פרק ה' משנה א') אשר לחליל גימטריא לה"ם (78) שהיא המשכת פרנסה טובה על ידי שמחה אותיות חמשה וששה גימטריא תורה" (964) רצה לומר שעל ידי עסק התורה בשמחה יכולין להמשיך השפעות פרנסה טובה עיי"ש. תורה שמחה גימטריא התקט"ד מספר לעיני" כ"ל ישראל בראשית" ברא אלקיים בסוד אלף א' שעל ידי תורה בשמחה זוכין ליחד ולחבר תפארת מלכות סוד את השמים

רבינו הגה"ק רבי יצחק ראכליטץ אב"ד טאהש ובערעגסאז נולד לאביו הגה"ק ר' זאב וואלף זי"ע

מצבה

רבינו היה גדול בתורה ודקות שכל ברוך וענוותן, ובעל דקה גדול, וסיפוק מה שהיו נוהגין לו בכל שבע חלק לעניי העיר, והתמדתו בתורה היחה אין לשער זכה לנסוע להגה"ק ר' משה סופר מפרעשבורג בעל חסם סופר זי"ע שיסמוך אותו וקיבל ממנו הורמנא. ועמד בחילופי תשובות ומכתבים עם הגה"ק ר' מאיר א"ש אב"ד אונגוואר בעל מהר"ם א"ש זי"ע. ונתשובתו אליו מיום י"ג שבט תר"א מתארו בזה"ל: "שלוס וכל טוב להרב המאור הגדול המופלא ומופלג בחריפות ובקיאיות כקש"ת מו"ה יצחק נ"י האבדק"ק טאש יע"א וזכעת אבדק"ק בערגלאזו [ש"ת אמרי אש, יו"ד סי' נב]

כשהגו רבינו לפרקו נשא להרבנית הדליקת מרת חיה ע"ה בת הגה"ק ר' משה שפיץ אב"ד טשענער זי"ע בן הגה"ק ר' שמשון מאובן יאן זי"ע בן הגה"ק ר' יקותיאל זלמן אב"ד חייזענטשטאדט זי"ע בן הגה"ק ר' גבריאל אב"ד ניקלשבורג זי"ע

רבינו שימש כאב"ד טאהש עד שנת ת"ר בערך וכפי הגרסה מילא מקומו הרב"ק ר' משולם פייש לאווי הראשון הנקרא השרף מטאהש זי"ע, ואחר כן עבר רבינו לשרת בתור אב"ד בק"ק בערעגסאז. ושימש כ"א שנים כאב"ד שם והגלילות.

קודם פטירתו איה שלא לכתוב על המצבה שלו שום שבה ותואר. וגם איה שידונו אותו בארבעה מיתות בית דין.

נסחלק לגני מרומים ב' סיון תרי"ט ומנוחתו כבוד בבית החיים בערעגסאז, והגה"ק ר' אברהם יהודה הכהן שווארץ בעל קול אריה זי"ע מילא מקומו על פי ענתו של הרב"ק ר' חיים האלבערשטאם בעל דברי חיים מאנזן זי"ע

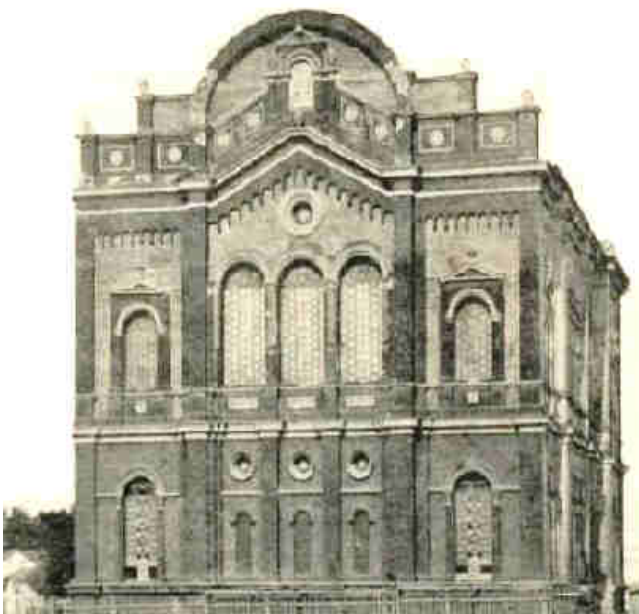
ולכבודו להספידו באו גדולי דורו, הגה"ק ר' פישל האראוויטץ אב"ד מונקאטש זי"ע שהיה אוהב נאמן לרבינו וכמה פעמים ישב אצלו כמה שבעות. והגה"ק ר' שמעלקא מסעלעש בעל ארור המור זי"ע והרה"ק ר' אשר אנשיל יונגרייז בעל מנוחת אשר מטשענער זי"ע והגה"ק ר' מנחם א"ש אב"ד אונגוואר זי"ע וסיפרו אנשים נאמנים שמהר"ם א"ש זי"ע זכה כל כך על רבינו עד שהריד כנחל דמעה.

נשא אחריו בניו הקדושים ה"ה הר"ר שלמה ממונקאטש ז"ל הר"ר יהושע מנאנאש ז"ל הר"ר חיים דוד מסיגוט ז"ל והנגיד הר"ר ישעיהו ממאנדאק ז"ל והנגיד הר"ר מרדכי ממאדיארוש ז"ל

רבינו הגיח אחריו כמה חבורים והם בכת"י.

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן.

בית המדרש בערעגסאז

לע"נ ריזל בת משה אהרן נ"י

ב סיון תרצ"ז

רבי חיים אליעזר ב"ר צבי הירש שפירא בעל מנחת אלעזר ממונקאטש

רבינו הרה"ק רבי חיים אליעזר שפירא בעל מנחת אלעזר ממונקאטש זי"ע נולד ביום חמישי ה' טבת תרל"ב בעיר סטריזוב לאביו הרה"ק צבי הירש ממונקאטש בעל דרכי תשובה זי"ע בן הרה"ק ר' שלמה ראש שושלת מונקאטש בעל שם שלמה זי"ע בן הרה"ק ר' אלעזר מלאנצוט זי"ע בן הרה"ק ר' צבי אלימלך מדינוב בעל בני יששכר זי"ע. לאמו הרבנית הצדקת מרת אסתר ע"ה בת הרה"ק ר' חנינא הורוויץ מאילנוב זי"ע בן הרה"ק ר' יעקב ממעליץ זי"ע בן הרה"ק ר' נפתלי צבי מראפשיץ בעל זרע קודש זי"ע. רבינו נקרא אלעזר על שם זקנו הרה"ק ר' אלעזר מלאנצהוט זי"ע ובגיל שלש חלה ועל פי הוראת הרה"ק ר' חיים האלבערשטאם ראש שושלת צאנו בעל דברי חיים זי"ע הוסיפו לשמו חיים

בט"ז תשרי בשנת תרע"ד נסתלק רבינו נתנה בתור רב"ד ודאמו"ר לבית מונקאטש.

ככל שנה ושנה נסע רבינו לקאלוב ז' אחר להשתטח על ציון של הרה"ק ר' יצחק אייזיק מקאלוב זי"ע והלך לבקר את הרה"ק ר' מנחם בראדי בעל באר מנחם זי"ע בישיבה וכל אחד ואחד מהבחרים נתן לו שלום ואף הוא ענו כנגד המבצרים (מפי הרה"ח ר' הערש לייב וויינבערגער הי"ד קרית טאהב קאלנדל)

בשנת תר"ל נסע לחרץ ישראל לביקור קבר של שלשה עשר יום ומטרת הנסיעה הייתה לבקר במקומות הקדושים ולפגוש את הרה"ק ר' שלמה אליעזר אלפנדרי זי"ע.

בסוף ימיו סבל יסורים נוראים והיה צדיק חוליס בעיר בודאפעסט. יש לציין רבינו נהג בצרכת מי שברך שעושים לחולה שהזכיר בשם אבותיו שלא יאמרו: יברך ויפאח את החולה פב"פ, והיא עפי" משארז"ל (שבת ל"ב) לעולם יבקש אדם רחמים שלא יחלה שאם יחלה אומרים לו הבא זכות ותפטר, וכיון שאומרים: החולה, הרי מקיימין ומודים שהוא בחזקת חולה, ומעתה רכיכין להביא זכות, ומי יאמר זכיתי לצי וטהרתי וכו', רק יאמרו: יברך ויפאח את פב"פ, וכמו שמסיימין בשבת, שבת הוא מלזעוק, יסיימו כן גם ביו"ט, כי הוא ר"ת שם המסלק המות מכל חולה(כמבואר בסידור כבונת ציקור חוליס) וגם יו"ט איקרי שבת כשארז"ל (מנחות ס"ה) עה"כ וספרתם לכם ממחרת השבת, ע"כ. י"ל זהו נרמז בפסוק בראשית ברא שבראש וראשון תאמר שהאדם הוא בחזקת ברא, אלקים ר"ל זה לקח מעמו את מדת הדיון אם יש לו זכות או לאומתלמידו הרה"ח ר' משה הערש גאלד ז"ל

טרם פטירתו ביקש רבינו מתלמידיו: שכל פעם שיטבלי לו את גופם במקוה, יוספו טבילה אחת על טבילותיהם לטובות נשמתו. (מפי כמה תלמידים)

נסתלק ב' סיון נחש שבמלכות מ"ו לעומר תרל"ו ומנ"כ בעיר מונקאטש באוהל אביו הרה"ק הדרכי תשובה זי"ע וזקנו הרה"ק השם שלמה זי"ע. ובזוואתו הזכיר "שנהייתי בעל חוב ועני מרוב נתינות לזדקה ולא באתי ח"ו להתפאר בזה ח"ו, אך להזהיר לכם ליוצאי חלצי ותלמידי ואנשי שלומי לעשות כדרכי, והזן ומפרנס לכל בודאי אל יעזבו ואל יטשנו".

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

רבינו היה גאון הגאונים שר התורה כבר בהיותו בן תשע שנים בלבד ידע את כל הג' בנות גפ"ת על פהוכן אמר רבינו ע"ע- (רשומים בשמך) לדיק הדור האמיתי רשכבה"ג נשיא ישראל לוחם מלחמת ה' נגד כל הפרצת הדור בכלל, ובפרט נגד האיונות ועמד על המשמר הדת באש קודש במס"ג ממש ולא התיירא לגלות האמת ולא נפחד משום בר נש, ופועל ישעות, ויסד ישיבת דרכי תשובה על שם אביו הרה"ק רבי הירש הדרכי תשובה ממונקאטש זי"ע.

פעם נפגש הרה"ק בעל דרכי תשובה זי"ע עם הרה"ק ר' אברהם חיים הארוויץ מפלאנטש זי"ע במסילת הברזל, ואחר עמו היה בנו רבינו שהיה ילד בן שבעה, שנסע עם אביו לאורך בריאותו, בקש הדרכ"ת את הרה"ק מפלאנטש שינסה את הילד בנו, ענה ואמר הרה"ק מפלאנטש: מה אנסה אותו, קאת מסכת ברא מציעה ואם יודע היטב על נכון הד' שומרים שכל תינוק ההולך לבית הספר יודע אותו? אף על פי כן בקש אותו הדרכ"ת שינסה את בנו, שאל את הילד: מה אתה לומד? ענהו מסכת גיטין האב איך ארויך געלערגנט. שאלו הרה"ק מפלאנטש: האם יודע כמה מחלקותא איתא בן רש"י ותוספות במס' דא? ענהו הילד בחכיפות: חמישים ושבע. אמר לו הרה"ק מפלאנטש: דא שפוגתא אחת החסרת למנות, השיבו רבינו: בודאי כוונתו על זה ועל זה הלך כתובה בפירוש במהרש"א על אחר שם שבוה הענין הכל שוים זה ואין כאן שום מחלוקת, נתפעל הרה"ק מפלאנטש מאוד ונשקו על ראשו ואמר: זו זאלסט אזוי געזונט זיין ווי גערעכט דו ביסט. (באהלי לדיקים)

פעם אחת באה מלכת הולנד לביקור אצל רבינו ששמעו הלך בכל המדינות שהיו רב גדול וקדוש וזקי בכל מכמני התורה הקדושה, ובדיקורה צדיקו של רבינו השתוממה מאד בראותה את המון הספרים סדורים טורים טורים, ומכסים את כל ארבעת

הכתלים מרלפת הבית ועד התקרה, ותמהה: אם בקי רבינו בכתבם של כל אלו? ענה לה רבינו: אכן בקי הוא בהם היטב, ויודע אותם בעל פה, ואף נכון ומזומן הוא, שיהיו הספרים נפתחים לפניהם לבדוק את ידיעותו, ויהיו נקראים מפיו לפני המלכה על פה! אך מאחר שהמלכה וכל הגלובים אליה אינם בקיאים באותיות לשון הקודש, ניתן לנסות אותו בתיבות הכתובות בשערי כל ספר, בהם כתוב

בלשון המדינה, שם מדפים הספר ומקום הדפסתו ותאריך ההדפסה. הדבר נשא חן בעיני המלכה, ותבקש לפתוח ספרים מספרים שונים מכל פינות החדר, ועל כל ספר וספר אמר רבינו שם מדפים הספר ומקום ותאריך ההדפסה, ולא נמצאה בפיו כל שגיאה. התפלאה המלכה והתפעלה מאד מגאונותו, ומאוצר זכרונו המופלא של רבינו, וביקשה להוסיף ולראות עד היכן מגעת בקיאותו. סקרה בעיניה את טורי הספרים הרבים, עד שנתקל מבטה בספר קטן מאובק, וכיון שהיתה בטוחה כי לא נגעו בו יד אדם מעולם, כיונה והביאוהו לפניה, ותפתח את שער הספר, והנה, אף גם הכתוב בספר הלז, היה גשור על לשונו, ותתפעל המלכה ותתפעם עד מאד. (רשומים בשמך)

כשהגעו לפרקו בגיל ט"ו נשא לבתו של הגה"ק ר' שרגא יאיר ביאליבציק זי"ע בן הרה"ק ר' נתן דוד משידלאווא זי"ע ולמעלה בקודש עד הרה"ק היוד הקדוש מפרשיסחא זי"ע

הרה"ק רבי ישראל צבי הלוי ראטטענבערג זיע"א בעל אור מלא אבד"ק קאסאן, נולד בעיר ניר-מאדע ביום י"ט תשרי תר"ן לאביו הרה"ק רבי יהוסף צדיקא מקאסאן זיע"א בן הרה"ק ר' צבי מטוסט זיע"א בן הרה"ק ר' יהוסף מקאזאווא זיע"א חתן הרה"ק בעל עטרת צבי זיע"א, ולאמו הרבנית הצדקנית מרת שרה יטל ע"ה בת הרה"ק רבי משולם פייש הלוי מטאהש זיע"א. ונקרא שמו בישראל ביום הברית צבי על שם זקינו העטרת צבי זיע"א

רבינו ניהל עתה למשך כ"ד שנה והאיר עיני ישראל בתורתו וקדושתו, באותות ובמופתים ובעבודתו בקודש. כאשר ביקר רבינו בחג הסוכות אצל חותנו הק' מראאפערט זיע"א אמר עליו חתנו זה היקודים של הקאסאנער רב הם כולם על פי כוונת האריז"ל, ואמר שמאז עבודת אביו לא ראה עוד אחד שיעבוד כך בעבודה רבה ובכירה כזאת.

סיפר הגה"צ ר' דוד בליון קליין שליט"א שכאשר את הגה"ק מספינקא זיע"א בסעליץ ושמו אורו במאסר בא שלחי מיוחד לרבינו לבקש שיעתיר בעדו שיאז לחפשו, הם רבינו והתהלך בחדרו אנה ואנה כדרכו בזמן כזה, והי' דבוק ברעיונותיו ואחוז שרעפים, עד שפתאום התיישב על מקומו ואמר הוא יאל לחפשו, ויניחו לו ללאת, אח"כ נודע שבאותו הזמן יאל לחפשו.

בשנת תש"א בשנת זכור בסעודת היום וכן בפורים שלאחריו בסעודת היום חזר רבינו כמה פעמים על דבריו ואמר: רבותי חורבן גדול ממשמש ובה על העולם, יש זמן שגזרין גזירה מן השמים ומודיעים ללדיקים שיבטלו אותם, ויש שגזרין גזירה מן השמים ומסתירים אותה מן הדיקים, אבל הדיקים נודעים ממנה בעקיפין, ומרעישים עולמות ומבטלין את הגזירה, אבל יש עת שגזרין גזירה ואין ידוע לאדם דיק ואינם יודעים מאומה, וגם יש שגזרין גזירה ומודיעים ללדיקים ויודעים ממנה אבל אין יכולין לעשות דבר נגד הגזירה בשום אופן, ואין תקנה רק דבר אחד והוא התשובה אולי אולי ירחם, על כן רבותי נשוב בתשובה שלימה, כי בא חורבן שלא היה עוד כזה בעולם, ופרץ בכירה רבה שסחב עמו את כל הקהל הקודש.

כשהתחילו הכרות באונגארין עורר רבינו רבות לתשובה שלימה ותיקון המעשים, בימים ההם התחילו החסידים לעשות פעולות כדי להציל את רבינו מגיא ההריגות, ובסוף עלה בידיהם להציל את רבינו, אמנם רבינו לא רצה להיפרד מאלון מרעייתו בשעה קשה כזאת, וקיבל את הגזירה באהבה והכין אי"ע לקדש שם שמים בשמחה. ביום אסרו חג פסח שנת תש"ד הקיפו הגאונים הרואים ימ"ש את העיר קאסאן והואילו את כל היהודים משם והובילו אותם לגטו צעיר בערגאסא, שם עינו את רבינו לעין כל והרבו להכותו מכות מרות ואכזריות בלי הרף, אמנם רבינו הראה גבורתו ולא הראה שום סימני אכזר רק קיבל הכל באהבה.

כאשר עמד על הרכבת, אמר רבינו להסובבים אותו אתה תלך לנן עדין, ואתה תלך לגיהנום וכו', העולם שעמדו סביבו נרעדו ולא הבינו למה יכונו דבריו, אמנם אחר כן נהבצר הדבר, שלמי שאמר שילך לנן עדין נעקד"ה ועלה מיד לנן עדין, ומי שאמר לו שילך לגיהנום עבר את הגיהנום עליו אדמות, וגשאר בחיים.

בהתקרב הזמן חיזקו רבינו שהולכים להיות קרבן ליצור ליהרג על קידוש ה' ויש לעשות הכנה דרבה לכך, ואם אמנם לא כולם מבינים הכוונות הטמירות שיש בענין זה, אמנם הוא יכוון בשם כולם ובשם כל ישראל, וכך חיזקו לקבל את הדין באהבה וחיבה.

רבינו החזיר נשמתו הטרוכה לצוראו כאשר העלה על המוקד על ידי הרשעים ימ"ש ביום ג' סיון תש"ד ביחד עם קהל עדתו וכל זרעו הי"ד.

מדברי תורתו נדפסו מעט מזעיר בספה"ק אור מלא שיואל לאור על ידי תלמידי הרה"ק ר' דויד פעלצברעוים ז"ל, וכן נדפסו מנהגי קדשו בספה"ק הליכות קודש, שגם נכתב על ידי תלמידו הג"ל.

כבר משחר ילדותו ראו עליו קדושתו ופרישותו, והיה פלא בעיני כל רואיו ומכיריו שהתמיד רבינו לשבת בלילה של תורה ויומם ולילה לא מש מאלוה אביו הק' אשר שם קנה הודו והדרו.

בהיות רבינו בן חמש שנים נחלה במאוד וגזרה מחלתו, ע"כ שיגר אביו הגדול טעלעגראס לרבו הרה"ק ר' אליעזר אבי מקאמארנא זיע"א להזכיר את בנו, נענה הרה"ק מקאמארנא בטעלעגראס בכתבו "דער נאמען זי"ב"י אזו לו א הויכער נאמען, גיב איהם א לי נאמען" ואז הוסיפו לו השם ישראל. ואכן הם ממחלתו והבריא לגמרי.

בהיותו בן ט"ו שנים כבר היה פקיע שמה ברב חיליה בתורת הון, ואז המליץ עליו אביו ואמר "עם זענען דא רבי'ס וואס האלטין זיך פאר בעלי מקובלים, און זענען טראקע גאנץ שיינע מקובלים, נאר לו מיין ישראל'טשע קומען זיי נישט".

בהגיע לפרקו נשא את ז' הרבנית הצדקנית מרת מינדל ע"ה בת אחיו הגדול הרה"ק רבי חיים שלמה הלוי זיע"א בעל שמועה טובה אבד"ק קאסאן, אשר עמה נולד לה בנותיו הרבניות הצדקניות מרת אלטע רחמה ע"ה (נישאה אל הרה"צ ר' יודא צבי אייכנשטיין אבד"ק לאבראני זיע"א הי"ד) והרבנית הצדקנית מרת פארה יענטל ע"ה (נישאה אל הרה"צ ר' חנני יו"ט ליפא ט"ב אבד"ק נירבאטור ז"ל), כאשר נפטרה עליו ז' בשנת תרע"ט נשא בשני' את אחותה הרבנית הצדקנית מרת רחל מלכה ע"ה אשר עמה נולד לו בנו יחידו הב' החריף ירא ושם הקדוש רבי אלחנן חיים שלמה זיע"א הי"ד.

עם פטירת ז' השני' בשנת תרפ"ה נשא את ז' השלישית הרבנית הצדקנית מרת אלל ע"ה בת הגה"ק רבי שלום אליעזר מראאפערט זיע"א בן הגה"ק מרן הדברי חיים זיע"א וחתן גיסו הגה"ק רבי מרדכי דוד מהרנסטייפל זיע"א.

רבינו היה תלמיד אביו הגדול, אמנם גם קרא לרה"ק רא"צ מקאמארנא בשם רבו, כי היה אצלו כאשר היה בר ח' שנים, וזוהוה אז לזמר במאש"ק 'המבדיל' ומיני אז קראו רבו. כמו כן זכה לראות לדיקים מעולם העליון אשר באו אליו באמצע הלילה, כמסופר שפעם בא גיסו הרה"ק ר' יואל צבי מסאלקא זיע"א והשתכן בבית רבינו, באמצע הלילה נתעורר בשמעו קולי קולות מרבינו, בדוקר שאלו גיסו לפשר הקולות, נענה רבינו ואמר שראה את הסטרעליסקער בלילה.

אחרי הסתלקות חתנו אחיו הגדול ביום ו' טבת תר"פ הפציר בו חסידיו קאסאן שימלא מקום אביו ואחיו, הם רבינו ונסע לרה"ק מהרי"ד מבעלזא זיע"א לשאלו כדת מה לעשות, והוא סמך את ידיו עליו להיות רועה ישראל, וברכו שיהיה פועל ישועות ושתפילותיו יתקבלו. בשבת קודש הוא ישב רבינו בבעלזא אשר קירבו במאוד והושיבו לידו, ועירב השייכים של שניהם ביחד וכה חילק את השייכים, ודיבר עמו אז דברים שלא נשמעו מפיו רק ליחידיו סגולה.

במשך השנים יסד רבינו ושיבה מפארה בשם "עטרת צבי" על שם זקינו מזידיטשויב, והעמיד תלמידים למאות שהיו מקושקים אליו בכל נימי נפשם. רבינו היה אומר שיעור לפני הבחורים ג' או ד' פעמים בשבוע שיעור פשוט ושאר הימים שיעור עיון, וקירב את הבחורים בטובות וחיבה והי' להם כאב רחום, על הימים טובים ויומא דפגראים באו הרבה חסידים מכל הגליל, ורבים וטובים הסתופפו לכל הקודש להתחמם לאורו הגדול, ולחזות בעבודתו בקודש שהיתה בלתי אש קודש.

מתורתו של רבינו

תמים תהי' עם ה' אלקיך. (פרשת שופטים "ח א") יש לומר דנדוע מהמגיד הגדול רבי רבי בער ממעזריטש ז"ע שפירוש במאמרם ז"ל אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש, (מסכת ברכות ה' א) דהנה אם יתפלל האדם על חסרון וצער שיש לו לעצמו תפלה כזו אינו מקובלת, אלא כאשר ירצה להתפלל יתפלל על כבידות שיש בראש, דהיינו צער השכינה שבראש העולם, כי הדבר שחסר לאיש ישראל למטה חסר למעלה בשכינה כביכול כי האדם הוא חלק אלוה ממעל, וזה יפורש גם כן, שהכתוב מלמד אותנו איך להתפלל, וזהו "תמים תהי, פירוש: אם רצונך שתהי' תמים בלי חסרון כלל שלא יחסר לך מאומה, אז תהי' תפלתך: עם ה' אלקיך, שיתקן למעלה וממילא יתקן ג"כ למטה. (אור מלא)

לע"נ ריזל בת משה אהרן נ"י

ג' סיון תקס"א

רבי יעקב שמשון ב"ר יצחק שמשון שפירא משפטייווקא

רבינו הרה"ק ר' יעקב שמשון שפירא משפטייווקא ז"ע נולד לאביו הרה"ק ר' יצחק שפירא אב"ד סלאוויטא ז"ע, מגזע היחס של רב האי גאון האחרון מגאוני בבל ז"ע בן רב שריא גאון ראש ישיבת פומבדיתא ז"ע וכנ"ל להגה"ק המקובל ר' שמשון ב"ר פסח מאוסטרופאלי ה"ד ז"ע ומהגה"ק רבינו יהודה ליווא בעל המהר"ל מפראג ז"ע בן הגה"ק ר' בצלאל מווארמיזא ז"ע עד דוד מלך ישראל חי וקיים ע"ה. ולאמו הצדיקת מרת רסיה ע"ה שהיתה מגזע רש"י הק' ז"ע ולמעלה בקודש עד דוד מלך ישראל חי וקיים ע"ה

ובשנת תקל"ה עלה עם והתיישב בטבריה. וסיפר שבאו לרה"ק הגיד דרך משל ומלילה: הן בנסעי לרה"ק אמרתי להבע"ד טרם נסיעתי מסטאמבול על הספינה בילע"ט (וכרטיס) של נסיעה עולה לסך רב, אמרתי לו להבע"ד: בחר לך אחד משני אופנים או אתם נסע לרה"ק ואני אשאר בחו"ל ויהיה לי טוב בלעדיך בחו"ל, או אתה תשאר בחו"ל ואני לבדי אסע לרה"ק, כי לשלם שני בילעטי"ן בעד שנינו אין לי ממון ולא כח! ובחר לו לישאר בחו"ל ואני לבדי אסע לרה"ק, וזהו בודאי טוב מאד, ושמחתי בנסיעתי על הספינה, ובדואי לרה"ק מיד על הנמל ראתיו להבע"ד עומד שמה, ולעקתי מכאב לבי: מה אתה עושה פה, הלך הנחתך בסטאמבול ואמרת שהשאר שמה? והייתי בעיניו כמתעתע, ויען ויאמר: אתה תשאלני מה אני אעשה פה, הלך בכאן אני גר בקביעות דירתי ומ"ש שדברת עם אחד בסטאמבול, זה היה בודאי שלוחי בחו"ל. (דברי תורה)

כאשר הגיע לרה"ק נסע לטבריה והלך והשתטח על קברו של התנא האלקי רבי עקיבה וחזר עם על כל המימרות שלו שנזכרו בש"ס בבלי ובירושלמי, וכאשר הלך משם ויאל כמה פרסאות נזכר שקכה להזכיר שלש מימרות שנזכרים במכילתא, שב על הציון ושנה גם שלש מימרות הללו.

נסתלק לגנזי מרומים ג' סיון מ"ז לעומר בשנת תקס"א ומנ"כ בטבריה בחלקת החסידים, ששם נגנז הרה"ק ר' מנחם מענדל מוויטעפסק ז"ע והרה"ק ר' אברהם מקאליסק ז"ע והרה"ק ר' מנחם מענדל מפרימישלאן ז"ע והרה"ק ר' אב

וואלף מטשארניאסטרעה ז"ע ועוד כמה מגדולי תלמידי מרן הבעש"ט ז"ע

בנו יחידו הרה"ק ר' יהושע העשיל ז"ע. נסתלק בימי עלומיו על פני אביו.

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

רבינו נודע כעילוי ופרישתו וקדושתו עוד בלעירותו, והי' איש אלקים נורא, ממש עושה פלא, בעל נס ובעל ענה גדול מאד, ומכל אפסי ארץ נהרו אליו חסידים ואנשי מעשה, והי' עניו מאד ממש נתבטל בביעוטו ועניניו עמנו אבל קנא קנאת ה' בהתלהבות וחריב וחנית בידו בעבור ויראתו ולכבוד תלמידי חכמים שדורו, והי' חריף עלום שכלו חד כסכין ואפי' גדולי המתנגדים להחסידים בזמנו לא גמרו עליו את ההלל ובאו עמו בפלפול גדול מאד, ובניהם הגה"ק ר' יחזקאל הלוי לאנדא בעל נודע ביהודה ז"ע שתמה והתפלל על גדלו בתורה אף שהי' אז צעיר לימים.

הי' תלמיד הרה"ק המגיד הגדול רבי דוב בער ממעזריטש ז"ע שמינה אותו להפיץ את תורת החסידות, ותלמיד מהרה"ק ר' ברוך ממעזריטש ז"ע שמינה אותו על כספי הדקה המיועדים לחסידים, ומבאי ביתו של הרה"ק ר' יעקב יוסף הכהן מפולנאה בעל תולדות יעקב יוסף ז"ע, ותלמיד מהרה"ק ר' פנחס מקאריץ ז"ע.

פ"א היה רבינו ז"ע לפני גדול אחד ממדינת ספרד, והגדול הלז היה מחמיר מאד בעניני כשרות עד שלא אכל כמעט כלום מרוב החומרות, ובעת שהיה עם רבינו הגיע כל ספקותיו לפניו, ורבינו האיר עיניו ותיירץ לו כל השאלות והקשיות, ונהנה מאד הדקיק מספרד, אח"כ שאל הגה"ל הספרדי אם הוא מכיר את הרה"ק ר' ברוך ממעזבז כי בשעה שהוא אומר תורה נעשה רעש גדול בשמים וכל הרקיעין

למעלה אחזום רעדה? ענה לו שבודאי מכיר את ר' ברוך. ואח"כ כשבאה רבינו לפני ר' ברוך, וספר לו את השיחה הג"ל, ענה ע"ז ר' ברוך: עכשיו הנני יודע האמת שאתם הוא גאון שפיראתם לו כל ספיקותיו, ואני הוא הרבי, שבשמים אומרים תורה משמי.

וסיפר כשהיה רבינו בארץ ישראל ראה השכינה בדמיונו, דמות אשה בוכה ומטערת על בעל נעוריה, שהיה לה בעל ומת, והקיץ משנתו, ואמר לחביריו, אין בעולם כעת מי שיהיה בעלה דמטרוניתא חיה דאלילות אלף הק' ר' פנחס מקאריץ, ובודאי נסתלק בלילה ההוא וקרא וביקר ובכה הרבה בכיות, שהיה רבו, ואחר זמן נודע שנתאמתו דברים אלו מכוון באותו לילה. (נתיב מלכות)

וכשהגעו לפרקו נשא להרבנית הדיוקת מרת בלומא ע"ה בת הגה"ק ר' חיים יעקב אב"ד פולנאה ז"ע ונכדי הגה"ק רבינו יואל סירקש אב"ד קראקא בעל הב"ח ז"ע.

כהן כרב ואב"ד בערים שונות, אומן, באר, סלאוויטא, ולבסוף בשפטייווקא שעל שמה הוא נקרא. וחתנו הרה"ק ר' יהודא מאיר שפירא ז"ע מילא מקומו.

השתוקק לעלות לארץ ישראל. וטרם נסיעתו הלך לקבל רשות מהרה"ק ר' מרדכי מנעשכיז ז"ע, והרה"ק ר' מרדכי ז"ע עשה לכבודו סעודה ונסע ללוחו לכפר הסמוך.

מתורתו של רבינו ז"ע

איתא בגמרא מסכת שבויעות ל"ה גדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני השכינה, ואברהם עצמו מהיכן למד זאת? "ל משראה דהקב"ה הוצרך לשנות מעשה בראשית ולהוציא חמא מנרתיקה, כדי שלא להטריחו באורחים, ואם איתא דהקבלת פני שכינה גדולה מהכנסת אורחים, מפני מה הוצרך לשנות הטבע, והרי הקב"ה נצב עליו ובודאי לא יניח השכינה, וזוה שהוצרך לעשות כן, למד אברהם וגדולה הכנסת אורחים.

ד סיון תק"ע

רבי יואב ב"ר ירמיהו זי"ע בעל אמרי נועם אב"ד אונסדארף צעהלים

רבינו הגה"ק רבי יואב ראזענבוים אב"ד אונסדארף בעל אמרי נועם נולד לאביו הגה"ק רבי ירמיהו אב"ד אסאד מאטערסדארף בעל מודעא רבה זי"ע הנקרא דער גרויסער רבי ירמי [ירמיהו הגדול] זי"ע בן הגה"ק ר' יצחק אייזיק רויזענבוים לאנדא אב"ד ור"מ עלקוש ואושפיצין זי"ע בן הגה"ק ר' יואב מעיר פילץ זי"ע, ולאמו הרבנית הצדיקת מרת לאה רייצל ע"ה בת המגיד המפורסם מוה"ר מאיר הלוי ז"ל

נסחלק לגני מרומים ד' סיון בשנת תק"ע ומנחתו כבוד בעיר סאנטאב, גדולי ישראל נשאו עליו נהי ומספל ובראשם הגה"ק ר' משה סופר מפרעשבורג בעל החתם סופר זי"ע, ובתו"ד: בהספידא שאנו עוסקים בהאי תלמיד חכם הגאון מהו' יואב זי"ל שחבר ספריו הרבים ונתפזרו בעולם וכל יום שמעתי בפומינו, אל כן ראוי להתאבל ולעורר כפי והספיד על כי נשבה עדר ה' צערה, והנה יואב"ב הוא יפה ר' מוס א"ין ב"ך, וכן היה זה האליק מהו' יואב זי"ל שאנו עוסקים בהספדו זי"ע (לדקות חת"ס)

רבינו היה גאון חריף וצדיק, כמו שכתב עליו הגה"ק ר' יצחק הלוי מלבוז זי"ע: כבוד הרב המאור הגדול החריף וצדיק מו"ה יואב נ"י אב"ד דק"ק זארנפלי בן הגאון המפורסם מו"ה ירמיה נ"י אב"ד ור"ס דק"ק אונסדארף. זימניו סגיאין הייתי משתעשע ומתעלם בזהבדים בפילפול ב"ס"ס ופוסקים וראיתי כי ידו בכל ומשמתי מיהב יהבו לי חכמה ומדע ותופע עליו נהורא, שמעתי לי לא כיומא בטעיהא, עד אשר ככה בינתו יסדד עמקים ויסמת הרים, וגו'

ספרי רבינו

בטל שחרתו התחנך על ברכי אביו כמו שכתב רבינו: אפריון נמטי לכבוד אהמו' הרב הגאון הגדול המפורסם מו"ה ירמי נ"י כי לדך תבונות הודיעני בהוויית לאביו ורבא ולהורות נתן בלבי לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא קאמינא, וכאשר הרחיב ה' את גבולו בתלמידים מופלגים ואחרוספו כמי ספסלי צבי מדרשו, האכיל לי מהדור, והלק לי מכבודו וקרבני אל ממלכה מלכתו שבתורה, וישית לי עדרים עדרים לבד וחק נתן לאמר כלה מעשך דבר יום ביומו בשעורין דרבנן לא לאתה בן חורין להבעל זיל גמור וינהר (נהר. שיערי בינה)

נשאר אחריו בנו הגה"ק ר' משה שמואל יצחק אייזיק מסיקס זי"ע חתנו הגה"ק ר' יצחק פרענקל זי"ע שמיילא ממקומו, חתנו הגה"ק ר' אברהם אביש טענענבוים אב"ד קערעסטיר זי"ע חתנו הגה"ק ר' שמשון נפתלי הלוי שפיטץ אב"ד בערטי אויפאלי זי"ע

זכותו הגדול יגן עליו ועל כל ישראל אמן

כשהגיע לפרקו נשא להרבנית הצדיקה מרת צילא ע"ה בת הגה"ק ר' שמואל זי"ע

בשנת תקמ"ח בחרה בו הקהל זארנפלי פולין לאב"ד ואחר כן בשנת תקנ"א נתמנה לאב"ד דק"ק אעהלים במדינה, ובחורף שנת תקנ"ח עזב רבינו את העיר אעהלים וישב בעיר קראלי בשנתים ימים עד שנת תקס"א ששם הרביץ תורה בבית מדרשו שלו הרבני הגגיד רבי יצחק פריעד זי"ע ואחר כן פנו אליו קהלות אונסדארף, ורבינו נטע אהלו שם, בשנת תקס"ה נסתלק אביו ואנשי ק"ק וסאנטאב פנו אליו והציעו לו משרת הרבנות על מקומו של אביו, אך רבינו סרב לזה, ועבר זמן רב נעטר רבינו לבקושתא.

חיבר ספרים מבחורים ה"ה אמרי יואב, אמרי נועם, אורחת משפט, דת גיטין, חן טוב, מודעא זיטא, שערי בינה. ותופס ישיבה והעמיד תלמידים למאות, ובין התלמידיו הנבחרים הם הגה"ק ר' יהודה דוד ראטענבערג אב"ד טאלליא פעטער בעל תהלה לדוד זי"ע הגה"ק ר' יעקב ברוך פרענקעל מקאלוב זי"ע הגה"ק ר' שמעון כבי ברייט אב"ד דרעזניץ לאשכנז זי"ע הגה"ק ר' ישראל זאב הלוי ארוויץ אב"ד אהעל בעל נחלת ישראל ארץ חמדה זי"ע

לע"נ ריזל בת משה אהרן נ"י

ד סיון תרמ"ה

רבי ישעיה נפתלי הירץ ב"ר דוד שפירא בעל הנותן אמרי שפר מדינוב

רבינו הרה"ק רבי ישעיה נפתלי הירץ שפירא בעל הנותן אמרי שפר מדינוב זי"ע, אחי הרה"ק ר' צבי אלימלך מבלאזשוב בעל צבי לצדיק זי"ע והרה"ק ר' מאיר יהודה מבוקאווסק בעל אור למאור זי"ע. נולד בעיר דינוב פולין בשנת תקצ"ח לאביו הרה"ק ר' דוד שפירא בעל צמח דויד מדינוב זי"ע בן הרה"ק ר' צבי אלימלך ראש שולשלת דינוב בעל בני יששכר זי"ע ולמעלה בקודש עד הגה"ק ר' שמשון מאוסטראפלא זי"ע. ולאמו הרבנית הצדקת מרת רחל מינא ע"ה

רבינו הי' בולגא קדישא חסידא ופרישא ענותן גדול שפל בכך יראת ה' הי' חופף עליו כל היום, תפילתו הי' כל כך בהתלהבות ואש גדול שהוכרח להחליף את בגדיו פעמיים באמצע התפילה.

הי' בן יקיר לאביו ושימש דודיו הגאונים ולדיקים הרה"ק ר' משולם זשא שפירא זי"ע ואת הרה"ק ר' אליעזר שפירא מלאנאוט זי"ע והרה"ק ר' שמואל שפירא זי"ע.

והסחופף לכל הרה"ק ר' חיים האלבערשטאם בעל דברי חיים מלאנז זי"ע. וסיפר שכל פעם שהיה רבינו בלאנז אמר הרה"ק בעל דברי חיים זי"ע לבניו הק' כי הם לרכים ללמוד מרבינו כולל לרכש יראת שמים.

כאשר השיא הרה"ק בעל דברי חיים מלאנז זי"ע את אחד מבניו, השתתף גם רבינו גם על החתונה, בעת החופה נתכבד גדול אחד בקריאת הכתובה, כשהתחיל לקרות את הכתובה, אמר הרה"ק מלאנז זי"ע, הע, כמי שאינו שומע מה שאומר, הגביה הרב ההוא את קלו, אמנם הרה"ק מלאנז זי"ע אמר עוה"פ הע, והפסיק הגדול ההוא לקרות את הכתובה. ניגש אחד מבני הרה"ק מלאנז זי"ע לשאול את פי קדשו את מי נכבד בהקריאת הכתובה, אמר הרה"ק מלאנז זי"ע את ר' ישעיה הערץ, ורבינו הי' נחבא אל הכלים מאוד כידוע ועמד מרחוק, והוכרחו לקורא לו בקול שיבא ויקרא את הכתובה, כשהתחיל רבינו לקרות, אמר הרה"ק מלאנז זי"ע "הע" הע" כמי שאומר, עכשיו שומעים, הגם שרבינו הי' חלש מאד, וקרא את הכתובה בקול נמוך.

כשהגעו רבינו לפרקו נשא את הרבנית הצדקת מרת אלל רבקה ע"ה בת דודו הרה"ק ר' אלעזר שפירא מלאנאוט זי"ע.

לאחר פטירת אביו ביי"ט אדר תרל"ד מילא רבינו את מקומו בדינוב.

ואף שהי' צעיר לימים למאות ואלפים הלכו לאורו, והוא הי' איש חלש מאד ואפילו הכא השתתף עצמו בלער כל אחד ואחד והי' מקטין עצמו עד למאד, ותמיד הי' דבוק באלקו.

פעם בשנת פרשת בא שאל את רבינו דאיתא בזה"ק בפרשה על הפסוק בא אל פרעה ר' יהודה פתח ואמר אשרי העם יודעי תרועה וכ"ו מה שייכות יש תרועה לפסוק? והשיב על אחר: הן חז"ל אמרותענית פ"ג מ"ה) על אלו מתריעין על הארבע וכ"ו, ולכך כאן במכת ארבע שייך ענין תרועה.(אמרי לדיקים)

נקטף ר"ל באצו צעיר לימים ועלה לשמים ביום ד' סיון מ"ח לעומר בשנת תרמ"ה ומנו"כ בעיר דינוב ליד קבר אביו באוהל זקינו הרה"ק בעל בני יששכר זי"ע.

נשאר אחריו בנו הרה"ק ר' יוסף שפיראזי"ע וחיבור על התורה ספר הנותן אמרי שפר.

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מתורתו של רבינו זי"ע

איתה במדרש תלפיות על הפסוק (כי תשא ל'ד) ילך נא ה' בקרבנו: כי זכירת שם המלאך מיכאל היא סגולה לזכירה, והנה שם משה במילואו, מ'ם ש'ין ה'א נמי בגמטריה מיכאל, כי איתא מי ששכח דבר בתורה שבכתב כאשר יסתכל בצורת משה רבינו ע"ה מיד נזכר, ונרמז בקרא ד' אמר לו "הנה מלאכי ילך לפניך" רמז לו על מלאך מיכאל אותיות מלאכי, והשיב משה רבינו ע"ה ילך נא ד' בקרבנו, כי לדידי לא צריך שהוא מרומז בשמי. (הנותן אמרי שפר)

לע"ג ירושלים בת משה אהרן נ"י

ה סיון תרל"ח

רבי אליהו ב"ר יצחק אייזיק אייכנשטיין בעל זכרון אליהו מזידטשוב

רבינו הרה"ק רבי אליהו אייכנשטיין בעל זכרון אליהו מזידטשוב ז"ע אחי הרה"ק ר' ישכר בער מדאלינא ז"ע הרה"ק ר' אלכסנדר יו"ט ליפא מזידטשוב ז"ע הרה"ק ר' מנחם מענדל בעל ליקוטי מהר"ם ז"ע הרה"ק ר' שלמה יעקב ז"ע נולד בשנת תקמ"ז לאביו הרה"ק ר' יצחק אייזיק מזידטשוב בעל פירוש מהרי"א ז"ע בן הרה"ק ר' ישכר בעריש מזידטשוב ז"ע בן הרה"ק ר' יצחק אייזיק ראש שושלת זידטשוב קאמארנא ז"ע ולמעלה בקודש עד הגה"ק רבינו ר' יו"ט ליפמאן העללער אב"ד פראג בעל תוסי' יום טוב ז"ע

אלה לא ידעו כי זה האיש רבינו הוא לא רק הגדול שבצבית לענייני מומן כי אם גם גדול בחוכמה וביחאת שמים.

וסיפר פ"א בא אביו ביום השבת לסעודה שחריית לבית מדרשו, ורבינו לא היה עדיין בבמה"ד, יצא אביו הק' ולא נטל ידיו לסעודה והמתין עד שיבא רבינו, באותה שעה היה רבינו טרוד בביתו, כי אכלו ההאכסון רופא האבא שבא לבחינת עבודת האבא, ורבינו היה עי"ז בעל השפעה על הרופא ההוא והאבא כמה וכמה לעיני בני ישראל שלא ילקחו לבא לא קדיו, וע"כ בושש לבוא, כאשרכה השעה ורבינו לא בא, אמר אחד מאחיו: בלי ר' אליהו אין אתה רשאי לאכול? הקפיד עליו הרה"ק יצחק אייזיק ז"ע ואמר לו בחוכמה: מנין אתה יודע שאני יוכל לסעוד כשאיין ר' אליהו סועד עמי? וכך יצא אביו הק' והמתין עד שפסוק בא רבינו והתחיל לנהוג את השלחן הטהור.

בהגיעו רבינו לפרקו נשא להרבנית האדוקה מרת הינדל ע"ה בת הרה"ק ר' יהודה לייבוש ערליך מראזדיל ז"ע חתן הרה"ק ר' לבי הירש מזידטשוב בעל עטרת צבי ז"ע.

בחורף בשנת תרל"ח נתבקש רבינו מאת אחיו הרה"ק ר' בעריש מדאלינא ז"ע לבא אליו לבית מילה, כשחזר לביתו נחלה ונסע ללבוז לדרוש ברופאים וקשה קם כמה שבועות, באחד הימים נעור משנתו ואמר כי ראה את אביו בחלום ואמר לו כי הוא לוקח אותו אליו, וכיון שכן סייס רבינו הריני שב אל עירי ואל מקומי ואכין את עצמי לשב אל אביו. וחזר רבינו מלבוז לביתו ובערב חג השבועות שנת תרל"ח השיב את רוחו להשי"ת במבחר שנתיו כבן ארבעים ואחד.

קודם שנסתלק קרא רבינו את מקורביו ואמר להם: הגה הייתי בחורף האחרון אלל אחי הצדיק בדאלינא והיתה לי קורת רוח מרובה מתורתו ותפלתו, אשר ע"כ אני מיעץ אתכם כי אחרי אתי הג"ל תלכו ובו תדבקו, פקודו זו שמרה רוחם ואחרי פטירתו נתדבקו כל חסידיו באחיו הרה"ק מדאלינא והלכו לאורו.

נסתלק לגנוי מרומים בערב יו"ט שבועות ה' סיון בשנת תרל"ח

סיפר הרה"ק רבי נפתלי ערליך מדעלעטין ז"ע בהיותו ט"ו שנים היה על הלויה של רבינו ז"ע והספידו הרה"ק ר' יעקב משה מארובניץ ז"ע בן הרה"ק ר' פייווש מארובניץ ז"ע חתן הרה"ק ר' יוסף מיארכטשוב ז"ע. ובתוך דבריו אמר בזה הלשון: הייתי אלל הרבי מלבוזין ז"ע והייתי אלל הרבי מזידטשוב ז"ע (בעל עטרת צבי) והייתי אלל הרבי מדעלזא ז"ע (השקד שלום) והייתי אלל הרבי בזידטשוב ז"ע (מהרי"א) מיט דעם רבי'ן האב איך געמיינט וועלען מיר א קעגען גיין משיחין, ונפל על הארץ ונתעלף.

זכותו הגדול יגן עליו ועל כל ישראל אמן

בית המדרש בזידטשוב

רבינו הי' איש חי רב פעלים חסיד קדוש חסידא ופרישא אהוב השי"ת ואהוב את ישראל בעל מקובל גדול וכמ"ס עליו הרה"ק ר' יקותיאל יהודה טייטלבוים בעל ייטב לב מסיגעט ז"ע בהסכמתו על ספר זכרון אליהו: אף שהי' לעיר לימים שנספד באביו ימיו ר"ל הי' בקי בחכמת הקבלה ובשמותיהן כחמד מזקני העם ושופריהם.

לאחר פטירת אביו בט' סיון תרל"ג הלכו חסידיו אביו לאורו, והן גדול יואק על שפתיו, והי' לו כח המושך שכל רואו ומכירו הי' אהבו כנפשו וכל דבריו בעולם נכפו ובלענה.

וסיפר שכיון שנספד אביו נעמד רבינו להספידו במילים קצרות בעמדו על דיוק הכתוב עת ספוד ועת יקוד (וקלה ג') אשונה הוא מכל העתים האחרים המוזכרים בקהלת, שבכולם נאמר בלמ"ד עת לטענת ועת לעקור וכדומה, וביאר ובכחו אין מדברים על שתי עתות שונות, אלל שבאותו זמן ממש שבכחו בעולם הזה סופדים וזוכים אנו על האבירה הגדולה, בעידן זאת ממש רוקדים בעולמות העליונים, והשמה נתמלא על כל גדותיה על שמקבלים אורח חשבון ולדיק נאבד כזה.

הי' תלמיד מאביו הק' והי' יד ימינו המואל והמציא על כל כרכי הבית ותלמיד מוזקן מהרה"ק ר' לבי הירש מזידטשוב בעל עטרת צבי ז"ע ומדור הרה"ק ר' משה סמאצור בעל תפלה למשה ז"ע, והיה בידות רב עם הרה"ק ר' משולם פייש לאווי ראש שושלת טאהש ז"ע

וסיפר שפ"א ביקר רבינו אלל הרה"ק מטאהש באמצע ימי החורף הקשים ושלג עזה כסא אז את הארץ עד שלא יכלו לפתוח הדלתות מחמת גובה השלג שנלכד קם, ועגלתו לא היתה יוכלה ליכנס אל החצר, כאשר הודיעו להרה"ק מטאהש על בואו של רבינו יאק לקבל פניו ברינה ופקד למשמחו הר"ר לוי יצחק ז"ל לפתוח שערי החצר בכדי שתוכלו עגלתו ליכנס אל החצר. השיב המשמש שמתחת גובה השלג אי אפשר לפתוח השער, אמר לו הרה"ק מטאהש שיכור פועלים נכרים שיסייעו לו לנקות את השלג ולפתוח השער ויתן להם משקה יי"ש בשכר טרחתם, וההפיל הרה"ק מטאהש כמה פעמים בתוך דבריו בהדיקו את החיבות: מען זאל עפענן די טוירען! עד שכל בר דעת הבין שבדבריו מתכוין כלפי מעלה לפתוח שערי שמים. כאשר יצאו הני תרי לדיקים ועסקו בסוד שיח שרפי קודש, גמר המשמש את מעשהו והלחיה בסיוע הפועלים

לנקות את השלג ולפתוח השער, וכנס לתוך הבית ליחם משקה יי"ש להערלים, וכאשר אך ראהו הרב מטאהש נענה ואמר: אה! געטס א טרינק בריופן פאר לוי יצחק, עד האט אונו געעפענט די טוירען! המשמש הלך בהיותו רחוק מאיש חכם לא השכיל שהרה"ק מטאהש מתכוון באמרו לפתוח שערי שמים, וכיבוד חומותו אמר: יא רבי מיר האבן עם געעפענט און לוריקי לנגעמאכטו נכהל הרה"ק מטאהש למשמע דבריו, ובהיות שפיו הכשילו ראה בו סימנא דישא לא ראה עוד בשמשו.

וסיפר על מהותו רבינו: כי לאדם מן החוץ נדמה רבינו כי הוא אדם מעולם המעשה השקוע ראשו ורובו בקנטק הבית וכרכי מומן ודבר אין לו עם דברים שבקדושה כי מעולם לא שמעו מפיו איזה דבר תורה, לכל היותר ידעו להעריך בשרו בתור מנגן יפה מפרשי שהיה מזמר בקביעות בבית מדרשו של אביו מזמור לכה דודי בכל ליל שבת והמבדיל בכל משי"ק ויש שידעו לספר ממנו כי ניגון פלוני ופלוני נתחבר ממנו בעלמנו, וזו היתה כל תהלתו, ועם כל זה היה רבינו העמוד התוך שכל בית אביו נשען עליו, ואביו הק' לא עשה קטנה או גדולה בלי עצתו והסכמתו, וע"כ היו משכימים על פתחו כל הרבנים בני טובים ועשירים בעלי העסקים שבחסידי אביו, אלל כאלה כן

רבינו היה פעם על שבת קודש פרשת מטות אצל מחותנו של הרה"ק ר' יהושע'לע מבעלזא ז"ע שהיה אז במרחץ לאבין סמוך לק"ק גריידינג. הצעירו הרה"ק מהר"י שיגיד תורה אך רבינו לא רצה, אולם אחרי שלא וויתר הרה"ק מבעלזא, נענה רבינו ואמר: שמעתי מאבי הקדוש שאמר בשם רבו הרה"ק ר' צבי הירש מזידטשוב ז"ע שאמר בשם הרה"ק ר' יצחק מדראיבזש ז"ע כאשר רוצים לומר תורה צריך להיות על כל פנים אחת מן הג' אופנים באמירת דברי תורה: א' שיגיד תורה שיהא בה התעוררות האומר שיעורר את עצמו בה לעבודת השם, אופן ב' הוא שמישך בדברי תורה טובה והשפעה לבני ישראל, ואופן ג' הוא כשהשכינה מדברת מתוך גרונו, אז ודאי שיוכל להגיד תורה. (פאר יצחק)

ו סיון תש"ח

רבי אברהם מרדכי ב"ר יהודה אריה לייב זי"ע בעל אמרי אמת מגור

רבינו הרה"ק רבי אברהם מרדכי אלתר מגור בעל אמרי אמת זי"ע נולד בגור בז' לחודש טבת שנת תרכ"ו לבנו בכרו לאביו הרה"ק ר' יהודה אריה לייב בעל שפת אמת האדמו"ר השלישי מגור זי"ע בן הרה"ק ר' אברהם מרדכי מגור זי"ע בן הרה"ק ר' יצחק מאיר ראש שושלת גור בעל חדושי הרי"ם זי"ע בן הגה"ק ר' ישראל ב"ר מרדכי רטענבערג אב"ד מגנישוב זי"ע, ולאמו הרבנית הצדיקת מרת יוכבד רבקה ע"ה בתו של הרה"ח הגביר ר' יודל הלוי קמינר מחענטשין ז"ל בנו של רבי מאיר יחיאל קמינר זי"ע, משפחתו קמינר, מיוחסת לרבינו הגה"ק רבי אברהם אבלי הלוי גומבינער מקאליש בעל מגן אברהם זי"ע בן הגה"ק רבי חיים הלוי דומ"ץ גומבין הי"ד זי"ע שנהרג על קידוש ה' בשנת תט"ו על ידי הקאזאקען של השר הצורר חמעלניצקי ימ"ש

רבינו היה איש אמת, וחכם גדול בתורה וחסידות, כבר מטל שחר היה מפורסם לשקדו, צעל זיכרון ותפיסה, שנון ופיקה, והיה מגדולי מנהיגי החסידות.

וכיפר בנו הרה"ק ר' ישראל צעל בית ישראל זי"ע על רבינו אבי היה לו אוצר הספרים (ובילאטעק) לאס איז נישט קיין גומא, אין ער האט געקענט יעדן ספר וואס ער האט געהאט, פון טאוועל טו טאוועל. (שיח זקנים)

וכיפר בנו הרה"ק ר' ישראל צעל בית ישראל זי"ע על רבינו אבי היה אומר שהרה"ק ר' שמחה דונס צעל קול שמחה מפרסיסאח זי"ע הפליא את יהודה משבטי ה' ע"ה, הלל היה מלך ישראל, והיה יכול להשתמש במעשה דמח, בחירוף של כבוד מלכות. אמנם יהודה לא כן עשה לאלה הודה על האמת, הודה ולא בוש, ועל כן נכרא משיח מזה, נקודת האמת, מזה נכרא משיח לדיקנו. (שיח זקנים)

וכיפר הרה"ח ר' ראובן אייזנער ששמע צפולין צענת המלחמה העולמית, כשנמלט רבינו ממדינת פולין, אמרו לו שכאשר יגיע לאיטליה וישראל ויחזרו מאיפה בא? לא יענה שהגיע מפולין, כדי שלא יחשבוהו למרגל עבור הגרמנים, אלא יגד שהגיע ממדינת אחרת. אמר רבינו: יאל וועל קיין ליגנט נישט זאגן, והוכרח הרב... לפעול שלא יאחזרו. (שיח זקנים)

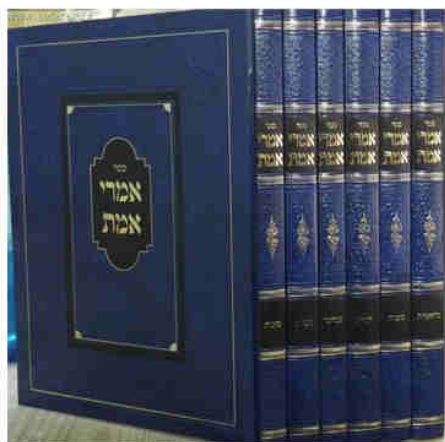
סיפר הרה"ח ר' ראובן אייזנער שסיפר לו איש אחד מעיר קאשוי, שפעם חזר הרה"ק ר' שאול בראך אב"ד קאשוי מח"ס שאול זי"ע ממאריענבאד, ולאחר שהגיע לקאשוי ליוה לאסוף את כל אנשי העיר, והיה לפלח בעיני אנשי העיר, כי מעולם לא עשה כדבר הזה. כשנאסף הקהל צבית המורה, אמר רבי שאול בראך: שלא היה יכול להמתין עד שבת קודש, ובזמנו להודיע להם שבמאריענבאד היה אלל הרבי מגור וכל הקוסיות שהיו קשים לו זה עשרים שנה, את כולם תירץ הרה"ק. (שיח זקנים)

אציו נסתלק ה' צבט בשנת תרס"ה ומנוחתו כבוד בעיר גור פולין.

נסתלק לגנזי מרומים א' רהג השבעות ו' סיון שנת תש"ח ומנוחתו כבוד בישיבת שפת אמת, ירושלים.

נשאר אחריו בנו הקדוש: הרה"ק ר' מאיר הי"ד, הרה"ק ר' יצחק זי"ע, הרה"ק ר' ישראל צעל בית ישראל זי"ע, הרה"ק ר' שמחה בונים אלתר, צעל לב שמחה זי"ע, הרה"ק ר' פינחס מנחם צעל בני מנחם זי"ע.

זכותו הגדול יגן עליו ועל כל ישראל אמן.

אז אויב מען קען אליין לויפן נעמען, דארף מען אליין לויפן. מען קען דאך אבער נישט אלעס טון, נאכדעם ויתן אל הנער לעשות אותו.

מסופר: בחג השבועות הראשון לבואו של הגה"ק ר' דוב בעריש ו ויידענפעלד מטשעבין בעל דובב מישרים זי"ע להשתקע בארץ הקודש, התפלל בבית מדרשו של רבינו, ורבינו ביקש לכבדו בעליית 'עשרת הדברות', עליה זו היתה בחזקת בנו הרה"ק ר' שמחה בונים מגור בעל לב שמחה זי"ע ביקש רבינו מבנו שיוותר על חזקתו זו וימסרנה להגאון מטשעבין, ונימוקו עמו: "היום נכבד את התורה עצמה בעליה!". כשסיפרו על כך להגאון מטשעבין הגיב בעונות רוחו: "איך האב נישט געוויסט אז אין גור מאכט מען אויך ווערטלעך" (לא ידעתי שגבור גם כן עושים בדיחות). (שר התורה)

סגולה

מעשה באחד ששפך את מר לבו לפני הרה"ק ר' פינחס מנחם אלטר בעל בני מנחם זי"ע, על בנו שסר מדרך התורה והמסורה, ועזב את ביתו ואת מולדתו. אמר לו הבעל בני מנחם: שמעתי מאבי בעל האמרי אמת זי"ע שתוספת שבת הוא סגולה גדולה להיושע בכל העניינים. על כן איעצך, אתה ובני ביתך קבלו עליכם להקדים ולהוסיף בכל שבוע מחול על הקודש, ותאמרו אז תהלים ותראו פלאות. העיד האיש שלא עברו ימים מועטים ובנו חזר אל ביתו ושב אל אמונתו כבראשונה.

סיפר הגה"צ רבי אשר אנשיל כ"ץ כ"ק אדמו"ר קהל עדת יראים ווינען בעל שמן ראש שליט"א: איך האב געזעהן שטיין פונעם גערער רבי, דער אמרי אמת זצ"ל, אז ער האט אמאל געגעסן ביי זיך אין שטוב א סעודה, מיטאט צו נאכטמאל, און א אייניקעל האט מיטגעגעסן צוזאמען מיט אים. ווען עס איז געקומען פארן בענטשען, און מען האט געדארפט מים אחרונים, האט זיך דער גערער רבי אויפגעהויבען, און ער איז צוגעגאנגען צו די קראן, צו די פאס ווי עס איז געווען אמאל, און ער האט געברענגט מים אחרונים צום טיש. האט אים די רבעצין געפרעגט, דו האסט דאך געהאט א אייניקעל זיצען ביים טיש, פארוואס האסטו זיך אויפגעהויבן און דו ביסט געגאנגען אליין נעמען. דו וואלטסט דאך געקענט מחדן זיין דיין אייניקעל, צו די מצוה פון מים אחרונים, און די מצוה פון כיבוד זקנו, פארוואס ביסטו געגאנגען און דו האסט אליין גענומען. האט איר דער אמרי אמת געזאגט, דו ביסט גערעכט, מען דארף מחדן זיין דעם אייניקעל. איך האב אבער געוואלט מחדן זיין מיין אייניקעל צו א צווייטע זאך אויך, אז וואס מען קען טון אליין, זאל מען נישט ארויפלייגען אויף א צווייטען. דאס איז אויך א חינוך. איך בין מחדן מיין אייניקעל אז וואס איך קען טון אליין, בעהט איך נישט אז דו זאלסט מיר טון. וואס איך קען נישט, בין איך אנגעוויזען אויף דיין הילף. אבער וואס איך קען טון, זאל מען טון אליין, דאס איז אויך א חינוך. האט ער צוגעגעבן, אז אברהם האט אויך דאס זעלבע געטון. וְאֵל הַבָּקָר רָץ אַבְרָהָם וַיִּקַּח בֶּן בְּקָר רֶדְ וְטוֹב, און נאכדעם וַיִּתֵּן אֶל הַנְּעָר, האט ער דאס איבערגעגעבן פאר ישמעאל, וְיָמָהר לְעִשׂוֹת אֹתוֹ. (פרשת וירא י"ח ז') פארוואס האט ער נישט געהייסען אז אלעס זאל טון דער נער. נאר קודם האט ער אים געוואלט אויסלערנען

ו סיון תרי"ו

ר' אהרן ב"ר אשר ישעיה זיע"א הרה"ק מרימנוב ראפשיץ

הרה"ק רבי אהרן רובין מרימנוב-ראפשיץ זי"ע נולד בעיר ראפשיץ בשנת תק"ס לאביו הרה"ק ר' אשר ישעי' בעל אור ישעי זיע"א בן הצדיק נסתר הגה"צ ר' אליעזר ליפמאן ז"ל, ולאמו הרבנית הצדקנית מרת רייצא ע"ה בת הרה"ק ר' נפתלי צבי ראש שושלת ראפשיץ בעל זרע קודש זי"ע בן הרה"ק רבי מנחם מענדל מלינסק זיע"א בן הגה"ק ר' יעקב יוקל מלינסק זי"ע נכד הגה"ק ר' מאיר הלוי הארוויץ בעל מהר"ם טיקטין זי"ע בן הגה"ק ר' שמואל שמעלקא מטורנא זי"ע בן הגה"ק ר' יהושע הארוך זי"ע בן הגה"ק רשכבה"ג ר' פנחס איש הארוויץ זי"ע גיסו של רבינו ר' משה איסרליש בעל הרמ"א זי"ע

רבינו ינק תורה מאביו הגדול שהכינו להיות מנהיג בדורו.

במשך ימי חייו כיהן רבינו פאר כרימאנוב, ואד"ק פשווארסק, אבל אחר כן פרש מהרבנות וחזר לגור בעיר ראפשיץ.

רבינו היה כל ימיו נחבא אל הכלים ושגא את הרבנות כפשוטו, כך שמיעט להתנהג באדמו"רות, אבל שמו נתפרסם במאד כפועל ישועות, כפי שמוספר, בעיר דוקלא התגורר הרבני הנגיד ר' מרדכי כבי מזוקלא ע"ה, ובכל שנה היה רבינו מגיע לשם אבל לא היה מתנהג באדמו"רות אלא כבעה"ב פשוט, פעם אחת אמר לו רבינו שהיות והוא משתדך עם הרה"ק מלאנז (כאשר הרה"ק נפתלי בן הרה"ק ר' יחזקאל משינאווא זיע"א התחתן עם בת רבינו, ולאחר כמה שנים שלא נתכרבו בז"ש נתפרדה החבילה), ע"כ אני כריך להרבה כסף, אמר לו ר' מרדכי כבי שהיות ובכל שנה נתון לרבינו נדבה הגונה, ע"כ אינו חושב שצריך הוא ליתן עוד מהמת שידוך זה.

כאשר ילא רבינו משם ליווהו הרה"ח ר' אברהם חיים מדאברא שהיה מלמד דרדקי צבית ר' מרדכי כבי, אמר לו רבינו בתוך דבריו, ר' מרדכי כבי הוא בעיניו חסיד ותלמיד חכם, נישט קשה עהר וועט מיך נאך בדויכען, איך וועל איהם אי"ה קענען העלפן, איך האב מיר אויסגעבעטן ביא השי"ת דאס, איך זאל קענען פוילען וועך איך וועל וועלן, אחר שהלך משם סיפר המלמד לר' מרדכי כבי מה שאמר לו רבינו.

לשנה הבאה כאשר הגיע שוב רבינו לשם, דחק הרב מדאברא בר' מרדכי כבי שיבקש מרבינו ברכה לז"ש"ק, הלך ר' מרדכי כבי לרבינו וביקש ברכה, אמר לו רבינו אני כריך להרבה כסף, התחיל הגביר להתנצל על מה שבשנה שעברה לא נתן לרבינו מבוקשתו, אמר לו רבינו אל תזכור עוונות הראשונים רק עכשיו תתן כסף, אמר ר' מרדכי כבי שהרבי יבטיח לי שיהיה לי ז"ש"ק, אמר לו רבינו אם תתן לי עכשיו 72 זהובים כסף, ובמשך כל הזמן תתן כל חודש ששה ראניג כסף, וזו תסרוג לי בכל חודש וחודש זוג גרביים חדשים, בזה יהיה לכם הישועה, הגביר לא הסכים לסכום כזה גבוה, ורק הסכים לחצי מהסכום, ולא נעשה מזה דבר. הרב מדאברא הוכיחו כ"כ עד שהוסכם שלשנה הבאה יתן לרבינו כל מה שרבינו יבקש.

לתקופת השנה בא שוב רבינו לשם, ור' מרדכי כבי לא היה צביתו, ר' אברהם חיים מדאברא שעדיין היה שם, ניוגש לרבינו ואמר לו שהרבנית מוכנה לסלק כל הסכום הג"ל, אמר רבינו כי לא אוכפת לו, ובאם בעלה יסכים אז הוא מסכים, ענהו הרב מדאברא כי הוא מסכים והוא מתחרט על לשעבר ודעתו נוהה מזה, ונתנה את האמעות ומיד אחר כך נפקדה וילדה בת למזל טוב, אח"כ נסע הרב מדאברא לרבינו על חג הסוכות, ובקשה אשתו של הגביר ממנו שיאכל את רבינו אם תניח לבד את הילד או תתן אותו למינותה, ואולי תזכה לבן, כאשר שאל הרב מדאברא לרבינו אמר לו רבינו שצריך להתיישב בדבר.

כעבור החג אמר לו רבינו, אמי אמרה לי שחלב אם היא טוב מאוד, וגם כריא, ואני רואה שזה אמת, אני רואה את זה עלי, ומה שבקשתי ממנה בכל חודש זוג גרביים, הרי גם אלכלי צבית יודעים לעשות זאת, רק ידוע מה שאומרים העולם, שבגד עושה את האדם, ע"כ אמרתי לה שחפשה לי גרביים כדי שיהיה לה ילדים, לא הכל אפשר לי להשיג בשוק למעלה בשמים, יותר לא יהיה לה ילדים, ושתניק לבד את הילד. וכמוכן שכך היה, אחר כך נתפרסם שמו בכל העיר ההוא, ובכל שנה בהגיע רבינו להעיר באו כל אנשי העיר להיפקד בדבר ישועה ורחמים.

רבינו נסתלק ביום חג השבועות שנת תרי"ז ומנחתו כבוד בראפשיץ

זרעו אחריו: בניו הרה"ק ר' נחום מנאראל זיע"א, הרה"ק ר' שמואל מקראטשין זיע"א, הרה"ק ר' יעקב מבאראטוב זיע"א, חתנו (בזו"ר) הרה"ק ר' נפתלי בן הרה"ק משינאווא זיע"א

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

לע"נ ריזל בת משה אהרן נ"י

רבינו אברהם שלום האלבערשטאם ראש שושלת סטראפקוב בעל דברי שלום זי"ע נולד בשנת תרט"ז (י"א בשנת תרי"ז) לאביו הרה"ק ר' יחזקאל שרגא מישנאווא בעל דברי יחזקאל זי"ע בן הרה"ק רבי חיים מצאנז בעל דברי חיים זי"ע ולאמו הרבנית הצדקות מרת חנה רחל ע"ה בת הגה"ק ר' צבי הירש מבלשנוב זי"ע

ספר הרה"ק ר' יחזקאל שרגא ליפשיץ הלברשטאם אב"ד רמלה. שזקינו רבינו זי"ע בהיותו גולה בשעת חירום ותגר מלחמת העולם שנת תרע"ד בעיר הביירה ב' פעסט. ילא אז חוק שכל אחד מוכרח לשאת אלכו תעודה זהות עם תואר פניו (פאטראגרפייע) ורבינו מיאל בדבר וביקש מראש הלשכה האורטודוקסית הגה"ק המפורסם ר' קאפל רייך זי"ע שיפעל במשך ראש העיר לפטור אותו כיוצא מן הכלל מלעשות תמונה הג"ל על תעודתו, נשיא הלשכה הבטיחו. אבל התרשל בדבר כי חשב שאין קפידה כל כך בזה. אבל רבינו נסע אל הנשיא וצבואו לפניו תמד תמיהה גדולה ואמר מה לרבנו הקדוש בתיא, הלא היה לרבנו לשלוח אלי שליח והייתי בל ללל קדשו. השיב רבנו הקדוש ואמר לו, באתי לספר לכם עובדא אחד וזהו.

הרה"ק ר' יהושע מצעלזא זי"ע נתן פקודה לחסידיו במחוז לבוב, בשעת בחירת הכירים לבית המדינה לבחור בפלוגי קר נכבד שהי' מוחזק לאוהב ישראל, וכן היה שהלז נבחר על ידי בחירות אח"כ הסכים למשמעתו של הרה"ק הג"ל. השך שמה שמחה גדולה עד מאד שזכה לכבוד גדול על ידי הרה"ק הג"ל. ואחר הבחירות שלח שליח מיוחד להרה"ק מצעלזא שמבקש שיבקר אותו בביתו בניו לתלפיות סמוך לצעלזא ויכבדו מאד להכרת טובה. הרה"ק וסייעת מרחמיהו מלאו בבקשתו ונסעו אליו. השך היה דר בפלטיץ מהודר מאד. ובו שבעה עשר חדרים זה לפניו מזה. אחרי השתעשעות של זמן רב כמה שעות אמר השך להרה"ק שרצה לתת לו מתנה נכבדה מאד. ובכן מבקש שיבוא עמו חדר לפניו מן החדר ויראה לו את המתנה. והולכיהו דרך כל החדרים הגדולים והנפלאים עד שנתרגש הרה"ק מאוד עד שבא לחדר השבעה עשר. ובשפתח הפתח ראה חדר ריק. מואר במנורות ונרות גדולות וצפינה אחת עמד תמונה גדולה תמונת אביו הקדוש השך שלום זי"ע תמונה מפוארת ידי אומן מופלא שנגשה עוד בחיים חיותו האורה מדוייקת ובכל קומת גופו של הגליק. הרה"ק בראותו פתאום אורה זו נתבהל ונתרגש מאד ולא ידע מה לענות. השך הבטיחו שיתן לו למתנה תמונה זאת. ובכבוד גדול במרכבה מפוארת נשלחה תמונה לבית רבנו הקדוש לצעלזא. והשך לוהו וחזר לו הביתה.

אח"כ לא ידע הרה"ק מצעלזא לשית עצות בנפשו מה לעשות עם התמונה כי לא ראה אלל אביו הק' שיחזיק אללו תמונה איזה לדיק. ואולי זהו נגד ראונו הקדוש צעלמא דקאטו. וגם לאבד את התמונה היה ירא לנפשו פן ואולי יבוא השך הג"ל באיזה פעם ויבקש לראות את התמונה. ובשיחודע שאיננה אולי יחרה אפו על אח"כ ומי יודע מה יוכל ח"ו להרע ר"ל ויש בזה פקוח נפש? כך היה הרה"ק משוקע בצרעותיו הקדושים בבקלא וטריא הנה והנה. ונלעטער על כך זמן רב והלך בחדרו למעלה ולמטה עד שנתיגע מאד וישב על הכסא ונרדם בשינה.

וראה בחלוס והנה אביו הקדוש זי"ע עומד נגדו, ואומר לו: בני אל תחירא כלל, רק תיכף תשרף את תמונתי כי אין לי נייחא מפני שתמונתי ישנה צעולם. וכדי שתמונע ממני לער הואו תשרף את התמונה ואני מבטיח אותך שמעתה לא יעלה על לב השך ענין התמונה, ולא יזכר ולא יפקד ממנה. רק תמיר לעשות כדברי.

הרה"ק נתעורר משנתו והנה חלוס. ותיכף שרף את התמונה, ע"כ הסיפור שסיפר לו. וכיים רבינו ואמר להנשיא הגה"ק ר' קאפל זי"ע: עכשו כבר יבין אותי מה כל החרדה שאינני רוצה להניח לתאר את לורתי על ידי פוטוגרפיא. ובכן אבקשו שיפעל אלל הממשלה לתת לי אפשרות לקבל תעודה זהות בלי תמונה. הגה"ק ר' קאפל הבטיחו וצבדו איזה ימים הביא לו תעודה. (אוצר הסיפורים)

בשלהי ימי החורף לשנת תרפ"א הגיע רבינו לקערעסטיי, הרה"ק ר' ישעילע זי"ע קיבל פניו בכבוד והתאכסן במעונו תקופה ממושכה. אחרי ימי הפורים ראה רבינו לחזור לביתו לקראת חג הפסח, אבל רבי ישעילע ביקש ממנו שישרא שם גם בימי

רבינו היה לדיק מפורסם בעל מופת ופועל ישועות, נהג בקדושה יתירה, שקדו עלום, עבודתו היה בדביקות עצמה פיזר נתן לאביונים והיה איש אמת בתכלית. ונתחנך אלל אביו הק'.

פעם אמר אביו על רבינו שכשהקב"ה מסתכל עליו הרי הוא מרחם על עולמו. ופעם אמר אביו על רבינו: שאין חידוש בזה שהוא בעל מופת שהרי אמרו בגמרא שהנושא אשה לשם שמים הויין ליה בנים שמושיעין את ישראל (מסכת דרך ארץ זוטא פרק י) והיות שאשתו זו הרבנית הצדקות מרת חנה ע"ה נשא לשם שמים בלבד, בלתי לה' לבדו לכן אין כל פלא שהוא בעל מופת ומושיע את ישראל.(פניני תורה וחסידות)

הרה"ק רבינו יואל טייטלבוים מסאטמאר בעל דברי יואל זי"ע אמר פעם אחת: קובלני מבית אבא, פון הימל האט מען געגעבן די שליסל פאר פקידת עקרות פארן סטראפקובער רב. כשהגעו לפרקו נשא להרבנית הצדקות מרת חיה יהודות ע"ה בת הרה"ק ר' אברהם חיים הורוביץ זי"ע ובזווג שני להרבנית הצדקות מרת גיטל ע"ה בת הרה"ק שמואל הכהן וויטמאן זי"ע ובזווג שלישי להרבנית הצדקות מרת חיה ע"ה בת הר"ר דוד שליכטער זי"ע

וסופר הגה"ק ר' אליעזר דוד פריעדמאן שליט"א שסיפר לו אביו ז"ל שראה צעניו את הפשטות והאמת מרבינו, שפעם אחת שבת רבינו בעיר צערלין, וגם הוא היה שם באותו השבת, וצערלין היה שם הרבה מאוד חסידים, ביקשו הם מרבינו אחר התפילה בליל שבת שיכנס לערוך שלחנו הטוהר בשעה מאוחרת כדי שיוכלו להשתתף שם מתחילתו עד סופו. ענה להם רבינו במילוא הפשטות: איך קען נישט ווארטען איך בין הונגעריג. ואיני יכול לחכות משום שרעב אנכי שאף שרבינו היה אדמו"ר גדול לא התפעל משם דבר אלל אמר רק את האמת.

ועוד סיפר לו אביו ז"ל שראה באותו השבת צערלין: שרבינו היה באותו זמן קרוב לבס שמונים שנה, וכבר היה לו דוד שלישי מיואיו חלליו, וכשאשתו הרבנית נסתלקה מן העולם נשא רבינו לאשה אחרת אשר היתה עדיין בתולה, וביקשה מרבינו שיבטיח לה שחזקה לבן זכר ממנו, ורבינו מיאל בבקשה והבטיח לה זה.

באותו שבת צערלין כבר היה כשנה או שנתיים אחר החתונה ועדיין לא נפקדה אשתו בבנים. וביקש אז רבינו מן הציבור: איך צעט זייער מען זאל מתפלל זיין אויף מיין רעביצין אז זי זאל נפקד ווערען, איך האב איר אגעזאגט און איך וואלט זייער נישט געוואלט בלייבן קיין ליגנער ואני מבקש מכם שתתפללו עלי שאשתי תפקד בזרע של קיימא שהרי הבטחתי לה דבר זה ומאוד לא הייתי רוצה להשאר שקרן כמובו שזמן השמים מלאו אחר הבטחותו, ונולד לו בן הלל הוא הרה"ק ר' יוסף יו"ט הי"ד זי"ע אשר הוא היה קדוש מבטן, וכשרבינו נסתלק מן העולם עדיין היה כבן שבע או שמונה שנים, וחסידיו רבינו באו אליו כדי להתבדח מפיו הטוהר. והוא ברכם בברכות כזון ורגיל, והוא כיהן ברבנות סטראפקאב עד להמלחמה הגוראה, אשר בו נעקד על קידוש ה' באושוויץ הי"ד. והשאר אחריו בנים אשר אחד מהם היה האדמו"ר מסטראפקוב ארה"צ זי"ע אשר הרה"ק מן רבינו בעל דברי יואל מסאטמאר זי"ע אמר עליו: שאם העולם היו מצינים לדעת מי הוא ראוי לרבנות היו כולם נוהרים אליו, ולשאר האדמו"רים לא היה נשאר הרבה מה לעשות, ועוד בנים היה לו אשר כולם היו לדיקים יראים ושלמים.

בשנת תרנ"ח נתקבל לב"ד סטראפקוב, ואחר בפטירת אביו בו' בטבת בשנת תרנ"ט נסע אליו חסידיו אביו. במלחמת העולם הראשונה היגר רבינו לפעסט ובשנת ה'תרע"ט החליט כי הוא לא מתכוון להשתקע בעיר אלל החליט להשתקע באוהורוד אך לאחר מכן חזר לעיר סטרופקוב. בסוף ימיו התגורר בעיר קאשו.

לע"נ ריזל בת משה אהרן נ"י

ו סיון ת"ש [ב]

רבי אברהם שלום ב"ר יחזקאל שרגא האלבערשטאם ראש שושלת סטראפקוב

רבינו אברהם שלום האלבערשטאם ראש שושלת סטראפקוב בעל דברי שלום זי"ע נולד בשנת תרט"ז (י"א בשנת תרי"ז) לאביו הרה"ק ר' יחזקאל שרגא מי שנאווא בעל דברי יחזקאל זי"ע בן הרה"ק רבי חיים מצאנז בעל דברי חיים זי"ע ולאמו הרבנית הצדקות מרת חנה רחל ע"ה בת הגה"ק ר' צבי הירש מבלשנוב זי"ע

היא כפירה ממש במליאת הבורא כל עלמים הממלא כל עלמין ולית אחר פנוי מיני, וגירש אותם מחדרו,

המה יאזו בצעור גדול מאד וכבו בכיה עצומה. זה פנה לזוית זו וזה פנה לזוית זו ומתמרמרים מאד מאין הפגות, והתפללו להקב"ה מתוך לבז נשכר ונדכה שהשי"ת יאיר עיניהם ויסיר מהם לב טיפש ונשחז. אחד מן החסידים בעמדו כך בצכיה והתבוננות בגדלות הבורא ב"ה נפל ברעיונותיו חקירה עצומה זהו: בשלמא בן אדם שהוא בעל גבול ובעל תכלית יש אלכו חילוק בין דבר גדול לדבר קטן, למשל דבר גדול כגון חתיכת זהב הוא חשוב אלכו ומשגיח עליו היטב שלא יאבד ממנו, ועל חתיכת כסף גם כן משגיח אלכו שהשגיחה פחותה משל זהב, ועל חתיכת נחושת גם כן משגיח אלכו שפחותה משל כסף, וכן הלאה, עד שעל חתיכת קש קטנה אינו משגיח מפני קטנות שויה, וכל זה שייך אלכו בן אדם שיש אלכו הפרש וחילוק בין דבר גדול לדבר קטן. אבל הבורא ב"ה דכולא עלמא כלא חשוב קמיה א"כ כיון שאני מאמין שאפילו כל העולם כלו כלא חשוב קמיה קוב"ה ועם כל זה הוא יתבדק משגיח על העולם, א"כ מה חילוק יש בין כל העולם, תבל ויושבי בה, לבין חתיכת קש קטנה, דכיון שהקב"ה בלתי בעל תכלית, א"כ אין הפרש בין דבר גדול לקטן, ולפי גדולת בוראנו ית"ש שאין ערוך אליו גם כל העולם כלו לקטן יחשב ועכ"ז משגיח עליו, א"כ משגיח גם על כל פרט שבפרטים, וא"כ מי שאינו מאמין שהקב"ה משגיח על חתיכת קש הג"ל א"כ הוא מפריד אלכו ונותן ח"ו קצבה לגדולתו יתבדק, ר"ל. וא"כ באמת אפיקורס יחשב כמו שאמר רבינו הקדוש.

הפסח, התנצל רבינו: היות שיש לו חומרות שונות, שכנראה לא יוכל לקיימן שם, ולכן מוכרח הוא לחזור לביתו.

אך רבי ישע"לע לא הפרה ממנו, ואמר לרבינו: שהוא מוכן לסדר את ביתו כפי כל החומרות שהוא נוהג, כלי שיעשה את החג בחזרו. המשך רבינו להסביר: שיש לו חומרות כאלה שאין אפשרות להנהיגם פה, ובין החומרות הזכיר שביתו מקפידים לחדש את הרצפה לכבוד חג הפסח, והיא הולאה מרובה. אך רבי ישע"לע לא נתרע גם מכך, והבטיח לרבינו למלא משאלתו גם בדבר הזה. ונתראה רבינו לבקשתו ונשאר שם כל ימי הפסח.

ואכן כן היה הרבי ישע"לע הנהיג כל החומרות של רבינו, והני תרי קדושים חגגו ביחד את חג הפסח ברוב חדותא עילאה, ומאז התקשר רבינו עם רבי ישע"לע בעבותות אהבה. כאשר חזר רבינו לביתו, שיגר אל רבי ישע"לע ניגון חדש, באמרו: שמקובל מזלתיקים, שניגון חדש מסוגל להשפיל רשעים, ורבי ישע"לע ידיו לו רב להשפיל רשעים. (מופת הדור)

פעם בחג השבועות אחרי קידושא רבה אחרי אכילת קרעפלעך (לביבות) פתח רבינו בהתלהבות נוראה ושמחה עצומה ואמר התורה על פסוק "וביום הבכורים" והמוצא בספר דברי שלום עמוד מ"א המתחיל וביום הבכורים וגו' | ובהמשך דבריו הקדושים ליבר מגודל חיוב אמונת השגיחה פרטיית שזריכין להאמין באמת וכחוביות הלב שאין שום דבר שבעולם נעשה מעצמו בלי השגיחת השי"ת הפרטית שמשגיח אפילו על דבר קטן שבקטנים ואעפ"י שאנחנו קצרה דעתנו מלהשיג למה ליה להקב"ה להשגיח על דבר קטן כזה, מכל מקום זהו מפני קורן שכל אנשי להשיג זאת וכ"ו

והמשך רבינו ואמר, אספר לכם עובדא שהיה אלכו הרה"ק רבי אורי מסטרעליסק זי"ע שבזמנו שכן לו חיים אחד מזלתיקי הדור ובלו שנים מחסידיו לפני הרה"ק הג"ל ואמרו לו שרואים להסתופף בכל קדשו ורואים שרבינו יקח אותם ויקשר אותם אל שורש נשמתו כדי להאיר להם את הדרך ולכו בה. שאל אותם הרה"ק וכי אתם מאמינים שהשי"ת משגיח על עולמו ובכל אשר בו בהשגיחה פרטית? השיבו, בודאי שאנחנו מאמינים בהשגיחה פרטית, קרא רבינו אותם אל החלון והראה להם שעגלה מלאה לה עמיר קש ותבן עוברת לפני החלון, ושאל אותם אם המה מאמינים באמונה שלימה שכל חתיכת קש ותבן שמסודרים על עגלה, זה למעלה מזה, הכל נגזר מהקב"ה עוד משפת ימי בראשית שחתיכת קש זה יהיה למעלה וזה למטה, וכן כל חתיכות קש איפה שיהיו מונחים זה כאן זה כאלו, ועוד נגזר מהקב"ה בשפת ימי בראשית שבאמצע נסיעת העגלה על אם הדרך נופלים חתיכות קטנות מן הקש זה בכה זה בכה, הכל הוא על תכלית נראה מהקב"ה שחתיכה זאת תהיה כאן דוקא באותו מקום שנפל ולא הלאה אפילו מקום קטן כלל, ואם בוא יבוא רוח ויפזר הקש מכאן לכאן גם זה הוא הכל בהשגיחה פרטית? המה החסידים הג"ל ראו כן תמוה, והתבוננו בעצמם באמינות לבבם בתוכיות פנימיות נקודת האמת, ענו ואמרו, רבינו, אין לנו במדרגה זאת להאמין כל כך כי מה איכפת ליה להקב"ה אם חתיכה קטנה של קש מונחת כאן או כאלו. כשמוע רבינו דבריהם לעק עליהם, אפיקורסים! אלו מציתי מהר, כי לא יכולני לראות פניכם כי

ובכן התחזק החסיד הזה באמונתו זו והתעמק בה מאד שמעתה יאמין באמונה שלימה בהשגיחה פרטית שאפילו על חתיכת קש קטנה השי"ת משגיח. וכאשר זכה להתבוננות זו רץ בשמחה לחזירו לומר לו שזכה לכך, ופתאום רואה שגם חברו רץ אליו, ונפגשו באמצע הדרך, וכשהתחיל לספר לחברו שזכה להתבוננות הג"ל סיפר חברו שגם הוא האירו עיניו בהתבוננות הג"ל וזכה להגיע לאמונה זו, ושמחו שניהם שמחה עצומה, ופתאום בא הרבי ונתן להם שלום בהארת פנים באהבה עזה וקירבם מאד וקשרם על לוח לבו הטעור.

אח"כ הבינו החסידים שרבינו התפלל להקב"ה שיזכו להגיע לאמונה זו השלימה והכרופה וההכרחית לכל בר ישראל, כי אם לא תפלת רבינו, יתכן שברגע אחד ממש האירו לבותיהם של שניהם יחד. וסיים רבינו ואמר א"כ, שיש לנו אב הרחמן כזה שמשגיח עליו על כל פרט ופרט יותר ויותר מאד בשר ודם שמשגיח על ילד שלו, א"כ זריכין להיות בשמחה עצומה עד מאד, ולכן לאשר קבלנו היום את התורה"ק מחדש זריכין לעסוק בה מתוך שמחה

ועל ידי זה ישפיע השי"ת עלינו קדושה עליונה וישועות רוחניות וגשמיות אמון. (דברי שלום)

נכתב לגנזי מרומים ו' סיון בשנת ת"ש ומנוחתו כבוד בעיר קאשוי

נשאר אחריו בנו ממלא מקומו הרה"ק ר' מנחם מענדל בעל דברי מנחם זי"ע ובנו הרה"ק ר' יוסף יום טוב זי"ע שנרצח בשנת תש"ד הי"ד

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמון

לע"נ ריזל בת משה אהרן נ"י

ז סיון תר"ם

רבי מנחם ב"ר מיכאל בעל כבוד הלבנון אב"ד טשאטה

רבינו הגה"ק רבי מנחם בלייער אב"ד טשאטה בעל כבוד הלבנון זי"ע נולד בעיר אלבערט אירשא מחוז פעסט לאביו הגה"ק ר' מיכאל זי"ע

ובחמלע הקידוש נתקל בלשונו ושכח היכן הוא עומד עד שהזכירו הרבנות ע"ה, כה נעשה שחיס שלש פעמים ושאחקול מלכו לגמרי וישכב על המטה ולא דבר עוד, ובליל שני הוא ליל שבעות יאלה נשמתו לגני מרומים.

נשאר אחריו בניו הגה"ק ר' מיכאל אליעזר מאוילארינפאלווא זי"ע והגה"ק ר' משה יצחק מנאלאוואר זי"ע

ודברי תורתו בספר כבוד הלבנון

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

רבינו היה גאון מופלג ולידיק מפורסם. כל ימיו לא נהגה מעולם הזה אפילו באצבע הקטנה, היה דרכו שלא אכל רק פעם בכ"ד שעות מן האהרים עד האהרים לא בא אוכל אל פיו חוץ משבת ויום טוב. היה ענותן כהלל ממש, ולא החניף לקום אדם מעולם ולא נשא פנים לעשיר בעבור עשרו.

בעוד בחור קטן הלך לבית מדרשו של הגה"ק ר' חיים קיטלע בעל אוצר חיים אב"ד אירשא זי"ע בן הגה"ק ר' יצחק ראב"ד אובן יסן זי"ע ונשא חן בעיני רבו מחמת שכלו הזך ותהבורתו, ואחרי שלמד אצלו איזה שנים שלח אותו לילך לשיבות גדולות, ואחרי שלמד כדי מדתו שב לעיר מולדתו וישב בבית מדרשו של רבו הג"ל אתו עמו כל היום לרבנות הלילות ולא מש מאהלו, ורבו אהבו כבדת עינו.

כאשר נתקבל הגה"ק ר' יצחק צבי מארגרעטען בעל תוקף התלמוד וספר בית דוד זי"ע חתן רבו הג"ל לאב"ד בק"ק אבראני, ביקש רבו סיסע רבינו עמו לאבראני ורבינו שמע לקולו ויסע וילך עם בעל תוקף התלמוד. ועוד מעט ושמעו הולך בכל הגלילות כי היה בחור מופלג מאוד בתורה ומופלג בצדקות

וכשהגעו לפרקו לקח לו הגה"ק ר' אליעזר שפיטץ אב"ד טשאטה זי"ע לבתו הרבנית הצדוקת מרת פראדל ע"ה. אך בטרם הגיע עת החתונה פתאום נסתלק מחתנו עד בחלי ימיו, ואחר החתונה ישב עם רבינו במקום חותנו כמו שתי שנים, והיה אם איש אחד אשר היה לו למתנגד ובתוך כך נתגלגל הדבר ובאו אנשי ק"ק פאראסלוי ובקשו ממנו לקבל מהם הרבנות יואיל לשבת אתם ויעזוב ק"ק טשאטה וילך לפאראסלוי, אמנם לא ארצו הימים ושם רבינו נתפרסם לשם ולתהלה בכל הגלילות, כי מלבד שהיה גדול בתורה ולידיק אחתי גם היה מגיד מפורא מאל, ויבאו אנשי ק"ק טיסא איגאר (אשר היה צעת ההיא קהלה מכובדה ואנשיה כלם אנשים חשובים וכלי אורה) לקרא רבינו לבא על שבת אחד למען ישמעו דרשתי ויאות להם ונשא חן בעיניהם ובזמ"ש קראו לפניו בקול שקון: יחי אדוננו ורבנו! ויאל רבינו ויקבל מהם אגרת הרבנות ואחרי זמן לא כביר הלכו אנשי טיסא איגאר בעגלות לישא את רבם וכל אשר לו, וכאשר שמעו אנשי פאראסלוי ויהעצבו האנשים מאל ויבאו לפני רבינו ויפלו לפניו רגליו ויבכו ממש שלא יעזוב אותם ולא ילך לאיגאר, וגם רבינו בראותו כל זאת התחרט מאל אבל לא ראה לשנות דיבורו והבטחתו. וכאשר ראה ליסע לדרכו וכל כליו כבר היו על העגלות באו אנשי פאראסלוי ויעמדו לפני הסוסים ולא נתנום לעבור ויסע בלילה לאט, ויעברו הימים וק"ק טיסא איגאר הלכה ודלה נתמעטו בעה"ב ונתמעטה הפרנסה וישב עם צדוקת גדול וצנעו, ולא בקש לו רבנות אחרת באמרו כי צ"ם אינו כדאי לחיות בטובה, ובהיותו בא בימים והצר לו מאל אמר: אפשר שהוא בעלמנו קפח פרנסתו בראותו כי נתמעטה קהלתו ולא בקש מנוח בעלמנו מקום פרנסה לעסוק בתורה במנוחה וגם כי קראוהו ולא הלך.

ערב שבת קודש בשנת תר"ם אחר חלות היום הלך לטייל בחצר כי היה יום זהיר וזמן כביר לא היה בחוץ וכאשר אחר איזה רגעיים חזר לחדרו ובקש שתתן לי לטעות את המרקה, ובערב התפלל מנחה ומעריב ואמר שלום עליכם והתחיל לקדש על היין

שמדבר לשון הרע דברי זרים וגסות זהו דרך כסילות, או שמדבר דרך חכמה והמצאה כי יחשוב מי שיודע לדבר דרך צחות וחכמה שזהו דבר נאט ויפה על כן אמר: יפה שתיקה לחכמים, רצה לומר: אף בדרך חכמת ונאות יותר יפה לשתוק נמצא שלהכסיל יותר טוב השתיקה, כיון שאינו יודע לדבר בחכמה ודרך צחות. ועל צד השני שהוא רק בלא חכמת אמר שפיר גם אויל מחריש חכם יחשב, לפי שניכר הכסילות "וכש"כ חכם מחריש מדרך זה שהוא כסילות שאין בו שום חכמה. (כבוד הלבנון)

מתורתו של רבינו

אמרו ר"ל: (מסכת פסחים צ"ט) יפה שתיקה לחכמים, קל וחמר לטפשים, וכה אמר שלמה המלך ע"ה: גם אויל מחריש, חכם יחשב; אטם שפתיו נבון. (משלי י"ז כ"ח) וכש"כ חכם מחריש: וי"ל מתחלה אמר שהוא יותר תועלת לכסילים כיון שאמר וכש"כ לכסילים ואח"כ אמר שהוא יותר תועלת לחכם כמ"ש וכש"כ חכם מחריש? ויש לומר בדרך צחות כי יש ב' מיני לשון הרע, או

לע"נ ריזל בת משה אהרן נ"י

ח סיון תרפ"ה

רבי מרדכי ב"ר משה זי"ע בעל פרשת מרדכי אב"ד קעמעטשע

רבינו הרה"ק רבי מרדכי לענעראוויטש אב"ד קעמעטשע בעל פרשת מרדכי זי"ע נולד בשנת תר"ל לאביו הרה"ק ר' משה מעיר מיהאלעוויטץ זי"ע ולאמו הצדיקת מרת עלקא ע"ה

לכה לו לחתן את הבחור השני. ומרגלל בפומיה דהגה"ק ר' מנחם מענדל גליק מקעמעטשע זי"ע היה: כי מאחר שחיהו שניהם נעשו יפות שמע מינה שהגה"ק בעל שבת סופר זי"ע בעל רוח הקדוש היה. (גדולת מרדכי)

אחר חתונתו סמך על שלחן חותנו זי"ע והוסיף שקידה על שקידתו בעסק התורה. לא עיף ולא יגע והמית את עצמו באהלה של תורה. בשנת תרמ"ד מסר לו חותנו ז"ל את הנהגת קהלתו ונתקבל ברב פאר וכבוד לאב"ד קעמעטשע והגלילות. כשבתו על כסא הרבנות יסד ישיבה רמה אשר למדו בארבעים בחורים בהתמדה גדולה ולא התעייף מהם עין פקחותו ולמד עמהם שיעורים תמידין כסדרן בשיעור גפ"ת ופוסקים.

ונהג את נשיאותו ברמה ולא הניח לשנות בקהלתו אפילו כקורו של יו"ד מתורה ומנהגי ישראל, ואפילו על מנהג קלה מסר את עצמו במסירות נפש.

בשנת תרנ"ט אחר יגעו הרבה הוציא לאור עולם ספרו של זקנו הגה"ק ר' גדליהו מביקון זי"ע ספר חיי עולם.

וסיפר בעת ששקם בהדפסת הספר קבע לעצמו חוק זמון לעבור על הכתבים בעיון רב בלילי שבת קודש הארבות של תקופת החורף, וכדי שלא יעבור על דברי חז"ל (מסכת שבת י"ב) אין קוראין לאור הנר שמע יטה וכ"ו עשה כמין תיבה של מתכות עם הלון זכוכית והסגיר בתוכה את הנר דולק מבעוד יום שצאופן כזה לית בה משום שמא יטה. וקרא לאור הנר, אמנם הקב"ה מדקדק עם האדוקים כחוט השערה, ונעשה מזה שריפה והסתכן את עצמו וניאל בדרך נס.

ובראותו את זאת אמר: שאם חז"ל אמרו אין קוראין לאור הנר, אז אין חכמה ותבונה נגדם, ולמחרתו ברך ברכת הגומל, ואמר במליליה: שבת וינפש, דהיינו ששאל שבת, ששבתים בשבת קודש כהגון אז וינפש, כלומר שזכות זה גם בטוחים "בנפש" חיה. (גדולת מרדכי)

ויהי ביום השמיני לחודש סיון שנת תרפ"ה במולאי חג העצרת, בעת יצב ועסק בחזרת ה', והנה לפתע נסתלק לגנוז מרומים כבן נ"ה שנים ונקבר שם ובנו אהל על קברו.

סיבת מיתתו והסתלקותו טרם זמנו היה מעשה שאירע בקהלתו, שרופא יהודי אחד העיז פנים לכא לבית הכנסת ביום תשעה באב בנעילה סנדלים וכאשר לא אבה לשמוע לדברי תוכחתו האכזר לעזוב את בנית הכנסת בחרפה, ובני משפחתו של הרופא ראו לנקום את נקמת קרובם ורדפוהו עד חרמה, ומרוב

יגון ולער נחלה במחלת הלב רח"ל והא דגרמא ליה קצור ימיו. (גדולת מרדכי)

נשאר אחריו בנו הגה"ק ר' גדליהו הי"ד זי"ע שמילא מקומו.

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

כבר בנערתו היה ילד חריף וטון והפליא את כל רואיו בחכמתו ובתכונות מדותיו, היה מתמיד נפלא ולא יאן בליה יותר מארבעה שעות ולא פסק פומיה מגירסא תדירא, והקדיש את שעותיו וזמניו לתורה שהיה יקרה בעיניו מזהב ומפז.

כל ימיו היה שלשלת ארוכה של תורה ועבודה וגמילות חסדים והתחסד עם קונו, והיה אוהב את הבריות ומקרבן לתורה, ונטע בלב אנשי קהלתו תורת חיים והאבת חסד ויראת שמים לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תורה הקדושה.

גם העמיד תלמידים הרבה, וכל מגמתו היה להרביץ התורה ולהדריך תלמידיו בארחות יוסר וציראת ה' טהורה. ואכן ילאו מיסבתו תלמידים מופלגים בתורה וחסידות יראים ושלמים לשם ולתפארת. והעיד על רבינו הגה"ק ר' שאול ראזענבערג זי"ע: והנה ידעתי אותו כי היה שקדן גדול בתורה וחפזו ללמוד וללמד ולהפיץ תורה ברבים, ואיחו נאה כי כל דקשותיו מלאים זיו ומפיקים גוה, ורוח דעת ויראת ה' נוססה בו.

אביו ז"ל שלחו אל ישיבת פרעשבורג להגה"ק ר' שמחה בונם סופר בעל שבת סופר זי"ע

כמו כן למד אצל הגה"ק ר' שמעון סופר בעל התעוררות תשובה אב"ד ערלויא הי"ד זי"ע, שהעיד על רבינו היה תלמיד ותיק אצלי למד כמה שנים פה והיה בן ביתו והיה תלמיד חכם גדול, ולמד בהתמדה רבה ובראשית חכמה יראת ה'.

כשהגיע לפרקו נשא להרבנית הצדיקת מרת מרים ע"ה בת הגה"ק ר' מנחם מענדל גליק אב"ד קעמעטשע זי"ע בן הגה"ק ר' גדליהו מביקון בעל חיי עולם זי"ע בן הגה"ק ר' חנוך העניך גד גליק מעיר פראג זי"ע. אופן התקשרות השידוך היה נפלאים מאד, כי חותנו ז"ל הריץ איגרת את הגה"ק בעל שבת סופר מפרעשבורג זי"ע וביקש מלפניו היות שברצונו לבחור לו חתן גדול בתורה ויראה אשר יהיה ראוי לאותו אינטלגל למלאות את מקום כסא הרבנות קעמעטשע על כן בטובו הגדול יצבה נא לבחור עבורו את האיש אשר טוב וישר בעיניו. והנה בזמן קצר הגיע תשובת הגה"ק אב"ד פ"ב זי"ע וחזרו רצוף הצעת שידוך של בחור מופלא ומופלג בחי"ש. אמנם דא עקא ואגירות מי יבין שאירע טעות בשילוח המכתב שהיה נכתב לרב אחד אשר גם הוא ביקש חתן לבחור ועל פי טעות נשלח המכתב על כחובתו.

כראותו את זאת שלח את המכתב בחזרה והוסיף בו לאמר: בדוני הרב: כשגגה היואל מלפני השליט נתחלפה השיטה ומכתב זולתי הגיע אל ידי, בעוד איזה ימים הגיע מכתב שנים מהגה"ק

דפ"ב זי"ע ומשיב על דבריו לאמור: אהובי יודי הרב, מיום עמדי על דעתי לא הקרה ה' לפני איזה טעות חוזר ומעולם לא אמרתי דבר וחזרתי לאחוריי, ועכשיו שהקרה לפני טעות כזה בטח מאת ה' היתה זאת כי נפלאות מאד בעיני, ויגמור את קשר השידוכין בשעטו"מ.

פקודת הגה"ק זי"ע שמרה רוחו וזא בכרית החיתון עם רבינו, והרב השני

לע"נ ריזל בת משה אהרן נ"י

ח סיון תרמ"ז

רבי משה נחמיה ב"ר משולם פייבוש אב"ד חסליץ וראש ישיבת עץ חיים בירושלים

רבינו הגה"ק רבי משה נחמיה כהניו בעל נתיבות השלום אב"ד חסליץ וראש ישיבת עץ חיים בירושלים זי"ע נולד ברוסיה הלבנה בערך בשנת תקע"ז לאביו הר"ר משולם פייבוש זי"ע

רבינו נודע לחריף ובקי בכל חדרי תורה, וידיו רב לו גם בנסתח, אהבתו לתורה לא ידעה גבול, התמדתו היתה להפליא גם בזקנותו וחרף כל טרדותיו המרובות, ואף בלכתו בדרך היה שונה תורתו בעל פה. בסוף ימיו שמעו ממנו: שאינו זוכר יום שלא הגה בתורה כשמונה עשרה שעות ביום. באוואתו כתב: שבדוק ומנוסה שאפשר ללמוד בשבת קודש ביומו וליבו כעשר שעות, ועוד הזהיר שם באורך על קביעת עתים לתורה בגדר חוק ולא יעבור, ושלל להפסיק באמצע הלימוד, ועל חזרת הלימוד עד כדי ידיעה ברורה. (שפתו יגנים ירושלים)

על תחילת דרכו לא נודע אלא שהיה מתמיד נפלא מאעירותו, בן חמש עשרה נשא בת הגביר בעיר פטרוביץ, וכעבור זמן קצר גלה מביתו לוויילנא, ברשות אשתו באישון לילה, כדי להתמסר כולו לקנין התורה. בתום שלש שנים והוא בן שמונה עשרה נסמך להוראה וחזר לביתו בעירה פטרוביץ והחל לשמש שם ברבנות ודיינות.

אחרי כעשר שנים נקרא לכהן כרב ואב"ד בחסלצין הסמוכה, מן הקהילות המפוראות בגליל ההוא, בקרבת שקלוב ומוהילה. שם יסד ישיבה שנודע להיילה מאז ולמקד תקופה ארוכה, ומשם יצא שמו כאחד הרבנים הגדולים במדינת רוסיה, ועמד בקשרי מו"מ של הלכה על גדולי דורו והדור שלפניו.

בשנת תרכ"ד אהו למושב לו את איון, ויאל עם אשתו ורוב בני ביתו לעלות להר ה'. חיבף לבואו לירושלים בקשרו רבי ירושלים להשתקף בצי"ד יחד עם הגה"ק ר' שמואל סאלאנט ראב"ד ירושלים זי"ע והגה"ק ר' מאיר אויערבאך בעל אמרי בינה זי"ע, ותוך זמן קצר הכתירוהו ברשות ישיבת עץ חיים, בתפקידו זה השקיע רוב מרצו והעמיד תלמידים למאות מיקרי בני איון ואחד המיוחדים והידועים מהם היה הגה"ק ר' אריה לייב הרשלה ספרא דדיינא דקהל פרושים ב"ר אלימלך דוב מקרלין זי"ע הנקרא רבי לייב דיין, ועסקו הגדול הגה"ק ר' יעקב מן פרידלנד ב"ר משה לייב זי"ע עד שנתבסק לשיבה של מעלה ח' סיון תרמ"ז.

אך בכך לא נסתיימה פרשת גדולתו, כי השאיר אחריו רושם לדורות עולם בחיבוריו אשר החל להדפיס בחו"ל, ביניהם ספרו הגדול נתיבות השלום, קיאור דיני אבן העזר וחושן משפט, וגם כמה קונטרסים על הלכות בישול בשבת ומצוות התלויות בארץ: שנת השבע, ארץ חפץ, חוקות עולם, שאלי שלום ירושלים. ועוד נשארו ממנו בכת"י כרכים שלמים של חדושים ופ"ת. (אולרות ירושלים)

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

רבי יצחק אייזיק ב"ר ישכר בעריש זי"ע בעל פירוש מהרי"א מזידיטשוב

רבינו הרה"ק רבי יצחק אייזיק אייכענשטיין מזידיטשוב בעל פירוש מהרי"א על המדרש זי"ע נולד תקס"ה לאביו הרה"ק ר' ישכר בעריש אייכענשטיין מזידיטשוב זי"ע בן הרה"ק ר' יצחק אייזיק ראש שושלת זידיטשוב-קאמארנא זי"ע ולמעלה בקודש עד רבינו הגה"ק רבי יום טוב ליפמאן העללער אב"ד קראקא בעל תוספות יום טוב זי"ע

זה קלי ואנוהו, נתלצה רבינו לקבל המתנה. אבל כל השנה עמד שלחן זה בבית בנו ורק בימי החנוכה הובא לחדר רבינו. (פאר יצחק)

כתב בספר בש"ת אפרקסתא דעניא: עובדא ידענא מה ספייר לי אדמו"ר בעל אמרי יוסף ז"וק"ל באריכות קאת, לבתו (או לבתו) של הה"ק מגלינא ז"ל, לא היה לה דרך נשים מעולם, וכמה שנים לא היה לה ולד, ואביה ז"ל שלחה להה"ק מהרי"א מזידיטשוב ז"וק"ל, ובכרה בז"ק, וילדה כמה בנים ובתי היות לה שופ וסת נשים. את זה סיפר לי אדמו"ר הג"ל ז"ל.

כאשר סיפר רבינו סיפורי מעשיות, היה אומר מקורם בהתלהבות גדול את החרוז: אז הרחמים שוכן מרומים, ברחמיו העלומים הוא יפקד ברחמים החסידים והגקרים והתמימים וגו' יזכרם חלקינו לטובה עם שאר דליות עולם" ואחר כן סיפר המעשה כדי להמשיך בזה יצועה. (פאר וכבוד)

נהג לרשום בכל לילה מה שדיבר במשך כל היום, ועל כל דיבור ודיבור עשה חשבון הנפש, פעם אחת פסק מלדבר בעוד היום גדול, וכאשר שאלוהו פקר הדבר, אמר שיש לו מספר קטוב כמה חיבות הוא מדבר במשך כל יום, והיום כבר הוליא מפיו כפי המספר הקטוב.

נסתלק בזידיטשוב לגנאי מרומים ט' סיון בשנת תרל"ג. היולולא של רבינו חל לעולם באותו יום בשבוע שיחול בו יום הקדוש שלחמיו.

נשאר אחריו בניו הקדושים כולם דליות הדור בעלי מקובלים גבורי ישראל, ה"ה הרה"ק ר' אלכסנדר יו"ט סנדער ליפא מזידיטשוב זי"ע הרה"ק ר' שלמה יעקב מסטרי זי"ע הרה"ק ר' ישכר דוב מדלניא זי"ע הרה"ק ר' אליהו מזידיטשוב בעל זכרון אליהו זי"ע הרה"ק ר' מנחם מענדל בעל ליקוטי מהר"ם זי"ע.

כשילא ממכש השפס פאר יצחק שהוא שיחות ודברי תורה וסיפורים מרבינו, קרא הרה"ק

ר' אברהם שלום האלבערשטאט ראש פוקלת סטראפקוב בעל דברי שלום זי"ע הספר מראשו לסופר, ואמר על רבינו שהיה יואל מן הכלל בעבודתו הקדושה בדבקות נוראה מאוד, ולא היה עליו אום פלגאה דדורו כי כל הדליות ראו בו אור קדוש עליון, ואמר בארשת לער על פניו: איך האב חים געקענט קענען און האב אזיה ניסט געקענט. והיה באפשותי להכירו אבל לא הכרתיו (דברי שלום)

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

רבינו היה קדוש וטהור, בעל מקובל גדול וטורא ובעל עבודה גדולה. וסיפר בנו הרה"ק ר' שלמה יעקב זי"ע: שזילדותו לא השיגה ידו של אביו לקנות לו מנעלים לרגליו לימות הגשמים, ובכן השתמש בזמנעלים קרועים שהפרוץ היה מרובה בהם על העומד, פעם אחת לביל חורף קשה הקילו רבינו בחצי הלילה שילך אותו לבית הטבילה, פשט רבינו מעל רגליו את האנפלאותיו שהיו עשיות מעור כבשים והגעלים לבנו, והוא הלך ברגלים יחפות בסנדלים שכסו רק את עקבי רגליו, כה הלכו שניהם באישון לילה והפילה בחלוא שבעיר ועבדו במקוה שכמעט שנגבל עליה הקרת, שכחזרו פשט הרש"י את האנפלאות והגיסם להתענג וחזר למטוה להתחמם, ורבינו ישב כל הלילה ועסק בחורה עד אור היום ורגליו יחפות, כך למד רבינו תורה לשמה בשבתו ובכלתו בדרך. (תולדות מהרי"א)

רבינו היה גאון מופלג ידע בעל פה ש"ס וד' חלקי שלחן ערוך, ונהג לחזור בעל פה דפי גמרא, פעם אחד הסתופף הגה"ק ר' יצחק שמעלקיש אב"ד לעמבערג בעל ש"ת בית יצחק זי"ע כלל רבינו, ובעת עריכת השלחן הזכיר רבינו ממירא שבגמרא שנמלא בדף ו' של המסכת, ור' יצחק זכר בולאות כי מיימאך זו נמלא בדף ה', והעיר רבינו על זה, אבל רבינו עמד בדעתו שהוא בדף ו', והביאו גמרא וראו שהלך עם רבינו, אמר על זה ר' יצחק בדרך חרות, ברור לי כי מן השמים העתיקו עתה את דברי הגמרא הללו מדף ה' לדף ו' לכבודו של רבי אייזיק'ל.

הרה"ק הדברי חיים מלאנו זי"ע העיד על רבינו כי בכל יום מכריזים בשמים "יצחק אייזיק בן עטיא לערענט תורה לשמה", בשעה שרבינו השמיע דברו תורתו התגלו אליו נשמות מעולם העליון, ובתוך כדי אמירתו דברי תורה היה אומר "רבן שמעון בן יוחאי וחברייא דיליה נמלאים כאן, הפמליא של מעלה נמלאים כאן" היה רגיל לספר מה שראה ושמע בשמים ממעל שרה"ק ר' חיים מלאנו בעל דברי חיים זי"ע אמר פעם עליו: הלל הוא יושב בשמים! (זכרונם לברכה מהרה"ק מלאנו הקליענבורג זי"ע)

אלפים הלכו לאורו, ונהנו ממנו ענה ותוסיה, וגדולי הדור היה מתלמידיו וכתובס הרה"ק ר' יוסף מאיר מספינקא בעל אמרי יוסף זי"ע והרה"ק ר' ישכר בעריש מווערעלעקי בעל מלבושי שבת ויו"ט זי"ע.

עשיר אחד מחסידיו רבינו זכה בגורל בשלחן קטן של כסף והביאו במתנה לרבינו. מיאל לקבלו, ורק כשהסביר לו בנו

הרה"ק ר' אלי' זי"ע שבשלחן זה אפשר להשתמש לדבר מלוה, להעמיד עליו את המנורה של חנוכה בזמן ההדלקה, משום

מתוך חבתם לפינו מונה אותם כל שעה, (פירוש רש"י פרשת במדבר א' א') רצה לומר מתוך שהקב"ה אוהב לישראל מונה להם כל שעה טובה שהיה להם בעבודת ה' ומצד שעה לשעה עד שנעשה מזה צירוף גדול. (תפלה למשה הקדמא)

מתורתו של רבינו בדרך צחות

בהיותו רבינו על שבת קודש אצל הרה"ק ר' מאיר מפרימישלאן זי"ע טרם שנתגלה לרבי ומנהיג, והיה עני מדוכא ר"ל והגיד רבינו להרה"ק מפרימישלאן זי"ע שרצונו להיות רב או מו"ץ באיזו קהלה ולא להיות רבי אדמו"ר והמליץ בזה דאמרי חז"ל: פשוט נבלות בשוק ואל תצטרך לבריות (עיין מסכת פסחים ק"ג) היינו להטפל בשאלות בני מעיים של בהמה ולדון על נבילות וטריפות וכיוצא, ולא תצטרך לבריות, ולא תאמר כהנא אנא גברא רבא אנא: היינו שלא יצטרך לבריות שיבואו אצלי בבקשתם להעניק על ידי זה ולהיות גברא רבא אדמו"ר מפורסם. (לקוטי דברי תורה מונקאטש)

מתורתו של רבינו

בכל פעם שבא הרה"ק רבי יצחק אייזיק מקאמרנא זי"ע אל זידיטשוב לרבינו זי"ע הלך אליו לברכו בשלום, וביקר עליו ברכת שהייתו. פעם אחת אמר הרה"ק מקאמרנא אל רבינו שקודם נסעו מביתו בא אליו אחד וכבד אותו בסנדקאות בבנו, וכמעט שדחה את הנסיעה בשביל זה, אבל נתיישבתי, אמר רבינו: כי מצות ומלתם את ערלת לבבכם (פרשת עקב י' ט"ז) גדולה ממצות סנדקאות, ולכן באתי הנח. (פאר יצחק)

יאוש קונה, אמר רבינו הטעם שאמר חז"ל שיאוש קונה זהו מטעם קנס, כי כל איש ישראל צריך לבטוח בה' ולא לייאש עצמו כמ"ש חז"ל אפילו חרב חדה מונחת על צוארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים. (מסכת ברכות י') וכיון שהוא מייאש את עצמו ולא בטח בה' על כן קנסוהו רבנן שקונה המוצא ביאוש בעלים. (אמרי צדיקים)

בעת שהיה לרבינו זי"ע ענין קשה בזוהר הקדוש השכיב ראשו וידיו הקדושים על קופת רבי מאיר בעל הנס באומרו: כאן שורה קדושת ארץ ישראל, ע"י הצדקה לתלמידי חכמים ועניי ארץ ישראל, ואוירא דארץ ישראל מחכים, ושפתי צדיק ברור מללו, כוחה של קופסת הצדקה לע"נ רבי מאיר בעל הנס, ועל ידה מנכים כל יהודי בביתו קדושת הארץ. (יפה שיחות)

ובספר תולדות מהרי"א איתא: פעם אחד אמר רבינו שבכל יום ויום קודש תפילת שחרית הוא עושה טיול לארץ הקדושה, ואם היה לו איזה מאמר סתום בזה"ק, היה סומך את ראשו על הקופסא של רמבעה"ס שלא זה מעל שלחנו, ואמר אוירא דארץ ישראל מחכים, ומיד נפתחו לו שערי אורה.

סגולה לפרנסה
תפילה בזמנה הוא סגולה לפרנסה. (דברים עריבים)

לע"נ ריוול בת משה אהרן נ"י

ט סיון תקצ"ט

רבי ישראל ב"ר שמואל משקלאוו

רבינו הגה"ק רבי ישראל אשכנזי משקלאוו בעל פאת השלחן ותקלין חדתינ זי"ע נולד בשנת תק"ל בשקלאוו לאביו הגה"ק ר' שמואל פורש אשכנזי זי"ע נכד הגה"ק ר' עזריאל משקלאוו זי"ע

וארז טעמתי, ובצדי הקשה בסוגר יבתי וכו' והרבה הלכות ועזרתי את ארלנו הקדושה ואנשיה, ולמוד התורה בדברים קבועתי ויסוד יסוב א"י מצחוץ ומצפנים יסדתי.

וכן הוא מספר: ויהי בשנת תקע"ג בשבדי ממדינתנו אחרי עזרתי ויסדתי יסודות קבועות לישוב ארלנו פגעתי בזמן ארות המגפה ר"ל ויברחו אנשים רבים למדברות ועירות צשיירות וגם אני ובני ביתי נסענו (מהגליל) לעה"ק ירושלם ת"ו, ובדרך מתי עלי נות ביתי אשת נעורים הנועה יראת ד' מרת העניא תלכ"ה ביום ה' סיון ואקברה בדרך שפרעם תוב"צ, ובזואי עם ב"ב לעה"ק ירושלם ת"ו, גם קם מלאחי מחדרים אימה וחשיכה עלה מות בחלונינו, ושמתי נלקיחי בעו"ה, בני ילאוני ואינם בחורי חמד חמודי לבדי". הוא מפרט שמות בניו שגפטרו בזמן קלר, ואחרי כל אלה העבירוהו לבית האסורים בעכו, לאחר שחזר מירושלם ללפת. בשנת תקפ"ה היתה מפולת בחים בגליל, גם ביתו התמוטט ובדרך גם נילכ. בשנת תקל"ד בעת מרד הבידואים בפחת מצרים מחמד עלי ובג"חורונו איברהים פחה, נתנו יהודי לפת לבז והרג בידי שודדים שנסו לפגוע גם בדבינו, שנמלט עם עוד יהודים לבית הכנסת. השודדים דרפו אחריו ורק אחרי מאמצים מרובים ופדיון כסף נולד רבינו. באותו זמן התנפלו גם על הגדיק ר' אברהם דוד מאבדיטש ועל הג"ר נטע ביה"ר מנחם מנדל ונקרו לו עין אחת. רק לאחר זמן הלכיה רבינו להודיע ע"י שליח לקונסולים של אירופה על המצב הגורא, בו נמצאים היהודים. הקונסולים פנו לאיברהים פחה, והלה התקשר עם אמיר הדרוזים שהשקיט את ההתקוממות והטיל עונש קשה על השודדים. אולם ביזמת רבינו קנו היהודים עוד בימי איברהים פחה שדות וכרמים, כעדותו של הגר"ם אויערבך אב"ד קליס ב"הלבנון" תרכ"ג גליון 4. כן נטעו ראשוני מתיישבי ירושלם, גן ליד מערת שמעון הגדיק עוד בשנת תקפ"ה וכשברך בשנת תקפ"ח השר משה מונטיפיורי בפעם הראשונה בא"י הלכו ארו מנכבדי העדה להראותו את הגן.

רבינו היה גאון המובהק מנורה הטהורה תלמיד מובהק מהגה"ק ר' חיים מוואלאשין זי"ע חיבר ספר תקלין חדתינ ושו"ת נחלה ומנוחה וספר פאת השלחן, וגם מרבו הגר"א זי"ע הוליא חיבורים בהוספה משלו ביאר ופשט.

רבי ישראל התגורר בעיר שקלוב ובה למד את תורתו, בשנת תקנ"ו הגיע רבי ישראל ללמוד אלל רבי אליהו מוויילנא הגר"א זי"ע בשנת חייו האחרונה. הוא שימש אורתו במסירות בשנת תקנ"ז, ובעשירי הימים האחרונים לחייו של הגר"א לא מש ממיטתו. למרות ששהה במחילתו של הגאון כשנה בלבד, הוא נחשב לאחד המובהקים שבתלמידיו, ואחר פטירתו עסק עם חברו הגה"ק ר'מנחם מנדל משקלאוו זי"ע בהבאת תורתו לפוסם.

לאחר פטירתו של הגר"א חזר לשקלוב, ובה היה מגיד משרים. ובמשך כמה שנים הרביץ קם תורה ויראה. בסוף שנת תקס"ט עלה ארלה עם אביו הגה"ק ר' שמואל בראש השיירה השלישית של תלמידי הגר"א. הם הגיעו ללפת בתשי"ח תק"ע. ללפת הם מלאו קהילה פרושית קטנה, שמנתה מ' משפחות כ- ק"ו נפש. בראשה עמד חברו הגה"ק ר'מנחם מנדל משקלאוו זי"ע.

מסופר שהגה"ק ר' חיים ב"ר טוביה כ"ץ מו"ץ בעיר ווילנא זי"ע שהיה הולך מדי יום ביומו לשמעו את שיעורו של הגר"א במחילתו, על גם כן עם רבינו ושיירתו לארץ ישראל. באותה שנה כתב מכתב לוויילנא בו נאמר בין השאר: קבענו בית המדרש ששכרנו מקום ליהיה למדרש ונקרא על קם מרן רבינו הגה"ק רבן של כל בני הגולה רבי אליהו החסיד. נ"ע, ולומדים קם בהתמדה ויש קם רק ארבעים בעלי בחים, ומפני דוחק הספרים ודוחק מקום בית המדרש קבענו ללמוד שיעור בביתו, ובכל יום באים לביתו מופלגי תורה ארבה תלמידי הלימוד, ואנו לומדים שיעור גמרא, וק"ע עם באורי מרן הגאון נ"ע. (חכמי ארץ ישראל)

פ"א נתארח רבינו בבית מרן הגה"ק ר' משה סופר מפרעשבורג בעל חתם סופר זי"ע ונשא ונתן עמו בדברי תורה במשך ומתן של הלכה עמוקה, וגם בנו הכתב סופר היה נוכח במעמד זה, והשתתף גם הוא בפלפול החריף שנתהוה קם והרחה כוחו באורייתו, וכאשר לקח רבינו ברכת פרידה מן החתם סופר ומבנו הכתב סופר השתמש רבינו במליצה זו: מר הקישא גאון ומר זוטרא גאון. (וכרו למשא)

ועד כמה גדול היה כבוד רבינו בעיני החתם סופר זי"ע ראה בספרו חתם סופר ח"א סיפור שפ"א המשולח לספרדים בישבו לפני החתם סופר במסיבת ת"ה, ליבר לשון הרע על רבינו וגאר בו החתם סופר פעם וקחים שאסור לשמוע בסיפור לשון הרע על גאון וקדוש כר"י פרוש, ואיש הג"ל לא שמע לקול הגערה, ואמר החתם סופר: תמה אני אם יזכה אורתו ואיש לקבורת ארץ ישראל: וכמ"ש קרא (תהלים קמו) איש לשון בל יכון בארץ, וכן נעשה בחזרת המשולח הג"ל לארץ ישראל נפלו שודדין על הספינה וארד גופו וממונו שקיבץ לא"י.

וביום שקיבל החתם סופר מכתב מרבינו שבו יסופר הרעידת הארץ אשר היה בארץ ישראל קרא למסד וככי רב בבה"כ כמובא בספרו והספד רוקס הספד על מיתה לדיקים ועל חורבן ארץ הגליל בארץ הקדושה שהי' ביום כ"ד טבת העבר ונחרבו העירו' ונהרסו הבתי' ונהרגו אלפי נפשות מישראל ובהם גאוני וחכמי ארץ לרוב בעו"ה ונחרבו ג' עירו' לפת טבריא' שקם ואש עלה מים טבריא' והרעיש טבריא' וחומותי' ושלוש' כפרי' ולדעתי מרומז בקרא הרעשת ארץ פלמתה רפה שבריה כי מטה כי בארבעה תיבות פלמת שבריא' כי מטה יש ללרף ארתו' לפת ים טבריא' שקם דרשתי זאת בבה"כ הקדושה יום א' ב' אירי פ' אמור תקי"ו לפ"ק המו מעי לו זכור אזכרנו עוד לפ"ק(תורה משה פרשת אמור)

רבינו סבל יסורי א"י במדה שאין לתארה. בהקדמתו לספרו "פאת השלחן" כותב רבינו: "ציוסורים רבים עמדה לי עזייתי להסתפח בנחלת ד' ולהתגדר בעפרה זה כ"ז שנה, פחד ורעב

לאחר הרעש הגדול בלפת בשנת תקל"ד, שבו נולד שוב רבינו בדרך גם אחרי שנסע באותו זמן לירושלם להתעסק בכרישת החזר הידוע בשם "חזר רבי ישעיהו (ע"ש) חתנו הגאון רבי ישעיהו בחליט ברדקי זל"ל), החליט רבנו להשתקע בירושלם ועמד בראש העדה. אחרי שנים אחדות נסע להתפארות בעיה"ק טבריא.

נסתלק לגנוי מרומים ט' סיון בשנת תקל"ט ומונחתו כבוד בבית החיים טבריא

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן.

מתורתו של רבינו

היה רבי פינחס בן יאיר אומר: זריזות מביאה לידי נקיות: על ידי שאוחז במדה הזריזות מביאתו לידי נקיות, הן כבה"ג דנקיים מהבריאות, דאיירינן בשמעתין כשראון זריזותי בדבר בשלימות, לא יחשדוהו, והן בידי שמים, כשהוא זריז במצוה, המצוה מזורות ומלובנת מבזבובי מות, וכן אמרו תלמידי חכם שעבר עבירה וכו' וודאי עשה תשובה, תיכף והוא על ידי זריזותו נקי מחטא. (תקלין חדתינ שקלים בפ"ג)

לע"נ ריזל בת משה אהרן נ"י

י סיון תרנ"ז

רבי משה ב"ר אליעזר הורוויץ ראש שושלת ראזוראדוב

רבינו הרה"ק רבי משה הורוויץ ראש שושלת ראזוראדוב ז"ע נולד בשנת תקפ"ה לערך לאביו הרה"ק ר' אליעזר מדזיקוב ז"ע בן הרה"ק ר' נפתלי צבי ראש שושלת ראפשיץ בעל זרע קודש ז"ע בן הרה"ק ר' מנחם מענדל מלינסק ז"ע מנכדי הגה"ק רבי יצחק הלוי מהאמבורג אב"ד אה"ו הנקרא רבי איציקל המבורגער ז"ע ומהגה"ק רבי מאיר הלוי בעל מהר"ם טיקטין ז"ע נולד לאביו הגה"ק ר' שמואל שמעלקא מטרנא ז"ע בן הגה"ק ר' יהושע הארוך ז"ע בן הגה"ק רכבה"ג ר' פנחס הלוי איש הרוויטץ ז"ע. ולמעלה בקודש עד הגה"ק רבינו זרחיה ב"ר יצחק הלוי הרד"ה בעל המאור מגדולי חכמי פראבינס לוניל ז"ע. ולאמו הרבנית הצדקות מרת חיה על"ה בת הרה"ק ר' יחיאל מיכל רוזננפעלד מראווה רוסקה ז"ע

רבינו היה גאון לדיק וקדוש עליון מופת הדור, בורח מן הכבוד עד קצה הארון, ענוותן והאננה לכת לאין שיעור.

אמר על עצמו, איך זע נישט מיינס גלייכן אין ראזוראדוב נאר דאקטאר ריינער (שה"י) מחלל שנת רח"ל.

וסיפר הוא בעלמו: כי פעם בתפילה מוסף בשביעי של פסח כשאמר: והראנו שבנינו ושמחנו בתיוקנו, הראוהו מן השמים את בית המקדש. ובלשנו: את עלם האור בעולם! המחזה היה מפעים כל כך עד שהיה כד לו לסיים את תפלתו, אך מיד נזכר, שאם יישאר עומד בתפילה יחשבו שהוא ירא שמים, האט ער מורא געהאט אז מען וועט זאגין אז ער איז א פרומער, והוא יותר על המחזה של ראיית בית המקדש, ובכלל שלא יאמרו עליו שהוא פרומער, ומיהר לפסוע לאחוריו. (הכתמה מאין)

וסיפר: בנו הרה"ק ר' אברהם חיים מפלנגנט ז"ע עשה פעם את השבת בעיר מעליץ, כאשר יאל מן העיר ליווהו כל אנשי העיר אנשים נשים וטף. פנה הוא אל אנשי העיר ושאל: הנה אמרו ז"ל: כל הבורח מן הכבוד רודף אחריו, משום כך תמה אני: וכי בורח מן הכבוד אני, שהכבוד ירדוף אחרי, ואזכה לכל הכבוד הלזה שאתם חולקים לי? אלף כוונת דבריהם ז"ל כך היא: כל הבורח מן הכבוד, הכבוד רודף "אחריו" כלומר, אותו כבוד שהיה מגיע לו, נוחלים אותו בניו ויוצאי חלציו "אחריו" ומאחר שאבי הקדוש ולדי ברח מן הכבוד לכן מגיע לי כל כבודו! וזה פירש הוא את דברי יוסף הצדיק: והגדתם לאבי את כל כבודי במצרים(פ' ויגש מ"ה) יוסף הצדיק אמר: "לאבי" את כל כבודי, במצרים, כל הכבוד שיש לי במצרים, כל מנחת זרמי, שהוא ברח מן הכבוד, לכן רודף הכבוד אחרי. (מושיען של ישראל)

פעל יאשועות בקרב הארץ, ובפרט היה כח גדול לפעול יאשועות ביום ל"ג בעומר יותר מכל השנה, וכידעו שאמר שסוד של ל"ג בעומר למד עמו הרה"ק הדברי חיים מלאנו ז"ע,

כשהגעו לפרקו נשא להרבנית הצדקות מרת גיטל יהודית ע"ה בת הרה"ק ר' יקותיאל יהודה טייטלבוים אב"ד צ"ע סיגעת בעל יטוב לב ז"ע.

והיה נוהג לאמור ביום ל"ג בעומר קדיש לטובות נשמת התנא האלקי רשב"י, והגה בו כמו מי שיש לו חיוב של יארלייט וחתנו הרה"ק ר' צבי אלימלך שפירא בעל צבי לדיק ראש שושלת בלאזשוב ז"ע אמר בדבריהם שרשב"י כבר אינו בעולם כמה אלפים שנה ועדיין יש לו כאן יחומל קטן! והיה אומר שאם היה זוכה להיות ביום זה על הזיון הקדוש במירון, היה יכול לפעול דאם רעכטעו (היינו את הגאולה שלימה)

היה אב"ד ראשון ראשון בראזוראדוב. כאשר נהקבל לאב"ד בראזוראדובו בא לפניו איש אחד להזמין את רעהו איש כפרי לר"ת, שלח רבינו את השליח ב"ד להזמין אותו, ולא ראה הכפרי לבוא לר"ת, ויאמר רבינו: אם אין ברצונו לבוא אל לר"ת הגה יבואו אותו בקרוב על מטה אל העיר וכן היה. וכאשר נודע הדבר לאביו הרה"ק ר' אליעזר ז"ע אמר לו: א קינץ מען גיט א בוקס אין דער האנד שיעסט מען שוין? אזענדלך האט אויך א בוקס אינדעסען שיעסט ער ניכט תיכף! (אהל נפתלי)

ורבים הלכו לאורו, ואור תורה ועבודה הופיע מבית מדרשו. ופ"א בליל שנת בשלחנו הטהור באמצע האמר מה ידידות גנח אחד מההסידים, מיד הפסיק רבינו ואמר, ווער האט געגעבען א היסלי אולדאי נישט געווען היינט אין די מקוה, וכן הוה שאמר ההסיד ההוא שלל היה לו פנאי לטבול במקוה בזאתו עש"ק.

בעיר ראזוראדוב גר יהודי פשוט איש תם וישר ויורא חלוקים, והיה האיש שמה טובו לב רק את שאל נפקדו בזה"ק. בכל ראש חודש נוהג הוא להיכנס לרבינו ושופך לפניו את מר ליבו ומתחנן להתברך בזה"ק, ורבינו ביכר לטובה. בלחוד מלאשי החלשים התברר בראזוראדוב אחיו של רבינו הרה"ק ר' מאיר מדזיקוב בעל אמרי נועם ז"ע, שעות ארוכות יסבו האחים הקד' והשחשעו בשעשועי אורייתא ועבודת ה'. ליבו של איש נפחד: מי יודע האם היום יוכל להיכנס אל רבינו דרכו בזה כמה שנים? עד שלפתע נקרא מטעם רבינו לבוא אליו חתן ומיד. עם היכנסו פנימה נוכח לראות כי גם אחיו של רבינו יושב מולו. אמר לו רבינו ספר נא לחאי את אשר בפיך, והוא בגודל דקדוה יפעול בעזר ה' שמיווע אהה בדבר ישועה ורחמים. ויגולל האיש את מר ליבו בפני הרה"ק האמרי נועם, הוד שקולו נחנק ועיניו זלגו דמעות. אמר לו האמרי נועם: אם תואיל לבוא אלי לדזיקוב להתפלל במחילתי ברי"ה הבא עלינו לטובה. מביט אני לך שהתברך בפני הבטן! אך אחר הנחת רבות ערי"ה התישב ואמר לאשתו איני נוסע לדזיקוב אנהו נשאר פה: ברי"ה כשבא רבינו לבית מדרשו ראה אותו על מקומו הקבוע, אמר לו רבינו מה כך פה? מדוע לא נסעת אל אחי לדזיקוב? ברי"ה לא יכלתי, לידי לא הרשתי לעשות זאת, הגה כל אחד ואחד יודעים שרבינו ברכתי מאות פעמים, ואחילי נסעתי לדזיקוב והייתי נפקד בזה"ק, מה היו הבריות אומרים? כוחו של הרבי מדזיקוב מעולה יותר מרבינו. עד כמה שפשי חשקה להתברך בפני הבטן אבל לא על חשבון כבודו של רבינו חיללה!! הדברים האלו נעו לליבו של רבינו ועל אחר שוב ביכרו להיפקד. ובדרכו נתקיימה ונולד לו בזהוה השנה בן זכר. אלוה אמר רבינו: אין זה בזכותי, אלף שהגבר הכבוד הזולת, הנהיר שלל לעצב אחרים, ומינן לוותר על הכי יקר בעיניו ראוי הוא לשכר. (הייש שיש בהם) רבינו לא ראה ליהנות ממעות שנתנו לו עם ההויטעלל אם הזכר שפתקא שמו של חולה, והי' זרק את המעות לחון, בלחמו, איך וייל נישט נהנה זין פון אידישע קרענה, והיו יודעים שאם רואים שיקח את הפדיון לעצמו, לא יזכרו בו חולה. וגם לא לוקח קוויטלעך בין יום הקדוש לככות, ואמר על זה שבסוכות אמרו ראשון לחשבון עונות, משום שזין יוה"כ"ם לסוכות אין פנאי לחטוא, ובאם יש פנאי ליקח פתקות אם כן יש פנאי גם לחטוא ח"ו. אגב: הורה רבינו ללמוד שני דפים גמרא בש"י ותוס' בערב סוכות, ואמר: שאין ראונו ציבור להסוכה שמו מי שלל למד שני דפים גמרא. (מר הקודש)

ופעם אחר ביום חג השבועות בשעת אמירת התקנות, כשאמר זכאין כד שמעתין צעק רבינו שמי שאין מאמין בזה לא יזכה לזה, ואחר כך נודע שהיה בבית המדרש שם איזה אפיפוקס.

ובספר יגל יעקב מהרה"ק ממשיקאלץ ז"ע מביא מעשה נורא מרבינו, אשר פעם אחת התחיל רבינו לומר בסעודה שנת קודש: אזמר בשבחין למיעל גו פתחין, ולא היה יכול בשום אופן להמשיך באמירת זמירות אלו. אמר לו לבנו: שכנראה יש כאן שחרד אדם אחד אשר מחויב הוא בטבילה ולא הלך למקוה. טלכן זהו מעבד אותו מלומד הזמירות האלו לכן ביקש ממנו שיעבור אלל כל האנשים וישאל מהם אם הם מחויבים בטבילה שיאלו לבית הטבילה ולא יעשו אותו מלהמשיך בזמירות. הלך הבן ועשה כמרות אביו, ואחר ששאל את כל אחד לאחד וכולם ענו לו שהלכו כבר להטהר במקוה, ניגש לאביו ואמר לו שכולם טהורים הם. אמר רבינו אם כן הרי שאתחיל לומר ניוון אחר ואולי בזה אללית לומר את הזמירות, אך גם זמר האחר לא הלכית לשיר את הזמירות. משראה כך עמד בעצמו ממקומו וניגש לאדם אחד שעמד שם בין האנשים, ואמר לו: שקרן שמתוך מדוע אמרת לפני שהלכת לטבילה ואין זה אמת? התחיל האיש להאטק שזאמת הלך לבית הטבילה, אך כבר הגיע מאוחר מדי, ולא יכול היה להכנס, ומיד כשיאל איש זה התחיל לומר בלי שום עיכוב.

לפני הסתלקותו ביום י' סיון תרנ"ז קרא קריאת שמע כשהגיע לתיבת אמת, נתן את ידו הימנית על ידו השמאלית ועשה כמו שיעול וזו היתה יציאת נשמתו הקדושה,

רבינו היה הש"ץ לתפלת מוסף אלל אביו בימים נוראים, פעם אמר אביו שתפלתו של בנו רבינו בקע כל השבועה רקיעים וכשאמר פסוק ויעבר אלקים רוח על הארץ ושכו המים, האבן די הענג לייכטערס געצייטערט. ופעם העיד אביו על רבינו ואמר דער שווארלערע מיינער געט נישט קיין שפאן אן א יחוד.

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

ובכל זאת היתה רבינו עניו מאוד אין לשער והי' מדבר משפלות עצמו עד שהגיע קרוב להתעלפות והארכו ליתן לו מעט י"ש לחזק אותו, לפעמים הי' אומר שכל הגיהנום אינו כדאי לו, ופעם אחת

מתורתו של רבינו ז"ע

בענין המנהג שהילדים נושאים דגלים בשמת תורה: אמר רבינו טעם עפי"י סוד שנודע דג' גללים פסח שבועות סוכות. אינון חסד גבורה תפארת ג' דגלי המרכבה, ושמיני עצרת הוא דגל רביעי שבמרכבה, ובהיות שזכרנו ברזא דארבע דגלים דאינון סוד ד' רגלי המרכבה, לכן המנהג בדגלים. (קובץ כרם שלמה)

לע"נ ריוז בת ששה אחיו נ"י

רבי יהודה ב"ר אלטר יחזקאל אליהו ז"ע בעל אמרי תורה מדזיקוב

רבינו הרה"ק רבי יהודה הרוויץ מדזיקוב ז"ע נולד ל"ח אלול תרס"ה לאביו הרה"ק ר' אלטר יחזקאל אליהו ז"ע בן הרה"ק ר' יהושע מדזשיקוב בעל עטרת ישועה ז"ע הרה"ק ר' מאיר מדזשיקוב בעל אמרי נועם ז"ע בן הרה"ק ר' אליעזר ראש שושלת דזשיקוב ז"ע בן הרה"ק רבי נפתלי צבי הרוויץ בעל זרע קודש/אילה שלוחה ראש שושלת ראפשיץ ז"ע בן הגה"ק ר' מנחם מענדל הראשון אב"ד לינסק ז"ע, בן הגה"ק ר' יעקב יוקל מלינסק ז"ע נכד הגה"ק ר' מאיר הלוי הארוויץ בעל מהר"ם טיקטין ז"ע בן הגה"ק ר' שמואל שמעלקא מטורנא ז"ע בן הגה"ק ר' יהושע הארוך ז"ע בן הגה"ק רשכבה"ג ר' פנחס איש הארוויץ ז"ע גיסו של רבינו ר' משה איסרליש בעל הרמ"א ז"ע. ולאמו הרבנית הצדיקת מרת חוה ע"ה בת הרה"ק ר' ישראל האגער בעל אהבת ישראל מוויזשניץ ז"ע בן הרה"ק ר' ברוך בעל אמרי ברוך ז"ע בן הרה"ק ר' מנחם מענדל בעל צמח צדיק ראש שושלת ווישניץ ז"ע בן הרה"ק ר' חיים מקאסוב בעל תורת חיים ז"ע בן מנחם מענדל בעל אהבת שלום ראש שושלת קאסוב ווישניץ ז"ע בן הרה"ק ר' יעקב קאפיל חסיד ז"ע מגדולי תלמידי ובעל תפלה קבוע ממרן הבעש"ט ז"ע

מתוך שקידתו שלא לעלות על יצועו יוחר משעתיים בלילה, ער האט זיך ממנש איבער געריסן. וידוע שצנשים הבאות סבל בשל כך רבות כאזי ראש והתקפי מיגרנה, עד שהיה נזקק שעות רבות ציוס לחבוס את לדעיו במטלית. דרכו היה ללמוד בהתמדה מופלגת ובעיון רב, עד שהקים כל דבר על מכונו, כשהוא יורד לעומקו ולשקרו בסדרת הענין. פעמים רבות יכלו להמתין עליו, הוא לא בא לחטול, או לקדש על היין בשבת קודש, עד שזיכר את כל הענין לאשקרו. כל חידוש שנפל לו במוחו היה רוסק על לידי הגליון במקום הריק שבדף. הספרים שעברו תחת ידיו היה מלאים בהערותיו הגאוניות והמחכימות. ולפלא היה בעיני תמיד כשבאתי אליו לבקרו, שחך כדי ליבזרו עמי על דא ועל הא, היה ממשיך בכתיבת חידושו העמוקים עלי ספר.

דבוק היה בקשר אמיץ לספרי הגה"ק ר' משה סופר מפרעשבורג בעל חת"ס סופר ז"ע את כל כספי הגדוניה שלו מסר כדי להדפיס כתבי יד מהחת"ס. וסיפר הגה"ח ר' יוסף נפתלי שטערן זצ"ל מו"ל כתבי החת"ס סופר, שפעם הביא לרבינו כתב יד המיוחס ל'חת"ס סופר' ז"ע, הביט רבינו וקרא את הכתב יד, והגיב מיד כי לפי הכרתו בסגנון דברי החת"ס, אין זה מכתבו. ר' יוסף נפתלי התווכח עמו, אך רבינו עמד בשלו שהדברים לא ילאו מתחת ידי החת"ס. ולבסוף הוכח באמת כי הצדק היה עמו. מסופר, שאחר שנים שלא זכה להפקד בזרע של קיימא, פעלו אללו שיפקוד את יוון החת"ס – אך כה דבוק היה בצאור תורתו – ויבקש לעלמו פקידה. שמע רבינו ופקד את הגיון הק', הוא עמד שם בדביקות גדולה כמה שעות, אולם כאשר חזר מהגיון הקדוש נזכר שמרוב דביקותו שכה לבקש על עלמו כלל. ולא רצה לחזור, כפי המנהג שאין הולכים לפקוד יוון פעמיים בצאור יוס...

פעם אמר רבינו ז"ע שהיה לו קבלה מרביתו וקנו הרה"ק ר' ישראל האגער בעל אהבת ישראל ז"ע ומאחיו הרה"ק ר' חיים מאנטניא בעל טל חיים ז"ע שספרי החת"ס סופר ותלמידי יס בהם סגולת תלמידי הבעל שם טוב הק' ז"ע, בהיות מן החת"ס סופר ז"ע היה תלמיד הגה"ק ר' פנחס הלוי איש הורוביץ בעל הפלאה ז"ע שהיה מגדולי תלמידי המגיד הגדול ממעזריטש ז"ע. (שיחקו של עבדי אבות)

ובעמוד גמילות חסדים – יסן עובדות למאור על גודל דאגתו לזולת, בכל פרט ופרט, במסירות רבה מאד. אם כי היה מתקופי דארעא ונחשב בעיני הבריות כאוחז במידת האבורה, אך כשאלו הדברים לידי כרכי הזולת היה רך כקנה, בכל מאורו היטיב לכל איש מישראל, במידה מופלגה. נוהג היה תמיד לשאל את האברכים לשלום ולחמורם, לפעמים כשהיה חושק שבית אין כל ומטעים אותו בתשובותיהם מחמת הבושה, היה הוא בעלמו בא לבקר בבית הנכרים, פותח את המקרר, ובזקק את בידים די אוכל לפי הטף... ואז, בעת הארוך, היה בעלמו דואג שימלאו להם כל צרכם על כל היותר טוב, לכל יחסור כלום. פעמים רבות אירע שקשהשק על מאן-דוה כי הוא זקוק לעזר וסיוע, לא נח ולא שקט. היה מצבר אלל חביריו וידידיו על מצבו, ואם הם משקו בכתיפהם בתשובה שמנין להם לדעת על מצב חכם. סנט בהם רבינו קשות: 'איך יתכן הדבר שחבר לא יתן את לבו לברות במזקתו של כערה?'

בכל כוחו פעל להשקיין שלום בין אדם לחברו ובין איש לאשקו, הקדישו שעות רבות להאזין לכל כל בטענותיו ובמענותיו, עד שיסתדרו העניינים לשביעות רלון כל האלדים. לא אחת עשה זאת מתוך קושי ומכאובים, אפילו בהיותו מרוחה למיטתו עם המטלית על מצחו להקל מנסבלו, אך הוא לא עשה לכל זאת כשבאלו הדברים לגמילות חסדים ולהשכנת שלום.

פעם הזכיר לפניו אחד ממקורביו את ברו האקוקה לישועה. למחרת ציכר אללו רבינו על מצב ברו, והלה ציכר כי ב"ה כבר נטעח מארתו. שאלו רבינו: באיזו עשה היהת הישועה? נענה הלה: בשתיים בלילה. התפיד עליו רבינו ואמר: 'לא יוכלת לגרום לי הגאה, שאוכלת את מעט תנומה לעפעפי? נסתלק לגנזי מומים י"א סיון שנת תשמ"ט רבינו לא נשאר אחריי זש"ק זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמון מתורתו של רבינו

רבינו היה לדיק יסוד עולם איש האמת ערוס ביראה עמיקא וטמירא, מתמיד ערוס יגיעוה בתורה היה למעלה מכווחתיו, והיה בעל יסורין אם כל זאת לא נח ולא שקט ולמד תורה ועבוד ה' למעלה מדרך הטבע.

כשהגיע לפקדו נשא להרבנות הגדולה מרת מרים ע"ה בת דודו הרה"ק רבי חיים מאיר האגער מווישניץ בעל אמרי חיים ז"ע בן הרה"ק ר' ישראל בעל אהבת ישראל ז"ע ב"ר ברוך בעל אמרי ברוך ז"ע בן הרה"ק רבי מנחם מענדל בעל כמה לדיק ראש שושלת ווישניץ ז"ע בן הרה"ק רבי חיים מקאסוב בעל תורת חיים ז"ע בן הרה"ק רבי מנחם מענדל בעל שושלת קאסוב בעל אהבת שלום ז"ע בן הרה"ק רבי יעקב קאפיל חסיד ז"ע בעל התפילה של מרן רבינו הבעש"ט ז"ע

לאחר הסתלקות האהבת ישראל ז"ע ב' בסיון שנת תרל"ו, עדיין לא נתקשר רבינו ז"ע לקבלו כרבי מורה דרך, עד ראש השנה תש"ג. ומשום מעשה שהיה, כמובא ברשימות החסיד המופלג מו"ה ישראל הערלינג הי"ד בקונטרסו זעלחו לא יבול. גופא דעובדא הכי הוי: באותה שנה לא בא הרה"ק רבינו לתפילה ברשא הגנה אלל א"ז האמרי חיים ז"ע בגרויסוורדיין. רבינו היה רחוק למיטה עקב מיהושי ראשו שכידוע סבל מזה למאור. לאחר התפילה, פנה בעל אמרי חיים יחד עם ר' ישראל ז"ל לבקר את רבינו. בהנכנסו, פתח רבינו ז"ע וסיפר, כי קניי הרה"ק ר' ישראל בעל אהבת ישראל ז"ע נתגלה לי בחלום, והקשה לפני על מאמר המגשה בפרק א' לדבות משנה ו' "עשה לך רב וקנה לך חבר", דהנה בצאורו פרק במשנה ט"ז נאמר שוב: "עשה לך רב והסתלק מן הספק", על מה ולמה נשנה הדבר פעמיים? אלא – תירץ לו האהבת ישראל בחלום – בפעם השניה בא ההנא להדגיש ולחדש, כי אף אם 'הסתלק' הרב מהעולם הזה, הנקרא 'עולם הספק', מוטל על האדם שיקבל על עלמו רב אחר למורה ומדריך. וסיים רבינו: דזדיקוב לא התייחסו לדברי חלומות, ברם עם כל זה דין אחר לחלום זה, ומתרי טעמא, האחד כי חלמתי ברשא השנה, וביותר, שמעולם לא נתתי אל לבי לשים לב על הישנות המשנה הזאת פעמיים. על כן, הכריז רבינו בפני שני עדים – הרה"ח ר' ישראל הג"ל ועוד בחור שנכוח שם, הריני מקבל עלי את מורי חמי לרבי!

ומכיון שקיבלו לרבי, היהת קבלה זו שלמה ללא שום סייג, הוא הפך להיות חסיד מובהק, מקורש כלל ונפש נורא. וסיפר, איך היה יושב כחסיד בפני רבו בעריכת הסדר, לימינו של בעל אמרי חיים ז"ע, כשהוא מכסה את פניו ב'הגדה' ובוכה מאין הפוגות. מדי פעם איץ לראות ולהינות מזיו קדושת פני בעל אמרי חיים ז"ע. כמה מהיושבים בסדר כלל קדשו של בעל אמרי חיים ז"ע התבטאו בפני, ש'למזלם' יכלו להביט בפני בעל אמרי חיים ז"ע ובפניו של רבינו בחלל מחתה – ביושבים זה ללד זה, כי לולא זאת לא ידעו על מי להביט... אף הוא היטיב להתבטאות על גודל דרגתו ומעלתו של בעל אמרי חיים ז"ע, ואמר: 'מיין שווער האט אזוי אויס געארבעט זיינע מידות, וועגן דעם האט ער זוכה געווען אז באקומען אזאלכע מדריגות ואם ער האט נישט געבעטן אויף דעם' ואמתי, תיקן כל כך ויזכר את מידותיו, ובשל כך זכה למדרגות גבוהות אף כאלה שהוא עלמו לא ביקש להשיגם.

הגה"ק ר' אברהם ישעיהו קרליץ בעל חזון איש ז"ע העיד פעם ואמר עליו: 'יודאלי איז א אדם השלם. וסיפר עוד שהחסיד ר' משה שווימר ז"ל סיפר פעם לגאון היחזון איש ז"ע שהוא נמנה על חבורת הרה"ק ר' יודאלי ז"ע, נענה לו החזון איש במליצה: ר' יודל הוא יודל שלם וא' גאנצער יודל עם התגין!

אכן דרכו היהת לעשות כל דבר בדיוק ובשלמות וביסודיות, בכל מורה הקפיד על כל הידור וסייג, ואף כל נושא וענין ששקט בו היה 'מכניס' עלמו ואת כל יקותו לגופו של ענין, לחקור בהבנת כל ענין ודבר, ובכל הנהגה בעבודת השי"ת, עד שהוליא את הדבר לאשקרו. כך נהג בעלמו, וכן דרש אף מסובביו.

אין התורה מתקיימת אלל במי שממית עלמו עליה. על רבינו, אפשר לומר כי היה בבחינה זאת, הוא ממנש המית עלמו על לימוד התורה, בנערותו – כך העידו בפני זקנים וישאים – יכול היה

המדה הראשונה שאברך אחר חתונתו צריך לעבוד על זאת, היא מדת סבלנות.

לע"נ ריזל בת משה אהרן נ"י

יא סיון תשמ"ט

רבי יצחק יעקב ב"ר יוסף יהודה ווייס גאב"ד ירושלים העדה החרדית

רבינו הגה"ק רבי יצחק יעקב ווייס גאב"ד ירושלים העדה החרדית בעל מנחת יצחק זי"ע נולד ח' אדר א' בשנת תרס"ב בעיר דולינא לאביו הגה"ק ר' יוסף יהודה ווייס זי"ע

מהשגת אנשים. (תל תלפיות) נסתלק לגנזי מרומים י"א סיון תשמ"ט ומנ"כ ירושלים. זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

רבינו היה גאון עולם ופוסק הדור ומתמיד גדול, עניו מאוד מכל אדם, קיבל סמיכה מהגה"ק ר' מאיר אריק מטארנא זי"ע ומהגה"ק ר' שמואל ענגעל מראדאמיטלא זי"ע, עשה פעולת רב לטהרת המשפחה, וכשרות. עבר לעיר מונקאטש בשעת המלחמת הראשונה ולמד שם בחברותא עם הגה"ק ר' ישעי זושא מאוסטילא זי"ע נכד הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע, ועת הזאת גר עם הרה"ק ר' ישכר דוב מבעלזא זי"ע, וקירב ודיבר בדברי תורה עם רבינו, ואמר על רבינו מפעם לפעם הדרכות בענין בריאה בשביל שרבינו היה חלוש מתוך יגיעתו בתורה, פעם אמר לרבינו זאלסט לערנען ווייניגער און מער חזרין, ופעם אמר לו שיסב על כסא נמוך אל כל שלחן גבוה בשעת שלומד, ועל ידי זה יתפשט גבו, ופעם קודם חג הפסח אמר לו בענין אכילת מרור, זאלסט נעמען ווי א שפיץ פון א נאלד, ולאחר שנסע הרה"ק מבעלזא זי"ע ממונקאטש ועבר לראכפערט, והגיע זמנו לרבינו להתייבב לכבא, שלח רבינו מכתב לראכפערט לידיו הר"ר ישעי זושא הנ"ל שיזכיר אותו אלל זקינו הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע, ענה לו הר"ר ישעי זושא שכשנכנס לזקינו והזכירו, אמר הרה"ק מבעלזא זי"ע המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ. רבינו ברח משם להאלמין וסם למד כמה שנים בחברותא עם הרה"ק מסלאטפינא זי"ע, ניאל דרך נס בדונקער בעת המלחמת השנייה בעיר גרויסווארדין, ואחר המלחמה נשאר עם בתור אב"ד גרוסווארדין למלא מקום חתנו הגה"ק ר' פנחס לומעטבוים הי"ד זי"ע ובשנת תש"ח עבר למאנשעסטרער להיות אב בית דין, והקים שם הכולל הראשון ושם התחיל להוציא את ספרי עשרה חלקים שו"ת מנחת יצחק, בשנת תש"ל י"ט סיון עלה לירושלים, בתחילה כיהן כסגן להראב"ד ירושלים הגה"ק ר' דוד יונגרייז זי"ע, ואחר פטירת הראב"ד בשנת תשל"ב כיהן רבינו כראב"ד תחתיו, ואחר הסתלקות הרה"ק רבינו רשבי"ג מסלאטמאר זי"ע בשנת תשל"ט שהיה גאב"ד ירושלים, התמנה רבינו לגאב"ד ירושלים תחתיו. בערוב ימיו של רבינו חדשים ספורים לפני פטירתו, היו כמה ימים שבהם לא חש בטוב כשהתאושש, אמר אל מלווהו: ברוך ה' כבר עברו עלי זמנים קשים ביותר. כשהמלווה ראה שבדיחא דעתו, אור עוז ושאלו: מה היתה התקופה הקשה ביותר בחייו? ענהו: פשיטא שלא היה לו זמן קשה יותר מאשר אותם ימים וימי השואה! בהם בכל רגע לא ידעו מה יהיה ברגע שאחריו מאורע זה מותיר רושם כל ימחה! היתה זו התבואות יחידה, בודדת, שנשמעה מפיו על אותם ימי מגור וחרדה. חוץ לדברים שכתב רבינו זי"ע בקונטרס פרסומי ניסא, על כל הרפתקאות דערו עליו בזמן השואה, לא הזכיר ולא העלה רשמים וזכרונות. אבל בנו יחידו יבלחט"א הרב ר' בעריש שליט"א מספר: שגם בתנאים הקשים ביותר, בדונקר ובעליית הגג, במעברי הגבולות ובסתור המקלט, לא פסק פומיה מגירסא. ומלבד מה שתורה מגנא ומאללא. (סוטה כ"א) ואין ניתנת למלאך המות רשות להתקרב אל לומדה (שבת ל') מלבד זאת האירה לו התורה אור נגהות בכלמות החושך האפל של הכרות והיגונות, והוא היה חוזר ואומר: לולי תורתך שעשועי אז אבדתי בעניי. וכן כותב בנו שליט"א (בהקדמת חלק העשירי של שו"ת מנחת יצחק) בשנות הזעם, כשהיינו שרויים בפחד מות שבעות וחדשים, חבויים בדונקר בתנאים תת אנושיים קשים, לא פסק פומיה מגירסא, ואף שפט דינו תורה בין האישים, שעקב המאוקה הקשה היו רוגשים, וטהי התמדתו אז למעלה

יב סיון תש"ד

רבי שמואל שמעלקא ב"ר משה חיים הלוי הי"ד אב"ד קליינווארדיין

רבינו שמואל שמעלקא הלוי ליטש ראזענבוים אב"ד קליינווארדיין בעל אלה דברי שמואל זי"ע נולד לאביו הגה"ק ר' משה חיים בעל לחם רב הנקרא מאזעס זי"ע בן הגה"ק ר' גרשון סג"ל ליטש זי"ע ולאמו הרבנית הצדיקת מרת רבקה פעסיל ע"ה בת הגה"ק ר' פנחס חיים אב"ד סעלעש זי"ע בן הגה"ק ר' שמואל שמעלקא אב"ד סעלעש בעל צרור החיים זי"ע שהיה נין ונכד להגה"ק ר' צבי הירש מטשארטקאב זי"ע

כשהננס רבינו בכריתו של אברהם אבינו ע"ה וקרא שמו בישראל שמואל שמעלקע על סם קונו הגה"ק ר' שמואל שמעלקא אב"ד סעלעש בעל צרור החיים זי"ע.

היה תלמיד מאביו הקדוש ונסמך להוראה על ידו, וכמו כן נסמך על ידי גאוני וגדולי ארץ הונגריא, ומתה הגה"ק ר' ישעיה זילברשטיין אב"ד ווילען בעל מעשה למלך זי"ע, והגה"ק ר' מרדכי ליב ווינקלער אב"ד ה' מאד בעל בעל ש"ת לבושי מרדכי זי"ע, ומתה"ק ר' יוסף אלימלך כהנא אב"ד אונגוואר הי"ד זי"ע.

רבינו היה גאון גדול, עוד בחייו חתמו על אביו קס ועלה על כסאו כסא הרבנות למלאות מקומו, היה מלא רוח ה' כי סמך אביו אחי ידיו עליו, לעמוד ולשרת בקודש כראש קהל ועדה, לשמש ככתר הרבנות עוד בחייו אביו. עד זיבולא בתרייתא עסק באורייתא, סם לילות כימים, מאין הפוגות טרח ויגע לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא. למרות המון טרדות הכלל שהיו עמוסות על שכמו, רכזי קהלה גדולה ולימוד הישיבה. ובפרט עיניו היו פקוחות על תינוקות של בית רבן. טרח להגהיג העם על דרכי התורה ויראה טהורה במעגלי דק בשבט מוסר שבט מלכותו, בדרשותיו הנפלאות בעמדותו במקלות בראשי עם קודש. אמת מה נהדר היה ככהן גדול העומד לשרת, שפתותיו מלאות נופת, טוף אמרתיו הגאות ירדו חרתי בטון ועשו רושם בלבבות ועוררו נפשות שומעיהן.

כשהגעו לפרקו נשא להרבנית הצדיקת מרת לאה הי"ד ע"ה

רבינו ובני ביתו ובנתיו הי"ד מרת פיגלי הי"ד מרת מאשה הי"ד מרת שרה סימא הי"ד והילד גרשון הי"ד עלו על מוקדה ביום י"ב סיון תש"ד

נשא אחריו בנו הגה"ק ר' פנחס ליטש סג"ל רוזענבוים

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

ספד

אלה דברי שמואל

אדום פתלים משם בית נשדך האתיית פרחות

סירת תעס צרי דברי אגדה
שנשארו לשליטה פאת זרוב הגאון הקדוש
מורי שמואל שמעלקא סג"ל ז"ל הי"ד
אב"ד קליינווארדיין שטאנברג
בן הרב הגאון הגדול
מורי משה הכהן מאזעס חיים סג"ל ליטש רוזנבוים ז"ל
בעל ספר "לחם רב"

עלה על המוקד באשיות
יהי שם בני השפתו וקול קונו הי"ד
יב סיון שנת תש"ד

*

תלחה אליו קונטרס "בנייתיה"
צדאת ובאן הנודע פ"ס תלם בספריו
מורי משה אריה ליב סג"ל ליטש רוזנבוים ז"ל
וייסו רבא זיקק פישכונד ז"ל

ירושלים, תשכ"א

מתורתו של רבינו

בכל דור ודור ח"ב אדם לראות את עצמו כאלו הוא יצא ממצרים, שנאמר: "והגדת לבנך ביום ההוא לאמר: בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים. נראה לעיניו דעתי על דרך מליצה הרה"ק בעל יטב לב זי"ע פירש לעולם יכנס אדם בכי טוב (מסכת פסחים ב.) בעיני תורה ומצוות יחשב האדם את עצמו לעולם שהוא עדיין רק אצל הכניסה, ולא פעל ולא עשה מאומה. והנה הדור היוצא ממצרים, הלא היה מסובלים מעבודת חומר ולבנים ולא היה להם עדיין זמן ועידן להשתלם במעלות ומדות בתורה ומצוה, ולא היה להם במה להתגאות, ואולם אמר הבעל הגדה: בכל דור ודור גם בדור ישרים יבורך, דוד צדיקים ושלמים חייב אדם לראות את עצמו החוב על האדם להיות עניו ואת דכא ושפל רוח כאלו הוא יצא ממצרים, כאלו הוא בתחלת עבודת ה' בתורה ובמצוות. (אלה דברי שמואל)

לע"נ ריזל בת משה אהרן נ"י

יב סיון תקכ"ה

רבי מנחם מענדל המגיד משרים מבאר

רבינו הרה"ק רבי מנחם מענדל המגיד משרים מבאר רוסיא פאדאליען זי"ע

כשאחזו בדבר גם ביד או ברגל אז הגטבע ממשיך ומוריד גם אותו למטה, כן צוה לרקי
לחזו דבר דקואמרי פנחס קארניץ

ופעם סח רבינו: בשעת התלהבות בחפילה עלה פעם במחשבותי: איד מלאך לבד
להתפלל לפני השי"ת, ואחיה מלא עוונות ופשעים? ונשבר לבי בקרבי, וזמן רב לא יכולתי
להיפטר ממחשבה זו, ונדמה לי שזוהי מחשבה טובה. אחר כן נמלכתי: אם מחשבה
טובה היא זו, למא לא נופלת מחשבה זו בצדי אלל הקערה, כשאני יושב ללחול? ודחיתי
אחיה מחשבה.

וכיפד כנסע לארץ ישראל הגה"ק ר' נפתלי הכהן כ"ץ אב"ד פוזנא בעל סמיכת
חכמים זי"ע נסע דרך טייסמניץ כדי לראות וליראות עם רבינו, כי נלמדה אהבתם
מאוד, והתאכסן אלל רבינו. וקודם נסיעתו משם בהיות הבית מלא מכל אנשי העיר
הביאה הרבנית האלקות ע"ה לעקיד מנוקר לאב"ד מפוזנא, ואמרה לו שיהי לו לאכול
על הדרך לאשר זהו דבר חשוב, והשיב לה לא, רק בארץ ישראל אוכל אותו, תיכף ילא
רבינו לבית אחר וצכה שם בדמעות שליט, אח"כ רחץ פניו וצא בחזרה לר"י, ונסע עמו
ללוחו, וכשחזר רבינו לביתו שאלו אותו מפני מה צכה בבית האחד? אמר מפני היראה
כי שמעתי שר"י אמר שיאכל את הלקח בארץ ישראל, ולא אמר אם יראה השם,
ונבלתי וחוששני ח"ו לא יבא כלל לא"י. וכן הי' שנסתלק על אש הדרך ועלה לשמים
בסמאמביל כ"ד טבת בשנת תע"ט. (הסיפר נמלא כעין זה בספר תולדות יוסף)

נכחלק לגנוי מרומים בי"ב סיון בשנת תקכ"ה ומנו"כ בעיר באר.

נשאר אחריו בנו הרה"ק ר' צבי הירש לאנדא זי"ע. מקובל ביד נכדי רבינו: שכל עת
צרה יבואו על הקבו ויושעו, והרבה מנכדיו נהגו כן ונעזרו בזכותו של רבינו.

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

רבינו היה איש אלקים נורא גאון צנוגלה וצנסתר בעל רוח הקודש אחתי בעל מופת
גדול ונורא ואליו התקבלו תלמידים רבים מגדולי ישראל עמודי עולם.

היה תלמיד מובהק לנר ישראל איש אלקים מרן הבעש"ט זי"ע.

וכיפד פעם ראו תלמידי החברייא קדישא של הבעש"ט הק' זי"ע שנסתנו פניו פתאום
מאוד מרוב פחד, ונכנס רבינו ושלו היה רשות לשאלו תמיד) ושאל לפשר הדבר: אמר לו
הבעש"ט הק': הנה עכשיו דיברתי עם אליהו הנביא זכור לטוב, ותוך כדי כך בא אלי
מורי אחיה השילוני ונעמד אליהו אלל הפתח, ונתיישבתי בדעתו, איש כמוני אשר אחיה
השילוני מדבר עמי, ואליהו עומד אלל הפתח? ובכל זאת איתה ואל תאמין בעצמך,
ומזה יראתי ונתחדתי מאוד. (מאמר מרדכי סלאנס)

רבינו נסע בצוותא חדר עם הבעש"ט לארץ ישראל והוכרחו לשב מעיר סמאמבול
לחוץ לארץ, כידוע.

רבינו גר בעיר טייסמניץ ואחר כן עבר לעיר באר בחור מגיד משרים.

וכתוב בספר תולדות יוסף: ועודלא ידענא צעת שנתקבל רבינו למגיד משרים לבאר בא
שם הבעש"ט ג"כ על השבת הראשון לבאר והי' אז ברית מילה אלל עושר גדול ומנהיג
העיר וכבד את הבעש"ט בסנדקאות ולא קיבל באמרו: כי שיד לרבינו המגיד שבעיר,
והבטיח שאח"כ יהי' גם כן על הברית מילה שיהי' ביום שבת קודש וכן הי', ותיכף לאשר
נתן הבעל הילד חיכוך על גבלי רבינו הסנדק, קפץ רבינו מהכסא של אליהו והניח הילד
על הכסא ואמר: שהילד ממזר. אבי הילד עם הרבה אנשי שלומו הרימו את קולם
בצעות מלא על רבינו, כי לא יהי' עוד מגיד שם לאשר אינו חס על כבודם. וגם למחר
יקראו אותו לערכאות שיבצר דבריו וענג יענג, והשיב להם הבעש"ט המתינו לי מעט
ואבצר הדבר. ולקח עמו שתי אנשים והלכו לבית העושר, והאשה הודה שאמת הדבר,
ובא הבעש"ט וכיפד ומולו התינוק בפתח בהכנסו וכנהוג בממזר (עפ"י הטוש"ע יו"ד
סי' רס"ה ס"ד ובט"ז וס"ד)

פ"א נסע רבינו עם הבעש"ט זי"ע בהיותם בדרך, למא רבינו מאוד למים, אמר לו
הבעש"ט: אם יהיה לך בטחון אמת בהשי"ת ודאי יזדמנו לך מים. וכן הוה. נזדמן להם
גוי אחד שהולך לקראתם, ושאל אותם אם פגעו בסוסים שכן זה שלושה ימים שאבדו לו
הסוסים, והוא הולך זה היום השלישי לחפסם. שאלוהו: אולי יש עמו מים? והשיב: הן,
ונתן לרבינו לשחות. שאל רבינו את הבעש"ט: כיון שהגוי הזה נסע רק למעני לרוות
למאנו, אי"כ למה הוא כבר נוסע שלושה ימים? השיב הבעש"ט: השי"ת הזמין אותו
מקודם, כדי ששם יהיה לך בטחון אמת. תיכף ימלא חסרונך.

פ"א דיבר רבינו מענין אכילה שצריך לאכול להעלות נילוות הקדושות וכו' ושמע
המשרת והתחיל לאכול הרבה מאד, ואמר לו רבינו מה זאת? והשיב לו המשרת: שמעתי
מכש שעל ידי אכילה מצרכין נילוות הקדושות וכו', אמר לו רבינו: אמשול לך משל:
אדם שטבע בנהר וישט אחד אחריו להוילאו, ואם אחזו בשעריו אז יכול להוילאו, אבל

בשם הרה"ק ר' מענדל בארער זי"ע שהיה נוהג את עצמו שלא היה אומר דברי תורה כי אם
במקום שנוטתנים לו נדבה, וסמך הדבר ע"פ שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך (דברים כ"ב)
זי"ע) פי תורה ומצות נקראים בנים ובחי הוא בחי' הסיבה, על ידי מה שהתורה ומוצות באים
ונמשכים, ובזמן שבת המקדש היה קיים היתה הסיבה מלמעלה, כמו בנביאים שה' יתברך צוה
אותם מלמעלה כמו (ירמיה ג' י"ב) הלא וקראת וכו' וכיוצא, מפני שבחי' אם העליונה לא היתה
בבחי' גלות, וממנה הוא שנמשך להיות בחי' בנים, אבל משחור בהמ"ק ואזי סוכת דוד הנופלצ מטה
מטה ונתלבש בגשמיות, לכן הסיבה לתורה ומצות הוא בבחי' סיבות גשמי'. שהמוכיח והדורש
צריך לפרנסה ומוכרח להיות מקבל מההמון, ועל ידי זה צריך להיות מוכיח ודורש להם, והיינו מפני
שבחי' אם שהיא הסיבה להבנים ירדה מטה מטה וד"ל, ומ"מ כתיב שלח תשלח את האם ואת הבנים
תקח לך, שלא יעשה עיקר ח"ו מן הסיבה שהוא לקיחת הממון, וצ"ל שלח תשלח וכו', כי באמת אין
זה תכלית הכוונה, רק שהכוונה שעל ידי זה יכול להיות אח"כ ואת הבנים תקח לך, שהוא בחי'
התורה ומצות שיוכיח וילמד להעם. וד"ל. (דרך מצותיך)

מתורתו של רבינו

וְלִכְלֵבְנֵי יִשְׂרָאֵל תִּהְיֶה אֹרֶךְ בְּמוֹשְׁבֵתָם: (שמות י' כ"ג) אמר הרה"ק ר' ברוך ממעוז זי"ע בשם רבינו:
שאבן טוב נקרא דיימיט (דימאנט) בכל מקום שהוא מונח הוא דימיט, וסיים הוא ז"ל וְלִכְלֵבְנֵי
יִשְׂרָאֵל תִּהְיֶה אֹרֶךְ בְּמוֹשְׁבֵתָם: פירוש לכל אחד מישראל יש אור, אך החילוק הוא במושבותם "אין
איינזעטצונג" אחד מושיב את האור בתורה ותפלה, ואחד מושיבו במאכל ובמשתה, ויש מי
שמושיבו במקום שאינו רוצה להעלות על הפה. (בוציאנה דנהורא)

כתב הרה"ק ר' יעקב יוסף כ"ץ מפולנא בעל תולדות יעקב יוסף זי"ע: בשם הרב מה"ר מנחם מענדל
מבאר שמעתי: המצות פרה אדומה שמתמא לאדם טהור, כשיש לו איזה פני' בתורה ועבודה, מה
שאין כן לאדם טמא מטהר, הלוואי שילמוד אפילו לאיזה פני' שהיא שלא לשמה, שמתוך שלא
לשמה בא לשמה (פסחים נ') ודברי פי חכם חן. (תולדות יעקב יוסף - פרשת ויקרא)

ועוד כתב בשם רבינו: אם בן הוא וְהִמְתֵּן אֹתוֹ וְאִם בַּת הוּא וְחָיָה: שהמדה טובה שיש בו ימיתנו
ולא יתגאה בו, רק אם בת הוא, שיש בו מדע רעה, יזכרנו תמיד ותחיינו לנגד עיניך. (צפנת פענח)

לע"נ ריזל בת משה אהרן נ"י

יג סיון תש"ד

רבי יצחק אייזיק ב"ר יוסף מאיר בעל חקל יצחק מספינקא

רבינו הרה"ק רבי יצחק אייזיק ווייס בעל חקל יצחק מספינקא הי"ד ז"ע נולד בעיר ספינקא בשנת תרל"ה לאביו הרה"ק ר' יוסף מאיר ראש שושלות ספינקא בעל אמרי יוסף ז"ע בן הגה"ק ר' שמואל צבי ווייס דומ"ץ מונקאטש ז"ע, וקרא שמו בישראל יצחק אייזיק ע"ש רבו מובהק של אביו הק' הרה"ק ר' יצחק אייזיק אייכענשטיין בעל פירוש מהרי"א מזידיטשוב ז"ע שהסתלק בט' סיון בשנת תרל"ג

עם ר"ט, ומוכח דהי' עוסק תמיד בצדקה ובגמ"ח, וע"כ נקט האדר"ג ג' תנאים האלו, משום לכאור"א הי' עיקר כוחו בעמוד א' מעמודי העולם, וע"כ חוצה היא לאדם שיצא ממנו ג' חכמים כאלו כדי שילמוד מהם להיות נזהר מאד בג' דברים הללו שהם עמודי העולם.

במלחמת העולם הראשון עבר רבינו לעיר מונקאטש ששם יסד ישיבת אמרי יוסף ע"ש אביו הק', ולאחר מכן עבר לעיר סעליץ וגם שם עמד בראש הישיבה שלמדו בו קרוב 2000 תלמידים, ורבים הלכו לאורו.

נספה עקה"ש באושוויץ ז"ג סיון תש"ד הי"ד. גם נעקדה"ש באושוויץ בניו הק' הרה"ק ר' ישראל חיים ווייס מסעליץ הי"ד ז"ע והרה"ק ר' נפתלי צבי ווייס מזילקא הי"ד ז"ע וחתנו כבנו הרה"ק ר' אברהם אביש הורוויץ מקראלע הי"ד ז"ע.

זכותם וזכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

ארץ אל יכסה דמם ואל יהיה מקום לזעקתם עדי עד יסקיף ה' ויראה בלכת עמו ויגאלנו ברחמינו שנית לעיני כל חי בביאות גואל לך בב"א

רבינו היה איש קדוש מאוד ופועל ישועות רבות, בוער תמיד בקרבו אש קודש, וכל דרכה בידך כהתלהבות עלומה, ולימודו בתורה היה בקול חוצב להבות אש, ואף דימי זקנותו לא פסק פומיה מגירסא ולילות שלימים יצב ועסק בתורה וקול לימודו שמעו אף למרחקים מחוץ לביתו, כי למד בקול וצחח חזק וגדול.

הגה"ק ר' חיים מרדכי יעקב גאטליב בעל יגל יעקב אב"ד מיסקאלץ ז"ע אמר על רבינו: שכל כך למד בהתמדה שבערך ט"ו שעות למד ברצופת במשך המעט לעת.

פעם בא לרבינו דעלעגאריע (משלחת) ודיברו עמו שיתערב באיזה ענין שלא רצה להתערב בו, ודיברו עם רבינו למשך שעה, אבל רבינו עמד בשלו ולא ענה להם כלום, וכעבור שעה אמר: אוי! איך האב שוין אזוי לאנג נישט געלעערענט.

פ"א בעת זקנותו נסע רבינו על שבת אחת לעיר מיסקאלץ ע"י מסיילת הברזל, וכמה אויטא'ס נסעו לקראתו לקבל פני קדשו, וכדהגיע שם לאכסנייתו בשעה י"א בלילה, טעם משאו ואחר כן התחיל לומר תהלים וגמר כל ספר תהלים, וכה חזר הדבר שלשה פעמים במשך כל הלילה עד הבוקר וא"כ עסק בעבודתו הק' כל ליל שבת.

כשהגוע רבינו לפרקו בגיל חמש עשרה שנה נשא את הרבנית האדוקה מרת מרים ע"ה בת הרה"ק ר' ישכר בער מווערענאקי בעל מלבוס לשבת ויום טוב ז"ע בן הרה"ק ר' יצחק אייזיק מזידיטשוב ז"ע.

רבינו היה תלמיד מאביו הק'. מא' מרחשון בשנת תרס"ד חלה אביו הק' קבל רבינו הגאה ממנו. ולאחר פטירתו בו' אייר תרס"ט מילא רבינו את מקומו לחסידי ספינקא.

וכיפר פעם אחת נפל רבינו בילדותו ונחבל, קרא לו אביו הק' ושאלו: אם לא החסיר באמירתו הבוקר אחד מסממני הקטורת.

כתב רבינו הקדמתו לספר אמרי יוסף: נהירנא כי פ"א עמדתו לפני אביו הק' והראה לי באבות דר"נ (פ"ג ה"ו) חובה היא לאדם שיצא ממנו ג' ת"ח כגון ר"א ור' יהושע ור' עקיבא שנאמר אשתי אדם שומע לי לשקוד על דלתותי וגו' אלף דלת (חד) דלתותי (תרי) עכ"ל, והוא מאמר פלאי דלמה נקט דוקא אלו ג' התנאים וע"ש בהמפרש, ומסופק אני אם מרן אלאמר ז"ל הכ"מ אמר לי או אני אמרתיו לו, ד"ל בכונתו ע"פ מה דא"י באבות (פ"א) על ג' דברים העולם עומד על התורה, ועל העבודה ועל גמ"ח, וא"כ אריך האדם להיות נזהר מאד בכל אלו הג' דברים, והנה נודע דכל דליק ודליק יש לו מידה א' שהוא נזהר בה מאד מאד והוא היסוד לכל שאר מדות הטובות שלו כי הוא מאירה אותן ובזה פי' בשה"ק מאחז"ל אביך במאי זהיר טפי, כידוע. וא"כ ניתן לומר דר"א הי' עיקר עבודתו בתורה כדמלינו (סנהדרין ס"ח) שאמר שתי זרועותי כשתי ספרי תורות וכו'. ובמדה"נזרה"ק ח"א ל"ח ל"ט) מגדולת תורתו. ור"י י"ל לעיקר כוחו הי' בעבודה דהא הי' לוי כדא"י(קידושין כ"ז) וברש"י: ובלויים כתיב(במדבר י"ח) ועבד הלוי הוא, וע"ש(שנה"ק ח"ג קע"ח) ור"ע י"ל לעיקר עבודתו הי' בגמ"ח כדא"י(קידושין כ"ז) דהי' גבאי עניים. ועי'מסכת כלה זוטא וברבתי פ"ב- ובמד"ר ויקר פ"ל ס"ז) מה שעשה

אצל השלחן הפירות בט"ו בשבט של רבינו כשנדחקו הבחורים כדי לקבל פירות מידי, אמר רבינו פעם אחד בבדיחותא: יש פירות די והותר, אין צריך להיחזק, הנה הם נמצאים במשנה (פאה פ"א משנה א') אלו דברים שאדם אוכל פירותיהם בעולם הזה. (אש תמיד ספינקא)

מתורתו של רבינו

כפירים רשו ורעבו ודרשי ה' לא יחסרו כל טוב, (תהלים ל"ד) יש לפרש עיפ"ש הספה"ק, כי הצדיקים מורידין את השפע לעולם והיות שהם מסתפקים במיעוט, על ידי זה מגיע גם לרשעים, ומשום כך נאמר בגמרא (מסכת ברכות י"ז) כל העולם כולו נזוין בשביל חנינא בני, הואיל וחנינא בני די לו בקב הרובין מערב שבת לערב שבת, ומסתפק במיעוט, ומעתה יש לומר אם לפעמים רוצים הצדיקים לקחת השפע לעצמם, אז לא יגיע לרשעים מאומה, וזה שאמר דוד המלך ע"ה: כפירים, כלומר הרשעים נכופרים בעיקר, רשו ורעבו, בזמן שדורשי ה' לא יחסרו כל טוב, אלא מחזיקים הטוב והשפע לעצמם.

לע"נ ריזל בת משה אהרן נ"י

יד סיון תקפ"א

רבי חיים ב"ר יצחק איצקוביץ בעל נפש החיים

רבינו הגה"ק רבי חיים איצקוביץ בעל נפש החיים ראש ומייסד ישיבת המפורסם וואלזשין זי"ע נולד בז' סיון בשנת תק"ט לאביו הגה"ק ר' יצחק פרנס קהלות וואלזשין זי"ע בן הגה"ק ר' חיים זי"ע, ולאמו הצדקות מרת רבקה ע"ה בת הגה"ק ר' יוסף הכהן ראפפורט זי"ע בן הגה"ק ר' שמחה הכהן זי"ע

נסתלק לגנזי מרומים יום ה' י"ד סיון בן ע"ב שנה בשנת תקפ"א

נשאר אחריו בנו הגה"ק ר' יצחק הגר"א רבי איצלה זי"ע

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

רבינו ה' מאור הגולה לדיק וחסידי מפורסם, חריף וזקי בכל אומרות התורה, וכבן כ"ב שנים ה' גמירא ל' לכולה ש"ס וכל אצירייהו, למד עם תלמידים למאות וככל העולם פנו אליו בשאלות.

למד אצל הגה"ק ר' אריה לייב גינצבורג אב"ד מיץ בעל שאגת אריה זי"ע שהי' אז אב"ד צוולאשין ואח"כ אצל הגה"ק ר' רפאל זיסקינד הכהן כ"ץ בעל ושב הכהן אב"ד האמברוג זי"ע ורבו מובהק ה' הגה"ק הגר"א מוילנא זי"ע שלמד אצלו מגיל תשעה עשר.

שאלו תלמידי הגר"א את הגה"ק בעל צאר שמואל זי"ע מה בן הגר"א לתלמידו הגדול ר' חיים מוולאשין? והשיב שהחילוק הוא שהגר"א ידע ש"ס ושו"ע וכל ספרי תלמוד וראשונים אפי' לקרא למפרע, כי היו הכל לפניו כספר פתוח, אצל תלמידו הר"ח לא ידע לקרא למפרע כרבו הגר"א.

הגה"ק בעל תקלין הדחין זי"ע מעיד בהקדמתו לספרו של רבינו, כי לא חסר מרבינו כלום מהמעלות שזמו חכמים שהתורה נקנית בהם.

יסד ישיבת המפורסם וואלזשין והעמיד תלמידים הרבה ובניהם הגה"ק ר' יעקב צרוכין בעל משכנות יעקב זי"ע והגה"ק ר' דוד טעביל ממינסק בעל בית דוד זי"ע, והגה"ק ר' אריה לייב שפירא זי"ע, הגה"ק ר' יוסף פיימר מסלוצק זי"ע הגה"ק ר' אברהם שמה מאמניסלאוו זי"ע.

הגה"ק ר' ישראל מאיר הכהן מראדין בעל חפץ חיים זי"ע אמר שרבינו בנה ישיבתו בדמעות.

חיבר ספר נפש החיים, רוח חיים על פרקי אבות, שו"ת חוט המשולש.

סיפר בספר לקח טוב: בזמן רבינו חי יהודי בשם ר' משה סולובייצקי זי"ע, הלה התעסק בסחר עלים והיה בעל יערות והיה ידוע בעשירותו המופלגת ובידו הגדיבה לעזור ולסייע לכל דל ולכל נכרך, והיה היום ועושרו הלך לפתע לטמיון והדבר היה לפלא גדול. בפקודת רבינו הושיבו ב"ד מיוחד ע"מ לבדוק את כל עסקיו במגמה למאור את העילה לנפילתו הפתאומית. לאחר בירורים מדוקקים הגיעו הדיינים לכלל מסקנה שלא היה שום דופי בניהול העניינים, הסברא היחידה שהעלו בדבר סיבת הירידה מנכסיו של ר' משה היתה מה שעבר על דברי חכמים "המבזבז אל יבזבז יותר מחומש" (כתובות נ') בזה שהילק מכספו ביד נדיבה לכל פושט יד ולכל נזק ונכרך, אך רבינו דחה את המסקנה הזו באומרו כי לא יתכן שעל דבר זה נענש בעונש החמור הזה. ר' משה עצמו, הואיל ונשאר פנוי מעסקיו פנה אל עבר בית המדרש והחל ללמוד במרץ רב ובעיון גדול, חיש מהר נתגלה כבעל כשרון ועשה חיל בלימודו עלה ונתעלה עד שנחשב בין טובי הלומדים, גם את בניו הוליך עמו לבית המדרש עד שיאכ שמעם גדולים בתורה. כעבור כמה שנים אמר רבינו: עכשיו אני מבין את פשר נפילתו הכלכלית של ר' משה, כפי הנראה ראו ליתן לו משמים שושלת מפוארת של ת"ח, כשכר גדול על האדקה שפירז, אלא שמבית עשירים לא יתכן שתאכ שושלת כזו, לפיכך נטלו ממנו את העשירות כדי שילמד תורה מתוך הדקה, ועתה יכולים לזכות אותו בדורות של תלמידי חכמים מופלגים..

סגולה גדולה לבטל דינים

כתוב רבינו בספרו נפש החיים, ענין גדול וסגולה נפלאה להסיר ולבטל דינים ורצונות אחרים שלא יוכלו לשלוט ולא יעשו שום רושם כלל, כשהאדם קובע בלבו לאמר "הלא ה' הוא האלוקים האמיתי ואין עוד מלבדו יתברך שום כח בעולם וכל העולמות כלל והכל מלא רק אחדותו הפשוט יתברך שמו.

לע"נ ריזל בת משה אהרן נ"י

טו סיון תש"ד

רבי זאב ב"ר ישראל הי"ד זי"ע בעל תולדות ישראל

רבינו הגה"ק רבי זאב וואלף גינצלער דומ"ץ ור"ם שאלגוי טאריאן ואב"ד פיעהר דיארמאט בעל תולדות ישראל הי"ד זי"ע נולד באיהעל בשנת תרנ"ג לאביו הרה"ח ר' ישראל מאיהעל זי"ע בן הרה"ק ר' אברהם צבי הנקרא ר' אברהם הירש חסיד זי"ע בן הרה"ח ר' יצחק אייזיק זי"ע בן הרה"ח ר' אהרן הנקרא ר' אהריש, ראש משפחת גינצלער אוהעל זי"ע ולאמו הצדיקת מרת חוה חיה ע"ה בת הרה"ח ר' זאב וואלף מדיארע מגדולי חסידי אשווער זי"ע

רבינו היה גאון אדיר ולדיק מפורסם, חריף עלום בקי בשי"ס ופוסקים, מהולל בפי כל הגאונים ולדיקי דורו. כמו שהעיד עליו חברו הנאמן הרה"ק ר' יוסף משה מייזליש אב"ד מאראש אויוואר בעל מקוה מים זי"ע: מכירו הייתי לשעבר כשהיינו רעים אהובים, ולמדנו בצוותא חלף בישיבת כ"ק ארמנו"ר הגה"ק עט"ר זי"ע האבדק"ק איהעלי יצ"ו (הוא הרה"ק ר' דוד דוב מייזליש אב"ד אוהעל זי"ע) והיה מנגדולי תלמידיו, גדול יגיעתו ושקידתו העזומה בתורת ה' תמימה היה עד לבפליא, שם לילות כימים, וכשעלה לכתרה של תורה ונבחר להיות אב"ד ור"ם בקהלה שאלגוי טאריאן הרבין תורה ויראת שמים בשיבתו הרמה למאות תלמידים, והעמיד תלמידים יקרים תלמידי חכמים יראי ה', ושמו הטוב נודע בשערים בין גדולי ישראל.

כמו כן נסע רבינו להסותפף בלל הרה"ק ר' אלימלך לאווי מטאהש הנקרא דער סבא קדישא זי"ע כשהגיע לפרקו נשא להרבנית הצדיקת מרת לאה ע"ה הי"ד בת הרה"ח ר' אשר לעמל שווארץ ראש הקהל ק"ק אוהעל ז"ל

פעם בא לרבינו שני שוחטים על מצחו להתקבל בקהלנו דיארמאט על משרת שו"ב, ושניהם היו על שבת קודש. כי כידוע שצאותן הימים היה המנהג שקהל שקיבלו ש"צ היו מקפידין שיהיה גם בעל תפלה בכדי שיוכל לשמש גם בחור שליח ליבור. בצאת השבת למחרתו באו השנים להראות הסכינים, ואז אמר רבינו לראשי הקהלה שהיו בצורתו מעמד: שיעשו סימן על שני הסכינים מבלי להגיד לו למי שייך הסכין, ראשי הקהלה אם כי השתוממו ולא הבינו התנהגות כזה, אבל מובן שקיימו פקודה רבינו הרב, הגישו החלפים ורבינו עובר על הסכינים ואמר: שחלף זה סכיני של זה, וחלף השני סכיני של זה, העומדים סביבו השתוממו מאיפה יודע רבינו את זאת הלך לא נקבו בשם? בראות רבינו השתוממות העומדים סביבו אמר כאשר שחוק קל עובר על פניו: את תחשבו שאני בעל רוח הקודש, לא כי אבל איתה בגמרא דחולין שאחד מחכמי הש"ס בדיק את הסכין בלישנא, וספרי המוסר מפשים שבדוקים בלישנא, היינו שבדוקים שמירת לשון של השו"ב, האם שומר פיו ולשון, כי אז סכיני חד וחלק, והיות והגאון משה יום שבת קודש על מוצא שפתיים של שני השוחטים, וראיתי שהאחד שותק והשני הוא ההיפך, מזה דנתי שאותו סכין שהוא חד וחלק הוא סכיני של השותק. (דברי שיר)

בשנת שמע ישראל (מחוד כתי"ו להגה"ק ר' ישראל חיים סאמעט ז"ל) שערך תקוצה ארוכה לעורר לב החסידים בהקלויז בעיר קליינווארדיין יצ"ו, להקדים זמן תפלת שחרית בשבת בשעה 9:00 כדי שיוכלו להתפלל בזמן תפלה (לשעות שוות), והסכימו עמו רבינו על זה וכתב לו רבינו: שמחוייב לעשות כל מה שצרכו לבעול את המנהג. וכמו כן כתב הרה"ק ר' שמואל גראס אב"ד קראלי זי"ע: שבדולוי מחוייב להשתדל לבטל מנהג שהוא כנגד כל הפוסקים ראשונים ואחרונים.

נהג עקדה"ש ביחד עם אשתו ובני בניו, על ידי הגאונים ימ"ש באשוויץ ביום ט"ו סיון שנת תש"ד הי"ד.

ארץ אל יכסה דמם ואל יהיה מקום לזעקתם עדי עד יסקף ה' ויראה בצרת עמו ויגאלנו ברחמי שנית לעיני כל חי בציאות גואל לרק בב"א

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

אין התורה נקנית אלא בסימנים (מסכת שבת ק"ד, ומסכת עירובין ב"ד)

רגיל היה רבינו לעשות סימנים בפתיחת הזמן, ובהם הראה לתלמידיו הדרך ילכו בה והמעשה אשר יעשו, בהתחלת זמן החורף עשה סימנים על תיבת "בראשית" ובפתיחת זמן הקיץ שהיה בשנת העיבור בפרשת קדושים, עשה סימנים על תיבת "קדושים".

בראשית נוטריקון

בזמן שיהיה רב תורה אלקים יגאלנו: אמנם ידוע המעשה מהר"י הקדוש ז"ל שבא פעם אחת לבית המדרש ואמר שאינו יכול להיות שם מחמת שמלאה תורה, ואמר הכוונה דתורה שנלמד בלא דחילו לא פרחת לעילא והתורה שנלמד שם בבית המדרש נשאר שם יען שנלמד כלא ידאה, על כן אציג לכם איזה תקנות ואני מזהיר אתכם על קיומם:

טו סיון תש"ד

רבי מאיר יוסף ב"ר ברוך רובין מקערעסטיר

רבינו הרה"ק רבי מאיר יוסף רובין מקערעסטיר הי"ד זי"ע נולד בשנת תרנ"ט לאביו הרה"ק ר' ברוך רובין אב"ד בריזדאוויטץ זי"ע בן הרה"ק מאיר מגלוגוב זי"ע בן הרה"ק ר' מנחם מענדל רובין מגלוגוב זי"ע בן הרה"ק ר' אשר ישעיה רובין מראפשיטץ זי"ע בן הרה"ק החייט ר' אליעזר ליפמאן מצדיקי נסתרים בווארשא זי"ע ולמעלה בקודש, ולאמו הרבנית הצדקות מרת שרה שלאמצא בת הרה"ק ר' מנחם מענדל אייכענשטיין זי"ע בן הרה"ק ר' יצחק אייזיק אייכענשטיין מזידיטשוב זי"ע בן הרה"ק ר' יצחק אייזיק אייכענשטיין מסאפרין זי"ע ולמעלה בקודש עד הגה"ק רבינו ר' יום טוב ליפמאן העללער אב"ד קראקא בעל תוס' יו"ט זי"ע

רבינו היה איש לדיק וקדוש מאוד, נודע לפועל יצועות.

בהגעו לפרקו ביום ד' פרשת תולדות ב' כסלו תרע"ט נשא את הרבנית הכדיקת מרת רבקה לירל ע"ה בת הרה"ק ר' אברהם שטיינער מקערעסטיר זי"ע בן הרה"ק ר' ישעיה לע מקערעסטיר זי"ע.

אחר פטירת חותנו מילא רבינו את מקומו בקערעסטיר ביום י"ח אלול תרפ"ז.

זקינו הרה"ק ר' ישעיה לע זי"ע התראה בחלום לכמה אנשים שהיה זקוקין לישועה ואמר להם שילך לרבינו ושם נושע וכך הווה. איש אחד שהיה זקוק לדבר ישועה ראה בחלום את ר' ישעיה לע שאמר לו שיביא פרה שמנה לנכדו רב דקערעסטיר וכן עשה, ולפרה זו היו קורין ר' ישעיה לעם קו, וכמה ימים קודם הדיפוטריין לאושוויטץ נפל לליקה בחדר סמוך לסוכה ליד בית רבינו ונשרף רק אותה פרה,

ופעם אחד בא איש אחד לרבינו ואמר לו שזקיני התראה אליו בחלום ואמר לו שיתן לרבינו מאה פענגי, ואמר האיך לרבינו שאין לו סכום גדול כזה, אמר לו רבינו שיתן לו ארבעים לעך, ואחר כך אמר רבינו, פארוואס גייט די זידא ר' ישעיה לע או עניינים ער זאל גיין או עשרים.

רבינו היה בידידות גדול עם לדיקים הרבה ובניהם הרה"ק ר' שלום אליעזר האלבערשטאם מראכפארט הי"ד זי"ע והרה"ק ר' אלימלך לאווי מטאהש זי"ע. וכשהשיא רבינו את בתו הראשונה הגיע הרה"ק מטאהש זי"ע עם על החתונה ורקד מלוא טאנץ עם הכלה ואיגאר בפיו קד' משך חלי שעה בדביקות גדול וכל הקהל הורידו דמעות כנחל.

נהרג עקדה"ש ביחד עם שאר יהודי קערעסטיר ע"י הנאצים ימ"ש באושוויץ ביום ט"ו סיון שנת תש"ד הי"ד.

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

טז סיון תש"ט

רבי ברוך יוסף ב"ר ישראל זי"ע בעל ברכת יוסף מקאברין

רבינו הרה"ק רבי ברוך יוסף ז"ק האדמו"ר מקאברין בעל ברכת יוסף זי"ע נולד בשנת תרמ"ז בקראסילוב לאביו הרה"ק ר' ישראל מקראסילוב זי"ע בן הרה"ק ר' נחמן מסקאליט הנקרא הצדיק ר' נחמנשע סקאליטער זי"ע בן הרה"ק ר' ישראל מטשעהן זי"ע בן הרה"ק ר' יוסף מיאמפאלי זי"ע בן הרה"ק המגיד רבי יחיאל מיכל מזלאטשוב זי"ע בן הרה"ק יצחק מדרוהוביטש זי"ע בן הרה"ק ר' יוסף ספראוואדאוילער זי"ע (בלשון רוסיש איש אמת כך קראוהו אפילו הגויים כי היה איש אמת מאוד) בן הרה"ק המקובל ר' משה מסוורזש זי"ע הי"ד שנהרג על קידוש השם. ולאמו הרבנית הצדיקת מרת בת שבע ע"ה בת הרה"ק ר' ברוך יוסף גוטמאן מסאדילקוב זי"ע בן הרה"ק ר' אריה לייב מסאדילקוב זי"ע בן הרה"ק ר' אברהם מקאריסטשוב זי"ע

רבינו היחסן הגדול מאוד היה גאון גדול ענותן וננוע מדותיו ומעלותיו התרומיות המשיך לבזכרו, העריצו אותו כשביב פשטותו והשתתפותו כמו אב גאון ורע רחוב כזה עניינים, והרבה נהגו מעלתו החריפה והאשרה, ולכל מוסד וכמו כן דבר מזה עזר ביד רחבה ובלי פרוסום.

כשהגיע לפרקו נשא בת הרה"ק ר' דוד שלמה מקאברין זי"ע בן הרה"ק ר' נח נפתלי מקאברין זי"ע בן הרה"ק ר' יעקב ישראל זי"ע בן הרה"ק ר' משה ראש שושלת מקאברין זי"ע

למד אלז בן דודו הרה"ק ר' שלום בוש אב"ד קראסילאוו זי"ע ואחר כן אלז חותנו הרה"ק מקאברין זי"ע

בשנת תרע"ג עלה עם משפחתו לארץ ישראל להיות באורח אה לרפואת זוגתו הרבנית. בארצה"ק יסד מושב חסידיים. והיותם שם כשנה אחת פרץ מלחמת א' הגורלה העולם בסוף שנת תרע"ד והמשלה גרשה אותו לארץ מצרים כאשר נתינו רוסיה שקה בארצה"ק, וישב שם משך שני שנים בארץ לא זרועה וסבל הרבה מהשטון, ובחודש טבת שנת תרע"ה נגלה משם עם כל בני ביתו ולא היה אז שום אפשרות לפניו לחזור לרוסיה עד שעלה בידי חסידי קאברין בארצה"ב להוציאו משם ולהביאו עם משפחתו לארץ נושבת בארצות הברית והגיע שם בשנת תרע"ו ויסד את בית מדרשו לתורה ועבודה משלו בשם דגל מחנה ישראל חסידי קאברין בדברקלין.

את דברו תורתו הוא בספרי מדרש פליאה מוסר, ברכת יוסף על התורה, שכל טוב מאמרי מוסר, וספר החידות.

רבינו רשם את דברי תורתו בכתבי ידות עוד בהיותו בגלות מצרים ממה שעלה אז על רעיונו, וגם מאמרים אחדים אשר רשם בכתב ידו הנחוצים ועלולים מאד להלביב את כל לב בר ישראל לעבודת ה' ולתחזוקת באמונת התורה, אך לא אזה להדפיס את הכתבים שלו ואחריו כמה הפלות בו ענה ואמר: כי הוא אינו יכול לעשות זאת, מטעם שאינו חפץ לשנות ממנהג של אבותיו הקדושים ז"ל אשר לא הדפיסו בעלמם שום ספר וכי גם הוא העלה על הכתב את חזקו הללו רק לזכרון. אמנם בראותו את תשוקת חסידיו נעתר להסכים כדי להביא את לבות ישראל ליד התורה ואת יתירת הירבה בעבודת השם יתברך. נסתלק לבניו מרומים ביום שני ט"ז סיון בשנת תש"ט ונטמן בבית החיים במאנטי יהודה בקווינס.

נשאר אחריו בנו: מוה"ר נחמן ישראל ז"ק ז"ל

זכורו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מתורתו של רבינו

לכל האתות והמופתים אשר שלחו יהוה לעשות בארץ מצרים לפרעה ולכל עבדיו ולכל ארצו: (פרשת וזאת הברכה ל"ד י"א) אפשר להבין בזה הרמז על דרך הסמיכות להתחלת התורה הקדושה, היינו כי כל הנסים והנפלאות שעשה השי"ת לישראל על ידי משה זה הכל היה בשביל התכלית כדי לעיני כל ישראל, היינו כדי להאיר העינים לישראל שיבינו בעין שכלם כי בראשית בשביל ישראל שנקראו ראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ למען נהיה לו יתברך שמו לעם סגולה וגם בשביל היראה שנקראת ראשית, למען נזכה להבין ללכת בדרכיו וליראה אותו ולדבקה בו יתברך כן נזכה להאמין ולקיים ויהושע בישועות ונחמות בב"צ חיש מהר בימינו אכ"ר

ל"ג ריזל בת משה אהרן נ"י

מז סיון תש"ד

רבי שלום אליעזר ב"ר חיים הלברשטאם ראש שושלת ראצפערט

רבינו הרה"ק רבי שלום אליעזר הלברשטאם ראש שושלת ראצפערט הי"ד ז"ע נולד בחול המועד פסח בשנת ה' תרכ"ב לבן זקונים לאביו הרה"ק ר' חיים מצאנז בעל דברי חיים ז"ע, קודם שנולד רבינו אמו הרבנית הצדיקת מרת רעכיל דבורה ע"ה בת הרה"ק ר' יחיאל צבי הירש אונגאר מטארנא ז"ע בן הרה"ק ר' מרדכי מדומברווא ז"ע מקשה לילד, ובאו להזכירה אצל בעלה הרה"ק מצאנז ז"ע וציוה הרה"ק שילכו לחתנו הרה"ק ר' מאטילע מהארנאסטייפעל ז"ע וכשהזכירו אותה אמר שאם הרה"ק מצאנז ז"ע יבטיח שהבן שיוולד ישא את בתו שהיתה אז בת שנה תלד, והבטיח לו הרה"ק מצאנז ז"ע, תחב הרה"ק ר' מאטילע הגדול שלו בפיו הקד' ס'איז אראפ גערינען צוויי שנירלעך טרערן פון זיינע אויגן, ותיכף באו לבשר שנולד רבינו למזל טוב. רבינו נקרא שלום על שם הרה"ק ר' שלום רוקח בעל השר שלום מבעלזא ז"ע ועל שם הרה"ק ר' שלום מקאמיקא ז"ע ואליעזר על שם הרה"ק ר' אליעזר מדיזיקוב ז"ע. והיה כבן י"ד שנה כשנסתלק אביו הק' ז"ע

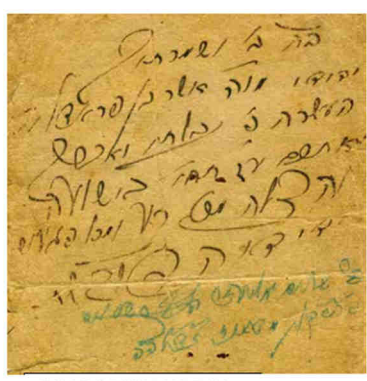
התקיים בערש"ק, שאז נשאר לשבות פס. אך הפעם סינה את דרכו, ולא נשאר פס אף לסעודת מצוה, רק תיכף ומיד אחרי הברית ילא מצינעמ"ד לקבל פניו של רבינו בבית אכסניו, ומשם הלך אל הבאן סטאנליאן וילא עם מרכבת הברזל הצלה לחזור לביתו. (מופת הדור)

וסיפר הרה"ק ר' משה אריה פריינד גאב"ד העדה חרדיות ירושלים ז"ע שבימים האחרונים של סוכות בשנת תש"ד היה הוא בראצפערט אצל רבינו. ורבינו עשה הקפות בפשטות מאלד, ובא אצלו רב אחד וביקש מרבינו שרואה לעשות ריקודין לשמוח את העולם, ונתן על זה רשות. וכשהרב התחיל לרקוד הרכין רבינו להרב ואמר לו: א חכמה זו טאנלען, דער טאטע ז"ל האט דאך געמאכט א יחוד ציי יעדן טאנן. ואחר כן הרכין רבינו עוד הפעם לאותו רב ואמר: מענטשן האבען מיר פארליילט אז איינמאל האט מיין טאטע גערעדט ציי זיין שלחן הטהור פון די גרויסקייט פון זיינע אויב קליינע זיהן, דאס מיינט איד און מיין ברודער רבי ישעי' טשחובער ז"ל, איך האב זיכער געהאט א גרויסע נשמה נאר איך האב פוגס געווען רח"ל עכ"ה. (הללו עבדי ה')

בימי השואה היה בגותא נירעדהאז ואחר כן בצירקנאו – אושוויץ ופס נרלח על ידי הגאליים ימ"ש ביום ט"ז סיון בשנת תש"ד.

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

כתב יד קדשו

מכתב שמיחה מרבינו בכתב יד קדשו

רבינו היה איש קדוש מאוד בעל מופת גדול וסיפר שאף הערלים הנכרים חשקו שיעבור רבינו דרך שדותיהם, בידיעם היטב שהמקום בו נותן לדיק קדוש זה את עיניו מתברכת ומלכחה. (שם משמאל) והיה מתנהג מאלד בפשטות בהיותו תולה שכל הבאים לשחר פניו אינם באים אלא מחמת קדושת אביו הק'. וסיפר גה"כ ר' יצחק שלמה אונגאר ז"ע כשנכנס רבינו לבית מדרשו והבחין ברוב העם בענוותנותו לא הסכים שיפנו מקום לכבודו, לכן למרות שכבר הגיע לימי זקנה ושיבה, היה מטפס ועולה על הספסלים ומדלג עליהם עד שהגיע למקומו. (רשומים בשמך).

תורתו ועבודתו קבל מאביו הק' ז"ע. וסיפר רבינו שצילדותו היה אומר בכל יום יחד עם אחיו הרה"ק ר' ישעי'לע מטשחויב ז"ע את הברכות לפני אביהם, וענה אחריהם אמן. פעם דרך בטעות על רגל אביו, אמר לו אביו הק': שלום אליעזר לעב, ווען משיח וועט קומען, וועסטו דארפן ברענגען א חטאת שמינה. (שיח זקנים)

בחודש אלול שנת תרל"ו בהיותו כבן ט"ז נשא להרבנית הצדיקת מרת מרים שרה ע"ה בת גיסו הרה"ק ר' מרדכי דוב טווערסקי מהארנאסטייפעל ז"ע ובשנת תר"ס בערך עבר לגר צעיר ראצפערט.

רבינו היה בידידות רב עם כמה גדולי לדיקי דורו ומהם הרה"ק ר' לבי הירש ממונקאטש בעל דרכי תשובה ז"ע והרה"ק ר' ישעי'לע מקערעסטיר ז"ע.

וסיפר הרה"ק מקאפיס ז"ע שהרה"ק בעל דרכי תשובה ז"ע נסע פעם לקאלוב צו ארד להיולולת הרה"ק ר' יצחק אייזיק מקאלוב ז"ע ועבר דרך עיר ראצפערט כדי לפגוש את רבינו ז"ע והתפללו יחדיו תפילת שחרית, ורבינו צוה להש"ץ שימתין בתפלת שמונה עשרה על הדרכי תשובה, ושלל יאמר תחנון. כשראה הדרכי תשובה שלל אמרו תחנון, שלל בהמיהה: מדוע אין אומרים תחנון? אמר לו רבינו: ציי מיר איז היינט יום טוב, טוט וואס איך ווילט. (שיח זקנים)

פעם אחת הגיע רבינו לשבות צעיר מישקאלץ. באשמורת הבוקר של אותו יום ערש"ק הגיע גם הרה"ק ר' ישעי'לע מקערעסטיר ז"ע לשמש כסנדק בבית מילה של הבן הנולד למז"ט לאחד מחסידיו. וכשאר נפוצה השמועה כי הקערעסטיר רבי הופיע בשערי העיר, מיד ילאו כל החסידים שנתקצו אצל רבינו כדי לקבל פני רבם. והנה מעולם נהג הרה"ק ר' ישעי'לע, כי כאשר שימש מוהל או סנדק בבית מילה, השתתף בסעודת מצוה שלאחריה, ולפעמים אף נשאר צעיר כמה ימים, ובמיוחד כאשר הברית

אז מ'האט געמאכט דעם מאכל ביי מיר אין שטיב און עס איז נישטא דערין קיין שום זאך וואס קען האבן א חשש אין כשרות ח"ו. (המאכל נעשה בביתו ולא היה שום חשש בכשרות ח"ו) אך רבינו לא רצה לאכול ממנו. ואמר רבינו פשוט כדרכו בקודש: ווען דער טאטע ז"ל איז נפטר געווארען בין איך נאך געווען אינג, און מיין טאטע האט מיך נישט אויסגעלערנט די כוונות און סודות וואס מ'דארף אינזינען האבן בשעת'ן עסן ממילא וואס זאל איך טיהן, עסן סתם אזוי האט דאך נישט קיין פשט, האב איך אן עצה, אז ביי יעדן מאכל פון שבת קודש האב איך אינזינען אז איך עס דאס על דעתו ועל כוונתו פון טאטן ז"ל, ממילא ווען מ'עסט חלה, פיש, איי מיט צוויבל, טשולענט, קוגל אא"וו. און אלע מאכלי שבת וואס דער טאטע ז"ל האב נישט געגעסן ביים שבת טיש, האב איך נישט וואס צו אינזינען האבן, מילא ווי אזוי קען איך דאס עסן? הייתי ילד קטן כאשר נסתלק אבי ז"ל מפני זה לא הגעתי לידע כוונת האכילה, אך בכל עת ועת בשעת סעודת שבת אינו אוכל על דעת אבי ז"ל, לכן כל מאכלי שבת שאבי לא אכל לסעודתו לא איכל לומר על דעת אבי ז"ל (זקניך ויאמרו לך)

מתורתו של רבינו ז"ע
פעם אמר רבינו בדרך בדיחה: חז"ל אמרו בגמרא (מסכת סוטה י"ב) צדיקים ממונים חביב עליהן יותר מגופן, אם כך הדבר, אז מה נעשה אם ישע"י הנביא קבע: ועמך כולם צדיקים. (עולמו של אבא)

וירד מצרימה אנוס על פי הדיבור, וכבר תמהו המפרשים על איזה דיבור קאי? וי"ל הכוונה, שהנה יעקב אבינו בברחו מלבן, אמר ללבן (פרשת וישב ל"א) עם אשר תמצא את אלהיך לא יחיה, והביא רש"י בשם המדרש: דמאותה קללה מתה רחל בדרך. נמצא דיעקב גרם בדיבורו מיתת רחל, ואף שהיה שוגג ואנוס, כי לר ידע שרחל לקחה את התרפים, אבל ההורג בשוגג חייב עכ"פ גלות, וזהו ירד מצרימה, למה היה יעקב מחויב גלות לירד למצרים? ובא כמשיב: אנוס על פי הדיבור, כלומר הדיבור שלו, שנאנס בדיבורו, ואמר: אשר תמצא את אלהיך לא יחיה.

פעם אחת שבת רבינו על שבת קודש בעיר עטשעד, בסעודת שבת בבוקר נתן בעל אכסניא מאכל יפה (א פינעם מאכל) ורבינו סירב ולא אכל ממנו. אמר לו בעל אכסניא: איך קען זאגן פאר'ן רבי'ן

יז סיון תרל"ב

רבי אהרן ב"ר אשר זי"ע בעל בית אהרן מקארלין

רבינו הרה"ק רבי אהרן פרלוב מקארלין בעל בית אהרן זי"ע נולד ראש חודש סיון שנת תקס"ד לאביו הרה"ק ר' אשר מסטולין זי"ע הנקרא דער גרויסער רבי אשר, או ר' אשר הזקן, בן הרה"ק ר' אהרן הגדול מקארלין זי"ע ולאמו הרבנית הצדיקת מרת פייגא ע"ה

וסיפר הרה"ק ר' אהרן יחיאל האפשטיין האלמו"ר האחרון לבית קאזניץ זי"ע בחתונתו של רבינו אמר חותנו הרה"ק ר' מרדכי זי"ע: איתא אמר רב יהודה אמר רב ארבעים יום קודם יצירת הולד בת קול יוצאת ואומרת בת פלוני לפלוני (מסכת סוטה ב') אלל בת כריך שידעו מי היה אביה, אלל ב'פלוני העיקר לידע מי הוא, ואין כריך לדעת מי אביו, ואמר: א שיינע פלוני, א שיינע פלוני, א שיינע פלוני, וסידר הקידושין . (קובץ פרי יצחק)

בעיר של רבינו זי"ע היה הגאווענער (שר ומושל) גוי רשע, ורבינו היה שולח לו כמה גולדן על ידי איש אחד בשם ר' משה כדי שלא יבוא לבדוק הפעסער (פאספורט) של אנשי שלומו שבאו על להימים הנוראים. פעם אמר המושל הנ"ל שביום ראש השנה יבוא לבדוק את הפאספורטו, ומגודל עגמת נפש קיבל ר' משה הנ"ל חוס ונפל למשכב, ושני ימים לפני ראש השנה אמר רבינו להבאי לך אל משה לראות מדוע לא בא אלי כדרכו, ותקראהו אלי וכן עשה, ור' משה אף שהיה לו חוס הגיע לרבינו, וסיפר לרבינו את כל מה שאמר המושל, אמר לו רבינו: ראש השנה הוא מן "ומלכותו בכל משלה", ועוד יתגלה מלכותו יחברך שמו בכל העולמות, וכן היה כי בליל ראש השנה הגיע המושל לישון וללא קם יותר ממיטתו. (אוצר ישראל)

פעם אחת ישב רבינו בשולחנו הטוהר ושלח את אחד מהחסידים שיאכל לרחובה של עיר, ויחזור לומר מה ראו עינינו? וסיפר החסיד בחזרו: ראיתי שני שיכורים מהלכים איש לכד רעהו, והנה נענה אחד מהם לחברו: הבה נאחז זה בזה, וכך לא ניפול ארצה. נענה רבינו לסובביו שמעתם מה הוא סח? אם נתחזק איש ברעהו לא נבוא לידי נפילות. (רבי אהרן פרלוב מקארלין סטולין)

נסתלק לגני מרומים י"ז סיון שנת תרל"ב בעיר מלינוב וסם מנוחתו כבוד.

נשאר אחריו בנו הרה"ק ר' אשר השני מסטולין זי"ע

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

לדקים רבים היו מכנים את רבינו דער פריילכער לדיק והלדיק השמחן ואמר הרה"ק מקארלין זי"ע שכל נחשוב כי שמחתו כי כך היה בטבעו, אלל השמחה בזה לו מתוך התחזקות תמידית.

בחצר קדשו של רבינו הסתובב אברך בן עליה וכן טובים עובד ה' באתה, והיו פניו נפולות תמיד כי היה לבו נוקפו שמה אינו יולא ידי חובתו בעבודת ה', משראהו רבינו קרא לו לחדרו פתח וסיפר לו מעשה בבני משפחה שעמדו להשיא את אחד מאלהיהם במקום מרוחק מעירייתם, מצעד מועד שכרו בני המשפחה עגלה גדולה וילאו לדרכם לעיר שבה התקיים החתונה בשעתו"ל, בעמדם בשערי העיר לאלת ממנה פגע בהם יהודי שהולך אף הוא להגיע לאותה העיר. הראותו כי עגלה גדולה להם פנה אליהם בבקשה שישארוה עמהם, אמרו לו בני המשפחה: הבכת ושמע, הנה אנחנו נוסעים אל המקום בו אמורה להתקיים שמחת נשואי בינינו

היקר... שרויים אנו בעינינו של שמחה, אם תקבל על עצמך להיות אף אתה שמח וטוב לב במשך כל הדרך שאנו נוסעים מה טוב, קום עלה נא וסע עמנו למחוז חפך, אלל לזאת לא נסכים שתשז עמנו בצוותא חלה כשפניך נפולות, סך רמז לו רבינו לאותו אברך שבהאי עלמא כבי היולא עליו לבסחובב בהתחזקות והשמחה. (באר הפרשה)

בהגיע לפתחו נשא להרבנית הלדיקת מרת חוה ע"ה בת הרה"ק ר' מרדכי ראש שושלת קרעמניץ זי"ע בן הרה"ק המגיד רבי יחיאל מיכל ראש שושלת זלצטשוב זי"ע בן הרה"ק רבי יצחק מדראהביטש זי"ע, הנקרא רבי אליהו מדראהביטש בן הגה"ק ר' יוסף מפיסטין הנקרא רבי יוסף איש אמת זי"ע בן הרה"ק ר' משה מסוויז הי"ד זי"ע, נכד הגה"ק ר' יצחק חיות בעל זרע יצחק וס' אפי רב רבני זי"ע גיסו של רבינו הגה"ק המהר"ל מפראג זי"ע ולמעלה בקודש עד רבינו רש"י הקדוש זי"ע ודוד מלך ישראל חי וקיים ע"ה. לפי המקובל היו אבותיו לדיקים נסתרים, ולפי מסורת המשפחה, שבעים ושתים זכות היו אבותיהם בעלי רוח הקודש.

מתורתו של רבינו

השני ימים של ראש השנה יום א' שייך לתיקון שנה שעברה ויום ב' להבא, בכדי לכלול סופו בהתחלתו, ובהשני ימים יכולים לתקן שנה שעברה ושנה הבא עלינו. (בית אהרן)

העיקר הוא ביום הקדוש הבע"ט הוא לראות לתקן הכל בתפילה כי בתפילה יש תיקון כל הענינים עיני הגוף ונפש לשפך נפשו לפני ה', הרוצה יוכל להביין ולהרגיש כל המקומות, אך אין צורך לזה רק להתקשר ולכוין פירוש התיבה. (בית אהרן)

פי הם חיינו וארץ ימינו ובהם נהגה יומם ויללה. (נוסח התפילה) כי הם חיינו ואורך ימינו, אם התורה בקדושה היא מקור חיותו ועוסק בה תמיד. אזי ובהם נהגה יומם ולילה, על ידי לימוד התורה נעשה הוא מנהיג העולם, אם ירצה יהפוך לילה ליום, ואם ירצה יהפוך יום ללילה.

סגולה

אדם צריך להאמין שבאמירת התלים אפשר לצאת מכל השטותים ומכל המיצרים ומכל השינויים שיש לאדם, ובהו יוכל עמוד נגד מחשבות הייאוש שמכניס בו היצר. (בית אהרן חנוכה ד"ה: עוד אמר)

ל"ג ריול בת משה אהרן נ"י

יז סיון תש"ד

רבי משה ב"ר יוסף צבי פארהאנד בעל אהל משה גאב"ד ור"מ מאקאווא

רבינו הגה"ק רבי משה פארהאנד בעל אהל משה גאב"ד ור"מ מאקאווא זי"ע נולד בעיר נייטרא בחודש מנחם אב בשנת כת"ר בערך לאביו הגה"ק ר' יוסף צבי פארהאנד זי"ע שהי' בעל הבית נכבד בעיר נייטרא יושב באהלי תורה ועובד ה' באמת, וכשנפטר הספידו האב"ד דשם הגה"ק ר' יחזקאל בענעטע זי"ע ואמר עליו שהי' צדיק תמים מל"ו צדיקים ומעמודי העיר. שהיה בן הגה"ק ר' יהושע זי"ע ולאמו מרת חיה שרה ע"ה בת הגה"ק ר' משה עהרענפעלד זי"ע

וכיפר שפ"א צבת הרה"ק ר' ישעי' לע שטיינער מקערעסטיי זי"ע בעיר מאקאווא, בצאתו מולאי ש"ק התקדו השמים בעבים, ובני העיר הכטערו מאוד כיון שכבר היה קרוב לסוף זמן קידוש לבנה, וחששו שלא יוכלו לקדש הלבנה, ניגש רבינו להר"ר ישעי' לע ואמר לו: רבי, זעט עם זאל זיין א לבנה! השיב הר"ר ישעי' לע: נו געט אהער תיקון, וועט זיך מאכן א לבנה! וכי כידוע נהג הר"ר ישעי' לע זי"ע לחלק מזונות ויי"ש אחר קידוש לבנה) השיבו רבינו: הלל כעת צמוצ"ק אין כסף צאמתחתי. ענה לו הר"ר ישעי' לע: נו זאל דער עולם גוט שטיין! היינו שבני העיר יקבלו עליהם להיות ערבים על פרעון ה' תיקון. ענו ואמר מיד הבני העיר שהם מסכימים על זה, בתוך כדי דיבור נתפזרו העננים ונראתה זריחת הלבנה בעד החלון ויאלו כולם לקדש הלבנה בשמחה רבה. אחר הדברים האלה אמר רבינו בהתפעלות: ווען איך העט עם אליין ניקם געזען מיט מיינע אייגן, העט איך עם ניקם געגלויבט!

רבינו נהג עתו בענו והלך עד יום האחרון ל"ב שנים כלום שוים לטובה. נסתלק לגנוי מרומים ביום חמישי פרשת בהעלותך טוב סיון תש"ד ומנ"כ מאקאווא.

קודם הסתלקתו היה מרמז על עיתו האחרון, בהתבטאו כל מיני משפטים שלא ירדו לסוף דעתם של תלמידיו אוהביו. ודברי תורתו האחרונה שאמר כאשר קרב זמן פקודתו היה, פירוש על משה שנאמר, דוי הסר וגם חרון— ואז אלס צשיר ירון. הדוי והחרון אף יסתיימו, ואז אלס – מי שיעשה עמנו כאולם בעיותות ארות הגדולות אלו, שלא להרהר אחר מידותיו ית"ש, ויקבל הכל באהבה ובאמונה. צשיר ירון, יזכה לרנן צשיר על הפדות. ובידך את תלמידיו, שינללו לחיים אז מיין קהלה וועט לוריק קומען, ובחסדי ה' רובא דמינכר מבני הקהילה זכו להינלל לחיים.

נשאר אחריו בנו הגה"ק ר' מרדכי אב"ד נייטרא בעל צאר מרדכי זי"ע וספרו הק' אהל משה.

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

בילדתו הדריך אותו אביו על מצועי התורה והיראה, כשגדול קצת שלחו לשיבת הרמה במאטערסדארף צבית מדרשו של הגה"ק ר' שמואל ערענפעלד בעל חתן סופר זי"ע. שלמד אצלו ח' שנים בקדושה וצפרישות רבה, ושם התחבר עם עוד כמה חכמים ומהם הגה"ק ר' שאול צראך אב"ד קאשוי זי"ע.

וכיפר באחת הפעמים עת השתטח על ליון רבו הגיעה שם הרבנית אלמנת החתן סופר, כדי להשתטח על קבר בעלה הקדוש, ופגשה שם את רבינו. מיד פנתה אליו בפני כל הנוכחים וציקה הימנו: הואל נא להתפלל גם בעבורי, כי על כן זכית להיות קרוב לרביך יותר ממני! (מהרה"ק בעל עטרת משה ממאקאווא זי"ע מתוך הסכמותו לספר אהל משה)

כבר צחקר ימיו בשנות הבחורות נודע רבינו לקדוש ה' מכוזב – והתקדש בקדושה וטהרה יתירה, סיגף עמנו בסיגופים ותעניות הרבה מאוד ופשוט ומוזל מתענוגי בני אדם.

פעם אחד הרבה כמה ימים בתענית, ונודע זאת לרבו החתנים זי"ע קרא אותו והוכיחו בחיבה מהא דלחמז"ל מסכת תענית דף י"א תלמוד חכם אין ראוי לישב בתענית.

היה דבוק בצדיקים בלב ובנפש ובניהם זכה לחסום בצל הרה"ק ר' דוד מטאלנא זי"ע ובצל הרה"ק ר' שלמה האלבערשטאם מבאצוב זי"ע ובצל הרה"ק ר' יחזקאל האלבערשטאם משינאווא בעל דברי יחזקאל זי"ע ובצל הרה"ק ר' יקותיאל יהודה טייטלבוים בעל ייטב לב מסיגעט זי"ע ובקרבה מיוחד להרה"ק ר' יהושע רוקח המייטעלע רבי מצעלא זי"ע ולבנו הרה"ק ר' ישכר דוב האדמו"ר השלישי לבית צעלא זי"ע.

ובהגיע עת דודים פרק נשואין שלח ה' עזרו מקודש היא הרבנית הצדקות מרת רחל ע"ה בת הגה"ק ר' אהרן שעהנפעלד זי"ע בן הגאון הגדול ר' מרדכי קאהט שעהנפעלד בעל דברי יוסף ראב"ד נייטרא זי"ע.

בזמן ההוא ה' הגה"ק ר' יהודה גרינוואלד זי"ע עדיין אב"ד שוראן הסמוכה לנייטרא, ורבינו ה' מנהגו לבוא אליו בכל ראש חודש. ושם בנייטרא התחיל להרביץ תורה לשומעי לקחו שנתקצו אליו, ואחר זמן התחיל להורות הוראה לשרת בק' כשנתמנה לזמ"ז ואח"כ לראב"ד נייטרא בשנת תרמ"ב.

וכיפר שהגה"ק ר' יהודה גרינוואלד זי"ע אמר תיכף לתלמיד חכם צרכה ושלח לרבינו שלשים בחורים ממאויני תלמידיו שייסד בהם ישיבה בנייטרא.

בשנת תרע"ג יום שלישי פרשת וירא עבר רבינו לשכון בק"ק מאקאווא לכהן בתור גאב"ד והעמיד ישיבה ותלמידים הרבה והיה זומא את דברו הק' בצמא והשקיש בעדת ישראל יראת שמים והנהיג עתו בענו וצלי פשרות וכאשר רק נראה פירכה וסדק כל שהוא בחומת הדת לא נח ולא שקט ועמד במסירת נפש ממש ולגורו גדר ולעמוד בפניו.

מתוך צוואת רבינו זי"ע
כל מי שיעשה דבר לתיקון נשמתו "אני מבטיח ושלא ילך מזה העולם בלא תשובה שלימה" שמי משה בן חיי שרה ויוסף צבי
כי גלוי וידוע לפני כסא כבודו ית"ש שהרבה טרחתי לעשות תשובה שלימה ובפרט על חטאת נעורים והרבה פעמים במסירת נפש ממש - לכן יש בכחי ג"כ לזכות אחרים בזה. (אהל משה)
מתורתו של רבינו
פי דעתי למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמו דרך ה' (פ) בנימן לא נולד, ואפשר שהוא לא יהיה כשאר השבטים ולכן ברכו עכשיו. (אהל משה)
לסוכות
אפשר לומר שהסוכה מרמזת על קבלת עול מלכות שמים באמת, כיון שחיי העולם הזה הלא הבל המה וממילא הרי התכלית הוא רק קבלת עול מלכותו ית"ש וזהו ענין הדירת עראי, ואצל איש הפשוט הוה הטעם צא מדידת קבע ולומר בזה דהעולם הזה אינו כמו קבע, ואצל בני עליה הוה הטעם קבלת עמ"ש באמת, ואומות העולם ידונו נמי לעתיד לבוא על שלא שמרו חג הסוכות (ע"ז ג) כדאיתא. (אהל משה)
וישא עיניו וירא את בנימין אחיו בן אמו ויאמר הנה אחיכם הטען אשר אמתם אלי ויאמר אליהם יחזק בני. (פ) מקץ מ"ג כ"ט) ופרשי: בשאר השבטים כבר כתב חגיגה. הילדים אשר חנו אלקים את עבדך (פ) וישלח ל"א) שאמר יעקב, ובנימין עדיין לא נולד אז. וי"ל דהנה יעקב אמר הילדים המה ע"ה האופן שיהיו כולם צדיקים, ובדאי זה הוא חגיגה מאת השם שנתן לו ילדים כאדו ולא ח"ו רשעים שמוטב ה' שלא היו, אבל אז עדיין

יה סיון תרכ"א

רבי ישראל זאב ב"ר שמואל הלוי זי"ע ראב"ד אוהעל בעל ארץ חמדה

רבינו הגה"ק רבי ישראל זאב הלוי איש הורוויץ ראש בית דין אוהעל בעל ארץ חמדה זי"ע נולד בשנת תקל"ח בעיר קאלוב כבן שלישי לאביו הגה"ק ר' שמואל זי"ע בן הגה"ק ר' בנימין זאב הנקרא ר' וואלף סירקיש דומ"ץ קראקא ואב"ד וואידסלב זי"ע בן הגה"ק ר' יהודה זי"ע ולמעלה בקודש עד רבינו הגה"ק רבי ישעיה הלוי הורוויץ בעל השל"ה הקדוש זי"ע ולאמו הצדיקת מרת בלומא ע"ה

רבינו היה גאון חריף ובקי לדין ישר ונאמן הרבין תורה שנים רבות והעמיד תלמידים גדולי ישראל, התמדתו בתורה היה לפלא שהיה שקוע בלימוד התורה עד כדי התפשטות הגשמיות, מספרים זקני טבריה: כי נהגו באותם הימים היו נוסעים ברחא להילולא דרשב"י זי"ע בל"ג בעומר במירון, כמובן שרכבו על בעלי חיים וכלי התחבורה של אותה תקופה) בגלל סגנת הדרכים היתה מתארגנת נסיעה בלוחא, אירע ורבינו שרכב על גבי פרידה הקדים את השנייה, ומעשה שהיה כך היה: מיד כשישז רבינו על גבי הפרידה התעמק בדבר הלכה, ולגודל עיונו לא הרגיש כיצד הפרידה עושה שבת לעזמה, כך שנסע במשך זמן רב כשהוא לבדו, רק אחרי כמה שעות כשהדביקוהו שאר הנוסעים ותמאו על שנסע לעזמו נהבדר לו שעד עתה היה בודד ללא אנשי השנייה האחרים.

למד אלל הגה"ק ר' יואב מסאנטאב בעל אמרי נועם זי"ע וכן למד אלל הגה"ק ר' משה סופר בעל החם סופר מפרעשבורג זי"ע כמו כן קיבל תורה מהרה"ק ר' יצחק אייזיק מקאלוב זי"ע

כשהגיע לפרקו נשא להרבניית הצדיקת מרת לאה קריינדל ע"ה בת הגה"ק ר' מרדכי מאוהעל זי"ע ועבר להתגורר אצלו, ועוד בצעירותו שימש כראש הישיבה אס, ועל פי בקשת הרה"ק ר' משה טייטלבוים בעל ישמח משה מאוהעל זי"ע אב"ד העיר התמנה להיות ראש בית דין.

בשנת תרט"ו נפטרה אשתו ונקברה בבית הקברות הישן אס, ואחר פטירתה החליט רבינו לעזב את העיר על מנת לעלות לארץ ישראל, בשנת תרט"ז החל בהכנות לעלייה לארץ, ובסוף השנה עזב את אוהלי ביחד עם בנו הגה"ק ר' מרדכי יצחק אייזיק זי"ע. טרם עלייתו הוא הוליא לאור את הספר ארץ חמדה על ארץ ישראל, והוא הספר היחידי מבין כתביו שיצא לאור בחייו. בכ"ט תשרי בשנת תרי"ז הגיעו לנמל יפו ומשם עברו לטבריה.

נסתלק לגנזי מרומים ארבע שנים שעלו לארץ ישראל ב"ח סיון בשנת תרכ"א ומנוחת כבוד בבית החיים הישן בטבריה.

וסיפר כשהרגיש בנו כי הגיע שעת יליאת נשמתו של אביו החל להדליק נרות, לפתע פקח רבינו את עיניו ואמר לו שאין לורך בכך, כי עדיין לא הגיעה שעתו, ורק למחרת יליאה נשמתו הטובה.

בעת ההליכה הורה אחד מגדולי רבני טבריה הגה"ק ר' יצחק אבולעפיא זי"ע להקוף את ארבע רוחות העיר עם מטתו של רבינו, היה זה בתור סגולה לעליית המגיפה, כי באותם הימים פרצה מחלה קשה בטבריה שהפילה חללים, ואכן מאותו יום פסקה המחלה והגנה זכותו על יושבי העיר.

נשאר אחריו בנו הגה"ק ר' מרדכי יצחק אייזיק זי"ע.

וחיבוריו: ספר ארץ חמדה, ספר נחלה לישראל, ספר בית מנוחה, ספר קדושת יום טוב, וסו"ת בית ישראל, והגדה של פסח גאל ישראל.

נכון לציין בספרו "ארץ חמדה" שיצא לאור הספר היחידי שיצא לאור בחייו – הוא כותבו: בכן שאלתי ובקשתי שטוחה מהקורא החביב, אם אמלא חן בעיניו, וישתדל להעלות איזה חיבור על הדפוס, זכור אזכרנו לטוב לו כל הימים בעולם הזה ובעולם הבא, ושכרו הרבה מאוד..

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

לע"ג ירושל בת משה אהרן נ"י

יה סיון תר"ג

רבי ישכר בער ב"ר יצחק הסבא קדישא מראדישיץ

רבינו הרה"ק הסבא קדישא הרה"ק רבי ישכר בער מראדישיץ זי"ע נולד בשנת תקכ"ה בעיר ראדישיץ לאביו הרה"ק ר' יצחק זי"ע משמש המגיד הגדול הרה"ק ר' דוב בער ממעזריטש זי"ע ולאמו הצ' מרת מרים ע"ה

השי"ת כי ראה שיש בזה עושר גדול שיאשר גם לזרועות. פתאום נמלך רבינו בדעתו ואמר לעצמו: בערל בערלו! הבעל דבר כבר השיג אותך! מעתה צוה לא התפלל ולא תלמוד רק תהיה טרוד בכספך. התחיל לשיט עצות בנפשו מה לעשות בהכסף: לקחת לעצמו – לא נתנו לבו, שלא יתבלבל מעבודתו ומצטחונו בהשי"ת. להשליך החוזה – אסור משום כל תשחית. מה עשה? קרא לאורו הגער ואמר לו: אנו לרדך להחמישה גדולים, וחוזר אנו מהקנייה, וייעזר לו שילך ליהודי אחד הדר בשוק שצעי, שהוא צודאי יקנה את החפץ ממנו. וכך הוזה הגער הלך אל אורו היהודי, שהיה עני מדוכא, והלה קנה את המציאה ונתעשר ממנה הוא ובניו והורותיו אחריו.

רבינו קודם שנעשה רבי היה עני מדוכא והרבה פעמים התנעה מחמת שלא היה לו לחם לאוכל פ"א אירע שקודם יום הכפורים לא היה לו לחם והתנעה כמה ימים, ואחריו יו"כ חיי בלחם אך ומים לחץ, לחם הסוכות לא היה בידו להכין שום דבר לכבוד היו"ט. בליל הראשון אחר תפלת מעריב נשאר בבית הכנסת ולא הלך לביתו כי ידע שאין לו מה לאכול. אבל לא ידע שבעיו"ט נטלה אשתו איזה תכשיט שהיה לה ומכרה אותו וקנתה חלות ונרות ותפוחי אדמה. כשהגיש רבינו שכל האנשים שאכלו בסוכה כבר גמרו סעודתם ויאלו מהסוכה יאלו הוא מבית הכנסת ונכנס לסוכה. כשראה את הגרות והחלות שמה מאד, ונטל דיו וקידש וישב לאכול. ויען שהיה רעב מאוד אכל את תפוחי האדמה שהגישו לו אשתו בחשק גדול ובתיאבון רב. באמלא אכילתו חלף רעיון במוחו, ואמר לעצמו: אוי וויי צערילו! דו זינט נישט אין די סוכה נאר אין טעלער! ותיכף פסק מלאכול.

רבינו מתנהג שכל ליל שצ"ק ה' ער ולא יאן ואמר בזה"ל אם כל העולם ישנים מי יהי' ער לכן מוכרח אנכי להיות ער.

בשנת תר"ג י"ח סיון עש"ק פ' בהעלותך טרם הסתלקותו צוה להגיש אליו הצדקות, קודם ללדקה רבי מאיר בעל הגם ולדקה של חברה ציקור חולים ולחם מתחת הכר מעות ונתן לכל לדקה איזו מטבעות לקיים הכ' קָדֶק לְפָנָיו וְהַפֶּה וְנָשָׂם לְקָדֶק פְּעָמָיו, (ההלים פ"ה י"ד) ואחר הצדקה נאחו ארזלים את המצוקים וגשבה ארון האלקים השמימה, והובל לקבורה ביום א' אחר שבת ומנ"כ כראדישיץ זי"ע.

בנת פטירתו הניחו באוהל השלחן שרבינו קבל את הקהל בחיים, וכל אחד לוקח קיסם מהשלחן לסגולה, וכבוד השנים נשאר כמעט חצי השלחן, לאבדינו פרצה שרפה בציון הק' כמה שנים לפני המלחמת השני והשלחן נסדף כלי. וצדיקי הדור אמרו מי יודע איזה צרות עומדים רח"ל להגיע לבני ישראל.

נשאר אחריו בניו הק' בנו וממלא מקומו הרה"ק ר' ישראל יצחק זי"ע הרה"ק ר' מאיר משילובצ'א זי"ע והרה"ק ר' ברוך זי"ע

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

רבינו ה' קודש קדשים, אספקלריא המאירא דומה למלאך ה' צבקות ח"פ מנורה הטורה, ה' בעל רוח הקדש אחתי, בעל מופת גדול ונורא, סיגף עצמו בדעניות וסיוגופים קשים כל ימיו, ואלפים הלכו לאורו, וגדולי ישראל נאפו עיניהם עליו וישבו בלבו, בין תלמידיו הרבים ה' הרה"ק ר' שלמה הכהן ראדישוויטש בעל תפארת שלמה מראדלמסק זי"ע שאמר על רבינו שהוא דער צווייטער בעל סם. הרה"ק ר' נתן דוד מיסללאוואל זי"ע הרה"ק ר' מאיר איטשע זלמן מפיעטקוב זי"ע הרה"ק ר' אליעזר הרוזין מדזיקוב זי"ע הרה"ק ר' ארון עפשטיין הגרלה דער הויכער ר' ארון מקראקא זי"ע ואחיו הרה"ק ר' יוסף ברוך דער גוטער יוד מניישטאלט זי"ע בני הרה"ק ר' קלונמוס קלמן מקראקא בעל המאור ושמש זי"ע הרה"ק ר' יחזקאל שרגא האלבערשטאם בעל דברי יחזקאל מניישטאוואל זי"ע הרה"ק ר' אלימלך שפירא מגרודזיסק זי"ע הרה"ק ר' יעקב בידרמאן מאפטא זי"ע הרה"ק ר' דוד האלבערשטאם מקאשאנא זי"ע ועוד.

כבר בילדותו התנהג עצמו בקדושה וטהרה יתירה, וכך הוה טליא בר' ז' סנין היה מתנהג שהלך מדי יום ביומו לטובל במקוה אף בחורף ולרוב אירע שהמים היו קרים ונקפאים כמו גז, והדבר הזה עשה בהנע, והיה לרבינו חבר א' שידע ממעשהו בך, והתקנה בו ועשה כמעשהו והלך גם הוא לטובל בכל יום, עד שאירא פ"א בהלכו לתוך מקוה קרה מאד והתקרר עד שנחלה ונפל למשכב עד דלקת הריאה ר"ל עד שהגיע לסכנה, אם הנער הזה בהודעה הסיבה של התקררותו, שהיה מחמת התקלחותו בחצירו, רתה על רבינו ושפכה חמתה עליו ברוגז וכעס, מרוב צערה לא הועילו התרופים שהוא אינו אשם בזה כלל, כי מי אוהו לעשות כמעשהו, רבינו כשמעו את מצב חליו של חצירו נכמרו רחמיו ורץ ותיקף אל העליה שעל הבית והתבודד עם ואמר תהלים בדמעות עד שנתמלא כלוחית קטן עם הדמעות שהוריד בעת אמירת תהלים, ולקח חתיכת ליקר וטבל בתוך הדמעות ונתן לתוך פי הנער החולה ותיכף הוטב לו ממחלתו המסוכנת ונתרפא והבריא כלאחד אדם.

רבינו היה מתלמידים המובהק של הרה"ק ר' יעקב יצחק מלובלין בעל החוזה זי"ע ומהרה"ק ר' אברהם יהושע העשיל בעל אוהב ישראל מאפטא זי"ע

וכיפר בעת החתונה הגדולה והמפורסמת צעיר אוסטילא הגרלה דער אוסטילער חתונה. כאשר נכדו של הרה"ק מאפטא נשא את נכדת הרה"ק ר' מרדכי מנעכצ'י זי"ע, שהיו עם למעלה משבעים לדיקים לובשי בגדי לבן שהאירו את פני מזרח ועל צדאם סבו הגדול של החתן הרה"ק מאפטא זי"ע שנחשב לזקן צדיקי דורו, וכמוכן היה כבודו גדול בעת ההיא.

בצישון לילה ככלות החתונה כאשר עם הרה"ק מאפטא זי"ע לבית אכסניא, התמרר ואמר בלב נשכר: מהיירא אני, שהכבוד הגדול שהיה מנת חלקי הלילה, כבר קיבלתי את חלקו המוכן לי לעולם הבא. ענה לו רבינו בזה"ל: לויט ווי דער רבי האט אונז געלערענטט ווי גוט דער אויבערשטער איז, גלייב איך נישט אז ער זאל אזוינס טון מיטן רבי'ן. וכפי מה שרבינו רגיל למדנו על אודות גודל מדת טובו של השי"ת, אינו מאמין שהשי"ת יעשה דבר כזה לרבינו והרה"ק מאפטא נהנה מאוד מתשובתו זאת. (עבודת עבודה)

דימי חורפו היה רבינו דר צעיר חמילמיק וסבל עם דוחק נורא, אנשי עירו לא הכירוהו אז לאיש קדוש כי היה מסתיר את דרכו מצני אדם והגניע לכת מאוד, והחזיקוהו לאיש פשוט ובטלן וקרא בלשון בערל בטלן.

והיה נוהג בכל יום ויום להשכים צדוקר וללכת אל הגהר שמחוץ לעיר לטובל. פ"א כשהלך לטובל פגש צנכני נער קטן וצידו כלי עם דינרי זהב, והוא הלך ומקשקש בכלי שהדינרים בתוכו, משראה את רבינו ניגש אליו ואמר: יהודי! האם תקנה זה ממני? כשאלו רבינו כמה אתה רואה בעד זה? השיבו הנער: עשרה גדולים, כל רכוסו של רבינו עלה חמישה גדולים. הציע להנער סך זה, והלה נתראה ומכר לו. שמה רבינו על המציאה הגדולה שהזמין לו

פ"א בשבת קודש פרשת מקץ כשהיה הרה"ק ר' יחזקאל מקוזמיר זי"ע מיסב בשלחן עם צדיקי הדור שהיה אז, שאל שאלה זו לפנייהם בשלמא יוסף שהכירם שהם אחיו לכן שתה יין, אבל המה שלא ידעו הוא אחיהם אם כן כיון שמכרוהו לא שתו יין אמאי שתו עכשיו, והשיב הרה"ק ר' נתן דוד משידלאוואצא זי"ע בשם רבינו הסבא קדישא מראדישיץ זי"ע שאמר בדרך בדיחותא כיון שנותן משקה הוא אח ואו"ל: (דברי ישראל)

פ"א באה אשה אחת שהיתה נחושה לישועה לפנירבינו ואמרה כדרך האנשים הש"ת מקודם ואח"כ הרבי, וגער עליה רבינו, ובזה"ל שוטיט, הש"ת מקודם, הש"ת באמצע, והש"ת בסוף! (נפלאות הסבא קדישא בשם הר"ר נתן דוד באראן)

סגולה לפרנסה

פ"א שאל איש אחד ממקורביו של רבינו ששימש אותו תמיד, איזה סגולה על פרנסה. והשיב לו רבינו שזה הסגולה מרומז בתורה (שמות כ"ג כ"ה) וְעַבְדְּתֶם אֶת ה' אֱלֹהֵיכֶם וְבָרַךְ אֶת לַחְמְךָ וְאֶת מימֶיךָ וְהִסְתִּיתָ מִחֶלֶת מִקְרָבְךָ, וכו' וְעַבְדְּתֶם אֶת ה', זו תפלה וכתוב בל' רבים היינו תפלה בצבור ועל ידי זה וברך את לחמך היא בפרנסה, וגם לרפואה כדכתוב וְהִסְתִּיתָ מִחֶלֶת מִקְרָבְךָ. (נפלאות הסבא קדישא)

לע"נ ריזל בת משה אהרן נ"י

י"ט סיון תרע"א

רבי שמחה יאיר ב"ר פנחס בעל אורה ושמחה מפיעטרקוב

רבינו הגה"ק רבי שמחה יאיר רוזענפעלד אב"ד פיעטרקוב בעל אורה ושמחה זי"ע נולד בכ"ד לחודש כסלו שנת תקצ"א לאביו הגה"ק ר' פנחס רוזענפעלד זי"ע ולאמו הצדקות מרת אסתר ע"ה

רבינו היה גאון מופלא עניו גדול וחסיד מפורסם פאה"ל והדרו, יושב צאהלו של תורה לילות כימים ועבד השי"ת במידות הסתפקות במיעוט, ויושב צתענית וכל כחותיו היו קודש לה, מסר נפשו בעד חינוך ילדי ישראל על צרכי התורה והיראה ומאס צחלשות, והי' אדוק בצל הרה"ק ר' יצחק מאיר אלתר ראש שושלת גור בעל חידושי הרי"ם זי"ע ובצל בנו הרה"ק ר' אברהם מרדכי זי"ע ובצל בנו הרה"ק ר' יהודה לייב בעל שפת אמת זי"ע.

רבינו הי' אב"ד צכמה קהלות קדושת בישראל ה"ה בעיר קודוצבארג וא"כ בעיר ראטשיני ולא"כ בעיר ראדומין וא"כ צגנת תרמ"ז בעיר אזארקאב שסם תופש ישיבה גדולה, וכמוהם היה שונה שיעור ככל יום ויום לצעלי צחים, ולצסוף היה אב"ד בעיר פיעטרקאב ששל שמה הוא נקרא עד היום, שסם שימש כ"א שנים שלימות כמנין א"ך טוב לישראל מפרשת שלך שנת תר"ן עד יום פטירתו צגנת תרע"א.

נשתלק לגנזי מרומים צי"ט לחודש סיון צגנת תרע"א.

רבינו לא נשאר אחריו צן זכר אצל השאיר אחריו ספרו אורה ושמחה מלא וגדיש על הפרשה ועוד, וכמו כן נשאר אחריו חתנים רבנים נודעים ה"ה הגה"ק ר' נחום מאיר הלוי פיש אב"ד בעיר חנשין זי"ע הגה"ק ר' יצחק מאיר צראדער אב"ד יאנוב זי"ע והגה"ק ר' מנחם מענדל ווייס שמילא אחריו מקומו שם בעיר פיעטרקוב זי"ע צן הרה"ק ר' דוב צעריש ווייס זי"ע שאולא לאור ספרו של רבינו צגנת תרע"ג.

רבינו כתב צלוואתו: אנשי עדתי תושבי עירי יצ"ו. צדעתי הי' לגזור שלא יספידו כלל שום הספד, לא קרובים ולא הבנים הסמוכים, אצל חזרתי צי, כי יהי ח"ו צזיון לאנשי העיר יצ"ו, לעשות מה שנגד הנהוג, אצל עכ"פ זאת הנני גוזר ומזהיר באזהרה גדולה, שלא יאמרו ח"ו שום איש שום דבר צבח וכבוד ותוארים, רק יוכלו להגיד דברי מוסר לעורר את העם צתשובה, או גם קלת פשטים ודברי תורה, אצל לא ח"ו שום דבר מצבחים או מדות וכד', ואם חלילה יעבור מי מהם ויגיד דבר להזכיר שום מעלה או מדה הרי זהו כמו שיצבט אותו ח"ו צמקלות ויש טעם נכון לזה כמ"ש צבה"ק, ותזהירו את כל אשר יראה להספיד שיהי' נזהר מזה ולא יקונה עכ"ל.

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מתורתו של רבינו

ברש"י ז"ל, פרשת לך לך: ויאמר אברם אל לוט וכו' כי אנשים אחים וכו' אחים קרובים. ומדרש אגדה: שהיו דומין בקלסתר פנים ע"ש. וצריך להבין הא בכתוב משמע שהוא נתינת טעם, שלא תהא מריבה מפני שהם אחים, ולדברי המדרש מה זה נתינת הטעם שמפני שהן דומין וכו'? ואמרנו בדרך מליצה: כי ד"מ אם יריבו שני אנשים אחד מפורסם לצדיק וישר הולך, והב' מפורסם בעזותו ורשעותו, הנה הלא בודאי יאמרו הכל כי הצדק הוא עם הראשון, והב' ידונו לכף חובה, ולא יצא מזה שום חורבה, כי לא ישימו לב אל הרשע והחמסן הזה כי כן דרכו, אבל ח"ו כאשר תהיה מריבה בין שני אנשים מוחזקים לצדיקים, אז יהיה ח"ו חילול השם, כי הא' הוא רק הצדק עמו והב' הרי עושה עול, וכל מי משניהם שעושה עול הוא צעקה גדולה, כי הרי שניהם היו מוחזקים לצדיקים, וזהו כי בודאי אם היה רק אברהם אבינו ע"ה מפורסם בצדקותיו, ולוט היה מפורסם בשקותו ושכרותו, אין כל כך דבר גדול אם מריבים זה עם זה, כי יבינו הכל ששם אברהם אבינו הצדק ולא ישימו לב, אבל כיון שהיו דומין בקלסתר פנים, וגם לוט היה לו פנים כבושים ומעוטף בטלית של מצוה דומה לאברהם אבינו ע"ה, אם כן אם תהיה מריבה יהי ח"ו חילול השם, כי הרי שניהם צדיקים ומי משניהם שעשה החמס הרי צעקה גדולה, על כן אל נא תהיה. (אורה ושמחה)

ברש"י ז"ל פרשת ויחי: וידגו לרוב בקרב הארץ כדגים הללו וכו' ובמדרש: מה דגים שבים עיקרן במים וכשירוד טפה גשמים וכו' הנה עיקר המשל למים מפני שהתורה נקרא מים, והנמשל הוא אם יהיה בתוך המים מי דעת אז מגינה עליהם מעין הרע, אבל יעקב אבינו ע"ה ביקש שאפילו בעסקם בדרך העולם יוצלו מכל רע, אמר: וידגו לרוב בקר"ב הארץ. (אורה ושמחה)

כ סיון תש"ד

רבי אליעזר ב"ר משה הי"ד זי"ע בעל שם אליעזר מביקסאד

הרה"ק רבי אליעזר פיש בעל שם אליעזר מביקסאד הי"ד זי"ע נולד בכפר מאסיף בשנת תר"ם בימות החורף לאביו הרה"ח וצדיק אמיתי ר' משה זי"ע בן הרה"ח ר' צבי אלימלך זי"ע בן הרה"ח ר' ישראל זי"ע מצאצאי הגה"ק ר' חיים צאנזער זי"ע מראשי חכמי הקלויז בעיר בראד גליציה, ולאמו הצדיקת מרת לאה ע"ה בת הרה"ח ר' מרדכי הלוי הורוויץ זי"ע מגזע רבינו הגה"ק רבי ישעי הלוי איש הורוויץ בעל השלה"ק זי"ע. וקרא שמו בישראל אליעזר על שם אבי מרן רבינו הבעל שם טוב זי"ע שהיה מקובל אצלו שהם מגזע הרה"ק ר' צבי זי"ע בנו של מרן הבעש"ט זי"ע

פשוטו לכושיהם ולא עלו על מפותיהם, ואפילו כליל צבת קודש מיד אחר ערוכת השלחן יזכו ללמוד עד ד' שעות כלילה. וזוים למד עם מרן הרה"ק רבינו יואל מסאטמאר בעל דברי יואל זי"ע. כמו שכחב הרה"ק מסאטמאר זי"ע בהסכמתו על ספר רבינו זי"ע: אהובי ידידי, והיינו מעולם ידידי נאמנים עוד מימי הנעורים בהיותנו יחד בסניגוט שנת תרס"ה, וככה היינו יחד עד זיכרונא בתרייתא, גם במחנה ההסגר שחתה הרשעים הארורים הנאלים ימש"ו, עד שנפרד ממני צנת הליכתו לאוישוטץ הי"ד, ובמדינה זו אין מכירין מהותו כמו אנכי, שהייתי מקושר עמו כלותא חדא כל כך שנים מרובות, וראיתי עבודתו להשי"ת במסירות נפש.

צנת תרס"ה נתקבל למו"ץ בעיר נירבאגדאן, ומשם נתקבל לאב"ד ביקסאד. ומעולם לא פסקה ישיבה מעל שולחנו ישיבה גדולה עם תלמידים הגונים מקצינים לקול רבם ששמו לילות כימים. והיה לומד לפנייהם השיעור זיגוינה רבה, והתחיל ללמוד ממש כחלמיד המתחיל ולחט לאט נכנס לעומקא של הלכה לאמיתה של תורה להראות סדר הלימוד לתלמידים והיה משגיח עליהם בעיני פקוחא על דריחתם והתמדתם, וממש לא חשכו המאורות כלילה, וכמ"פ שלח אליהם כליל על ידי זוגות ע"ה קאווע וחלב להחיות נפשים.

נעקדה"ש כ' סיון תש"ד הי"ד.
נשאר אחריו בניו הק' הרה"ק ר' חיים משה אב"ד מאנאשטור הי"ד זי"ע שנלחא יחד עם אביו כ' סיון תש"ד, הילד העילוי מרדכי יהודה ע"ה שנפטר בגיל י"ב שנים בכ"ט תשרי צנת תרפ"ב, והרה"ק ר' נחום צבי אב"ד ביקסאד ניו יארק זי"ע.

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

רבינו היה גאון ולדיק מפורסם חסידא ופרישא הנורא נפישא, בעל מופת, פעל הרבה להשקיע דרך התורה והיילאה, והעמיד תלמידים הרבה, סיגף את עצמו במעוט אכילה ושינה ועבד עבודתו במסירת נפש, ופזר נתן לבני טובים עניים.

וסיפר שצאחד מראשי חדשים הגיע רבינו לקערעסטרי, והרה"ק ר' ישעי'לע זי"ע נהג לערוך סעודה גדולה בכל ראש חודש, כמוזב שניכד את רבינו פיסב לסעודה ר"ח. אך רבינו פסיגף עצמו כרות וברכות השנים נחלש גופו מזה, עד שהגיע למצב כי רק בינה בן יומו עיכלת קיבתו, ושה רק קאת חלב על כן לא נטל ידיו לסעודה. בתוך הסעודה הרגיש ר' ישעי'לע זי"ע כי רבינו איינו טועם מלומה מן המאכלים, וישאלהו בלשון תמיה: נו? כשאלו ברמזיה למה אינו נוטל חלק בסעודה ר"ח, אך בטרם ענהו רבינו, אמר לו ר' ישעי'לע: ווייסט איר וואס לאמיר עסן אראמענו? נעתר רבינו בלשנתו, ור' ישעי'לע כיבדו בעקרה מלצה מייערן זימעס, כאשר סיים רבינו לאכול מזה, שא"ל ר' ישעי'לע: אולי נכבדו בעקרה נוספת, והסכים רבינו לזה. והיה הדבר לפלח בעיני כל כי רבינו שינה מדרכו מאז ומקדם להסתגף ביותר, ובהיותו סמוך על שולחן מקרעסטיר נדחו כל סיגופיו. כאשר חזר רבינו לביתו אמר למקורביו, כי מעולם לא הרגיש טעם ערב כזה שהרגיש במאכלים אשר כיבדו הרה"ק מקרעסטיר זי"ע. (שיח זקנים)

לא עבר אבי של רבינו חרות לילה צשינה, וכל תפילותיו היו דמענות שליט ובצביות עצומות והיה מחפבל בהסידור של הגה"ק ר' יעקב עמדין זי"ע ומרוב דמענות שגשרה ממנו היה הדפים עבים שנכבש בהם. ויש לזיין דבר פלא בשם רבינו זי"ע אל אביו: כי תחפילת ליל צנת קודש בצרכת מגן אבות האותיות לפניו נעבוד ביראה ופחד היו שרויים דמענות ומיד תיבנה שלאחריו ונודה לשמו הי' חלק בלי שום רושם כלל. ומזה תראה איך דבריו יאלו מלב טהור כי מן השמים נכתב שדמענותו נפלו במקומו הראוי.]

וסיפר רבינו פעם אחת כי צנת שנפטר אביו בא לו בחלום ומסר לו שנמלא ברכותו מעות של רבי מאיר בעל הגם בחשבון כך וכך ושישלחו תומ"י לארץ ישראל, ומאלו אחר כך במכוון בסכום הנזכר. והעידו עליו גדולי הרבנים שהיו מכירים אותו לאיש אמת במלוא מוזב המילה. וכמו כן סיפר רבינו על אמו: כי כד הוי טליח ולמד עד בחדר וכשבא לביתו חזר על לימודו בקול רם, והיא היתה מוטלת על ערש דוי זמן רב מצלי שחולל לקום, ואז צנת חזרתו על הגמרא ישיבה על משכבה ואמרה: כי בכח קול הגמ' נתוספה לה חיות שחולל ליישב על המטה. ובבית חשוב כזה נתגדל רבינו.

בבחרותו למד אלל רבו המובהק הגה"ק ר' מרדכי יהודה לייב לעוו אב"ד אינטערדלאס זי"ע שמנה וחצי שנה והיה רגיל על לשון טו"צ זמנים שרוב חכמתו קיבל קם, והנה כל משך הזמן שלמד קם לא פסק פומיה מגידא.

וסיפר כי צנת למדו בצווגיה דעיקור סימנים היה מעמיק כל כך בצווגי' עד כשבא לביהמ"ד הרגיש ששכה ללבוש את הכובע העליון על ראשו.

כשהגועו לפרכו נשא להרבנית הצדיקה מרת לאה אביגיל ע"ה בת הרה"ח ר' משה זאב ז"ל בן הרה"ק ר' יצקר צער אב"ד ערדלאד שענזשארץ בעל צינת ישאקר זי"ע וציווג שני נשא להרבנית הצדיקה מרת חי' גאללא ע"ה בת הרה"ח ר' נחום צבי זי"ע. ואחרי חתונתו הוסיף קדושה על קדושתו ונסע לעיר סיגוט וקם למד כלותא חדא עם הנהו תרי אנתאל דלהבא, עם הרה"ק ר' חיים צבי טייטלבוים מסניגוט בעל עזי חיים זי"ע למדו בכל לילה ובכל משך ימות השבוע לא

של יצחק עיקר הראיה הוא מבני בניו. וזה אלה תולדות יצחק בן אברהם, אם רואים אנו בני בניו אז ע"כ לומר בן אברהם הוא ולא בנו של אבימלך כי אבימלך בוודאי לא היו לו: אזלכי אייניקלעך. וכי תימא אכתי קשה למה אמר בכפל לשון אברהם הוליד את יצחק, אלא שבזה רוצה לפרש הסיבה מה שה' מביאו לזה שיהי' לו בנים וב"ב כאלו, ומצינו דאמרו בגמ' (מסכת שבת כ"ג) הזהיר בנר שבת זוכה לבניו רבנן: מוכח דשמירת שבת סגולה לבנים תלמידי חכמים. על זה אמר 'אברהם הוליד את' בגמטריא 'השבת' ואיתא במדרש זה שאמר הבתוב: ביום השבת ביום השבת יערכנו, היינו שה' מחשיב ומעריך היינו 'אייניגשאצט' להשבת מאוד מאוד לכן זכה לזה, וזה כוונת המדרש תולדותיהם של צדיקים אלו המעשים טובים, היינו מהתולדות ראי' אשר המעשים דיא וואס זייא האבין זייא באשאפין מלשון ואת הנפש אשר עשו בחרן היינו ע"כ דהאבות היו טובים. (שם אליעזר)

ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק: (פרשת תולדות כ"ה י"ט) ובמדרש זה שאמר: עטרת זקנים בני בנים ובמדרש תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים, ובמדרש זה שאמר: ביום השבת ביום השבת יערכנו, והנראה לומר ויתיישבו שאר דקדוקים במקרא, דהנה ב'פ' נח התחיל אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים היה בדורותיו, וכבר דקדקו דפתח אומר אלה תולדות נח ולא חשב כלום מתולדותיו אלא חזר ואמר נח איש צדיק ומאי בדורותיו, וגם שם כתב במדרש תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים: ויש לומר הכוונה, היינו אלה תולדות נח אם רואים אנו התולדות של נח אז מוכרח ע"כ לומר נח איש צדיק הי' ומיכן נדע זה מדורותיו מהדורות של אחיו וכיון שהרוב היו צדיקים שם ויפת יפת אלקים ליפת וישכון באהלי שם מוכח דנח בעצמו היה צדיק: וזה ואלה תולדות יצחק בן אברהם היינו יעקב דהא הקב"ה אמר לו כי ביצחק יקרא לך זרע, ביצחק ולא כל יצחק ולא עשוי בכלל כי לא נקרא על שמו, ואם כן לכאורה למה אמר תולדות לשון רבים ועל זה קאמר המדרש: בני בנים הרי הן כבנים, היינו הראי' מה שמביא התוה"ק מבניו

כ סיון תקס"ב

רבי צבי הירש ב"ר שלום זעליג המגיד מנאדבורנא בעל צמח ה' לצבי

רבינו הרה"ק רבי צבי הירש המגיד מנאדבורנא בעל צמח ה' לצבי זי"ע נולד בשנת ת"ק לאביו הרה"ק ר' שלום זעליג בעל דברי שלום זי"ע מגזע יוחסין, והתייחס על נכדי הגה"ק ר' שאול וואהל זי"ע שהיה מצאצאי רבינו רש"י הק' זי"ע

המקוה הוזה ממקומו, אע"פ שחדר המקוה היה סגור ומסוגר בלילה, בא ושאל את פי הרה"ק ר' בערלי זי"ע על זה? השיב לו כי הנשמות מעולם העליון אשר לריכין לטבול בנהר דינור, באים לטבול במקוה זה במקום נהר דינור, ודבר זה נמשך גם בימי בנו הרה"ק ר' מרדכי'לע בעל מאמר מרדכי זי"ע שנסמית באו לטבול באותה מקוה שטבלו בו רבינו והרה"ק ר' בערלי זי"ע והרה"ק ר' מרדכי'לע זי"ע.

נכתלק לגנזי מרומים יום א' כ' סיון תקס"ב ומנו"כ סם בעיר נדבורנא זי"ע.

נשאר אחריו בניו הק' הרה"ק ר' דוד אריה לייב זי"ע חתן הרה"ק ר' מאיר דערבארמדינגער זי"ע בן הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב בעל קדושת לוי זי"ע, הרה"ק ר' משה יחיאל מיכל זי"ע

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

רבינו ה' גאון מופלג קדוש ישראל חו"פ בנגלה ובנסתר לו עשר ידות ונהרו אליו מכל תפואות ישראל חסידים ואנשי מעשה,

ה' תלמיד מהמדיג הגדול הרה"ק ר' דוב בער ממעזריטש זי"ע ומהרה"ק ר' יחיאל מיכל המגיד וראש שושלת זאלטשוב זי"ע,

חבר ספר שפתי קדושים על תהלים, אלפא ביתא דברי מוסר, מילא לדבות על פרקי אבות, והספר המפורסם ביותר ספר כמה ה' ללצי עה"ת בדרך פרד"ס מתוק מאוד.

הרה"ק ר' נפתלי צבי הורוויץ ראש שושלת ראפשיץ בעל זרע קודש זי"ע החזיק תמיד הספר כמה ה' ללצי לנגד עיניו, ולא הסירו מעל שלחנו הטהור.

הרה"ק ר' יצחק אייזיק אייכענשטיין בעל פירוש מהרי"א מזידיטשוב זי"ע למד בכל בו בכל יום ויום, והפליא מאוד את כל דבריו, ואמר: שהם ענינים עמוקים מאוד.

תלמודו הרה"ק ר' מנחם מענדל האגער בעל אהבת שלום ראש שושלת קאסוב זי"ע אחר שרבינו הוא היה הרבי של כל הרבנים.

גה"ק ר' אפרים זלמן מרגליות מצרעד בעל מטה אפרים כחוד בהסכמה לספר כמה ה' ללצי: בעודו חי הולך חן בשפתותיו, ישא מדברותיו בתורות אמת, ורבים השיב מעון, והוכיח במישור לענווי הארץ, וכסאתו היתה מוטלת בין גדולי רוב האדוקים המפורסמים שדור..

טרם שנתפרס רבינו בעולם סבל עניות ודחקות מאוד, וכל היום יקב בתורה ועבודה. פ"א כאשר הגיע לביתו בשעה מאוחרת בלילה אחרי עבודתו של היום, ראה כי לא נשאר בביתו כי אם פרוסת לחם קטנה, ולא ידע מה לעשות האם יאכלנה, ובכח זה יוכל להמשיך מחר בעבודתו, או אפשר יותר נכון להשאיר לבניו וב"ב שיהא להם מה לאכול למחר, והחליט לחלקה לשהים, אליו לעלמו וחליו השאיר לב"ב, ובעת אכלו את מחליט פרוסת לחמו, ירדו שתי שורות של דמע על לחיו מלער העניות שסובל כ"ב, בלילה הוא גילו לו מן השמים, כי עתה היא עת גמר הנסיון שלו, ואילו לא הוריד הדמעות היה זוכה למדרגה גדולה להיות משיח שבתו דוכנידוע שבכל דור ודור יש לדיק אחד שהוא בבחינת משיח לדקנו, וראוי להתגלות אם הדור ראוי לכך וכיון שהוריד דמעות על עניותו, איבד המדרגה הזאת, אבל מעתה לא יסבול עוד לער העניות, אלא שמו יתפרסם ותהא לו הרחבת בלעת, ומאז באו ליסע אליו לעיר דאלינא מכל קצוי ארץ בפדיונות רבים,

ובשנת תקמ"ו נתקבל למגיד משרים בעיר נאדבורנא. כאשר הרה"ק ר' ישכר בערטשע לייפער מנדבורנא זי"ע בא לגור בעיר נדבורנא, נהג לטבול בכל יום במקוה שטבול בה רבינו, ובמשך היום והלילה כאשר לא השתמשו בו, כיסו את מי המקוה בנסר גדול, וכמה פעמים כאשר השמש בא בבוקר לפתוח המקוה ראה דבר פלא, כי הנסר שעל

האהל החדש על קברו רבינו זי"ע

האהל הישן על קברו רבינו זי"ע

כא סיון תקס"ב

רבי מרדכי ב"ר אריה לייב זי"ע בעל מר דרור מפעטראוועסעללא

רבינו הגה"ק רבי מרדכי לעווי מפעטראוועסעללא בעל מר דרור זי"ע אחי הגה"ק ר' ישראל אב"ד דאברא בעל בית יהודה וישראל זי"ע נולד בערב ראש חודש שבט בשנת תקל"ט לאביו בעיר באניהאד לאביו הגה"ק ר' אריה לייב דומ"ץ בבאניהאד בעל פני אריה זי"ע שזכה לתואר הכבוד ר' ליב חסיד

רבינו היה גאון גדול ולדיק מפורסם נר ישראל אספקלריא המאירה ארי שצחצורה שר ישראל, היה בקי בש"ס בבלי ירושלמי והרבה גדולי ישראל באו הרבה בפלפול עמו וזין הגאונים היה הגה"ק ר' משולם מטיסעניץ זי"ע

ונוכל לשער חסותו אצל גדולי דודו שהגה"ק האדיר ר' משולם טיסעניץ זי"ע אב"ד פרעשבורג כששמע מפטירת רבינו קרע בגדיו והלביש שק ואפר וצעק בקול מר: ווי להאי שפרא דבלה בארעא הרבה מעות יש לי ואין לי שלחן להרצותו, כי גדול מרדכי לכל היהודים, ורצוי לכל אחיו דורש טוב לעמו (הקדמה מר דרור)

חיבר ספר מר דור חידושים על ש"ס וסוגיות ועל יו"ד הלכות טריפות וצב"ח

נסחלק לגנזי מרומים בימי עלומיו צכ"א סיון בשנת תקס"ב

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן.

לע"נ ריזל בת משה אהרן נ"י

כא סיון תרנ"ג

רבי שלמה ב"ר אלעזר בעל שם שלמה ראש שושלת מונקאטש

הרה"ק רבי שלמה שפירא בעל שם שלמה ראש שושלת מונקאטש זי"ע נולד בכפר ריביטש ז' דחנוכה בשנת תקצ"ב לאביו הרה"ק ר' אלעזר מלאנצוט בעל יודעי בינה זי"ע בן הרה"ק ר' צבי אלימלך מדינוב בעל בני יששכר זי"ע ולאמו הרבנית הצדקות מרת טובה חוה ע"ה בת הרה"ק ר' יהושע העשל מדוקלא זי"ע שהי' נין ונכד לרבינו הגה"ק ר' יהושע ראב"ד קראקא בעל מגיני שלמה זי"ע

לחיוזק הדת, ובכל מקום שהי' לריד דק ובדיקה לחזק הדת קראו אותו, ובכחו הגדול תיקן בפולין תקנות גדולות ונסגרות.

בשנת תרמ"א נתקבל לאב"ד מונקאטש לממלא מקום של הגה"ק ר' חיים סופר בעל מחנה חיים זי"ע והגיע שם על פרשת וירא תרמ"ב, וישב על כסאו זקנו בעל בני יששכר זי"ע י"א וחזי שנים, ובמדינת אונגארן נעשה ראש המדברים בכל מקום, וכל גור"ז המדינה הי' כייפין לו.

רבינו סייג עמנו בסיוגים נוראים בפרט בעניני השינה, והי' לפלא שאעפ"כ הי' כ"כ חזק ובריח שבעולם גבורתו שיצר מטבע של מתכות קשה בשרי ידיו הקדושים לשנים, וגוף בריח וחזק זה, ראה להקריב לה' ולפרק ולקצר בעבודת השי"ת, והי' פרש מכל תענוגי העוה"ה, עבודתו הי' בהתלהבות גדול ונורא מאלד, נס מפני הכבוד, פזר יותר מהונו ללדקה.

הרה"ק ר' יוסף מאיר ווייס בעל אמרי יוסף מספינקא זי"ע העיד על רבינו שעבודתו הקדושה וסיגופיו המה למעלה מן הטבע.

בשנת תרנ"ג א' דראש השנה ולהלאה עשה רבינו הכנות גדולות בקדושה וטהרה לפרידת נשמתו מן הגוף, כי נתגלה לו מן השמים שצא עתו, ביום שלאחר חנוכה האיע לפני העדה למסור הרבנות עוד בחייו לבנו הדרכי תשובה, ובלייל כ"א סיון בערך בשעה 10 עשה הכנות גדולות ונוראות, קרא קר"ש בדבקות גדול ושר רננו לדיקים ושר המזמורי תהלים, ולאחר כן נתן לדקה לחוד קופת ללדקה רבי מאיר בעל הנס, (ואגב: היה רבינו נוהג בכל יום לפני תפלת השחר ליתן מטבעות הרבה לקופות לדקה רבי מאיר בעל הנס, ועם נתינת כל מטבע היה אומר בלחש— הריני נתון מטבע זו בצביל שתשוב השכינה למקומה בציאת גואל לדך בד"א. הריני נתון מטבע זו כדי שתקדש שמו יתברך. וצוה למשמרו לקרא לו בני משפחתו, והשליח עמנו ארכה בפיאט ידים ורגלים ככהן גדול בעבודת יוה"כ, שכב שם והלך לנשק השם הקדוש בצמזומה ונתעלף ויגוע אל עמיו לגנזי מרומים ומנ"י בעיר מונקאטש,

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

רבינו בעוד ילד קטן למד בקדושה ובהתמדה, וזקיניו הבני יששכר זי"ע צפה שגדול בישראל יהי. וסיפר בהיותו כבן 7 שנים בערך ואביו הק' הוביל אותו לדינוב על חג השבעות כדרכו, לקח זקיניו הבני יששכר זי"ע בחיקו ואליו פה קדוש קרא ואמר לו דברי תורה כי יום א' לשבעות הוא צחינת חקיקה ושרטו שבתורה ויום ב' הוא צחינת כתיבה שבתורה, ואחד מבני ביתו של מהר"א זי"ע בראוהו איד הסב הדברים אל הנער היושב בחיקו עמד משתומם ומתפלא ושאול: איד מטיעם דברים עמוקים מני ים לתינוק קטן כזה? גער בו מהר"א זי"ע ואמר לו: אל תלמד אותי דרכים, דע כי זה הצחינה אשר אמרתי לעלם נחמד הלזה אליו נאמר בלשון שרטוט וחקיקה, ומה שאמרים לגדול בשנים הוא צחינת כתיבה.

זקנו הק' לקח לו אשה הרבנית הצדקות מרת חיה פרומה ע"ה בת הרה"ק ר' יקותיאל שמעלקא ערבליך מסאסוב זי"ע בן הרה"ק ר' משה יהודה לייב ראש שושלת סאסוב זי"ע בעוד היה ילד בן תשעה שנים, וביום ט' תמוז בשנת תר"ו היה החתונה הגדולה בגיל 14,

וסיפר שבעת המראה טאכן נכנס שם איש מלובש בעור של דוב ורקד כל הזמן, אמר על זה הרה"ק ר' מאיר מפרימישלאן זי"ע שזה היה הרה"ק ר' משה לייב מסאסוב זי"ע שצא מעולם העליון לשמחת נכדו.

לאחר נישואיו עבר לדור בעיר סטרוביץ ששם כהן אביו ברבנות. הרבה פעמים נסע רבינו ללדיקו זמנו ה"ה הרה"ק ר' אשר ישעי מראפשיץ בעל אור ישעי זי"ע הרה"ק ר' צבי הירש כהן מרימנוב זי"ע הרה"ק ר' מאיר מפרימישלאן זי"ע הרה"ק ר' ישראל ראש שושלת רוזין זי"ע הרה"ק ר' חיים האלבערשטאם ראש שושלת לאנו בעל דברי חיים זי"ע הרה"ק ר' אליעזר הרוזין מדיזיקוב זי"ע הרה"ק ר' יהושע רוקח מבעלזא זי"ע הרה"ק ר' שמעון מיערסלוב זי"ע ועד שאר דקדי דורו כדי ללמוד מהם דרך בעבודת ה', ומרבו הגה"ק ר' נחמיה אב"ד סאסוב זי"ע למד דרכי הוראה, ונעשה גדול בתורה ובחסידות, ובהיותו צעיר לימים כבן י"ח הרבו בצבחו ובגדלו בתורה הגאונים כמו הגה"ק ר' שלמה קלוגער מבראד בעל מהרש"ק זי"ע הגה"ק ר' מרדכי זאב עטינגער זי"ע הגה"ק ר' יוסף שאול הלוי נאטאזאהן בעל שאול ומשיב זי"ע, והגה"ק ר' אברהם תאומים בעל חסד לאברהם זי"ע אמר על רבינו שהוא שלום במעלות השלימות.

אחר פטירת רבו הגה"ק ר' נחמיה אב"ד סאסוב זי"ע נתקבל רבינו להיות רב שני בסאסוב, ובשנת תרי"ז נתקבל לאב"ד סטרוביץ ונס הוליד לו שני בנים הגדולים הרה"ק ר' צבי הירש ממונקאטש בעל דרכי תשובה זי"ע והרה"ק ר' משה יהודה לייב מסטרוביץ זי"ע,

ובשנת תרכ"ה אחר פטירת אביו בי"ב אלול בחרו בו עדת לאנצוט, ולא עזב מקומו ונשאר בסטרוביץ כ"ה שנים,

בשנת תר"ל נבחר לאב"ד טארנינגראד ורק ז' שבועות הי' שם ועזב כסאו וחזר לסטרוביץ, וגם לא קיבל הבחירה בשנת תרל"ז בסטרוביץ. במשך בהיותו בסטרוביץ נעלה רבינו שאלפי חסידים נסעו אליו לשמוע מפיו תורה ועבודה, ולראות קדושתו שהי' כאש ליהט הבוער תמיד לא תכבה, ובמסירת נפש עשה תקנות

סגולה מרבינו בעניני אמונה

יְרָאָה אִם יִדְרָךְ עֵצָב בֵּי יַנְחִי בְּדָרְךָ עוֹלָם. (תהלים קל"ט) כי אים יעמיק אדם קצת בחקירות ויחוש שיבא לידי ספיקות ח"ו, אז יסיח דעתו לגמרי מזה, ויאמין רק באמונה פשוטה כמו המון עם המאמינים. וזה שאמר: וְיָרָא אִם יִדְרָךְ עֵצָב בֵּי (כי הנה כתוב הרמב"ם שאין שמחה כשמחת התרת הספיקות, נמצא שידיעות הפכיים א' וכשהוא מסובך ספיקות ברעיונו אז הוא בחי' עצב היפך משמחה ואם דרך עצב בי כנו') יַנְחִי בְּדָרְךָ עוֹלָם: שיינו במחשבתו וכמו דרך העולם המון עם המאמינים בפשטות גמור ולא יחשוב כלל.

כב סיון תש"ד

הגה"ק רבי צבי ב"ר יוסף הי"ד זי"ע אב"ד ומגיד משרים מבאלאשא

רבינו הגה"ק רבי צבי הערש שווארטץ אב"ד ומגיד משרים בק"ק בעיר באלאשא דיארמאט זי"ע נולד בעיר ניר באגאט בשנת תר"ך לאביו הגה"ק רבי יוסף זי"ע ולאמו הרבנית הצדיקת מרת רחל ע"ה

רבינו היה מפורסם כהלמיד חכם ולדיק עמוס, ומן האלק בשפתותיו בלרשותיו, ביחוד הרבה פעלים להרכיב תורה, והקציב רבים בבתי מדרשות ללמוד וללמד, רדף לדיקה וחסד כל ימיו, והיה נערץ צפי כל.

קיבל לקחה של תורה מפי הגה"ק רבי יוסף ישראל דייטש זי"ע אבדק"ק צאלאשא יארמוט בעל בן גרני זי"ע בן הגה"ק רבי אהרן דוד בעל גורן דוד זי"ע

כשהגיע לפרקו נשא את הרבנית הצדיקת מרת שבע ע"ה בת הרה"ח רבי חיים אהרן ראזענבערג ז"ל מעיר יארמוט בן הגה"ק ר' מנחם צבי ראזענבערג אב"ד סילאדי נאדפאלי זי"ע הנקרא ר' מענדל הערש רויזענבערג בן הר"ר חיים אהרן ז"ל ואחר חתנתו היה לרבינו לו מזה פאציק שמשם ינק פרנסתו.

למעלה מחמישים שנה כיהן רבינו כרב ומגיד משרים בעיר יארמוט, עד לשואה האיומה כשנעקד על קידוש השם יחד עם בנו ביתו הי"ד, בכ"ב לחודש סיון שנת תש"ד.

נשאר אחיו בנו הגה"ק ר' אשר שווארטץ מגיד משרים בב' דיארמאט בעל מנחת אשר זי"ע, בנו הר"ר מנחם מענדל שווארטץ ז"ל, בנו הר"ר דוד ישעיהו שווארטץ ז"ל, בנו הר"ר יוסף שווארטץ ז"ל, בנו הר"ר שאול שווארטץ ז"ל,

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מתורתו של רבינו בדרך צחות

אינו דומה אם שני חברים או סוחרים יוכיחו זה את זה שהוא נתקבל יותר ממי שגדול הדור אומר תוכחה כמו שאמר הכתב: הוכח תוכיח את עמיתך (פרשת קדושים י"ט י"ז) את עמיתך דייקי איש הדומה לו אולם מן גדול הדור אינו מקובל כל כך התוכחה כי תברה בצדו שאומרים עליו אלו היה הוא אחד מתגרי לוד והיה בא בין אנשים כמוני בודאי היה עושה כמעשינו. וכמו שרגיל רבינו לפרש על דרך הלצה על מאמר חז"ל: תניא א"ר טרפון (תמיהני) אני אם יש בדור הזה שמקבל תוכחה אם אמר לו טול קיסם מבין שיניך אמר לו טול קורה מבין עיניך. (מסכת ערכין ט"ז:) דהיינו הקורה של בית המדרש המפסקת בין ובין שאר אנשים, כי לולי שהוא יושב סגור ומסוגר בין כותלי מדרשו גם הוא היה רע כמותם, ולפי זה יותר מקובל התוכחה מאיש פשוט כמו מן איש היושב ועוסק בתורה כי שם אי אפשר לומר לו שהוא לא ניסה באלה כמובן. (מנחת אשר)

לע"נ ריוול בת משה אהרן נ"י

כב סיון תרע"ח

רבי יוסף יהודה ב"ר אליעזר בעל ילקוט סופר אב"ד פאקש

רבינו הגה"ק רבי יוסף לייב סופר אב"ד פאקש בעל ילקוט סופר ז"ע אחי הגה"ק ר' שמעון סופר אב"ד סענדרא ז"ע הגה"ק ר' שמואל בנימין סופר אב"ד דערעטשקע ז"ע הגה"ק ר' ישראל אפרים מרדכי משארוואר בעל זכרון אפרים ז"ע הגה"ק ר' יהודה סופר מאראד בעל מטה יהודה ז"ע הגה"ק ר' משה אברהם אב"ד טשאראנא ז"ע. נולד כ' אייר בשנת תרכ"ב בעיר האלאש לאביו הגה"ק ר' אליעזר זוסמאן אב"ד פאקש סופר בעל ילקוט אליעזר ז"ע בן הגה"ק ר' מרדכי אפרים פישל סופר ז"ע בן הגה"ק ר' אלעזר זוסמאן סופר מפרעשבורג ז"ע ולאמו הרבנית הצדקת מרת ח' שרה ע"ה בת הגה"ק ר' יואל אונגאר אב"ד פאקש בעל שו"ת ריב"א ז"ע הנקרא ר' יואל רכניץ ז"ע

בשנת תרע"ח אחר יום טוב שבועות נסע רבינו לעיר מאראשואראשאהעלי לראות בשמחת בן גידלו הגה"ק ר' מנחם סופר אב"ד מאראשוארהעלי ז"ע ליום כינסתו לאב"ד ק"ס, וישב שם עד אחר שב"ק פרשת בהעלותך ושמח בכבוד התורה ובראיית תלמידיו אשר באו שם לקבל פני רבם וציוס א' שלח כ"ב סיון ראה לקצו אל ביתו, אך פתאום נסתלק לגנוזי מרומים בהיותו בן נ"ז שנה ק"ס, והעלו עלמותיו לקבורת אבותיו הקדושים לעיר פאקש.

רבינו לא נשאר אחריו זש"ק.

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

רבינו היה איש כליה המעלות מנהיג לעדתו מורה לתלמידיו אב ליתומים ואיש החסד בנפשו ובמאורו, גאון מופלג ולדיק תמים ודקן מפורח חיבר ה' חלקי ילקוט סופר על התורה וספר לקוטי סופר על תרי"ג מצות.

רבינו עסק כל ימיו יומם וליילה בתורה ועבודה ומצות, והרביץ תורה ברבים עומד בפרץ וגדר גדר, ה' נדיב לב ופזר כל ממנו ללדקה, והיה גבאי לכולל שמרי החומות רבי מאיר בעל הגס, וגם ביזושים עיה"ק קנה בית להכנסת אורחים.

גידל יתומים צדיקו, וצני אחיו הגה"ק ר' ישראל אפרים מרדכי משארוואר בעל זכרון אפרים ז"ע שפטר באבי ימיו בג' כסלו שנת תרנ"ג, ה"ה הגה"ק ר' אברהם יעקב אב"ד טעטה ז"ע והגה"ק ר' מנחם סופר אב"ד מאראשוארהעלי הי"ד ז"ע והגה"ק ר' יצחק אב"ד טעמעשוואר ז"ע גידל על ברכיו.

העמיד תלמידים הרבה והיה מוסר לתלמידיו בכל ונפש, ותמיד דאג להמציא להם די מחסורם, בימים ההם אכלו בחורי הישיבה אכל בעלי בתים, מה שלא הספיק סדר היום יום לכל תלמידי הישיבה, בפרט שהיו בהם בני טובים שצדקו לאכול על פולחן אחרים, לזאת יצא רבינו בקראיה חמה בשנת תרע"ד, זו פנה אל נדיבי עם ליסד בית תבזיל כדי להמציא לבחורי חמד תבזיל חס מידי יום ביומו.

וכתוב תלמידו הגה"ק ר' שמעון שווארץ ז"ל: אני זוכר כשלמדתי בפאקש אצל רבינו, הי' פעם בקץ שנת בלורת וזא גוי אחד בעל רב קרקעות לפני רבינו, וביקש הימנו שיתפלל בעד גשם, ואמר לו אם לא יהי' גשם בימים הקרובים אז אני אבדו! רבינו הבטיח לו שבזמן קצר יהי' גשם, וכן היה בימים מספר השמים התקדשו בעבים והי' גשם בשפע רב, ואח"כ שלח הגוי לרבינו עגלה טעונה עם כמה שקים קמח ועלים לחורף, רבינו לא ראה לקבלו וצויה להעביר העגלה להאופה ר' קלמן ז"ל לאפות לחם להבחורים. בכל ליל שבת קודש הלכנו הבחורים לשלחנו של רבינו, שמעתי שאמר אז בזה"ל: אני מאטער על מה שהבטחתי להגוי שיהי' גשם, מה חושב הגוי עלי מה אני?..

כשהגו רבינו בפרקו י' אלול תרמ"ג נשא להרבנית הצדקת מרת ראכל ע"ה בת הגה"ק ר' דוד יהודה סג"ל פאלאק ממאדיאר לאפאש ז"ע בן הגה"ק ר' יצחק זקל פאללאק ז"ע, החתנה הגדולה היה בעיר לאפוש.

כשהי' בן כ"ג כבר הי' אב"ד דערעטשקע, ותיקן שם כמה תקנות, אסף את כל לומדי תורה לפונדק אחד ועוררם על לימוד תורה ברבים, עד שהסכימו כולם כאחד ליסד חבורה קדושה בשם "חברת לומדי תורה" והחתימם עם קנסות שלא יתקשרו משיעורי תורה מידי יום ביומו.

ובשנת תרס"ג ט' תשרי ערב יום הקדוש נסתלק אביו הק' ומילא מקום אביו בפאקש.

רבינו למד אצל אביו הק' ואכל זקנו אבי אמו הגה"ק ר' יואל אונגאר ז"ע ובישיבת הגה"ק ר' משה פאללאק ז"ע בעל וידבר ותיקון משה בבאניהאד שהי' אחי חותנו.

מתוך צוואת רבינו

נפשי בשאלתי לפרסם בקשתי שילמדו משניות או שיזכרו שמי ושם אמי ע"ה ויזכרו לפעמים הן באגדה והן בהלכה שנדפס בספרים ממני. ואני אטיב עמהם בל"ד להמליץ טוב בעדם לפני קל חי הגומל לחייבים חסדים טובים. ואם יבואו על קברי ויתפללו ויאמרו איזה מזמורי תהלים ב"כ, אשתחוה גם אני לפני שומע קול בכיות עמו ישראל ברחמים ואצטרף תפילתי עמהם לטוב להם כל הימים אמן סלה.

לע"נ ריזל בת משה אהרן נ"י

כג סיון תרכ"ו

רבי יהודה ב"ר ישראל בעל דברי מהרי"א אב"ד סערדהעלי

רבינו הגה"ק רבי יהודה אסאד בעל יהודה יעלה ודברי מהרי"א אב"ד רעטע סעמניץ וסערדהעלי זי"ע נולד בשנת תקנ"ז לאביו החייט בעיר אסאד מוה"ר ישראל ז"ל בעיר אסאד הסמוכה בודאפעסט ולאמו מרת טשארנא ע"ה

סערדהעלי וריבץ תורה לעילויים לכפרו לשיבתו, כשרק מלאו ח"י שנים ידע חמש מאות דפי גמרא על פה, וד' חלקי השי"ע היו שגורים על פיו, תקופה קצרה למד אצל הגה"ק ר' אהרן זי"ע ועל פי עתו נסוע לשיבה של הגה"ק ר' מרדכי בנעט בניקולסבורג זי"ע כדי להגיע לשלמות בתורה ויראה. ומסופר ששם התעלה בתורה ובקדושה, כאשר היה יושב בבית המדרש משבת לשבת בהתמדה עמומה, כשכל למודו בעמידה.

וסיפר בנו בהקדמה לשו"ת מהרי"א אסאד: כסיפר לו אביו כי מיד בעת בואו לק"ק ניקלשבורג התורה הכריזה עליו וקול גדול הולך וחזק וקורא עליו בכל פמליא ת"ח הגדולים דק"ק נ"ש כי הוא יודע בעל פה מן ד' עד ה' מאות דפי גמרא וראשונים. ושם נתעלה במעלות בקודש תדיר ומקודש, למד בהתמדה רבה אין לשער שם לימות כיומים ממנן אי אפשר לשער פרישותו וחסידותו עד כי רבו הגה"ק מהר"מ בנעט זי"ע גמר עליו את ההלל. והלל בשערים מעשיו ויגדלוהו וינשאהו על כל הבחורים ביתר שאת ועוז.

פעם נסע רבינו בדרכו מחוץ לעיר, על אם הדרך סטה בעל העגלה מדרך הישר והעגלה התהפכה על פניה כשרבינו נמלה בחוכה. משנחלץ רבינו מתוך העגלה בשעטומ"ל, פנה אליו בעל העגלה שעל הטפשים שבעם היה נמנה, וכה אמר: האשם בהפיכת העגלה הוא הרבי בעצמו כי אם היה הרבי מכוון כראוי תפילת הדרך לא היה קורה כדבר הזה! אמר לו רבינו בנחת לשונו: וכי מה ראהו זו כי אנוכי האשם, מי אמר לך שהתפילה מתקבלת לאלתה, והרי דואה אני שאחה התפללת היום שמנה עשרה וביקשת אתה חונו, חנו מאתך חכמה בינה ודעת, ועדיין לא נגעת בקנה החכמה. (בזר הפרשה)

ביומו האחרון שעות לפני פטירתו, הראה עוד את שיעורו הקבוע לפני תלמידיו, ומכיון שהוא הרגיש כי יום פטירתו הוא יום זה, קיבל הפעם בפלפולו, כדי שיוכל לסיים את המסכת אותה למדו, בלינה ראה עוד את המכתבים שהגיעו אליו ומהן שהשיב עליהם, מכחציו האחרונים ה' להגה"ק ר' אליעזר זוסמן סופר מפאקש בעל ילקוט אליעזר זי"ע והגה"ק ר' עזריאל הילסקהיימר אב"ד אייזנשטאט זי"ע ובהגה"ק ר' חיים האלבערשטאם בעל דברי חיים מאלנז זי"ע. בנסיונו להשלים בינו ובין הגה"ק ר' ירמיה לעוו מאוהל בעל דברי ירמיהו זי"ע תוך כתיבתו וכשעתיים אחרי חלות הלילה נפל עמו מידו, והכריז רבינו בהתרגשות: עד כאן תחום שבת! וכמחילת השעה לאחר מכן עלתה נשמתו הטהורה בצור ליום כ"ג סיון בשנת תרכ"ו ומונ"כ בבית החיים בסערדהעלי.

בעת שבאו לבשר להגה"ק בעל דברי חיים מאלנז זי"ע על הסתלקות רבינו זי"ע התבטא ואמר: מרביץ תורה אחד לשמה היה בזונגאנרן, ועתה גם הוא נסתלק. ואחר פטירתו הפך קברו למקום תפילה ותחנונים לכל מר לב נפש מקרוב ומרחוק בכל כרה וזוקה. (קונטרס הזכרון קהילת סערדהעלי)

וסיפר הגה"ק ר' משה ניישלאם אב"ד סקווירא זי"ע: בשנת ת"ס הייתי לקבל פני הגה"ק מביקסאד זי"ע ומסרתי לו פתקא כנהוג, וכשקרא שם סערדהעלי, ביקש אותי שאלך על הציון הקדוש להתפלל עבורו, ואמר לי שלא אלך ביום ב' או ביום ה' כי הגה"ק מהרי"א זי"ע הוא מצית דין הגדול והס יושבים ב' וה' ואינו שם על הציון. ואמר לי היותך טוב ביום עש"ק, אבל עכ"פ לא ב' ובה' והוא פלא. (דברי מהרי"א-תולדות)

גם לאחר פטירתו המשיכה להאיר פני עולם על ידי ספריו הקדושים ספר יהודה יעלה, דברי מהרי"א, שו"ת מהרי"א על ד"ח שו"ע.

נשאר אחריו בנו הגה"ק אהרן שמואל אסאד מסערדהעלי זי"ע.

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

רבינו היה קדוש אלקים בזו"פ חו"פ איש מופת גדול בעל מקובל נורא, ובמקום גדולתו ענוותנותו שהיה מקטין עצמו עד למאד, גאון אדיר שר התורה מכל הפירות ישראל פנו אליו בשאלות וחכמי דורו כדברוהו מאד מאד מפני גדלו בתורה וקדושתו, בכל לילה ערך רבינו תיקון חרות.

הקים ישיבה גדולה והרביץ תורה בדברים וגדולי ישראל היו תלמידיו ובין תלמידיו ה' הגה"ק ר' יוסף פרעסבורגער ראב"ד מאטערסדארף בעל תפארת יוסף זי"ע.

וסיפר הרה"ק ר' יוסף כ"ז דוינסקי גאב"ד ירושלים זי"ע. שהיה ידוע שמי שהיה צריך לילך לעמוד בפני האבא, היה נכנס תחילה לבית מהרי"א אסאד זי"ע לקבל ברכתו, והיה נתון מבקבוק מים מסוימים, והיה המבקש שותה ממנו כמה טיפות וניאל מהאבא, ואותן טיפות היו מלמעלות רבינו שהיה בזכה בשעת תיקון חרות ואופס לכו, ואותן טיפות היו מזילות בני ישראל משירותי האבא. (גדולי הדורות)

ברשת קרה תשע"א סיפר הגה"ק ר' שמואל וואזנער אב"ד זכרון מאיר וראש ישיבת חכמי לובלין בני ברק בעל שבת הלוי זי"ע: שמקובל אצלו איש מפי איש על האזן גאון מפות הדור רבי יהודה אסאד זי"ע, שפעם אחת נכנס אליו בזוקר איזה אורחא פורחא, והוא רגז עליו על שלא התפלל ולא הגיה תפילין בראותו יום ושילח אותו מפניו. ולפליאת הנוכחים הסביב: כי יהודי המתפלל ומגיה תפילין רואים איזה שמחה על פניו, מה שאין כן אותו יהודי שלא לא ראה עליו שום שמחה מוכח שלא התפלל. ובזה פירוש הבעל שבת הלוי: וידבר אל קרה ואל כל עדתו לאמר בקר וידע ה' את אשר לו ואת הקדוש והקריב אליו ואת אשר יבחר בו ויקריב אליו (פרשת קרה ט"ז ה') שהיה ניכר על פניו של אהרן שהשכינה שורה עליו. (קונטרס ליקוטי שמועות)

לחס נגד המשכילים יחד עם רבו הגה"ק ר' מרדכי בנעט מניקלשבורג זי"ע והגה"ק ר' משה סופר מפרעסבורג בעל חתם סופר זי"ע. אגב: עובדא מופלאת מסופרת על רבינו בפגישה עם הקיסר פראנץ יוזף במשאלת רבנית להשתדל לאחינו בני ישראל, וביניהם היה הגה"ק ר' אברהם שמואל בנימין סופר בעל כתב סופר מפרעסבורג זי"ע והגה"ק ר' ירמיה לעוו מאוהעל בעל דברי ירמיהו זי"ע והגה"ק ר' ישעיהו בנעט מקאליב זי"ע והגה"ק ר' מנחם א"ש מאונגוואר זי"ע והגה"ק ר' מנחם כ"ץ אב"ד לעהלים זי"ע והגה"ק ר' חיים סופר בעל מחנה חיים זי"ע. קירות הקומה התחתונה בצרמון המלך היו מסובצות במראות, ורבינו שחוררו היה דומה למלאך ה' אך מעולם נזהר מלהסתכל במראה, נזדעזע לראות במראות כמתלווה אותו איש שמראהו קדוש, ובתמיהו הכריז לפני חבריו שהיה עמו בהצביע על הרמות: בטוח אני שבעז"ה נלליה בדרכינו כי הרי מלאך ה' מתלווה עמנו. (דברי מהרי"א)

על כוונתו של רבינו סיפר שהיתה כדוגמת מלאך אלוקים, וקדושתו היתה ניכרת בפניו. כשהיה עובר ברחוב, נעמדו הילדים בצורה והיו מנשקים את ידיו הקדושות, ונדבק על ידיו ממש מרוק שפתיים של הזאטוטים. פעם אחת לעת כזאת התבטא ואמר לילדי החמד: הלאו זל פיקון אויף ענק פון מיר, וויל ס'פיקעט אויף מיר פון ענק! והלאו שידבק בכס ממני, כמו שנדבק בי ממכס! (רשומים בשמך)

בחייתו נער בן עשר שנים בערך נפטר עליו אביו, אך כבר אז הפתיע את הקהל בהספדו הנגד, לאמו האלמנה היתה משאלה אחת ויחודה: לראות את בנה גדול בתורה, ולכן הולכתו לעיר סודיעץ לשיבתו של הגה"ק ר' פאלק ביכלער זי"ע וכראות הגה"ק ר' פאלק זי"ע שהנער הולך וגדל, השתדל אצל אחיו הגה"ק ר' אהרן ביכלער אב"ד סודיעץ זי"ע אשר כיהן כאב"ד דונא

מתורתו של רבינו זי"ע
ותקרא שמו, וישכר. (פ' ויצא ל' ז') הטעם על שם יששכר ו"ל דאיתא דכל צדיק מגיע תר"כ עולמות כמנין כתי"ר דהיינו תרי"ג מצות מן התורה וז' דרבנן אבל רק אלו צדיקים שאין נהנים מאחרים אלו קבלו שכרם משלם, אבל הצדיקים שנתינו משל אחרים מוכרחים הם ליתן מחצית שכרן להמחזיקים ולא נשאר להם רק ש"י עולמות, ע"כ ביששכר שעשה שותפות עם זבולון לא נשאר לו רק ש"י עולמות, כי ש"י עולמות שנשאר מכת"ר שייך לזבולון, ולכן קיבל שם זה יששכר, היינו: יש לו שכר רק ש"י עולמות כי מחצית השנית שייך לזבולון. (דברי מהרי"א)
אח לא פדה יפדה איש את יתן לאלהים פרוו(תהילים מ"ג) ו"ל הדנה יש ב' מיני נותני צדקה א' הנותנים צדקה לשמה, וב' שלא לשמה. וא"ך יוכל להבחין איזה מהן נותן צדקה לשמה? דאם יש לו קרובים עניים אם אינו נותן להם כלל רק לאחרים שלא מבני הייחוד אז אנו יודעין דמשה' הוא נותן כדי לכבוד בכל מקום שיבוא ולהתהלל אותו. אבל אם נותן לקרובים שלו אז מוכח שאין נותן כדי לכבודו דהיינו להתהלל אותו משום שקרובים שלו

כד סיון תרפ"ב

רבי ישראל חיים ב"ר יהודה זי"ע בעל ליקוטי מהרי"ח אב"ד ראחוב

רבינו הגה"ק רבי ישראל חיים פריעדמאן אב"ד ראחוב בעל ליקוטי מהרי"ח זי"י נולד בשנת תרי"ב לאביו הרה"ח ר' יהודה זי"ע מגזע היחוס להרה"ק רבי אברהם יהושע העשיל מאפטא בעל אוהב ישראל זי"ע

אנשים שחיכו לנכנס מכל מקום, כשנכנס דיבר הרה"ק עמו כעשרים דקות אודות מנהג זה ונוסח זה וכדומה.

סיפר חתן רבינו הרה"ק ר' איתמר לייפער אב"ד ביטשענע הי"ד זי"ע ששמע מאביו הרה"ק רבי בערלי מסאטמאר זי"ע ששמע מרבינו מחותנו, שפעם אחת היה הרה"ק רבי מרדכי מנאדבורנא בעל מאמר מרדכי זי"ע בעירו עיר ראחוב על שבת, ובעת עריכת שלחנו הטור אמר הרה"ק ר' מרדכי'לע דבר תורה, אך רבינו לא הבין דבריו, לשבת הבאה נסע רבי מרדכי'לע לעיר יאסין, ונסע רבינו ליאסין על שבת, ואז שאל רבינו את הרה"ק ר' מרדכי'לע: רבי מה היתה כוונתו בהתורה בשבת הקודם? אמר לו הרה"ק ר' מרדכי'לע: הרב מראחוב, אל תכנו אותי בשם רבי ואיך צעט אייד, רופט מיך נישט רבין כאשר כבודו מכנה אותי בתואר רבי, הלך מבייש אותי. ואז איר רופט מיך רביף זענט איר מיך מבייש. והמשך וסיפר מעשה: שלדיק אחד נתמנה לרבי, ופגש פעם את זקני הרה"ק רבי ארון לייב מפרעמישלאן זי"ע (הלדיק הנ"ל היה נוסע להרה"ק ר' ארון לייב) שאל אותו הרה"ק מפרעמישלאן: אז מען זאגט אויף דיר שייגע, דראפ, פושע ישראל, און אז מ'זאגט אויף דיר רבי, איז עס ביי דיר גלייך? לא ראה לענות מחמת ענותנותו, אמר לו הרה"ק מפרעמישלאן: אם כן באיזה פנים נותנים שיהיו נקראים רבי ונא, מיט וואספארא פנים לאזט מען זיך רופן רבין (שיח זקנים)

נסתלק לגזי מרומים כ"ד סיון כבן שבעים שנה בשנת תרפ"ב.

נשאר אחריו בניו הגאונים הרה"ק ר' יעקב רבי פריעדמאן זי"ע, הרה"ק ר' שלמה זלמן הממלא מקומו זי"ע, וחנניו הגה"ק ר' בנימין זאב ליכטענשטיין אב"ד מאדיראיש זי"ע, הרה"ח ר' אלחנן זלמן גראס מטשענענער ז"ל, הרה"ח ר' מנחם מענדל קויפמאן ז"ל, הרה"ק רבי איתמר לייפער אב"ד ביטשענע הי"ד זי"ע בן הרה"ק רבי בערלי מסאטמאר זי"ע בן הרה"ק רבי מרדכי מנאדבורנא בעל מאמר מרדכי זי"ע, הרה"ק ר' אברהם יצחק דוב אייזיקסאהן אב"ד פאליאן ריקסעווע זי"ע

וזאתו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן.

רבינו היה גאון לדיק וחסיד מפורסם איש קדוש ופעל ישועות, תלמיד מובהק מהרה"ק ר' יקותיאל יהודה טייטלבוים בעל ייטב לב מסיגעט זי"ע, והיה מנעוריו רעו ועמיתו של הגה"ק ר' שלום ווידער אב"ד קהל יראים נירעדהאז בעל משמיע שלום זי"ע, והסתופף גם כן בלבו של הרה"ק רבי חיים האלבערשטאם מלאנו בעל דברי חיים זי"ע כשהגיע לפרקו בשנת תרל"ט נשא להרבנית הלדיקת מרת מאטל לאה ע"ה בת הגה"ק ר' מנחם זאב ווייסבערגער אב"ד טארקאן זי"ע בן הגה"ק ר' שלמה זלמן אב"ד שאברא זי"ע, ובז"ש נשא אחותה להרבנית הלדיקת מרת אירל ע"ה בשנת תרמ"ח נתמנה לאב"ד ראחוב.

חיבר ספר המפורסם ליקוטי מהרי"ח ג' חלקים על סדר התפלה והתנהגות האדם דבר יום ביומו ושבת בשבתו מקומו עד שכבד, והביל הסכמות מגדולי דורו ה"ה הרה"ק ר' חנניה יו"ט טייטלבוים בעל קדושת יו"ט מסיגעט זי"ע ומהרה"ק ר' משה פאנעט מדעש זי"ע ומהרה"ק ר' יהודה גרינוואלד בעל קרן לדוד מסאטמאר זי"ע ומהרה"ק ר' משה גרינוואלד אב"ד חוסט זי"ע.

ונכון לזמן מה שכח הרה"ק בעל קדושת יו"ט זי"ע: אם אמנם גדרתי לעצמי לבדתי תת הסכמה על שום חיבור עם כל זה ליקרותי דהרב המחבר ה"כ כבוד ידידי הרב המאוהב חו"ב איש יקר רוח מו"ה ישראל חיים נ"י האבדק"ק ראחוב וליקרת חיבורו אשר נשא חן בעיני כח ראיתי שהם דברים נחמדים וערבים ברורים וואהובים שיהיה לתועלתגדול להדריך בני אדם דרך יסכן אור לבאר ללבן נוסחאות התפלה מישראל לאביהם שבשמים ומנהגי האדם אשר יעשה אותם וחי' בהם והרבה ראו עיני המחבר בספרי ראשונים ואחרונים בענינים הללו וסמכם בזית תפלתו וישמח ישראל בעושו ובני איון יגילו במלאכתו, לזאת ילאחי מחוץ לגדרי והנני מסכים להדפת ספרו ואבקש מאחנב"י אוהבי התורה ומחזיקיה להיות בתומכי נפשו לזרז עצמם להביא ברכה אל תוך בתיהם וכ"ו.

בערך בשנת תרפ"א כשגמר רבינו את ספרו שלח את בנו הרה"ק ר' שלמה זלמן פריעדמאן אב"ד ראחוב זי"ע עם הקונטרסים שסע לבלזא להרה"ק ר' ישכר דוב רוקח מבעלזא זי"ע להראות לו את הקונטרסים. ה"ר שלמה זלמן הגיע עם ביום חמישי, ולפנות ערב נכנס עם הקונטרסים ומסרם להרה"ק מבעלזא זי"ע. והוא נשאר עם על שבת קודש, בליל שבת קודש אחר התפילה קודם שנכנס הרה"ק מבעלזא לשלחנו הטור, ילא הגבאי הרה"ח ר' אהרן יהושע ע"ז מחדרו של הרה"ק ואמר לה"ר שלמה זלמן על ספרו הליקוטי מהרי"ח: כנראה שהוא ליקוט טוב, כי הרב עוסק כעת בהקונטרסים! זה היה כבר די בשבילו שיקנו החסידים את הספר. לאחר השבת שנכנסם להרה"ק מבעלזא להפריד מעמו, ועמדו עם הרבה

הסכמה מרבינו לספר מגדנות מהרי"ל מהגה"ק ר' יעקב לייב פרענקעל זי"ע

הנה יד שנתה אלי קובץ נכתבים אשר חנן יי את כי ידידי הרב החריף החסיד וכיו ננויה יעקב לייב פרענקעל נ"י ובפתחי ראיתי שלשה ספרים נפתחים אי פלפיל על הלכות עריפות וקני ספרים צאורים על סה"ק נז"ח ובל כפר הרנוצין הקדוש ע"ה עפ"י חכונת הקבלה והנה כאשר עיינתי בחידושו על הלכות עריפות ראיתי שפילפל בחכונה ויש לו יד בפלפיל והלכה וכ"י ובטוחני חוק שבודאי הגה"ל גדולי דורתי הי"ו יהנו (נאדם עליון וחשן די צידו ילליה דצ"י הנדבר לכי התירה וכוונדי" עבד לעבדי די להגויס בתורתו

הצבתי די לקדר ולגדלה שייך

ה"ק ישראל חיים פריעדמאן אבדקיק רהיב
בנהמיה ספר ליקוטי מהרי"ח על התפלה

מתורתו של רבינו

מנהג אשכנזי שבעת כיוסי ההינומה מברכין את הכלה בברכת אהתנו אה"י לאלפי רבבה, (פרשת חיי שרה כ"ד ס') למה בחרו לברך דוקא בברכה של רשע כמו לבן? תירץ רבינו בדרך אפשר: הרי גבי רבקה בשעה שנמסרה לשלוחו של יצחק בירכו אותה, גם כן כאן בכיוסי ההינומה מוסר האב את בתו לחתן, לכן מברכין אותה בברכה זו (ליקוטי מהרי"ח)

לע"נ ריזל בת משה אהרן נ"י

כד סיון תרמ"ב

רבי יעקב יצחק ב"ר חיים מאיר יחיאל מבלענדוב

רבינו הרה"ק רבי יעקב יצחק שפירא מבלענדוב ומאגלינצ'ע בעל אמת ליעקב זי"ע אחי הרה"ק ר' אלימלך שפירא מגראדזיסק בעל אמרי אלימלך זי"ע והרה"ק ר' אבי עזרא זעליג שפירא מדרוהוביטש גוואדזיץ זי"ע והרה"ק ר' משה יוסף שפירא מגרויצא זי"ע והרה"ק ר' אברהם יהושע העשל שפירא מבמגולניצא זי"ע בני הרה"ק ר' חיים מאיר יחיאל מקאזניץ ממאגליניצא הנקרא השרף ממאגליניצא זי"ע בן הרה"ק ר' עזרא זעליג אב"ד גרעניץ זי"ע בן הרה"ק ר' משה יצחק שפירא זי"ע ולמעלה בקודש עד הגה"ק רבי נתן נטע שפירא בעל מגלה עמוקות מקראקא זי"ע ממשפחת קדושים מעיר שפייער זי"ע, אם של רבינו היה הרבנית הצדיקות מרת פייגא ע"ה בת הרה"ק ר' אלעזר וויסבלום מליזענסק זי"ע בן הרה"ק הרבי ר' אלימלך בעל נועם אלימלך ראש שושלת ליזענסק זי"ע

סיפר רבינו פעם קמתי בחצרות הלילה וראיתי שעומד אללי נפטר ולא דיברתי עמו מאומה עד אשר למתי השיעורין שלי, ואח"כ שאלתי מה בקשתי? והשיב לי כי זה שנה וחצי שמת ואין לו מנוחה, וגם עתה עומדים המחבלים מכוון וממתינים עליו, והוא היה מהנוסעים אליו, ושאלתי: הלך יך לך בנים, וכי לא עשו לך שום טובה ב'קדיש' שהיו אומרים? השיב לי: הטובה עם הקדיש היא רק להנקבר, ואני לא נקברתי, כי תיכף אחר יציאת נשתי חטפוני המחבלים, והניחו דבר מה על המיטה במקומי. ושאלתי: מפני מה היה לך זה העונש? ואמר לי: מפני שהייתי לך ותמיד אמרתי דברי הלצה. ועבדתיו לו עד למחר ועשיתי לו טובה.

כרגעים אחרונים צמח"ק פרשת שלח כ"ד סיון בשנת תרמ"ב אשר עלה למרום, נתחזק בקול גדול ונראה וקרא כל הפסוק שמע ישראל עד כי נשמע קולו בחצר החילונו ונסתלק לגנוזי מרומים ומנ"כ בעיר ווארשא בצהל לביו זי"ע

נשאר אחריו בניו הק' ה"ה הרה"ק ר' יוסף מנחם מבלענדאוו פראג זי"ע הרה"ק ר' אבי עזרי זעליג אלעזר מקאזניץ זי"ע חתן הרה"ק ר' משה מקארוז זי"ע הרה"ק ר' יעשיהו מגרינאל לודז' זי"ע הרה"ק ר' משה מבלענדוב ביאלע זי"ע הרה"ק שלום מקוויז פראטיק זי"ע.

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

רבינו הי' מופת הדור והדרו איש אלקים קדוש וגורא, עבודתו הי' כרשפי אש להבט כמלאך ושרף, ובעת אמירת תורה היה שכינה מדברת מתוך גרונו ולא יכלו להציט על זוהר פניו כי נורא מאוד, לא נשא פנים לשום אדם אשר היה מכיר בו שום דבר שאינו באמת ובתמים, והי' נבזא תמיד אל הכלים ובורח מן הכבוד, ונהרו אליו אלפי ישראל והלכו לאורו.

הי' תלמיד מאביו הק', שאמר על רבינו: כי התורות אשר אומר בשבת קודש ביום בזמן הקידוש לא אמר בשביל שום אדם רק בעד בנו רבינו זי"ע. ותלמיד מאת הרה"ק ר' מאיר מפרעמישלאן זי"ע. והסתופף עוד בכל הרה"ק ר' ירחמיאל מפרעמישלאן זי"ע. וסיפר רבינו על תפילתו של הרה"ק מפרעמישלאן זי"ע: עיניו היו בזלזול לחוץ וידיו אחזו במחוגי השעון ופניו היו כפני מלאך אלקים. כשראיתי את המחזה: נתעלפתי מגודל החרדה, ועד היום עוד נשאר אללי הטעם מתפילה מתוקה זו. (תפארת בנים אבותם)

ופעם אמר רבינו בזל"ק: לאוועגן האב איך געזעהן וואס מען מיינט! שפ"א נחלאה אחותי אשת ר' חנו מאוד (הוא הרה"ק ר' אברהם אלחנן אונגאר מקאלושיץ זי"ע בן הרה"ק ר' מרדכי דוד מלאמבראוור זי"ע) ואמר כ"ק אבי הקד' זי"ע אל אמי מורתי שתסע להרה"ק ירחמיאל זי"ע ותתן לו פתקה, ונסעה אמי לפרעמישלאן ואם ארחה לקחה עמה. ובאנו להר"ר ירחמיאל ונתנה לו הפתקה, בעת הזאת נפלה לדעתי: שהיות שהעולם אומרים על הר"ר ירחמיאל אשר אינו מנענע בשפתיו בעת התפילה ועיקר העובדה שלו בעת התפילה הוא משיכת המורה שעוה שלו, ונתעורר בי חשק גדול לראות אם אמת הוא, לכן לא ילאתי עם אמי ביחד מחדרו רק נשארתי שם והחבאתי ח"ע מתחת המלבושים. ותיכף הלך הר"ר ירחמיאל להתפלל והתחיל ברכות בקול אולם, ויחר מזה לא שמעתי ממנו שום תנועה קלה רק שני המלות "ברוך שאמר" כאשר שמעתי קול ממשכת הזייגער אז ילאתי מהמחבואה לראות מעשהו וראיתי אוחז בידו אחת את הוואלבע של הזייגער ובידו השנייה את הלייט וואמר: שמע ישראל: וכי' קלסטר פניו היה כפני אלקים ונפל עלי פחד גדול מאוד, עד שלא יכולתי לסבול ונפלתי לאחורי. וישמע הר"ר ירחמיאל את קול הנפילה וירץ אלי ויאחז אותי ופתח הדלת וזרק אותי החוצה וסגר הדלת אחריו. וכיים רבינו: זאת הפעם ראיתי איך מתפללים לפני הרבש"ע. וטעם זה מאז. אע"פ שלא היה לי אז יותר מי"א שנים עם כל זה עד היום נשאר הטעם הזה בפי בעת תפילתי ואם אינו זוכר בעת תפילתי זאת הנורה אז לאווין איך גאר נישט. (שיחות חיים)

כשהגעו לפרקו נשא הרבנית בת הרה"ק ר' אריה לייבוש אב"ד חעלס ויאניב וטאמישאו זי"ע בן הרה"ק ר' יוסף אב"ד יאניב ולעווערטאו זי"ע נין ונכד בן אחר בן כולם גאוניס וקדושים עד מכן הגה"ק רבינו יואל סירקס אב"ד קראקא בעל הב"ח זי"ע.

קחוט השני שפתותיך ומדברך נאווה (שיר השירים) כמו חוט השני אשר היה מכירים בו שאם נתלבן החוט בידוע שנמחלו עוונותיהם של ישראל כן יכולים להכיר את איש הישראלי בשפתותיו כשמדבר דברים נאים וזהו ומדברך נאווה. (לקוטי מאמרים)

טעם למה בראש השנה אסור לפרט החטאים וביום הקדוש חייב לפרט חטאיו? נראה משון דקי"ל מלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול אבל אב שמתחיל על כבודו כבודו מחול. וע"כ ברה"ה הקב"ה מתנהג בבחינת מלך שאין כבודו מחול וע"כ בראש השנה אם יפרט החטאים לא תועיל ח"ו המחילה ויוכל ח"ו לחול מדת הדין משא"כ ביום כפורים מתנהג ברחמים בבחינת אב שכבודו מחול וע"כ טוב להתוודות ואדרבה מודה ועוֹבד ירוחם. (אמת ליעקב)

מתורתו של רבינו זי"ע

ואם לבנו ייעדנה כמשפט הבנות יעשה לה. (פרשת משפטים כ"א ט') גם התפלל משרעה רבש"ע רחם על עמי ישראל אף שאין בהם זכות כל כך עם כל זה אם תראה אותם שמדביקים עצמם לצדיקי הדור וזהו. אם לבנו ייעדנה. אם ייעדו וידבקו עצמם להצדק הנקרא בן להקב"ה דכשעושים רצונו של מקום נקראים בנים אזי על ידו תשפיע להם כל טוב וזהו. כמשפט הבנות יעשה לה. אומות העולם נקראים בנות כידוע ר"ל תשפיע להם כל טוב מכל סגולות העמים כי יש לכל אומה סגולה מיוחדת אשר המה מצליחים בה יש שהם גבירים בטבע ויש שהם עשירים גדולים ויש שמאריכין ימיהם וגם שאר סגולות תשפיע להם הכל כמשפט הבנות כנ"ל. שארה כסותה ועונתה לא יגרע. מהם בני חיי ומזוני וכל טוב אמן (אמת ליעקב)

קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראהו באמת: העיקר להיות לאדם לב נשבר ולעוקק תמיד אל ה' בשבירות הלב ועי"ז מתקן כנימיותו, משא"כ בתעניתים מתקן חיצינותיו (דברי תורה)

רבי חיים ב"ר מרדכי אפרים זי"ע בעל מחנה חיים אב"ד פעסט

רבינו הגה"ק רבי חיים סופר אב"ד בודאפעסט בעל מחנה חיים זי"ע אחי הגאונים הצדיקים הגה"ק ר' יעקב שלום סופר ראב"ד טאפאלטשאן זי"ע הגה"ק ר' נפתלי סופר אב"ד פעטשעניידארף זי"ע הגה"ק ר' אליעזר זוסמאן סופר אב"ד פאקש זי"ע כולם בנו הגה"ק ר' מרדכי אפרים סופר הנקרא ר' פישל סופר מפרעשבורג זי"ע בן הגה"ק ר' אליעזר זוסמאן זי"ע ולמעלה בקודש זי"ע ובני הרבנית הצדקות מרת לאה ע"ה בת הרה"ק ר' יעקב יהודה לאשברין זי"ע, רבינו נולד בצום גדליה(ג' תשרי) בשנת תקפ"ב בעיר פרעשבורג והוכנס לבריתו של אברהם אבינו ע"ה ביום הכיפורים שחל בשבת קודש על ברכיו של רבו ורבו של אביו הגה"ק ר' משה סופר אב"ד פרעשבורג בעל חתם סופר זי"ע

מאטערסדארף זי"ע

בשנת תרכ"ד נבחר רבינו להיות משבצת הרועים רואי פני המלך פראנץ יאזעף, על אף גילו הצעיר יחד עם הגה"ק בעל כתב סופר זי"ע והגה"ק ר' מנחם א"ש מאונגוואר בעל חתם סופר זי"ע והגה"ק ר' יהודה אסאד בעל דברי מהרי"א זי"ע ועוד ג' גאוני ארץ זי"ע.

הרה"ק ר' חיים האלבערשטאט בעל דברי חיים ראש שושלת אהרן זי"ע כתב על רבינו לבנו הקלחו מונקאטש: רבכם הארון המפורסם רבי חיים סופר השי"ת יאריך ימיו ושנתיו תפארת ישראל והוא נר ישראל באמת יודי נאמן לי ויודי עליון ויודי נפש כל חי והוא בקי נפלא כאשר הוא מפורסם בגולה ובנסתר כאחד הראשונים, והוא מוסר בכל יום נפש ומאודו בעד השי"ת בעד עמו ובעד תורתו, כל הקס נגדו כלאו קס כנגד הקב"ה.

נסתלק לגנזי מרומים כ"ה סיון בשנת תרמ"ו בגיל ס"ד שנים כולם שוה לטובה. והבילו אותו לקבורות במקום מנוחת אבותיו בבית החיים בעיר פרעשבורג.

נשאר אחריו בנו הק' הגה"ק ר' יעקב שלום סופר ממלא מקומו בפעסט בעל תורת חיים זי"ע הגה"ק ר' יוסף כ"ז אב"ד שאמשאן זי"ע הגה"ק ר' משה דוד אב"ד סאסרענגען זי"ע הגה"ק ר' מרדכי אפרים פישל זי"ע הגה"ק ר' בנימין זאב זי"ע והגה"ק ר' עקיבא יחזקאל סופר זי"ע. ומלבד אלע הבנים מנו עליו חמשה בנות וכן אחד בעוד אצורים לימים רח"ל.

זכותו הגדול יגן עליו ועל כל ישראל אמן.

אמונות לדיקים

רבינו פעם כיבד מאוד מאוד איזה איש מאדערנער אשר היה גם כן עני ואביון, ושאלו בניו: למה זה נתון לו כבוד גדול כל כך ביתר שאת וביתר עו, אמר לבניו הנה הוא חשוב לי מאוד מאוד, כי על ידו נתחזה לי ביותר אמונת לדיקים, דהנה אצוו היה רופא גדול ועשיר, ואמר פעם לאבי הר"ר פישל זי"ע: למה זה אתה נתון כל בניך ללמוד תורה, למה אין אתה נתון להם רשות ליכך בשובה ללמוד איזה אומנות, זיי וועלען דעך אלע אויכוואקסען שנערער!

ענו אבי ז"ל ז"ה: עס שטייט (דברים ו') אין די תורה: וְשֵׁנְתָם לְבָנֶיךָ וגו' לעבדען וְהִקְדַּשְׁתָּם לְאֹתוֹ עַל יְדֶךָ וגו' פונקט אזוי ווי וְהִקְדַּשְׁתָּם לְאֹתוֹ עַל יְדֶךָ זענען מיר נישט מהרהר, אזוי זענען מיר אויך נישט מהרהר אויף וְשֵׁנְתָם לְבָנֶיךָ! און ווייטענעם, דאס וואס די זאגסט אז מיינע קינדער וועלען ווערען שטארקערס, זאג איך ליר ניון, דיינע קינדער וועלען ווערען שטארקערס! וסיים רבינו ואמר זה הוא בנו, ולמעשה תקיים בו דברי אבי הק', דער דאקטער דער גרויסער עושר, זיין זאן איז געווארען א שטארקער, איז זיי מיר נתחזה געווארען אמונת לדיקים.

רבינו היה גאון אדיר שאליו נהרו כל גדולי ישראל אגרותיהם בש"ת לדיק וקדוש ה' מנורה האהורה ולחם מלחמתו של תורה נגד פריצי הדור, גדול בגולה והמסתר כאחד הראשונים, והיה שקדן נפלא עוסק בחוריה יומם ולילה מתוך החק וגם ביוסורים גדולים רח"ל, והיה כולו אש קודש, ודרושתיו היו כגחלי אש בשלמה אריה משך שעות רופים ונכנסים בלב הסומע ועפן פרי, ומעולם לא אמר דרשה רק אם טבל במקוה טהרה קודש לכו, מעולם לא קיבל מתנות ומעות משום איש אפילו כגובה ארזים גבה ואף בזמנים שהאצב צדיחו הגיע עד כלות הגפס רח"ל.

הגהיג צדיחו חומרות יחירות בכל הענינים גם בעניני מותרות, היה מחמיר על עצמו עד קצה האחרון ממש. לא חת משום נכרא בעולם אפילו מגדול שבגדולים, ולא נשא פנים לשום עשיר וכדומה, ובמקום גדולתו גם ענותנותו שהיה ענותן וספל בך, מקרב בספ"י כל תלמיד חכם ועני ונכה רוח, כמעט כל רכוש חלק ללדקה, הוץ מפדיוני נפש שנשלחו אליו לרצבות שמהם לא נענה כלל וחלקם לעניים, הרבין תורה דברים, העמיד ישיבת הרבה וגדולי ישראל יאלו מבית מדרשו, ובתוכס אחיו הגה"ק ר' אליעזר זוסמאן סופר אב"ד פאקש זי"ע הגה"ק ר' משה סופר אב"ד טייסאפורעד בעל מהר"ם סופר הגה"ק ר' עמרם בזום בעל בית שערים זי"ע הגה"ק ר' עקיבא יוסף שלעזינגער בעל לע עברי זי"ע הרה"ק ר' ישעיה זלבערשטיין אב"ד וויאען בעל מעשי למלך זי"ע הגה"ק ר' עמרם ישי בילבויטער אב"ד סערענגען זי"ע ובניו הק' ועוד כולם גאונים קדושים מגדולי הדור המפורסמים.

חיבר הרבה חיבורים יקרים ונכבדים: עשרה חלקי שו"ת מחנה חיים, קול סופר, שערי חיים, פלס חיים, דברי שערי חיים.

שמש כאב"ד בעיר יעמריג בשנת תרי"א, ובשנת תרי"ח בסעמפעטר, ואח"כ בשנת תרכ"ו בעיר מונקאטש, שסם קדש שס שמים הרבה פעמים בלחמו את מלחמות ה' כארי וכלבאי במסירות נפש ממש קן דרושתיו החולצות להבות אש קודש עבור שמיכת שבת קודש והן נגד המתחדשים. כדאי לזיין שהרבה ממלחמותיו לחיזור הדת לחם יחד עם ריעו הנאמן הגה"ק ר' הלל ליכטענגשטיין מקאלאמייא בעל משכיל אל דל זי"ע. ובסוף ימיו בשנת תרל"ט נבחר לאב"ד בעיר פעבט.

כבן י"א שנים עלה רבינו לישיבת ממזן בעל חסם סופר זי"ע ולמד שם ערך ז' שנים, ואחר הסתלקות רבו ביום כ"ה תשרי בשנת ת"ר נשאר שם זמן קצר בישיבה אלל בנו הגה"ק ר' אברהם שמואל בנימין סופר בעל כתב סופר זי"ע ואז נשלח לבו ליכך לאונגוואר לישיבת הגה"ק ר' מאיר א"ש בעל מהר"ם א"ש זי"ע ואח"כ נסע לק"ק ווערבוי לישיבת הגה"ק ר' בנימין וואלף לעווי בעל שערי תורה זי"ע את רבו זה החזיק רבינו לרבו המובהק, וזיכך רבינו פ"א מוכטחינו שיתגדל שמי על ידי שמך בעולם. ואח"כ למד במאטערסדארף בחבורת גדולי תורה ולדיקים.

כשהגעו לפרקו נשא להרבנית האדוקות מרת צריינדל ע"ה בת הרה"ק ר' יוסף כ"ז דייטש מעיר

מתורתו של רבינו

(מדרש פ' בחקותי) וישם לך שלום וז"ל שלום בכניסתך ושלום ביציאתך. הכוונה שלפעמים שאדם יקר ונכבד המושלם במעלות ומדות בא לעיר לקבוע אהלו בארץ הזאת, אז שאר החכמים אשר שם יעמדו להיות קנאים ופוגעין בו כי פחד לנגד עיניהם פן יגדל לשם ולתפארת יותר מהם לכן מתחכמים לבזותו לעיני כל עמי הארץ, אבל כאשר יסע משם אז קנאתם נאבד וספרו מעשיו ברנה יוכרתו ברית עמו, לאיש הזה לא היה שלום בכניסה רק ביציאה, ויש אשר לו זרוע עם גבורה, אשר ידוש כעפר לכל אשר יעמוד נגדו, אז נפל פחדו על החכמים ויהללו אותו בשערים באשר הוא שם, אבל כאשר יצא משם ואין פחד לנגד עיניהם, אז יגולו קלונו ברבים ויחורפוהו אותו, לזה היה שלום בכניסה ולא ביציאה, והקב"ה מברך שיהיה לאיש שלום בין בכניסה ובין ביציאה. (פסל חיים)

זאת התורה אדם כי ימות באהל (פרשת חקת י"ט ד) [אמר רבי יונתן לעולם אל ימנע אדם את עצמו מבית המדרש ומדברי תורה ואפי' בשעת מיתה שנא' זאת התורה אדם כי ימות באהל אפי' בשעת מיתה תהא עוסק בתורה] הכוונה אמת פקוח נפש זוהא כל הל"ת ומ"ע דכתיב וחי בהם אבל האדם לא יעבור עבירה רק מטעם דכתיב וחי בהם שהתורה גזרה שצריך לעבור עבירה כדי שלא ימות ואם כן אינו מונע עצמו מדברי תורה אפילו בשעת מיתה שהוא מסוכן וצריך לעבור עבירה אלא מקיים מ"ע וחי בהם ולא שימות בהם. (דברי שערי חיים)

מאימתי קורין את שמע בערבית. משעה שהכהנים נכנסים לאכל בתרומתן. (משניות מסכת ברכות משנה א') אולי רמז כשם שכהנים שנטמאו וטבלו צריכין להתמין עד שיהיה ודאי לילה דהא הי' להם חזקת איסור דל"ע ספיקו אסור, דאוקמי' על חזקתו חזקת איסור הוא הדין לקיום מצות עשה של קריאת שמע צריך להיות ודאי לילה דככל קיום מצות עשה צריך לקיים בודאי וגם אם יש ספק לילה עדיין לא חל עליו חיוב לקרוא קריאת שמע וצריך להתמין עד שיהיה ודאי לילה ואז בא עליו חיוב מצות עשה קבלת מלכות שמים מן בושכבך (קול סופר)

בן כלבא שבו, כל הנכנס בביתו כשהוא רעב ככלב יוצא כשהוא שבע (מסכת גיטין ב"ו) דרכי עולם ליתן לעני השוקד על פתח נדיבים לחם לשובע, אבל ממשעמים יתנו לו לטעום בלבד, אבל המצוה. ליתן לעני בן טובים תרנגולים מפותמים כדאמרי חז"ל די מחסורו, אם רגיל במעדנים מצות צדקה ליתן לו גם זה, והנה חז"ל אמרו (שבת קנ"ה) לית עניא מכלב, שטבעו לאכול בשר ומוחו עצמות, זה ספרו אם העני הי' רעב ככלב לאכול מאכלים טובים אעפ"כ יצא שבע. (פסל חיים)

לע"נ ריזל בת משה אהרן נ"י

כה סיון תרל"ו

רבי דוב בעריש ב"ר אברהם בעל מגיד דבריו ליעקב מביאלא

רבינו הרה"ק רבי דוב בעריש לאנדא מביאלא בעל מגיד דבריו ליעקב הנקרא ר' בעריש'ל מביאלא זי"ע אחי הרה"ק ר' זאב וואלף מסטריקוב זי"ע הרה"ק ר' רפאל מווארשא זי"ע והרה"ק ר' יעקב מיעזוב זי"ע נולד בשנת תוק"ף לאביו הרה"ק ר' אברהם מטשכנוב בעל זכותא דאברהם זי"ע בן הר"ר רפאל דובזינסקי מכפר פרנצב זי"ע מהצדיקים הנסתרים שבדורו נין ונכד של הרה"ק ר' בעריש חסיד מקוטנא זי"ע ולאמו הרבנית הצדיקות מרת יוטא ע"ה בת הגה"ק ר' דן לאנדא מפלוצק זי"ע

כשהגעו רבינו לפרקו נשא להרבנית הלדקות ע"ה בת הרבני הנגיד הר"ר ארטשע מגריאל ביאלא ז"ל.

פ"א היה רבינו בשלחן של הרה"ק מווארשא זי"ע והקשה מאי שלא מלינו בתוה"ק שאברהם אבינו כיבד את המלאכים בדגים? ואמר רבינו: שקודם מ"ת הי' אסור לאכול דגים כי לנח הותר לאכול רק בשר כמש"נ כירק עשב נחתי לכם את כל שבציל שניצולו בזכותו, אבל דגים לא ניצלו בזכותו כמו שדרשו חכמיו"ל בפסוק כל אשר בחרבה מתו ולא דגים צבים, לכן הי' עדיין אסור להם דגים עד מ"ת שנאמר וכל דגי הים יאסף להם ב"ה היתר מפורש, והטעם שהתנה הקב"ה עם מ"צ ע"מ שיקבלו ישראל את התורה וא"כ דגים ג"כ נשארו בזכותן של ישראל לכן הותר להם לאכול גם דגים.

פ"א צעת שישב רבינו אלל השלחן ב"ה אחד לא מאנ"ש והזכיר לפניו חולה גדול עד שכל הרופאים אמרו נושא, השיב לו רבינו בודאי יהי לו רפואה פרה בכולו טהור, וכתוב כי שחה לעפר נפשינו וכ"ו, דהיינו שאין תקנה ח"ו או קומה עזרתה לנו. ושאל לו אז הגה"ק ר' יונתן מזעליחאו זי"ע בדרך נחות: האיך רבינו מבטיח לו כך בזיכור, שמה ח"ו לא יהי' כן, ובפרט שזה האיש אינו מאנ"ש? השיב לו רבינו: שמנהיג הדור מחויב לכ"א להבטיח לו רק טוב ואח"כ להתפלל להש"ת שיקיים דברו וזה בשרתי לך בקהל רב ואח"כ אני מתפלל הנה שפתי לא אכלא שיהי' כך ה' אתה ידעת שאיני שקרן ח"ו. וכן הוא שנתפא החולה הג"ל.

נסתלק לגני מרומים בן נ"א שנה בכ"ה סיון בשנת תרל"ו ומנו"כ בעיר ביאלא.

נשאר אחריו בניו הק' הרה"ק ר' אהרן צבי מביאלא ווארשא זי"ע הרה"ק ר' אלימלך מנחם מענדל מסטריקוב זי"ע הרה"ק ר' שמחה בונם מביאלא זי"ע הרה"ק ר' יעקב יצחק הנקרא ר' איטשע מלאווא זי"ע הרה"ק ר' אלימלך מנחם מענדל מלאווא זי"ע הרה"ק ר' יקותיאל מווענגראו זי"ע.

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

רבינו הי גאון ובעל מקובל גדול בנגלה היה תלמיד מאביו הק' זי"ע ובנסתר וחסידות תלמיד מובהק להרה"ק ר' ישראל יצחק קאליש מווארשא הנקרא ר' איציקל הזקן מווארשא זי"ע ובנו הרה"ק ר' מנחם מענדל מווארשא זי"ע, כידעו רבינו לא עסק בילדותו בחסידות רק עסק בתורה יומם ולילה לא פסק פומי מגירסא ואחר כן נתקרב לחסידות ע"י הרה"ק הזקן מווארשא זי"ע.

וסיפר שפ"א הלשינו עליו לפני אביו אשר הוא עוסק בחסידות תמיד לכן אינו עוסק בתורה, ושלח אביו אחריו שיבוא תיכף, וכאשר בא ודרך רק על מפתח ביתו רץ אביו הק' לקראתו ואמר לו שלום עליכם מה אתה לומד? והתחילו לפלפל כך בעמידה אלל הפתח איזה שעות, וכשגמרו ביקשו להשלחן, והלך לזוגתו הרבנית ע"ה ואמר: תעשה סעודה טובה אין לנו ללאווג עבור בנינו היקר הזה מתמיד גדול הוא וחריק מאוד.

וכשנסתלק רבו הרה"ק ר' מנחם מענדל מווארשא זי"ע ביום ט"ז סיון תרכ"ח נתנו חסידי רבו עיניהם עליו, וכאיש אחד נתקבלו תחת דגלו, ושמנה שנים משנת תרכ"ח עד תרל"ו נהג נשיאותו ברמה, גדולי ישראל היה תלמידו וביניהם בנו הרה"ק ר' אהרן צבי מביאלא מווארשא זי"ע הרה"ק ר' יעקב יהודה מנאדרין זי"ע הרה"ק ר' ישראל יצחק קליינער אב"ד מלאווא זי"ע הגה"ק ר' יונתן הלוי אייבשיץ מו"ץ בווארשא בעל שער יונתן זי"ע,

רבינו משפע שפע רב לחסידים שכל כולם חסידי ביאלא היו עשרים ונגדים, וכחוב הגה"ק ר' דוד קליינער מו"ץ בווארשא זי"ע שאמר לו זקנו הגה"ק ר' נטע לייב זי"ע שבין חסידי הרה"ק מביאלא לא הי' אחד שלקח מעות פורים או קמחא דפסחא וכיו"ב, כן הי' משפיע רבם הקדוש ברכה והלחלה לאנשי בריתו והי' לפלא ע"כ.

וסיפר שפ"א היה רבינו בווארשא ואכלו סעודה אללו בהאכסניא שלו, פתאום בא המשמש מרבו מווארשא אללו ואמר: שהרבי קורא אותו שיבוא אללו, השיב לו רבינו: לא אלך! ובא עוד הפעם המשמש בפקודות רבו שיבוא, והשיב שוב שלא ילך! והי' חרה זאת להחסידים, היתכן שהרבי שולח אחריו ולא תרצה לילך? ועמד הרה"ק ר"ש זצ"ל וקיפל את הטישטיך ואמר: לא נגמר הסעודה עד שתלך להרבי, השיב להם רבינו: הנה מוכרח אני לילך אולם לא אסכים עמו! הם לא הבינו מה זאת. ופשט רבינו את כל מלבושיו ולבש בגדים אחרים ואף כחונת חדש לבש והלך לקודש פנימה ושהה אללו איזה שעות, וכשיאל מחדרו הק' הי' עיף מאוד עד שהזיעה הי' נוטפות ממנו ואמר בלשון קדשו: הנה הרבי ראה שלחסידי לא יהי' להם עשייות כלי שלא יהא להם טרדות לעבודות השי"ת, אולם לפי דעתי אשר גם לעבודות השי"ת כריכים להיות משופע בעושר וכל טוב, לכן לא הסכמתי ללאן קדשו, וכן הוא.

הבית המדרש בביאלא

הבית החיים בביאלא

הכסא של אליהו הנביא ז"ל בבית המדרש ביאלא

רבי יונתן בן עוזיאל, תנא, לפני חורבן בית שני, מקום קבורתו הוא בין המקומות הנפקדים ביותר בישראל, מקובל שיום ההילולה שלו חל ביום כ"ו סיון, אך כנראה שיום זה הינו רק יום זיכרון משום שיום פטירתו אינו ידוע

יש אומרים כי היה רווק ויש אומרים כי רווק אמנם לא היה וזו סתם צדוהא ולחוק של לילנים, אבל חפץ ילדים היה.

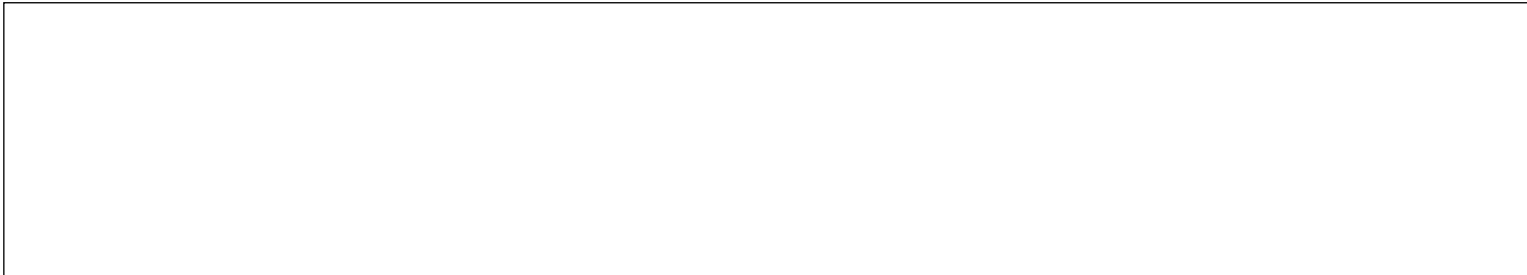
ומקובל בין עם ישראל שקברו של התנא יונתן בן עוזיאל ע"ה מסוגל למלאכת הזיווג

חי כשאישים שנה לפני חורבן הבית שני והיה גדול תלמידיו של הלל הזקן ע"ה. האגדה מספרת: תנו רבנן: שמונים תלמידים היו לו להלל הזקן, שלשים מהם ראויים שתשרה עליהם שכונה כמשה רבינו, ושלשים מהן ראויים שתעמוד להם חמה כיהושע בן נון, עשרים בינונים. גדול שבכולן – יונתן בן עוזיאל, קטן שבכולן – רבן יוחנן בן זכאי. אמרו עליו על רבן יוחנן בן זכאי שלא הניח מקרא ומשנה, תלמוד, הלכות ואגדות, דקדוקי תורה ודקדוקי סופרים, קלים וחמורים וגזרות שוות, תקופות וגימטריאות, שיחת מלאכי השרת ושיחת שדים ושיחת דקלים, משלות כובסין, משלות שועלים, דבר גדול ודבר קטן. דבר גדול – מעשה מרכבה, דבר קטן – היות לדבאי ורבא. לקיים מה שנאמר ומשלי חן להנחיל אהבי יש ואזרתיהם אמלא. וכי מאחר שקטן שבכולן כד, גדול שבכולן – על אחת כמה וכמה. אמרו עליו על יונתן בן עוזיאל, בשעה שיושב ועוסק בחורה – כל עוף שפורח עליו מיד נשרף.

אמרו עליו על יונתן בן עוזיאל: בשעה שיושב ועוסק בחורה כל עוף שפורח עליו מיד נשרף – מפני שמלאכי השרת היו מתקבלים סביבו, כדי לשמוע את דברי התורה היוצאים מפיו וסוכה כה, א רש"י סם. וראה בריטבי"א שם בשם היושלים שאלם הוא כן, הרי רבו גדול ממנו וא"כ אלל רבו אף חוץ ל" אמנות היה נשרף.

"מעשה באדם אחד שלא היו בניו נוהגין כשורה, עמד וכתב נכסיו ליונתן בן עוזיאל. מה עשה יונתן בן עוזיאל? מכר שלישי, והקדיש שלישי, והחזיר לבניו שלישי. בא עליו שמאי במקלו ותרמילו ורשב"ס: כלומר להתווכח עמו על שעבר דברי המת, שנהכוון לתת לו על מנת שלא יהנו בניו מנכסיו. אמר לו: שמאי, אם אתה יכול להוציא את מה שמכרתי ומה שהקדשתי, אתה יכול להוציא מה שהחזרתי, אם לאו – אז אתה יכול להוציא מה שהחזרתי. אמר: הטיח עלי בן עוזיאל, הטיח עלי בן עוזיאל ורשב"ס: הטיבני דרך בזיון, ונלחנתי. וצבא בתרא קלב, ב.].

ואמר רבי ירמיה ואיחימאל רבי חייא בר אבא תרגום של תורה אונקלוס הגר אמרו מפי רבי אליעזר ורבי יהושע תרגום של נביאים יונתן בן עוזיאל אמרו מפי חגי זכריה ומלאכי ונזעזעה ארץ ישראל ארבע מאות פרסה על ארבע מאות פרסה יתה בת קול ואמרה מי הוא זה שגילה סתריי לבני אדם עמד יונתן בן עוזיאל על רגליו ואמר אני הוא שגליתי סתריך לבני אדם גלוי וידוע לפניך שלא לכבודי עשיתי ולא לכבוד בית אבא אלל לכבודך עשיתי שלא ירבו מחלוקת בישראל ועוד ביקש לגלות תרגום של כתובים יתה בת קול ואמרה לו דיך מאי טעמא משום לאית ביה קץ משית. (מגילה ג ע"א)

לע"נ ריזל בת משה אהרן נ"י

כו סיון תש"ד

רבי יהושע ב"ר יוסף בעל אור פני יהושע מגאלנטא

רבינו הגה"ק רבי יהושע בוקסבוים אב"ד ור"ם גאלאנטא בעל אור פני יהושע הי"ד זי"ע נולד בעיר פאפא בחודש שבט בשנת תרל"ז לאביו הגה"ק ר' יוסף שו"ב בעיר פאפא זי"ע

למד לפני התלמידים את שיעור העיון ברחת מהסוגיות העמוקות שבש"ס, אם כל הראשונים והפוסקים וגם דברי גדולי האחרונים הגוועים להסוגיא, הכל בעיון רב, בשעה חמישית אחרי האהרים למד עם התלמידים שיעור פשוט בכל שבוע לערך ב' או ג' דפים גמרו תוס' ומפרדים בעיון גדול, ואת השיעור הזה בוחן ביום א' בשבוע.

רבינו התחיל ללמוד את הגמרא בהתענינות רבה כאלו לא ראה אותה מימיו, וממלא הדברים היה מיישב קושיות הרוס' על רש"י הק' ז"ל, כי כן היה בלמנה אחר רבו מאונסדארף זי"ע שקיבל את דרך לימודו מרבו המובהק הגה"ק ר' נטע וואלף ליעבר ראב"ד פרעשבורג זי"ע שקיבל מרבו הגה"ק ר' משה סופר בעל חתם סופר מפרעשבורג זי"ע שהיה מפורסם בדרך לימודו על הדף בעיון עמוק ובהחירות.

סיפר שפעם אחת נפגש רבינו עם הגה"ק ר' אלחנן וואסערמאן ראש ישיבת אהל תורה צברטובין בעל קובץ שיעורים הי"ד זי"ע במארינבאד, אמר לו הגאון: לך הלימוד שלנו הוא הדרך הנכון, אמר לו רבינו אבל אנחנו לא נוכל לזוז מדרך החתם סופר! גביה הגאון את שני ידיו, כמו שמודה לדבריו.

בכתבי הרה"ח ר' משה יוסף פרידלנדר מוסר מזכרונותיו בליל התקדש חג אכל רבינו זי"ע: בשעה שגמרו כל הסדר עמד רבינו מכסאו ועם כולנו ביחד התחיל לומר ולקרוך את הפיסקא של הלל הגדול מרישא ועד סופא עד אשמורת הבוקר משש, וכשהגיע רבינו להחרוים: למכה מלכים גדולים, שבשפלנו זכר לנו כי לעולם חסדו, חזר על החרוים כיפה שעה אחת כמה וכמה פעמים, והיתה כזאת פסחא והלולא אגרא, עד שהגיע זמן ק"ש של שחרית משש, והאזיר לנו אותה הלילה, ולילה כיום יאזיר. ואמר עוד בלש"ק: הנה במאריס היינו בתחילת השפלות מאוד, ואף על פי כן זכר לנו הקב"ה והואלמינו משש, מעבדות לחירות, ומכל שכן משפלות הזה בודאי יואלטו ה' מאפילה לאורה גדול בצ"א וזכר חסדי אבות ומציה גואל לבני צניהם בצ"א אנס"ו. (נחלי יהושע)

ביום שבת קודש כ"ו סיון בשנת תש"ד עלה רבינו על מוקדה עקה"ש באושוויץ ביחד עם בני קהילתו בשמחה רבה עם ניגון מיוחד.

בליל שבת קודש אמר לכולם: אריכים אנחנו לעשות קידוש, ואמר קידוש בקול רם.

אך אל יכסה דמם ואל יהיה מקום לזעקתם עדי עד יסקיף ה' ויראה בלדת עמו ויגאלנו ברחמינו שנית לעיני כל חי בביאות גואל דקק בצ"א

בניו הקדושים היה הגה"ק ר' אברהם יצחק אב"ד ור"ם קענישע הי"ד זי"ע והגה"ק ר' יוסף בוקסבוים זומ"ץ גאלאנטא הי"ד זי"ע והגה"ק ר' יונה והגה"ק ר' שמואל, וגם השאיר אחריו אלפי תלמידים ומעריצים.

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

רבינו היה איש קדוש חו"פ לים"ע גאון עולם ותופס ישיבה, הרביץ תורה בדברים, ובעל מחדש נפלא, והעמיד תלמידים הרבה, ורק שבט בשבתו על עניני העומד על הפרק.

בנעוריו למד אצל הגה"ק ר' משה יוסף האפמאן זומ"ץ פאפא זי"ע בעל מי באר מים חיים וגבאי כולל שמרי החומות ללדקת רבי מאיר בעל הנס, ואחר כן בגיל ט"ו גולה למקום תורה לישיבת אונסדארף אצל הגה"ק ר' שמואל רויזענבערג בעל באר שמואל זי"ע, ששם שקד על לימודו מתוך חיי למאס וקיים בנפשו מאמר המשנה כפשוטו ומשמעו פת במלך האכל ועל הארץ תישן עד כדי שינה על הספסל, וכמו כן לא היה שם בית התבשיל לתלמידים ורק מעט בחרים התקבלו לארוחות אצל הבעלי בתים, רבוס לאגו לקיומם בתחבולות שונות, ובערב כשהיקחה הרעב לעדו רגלי לעיר קעזמארק הסמוכה להשיג לחם מהאופה, והיה רבינו מוסף ומוסר: כי מרוב רעב ותפוזו אכלו לחמם כשאר יאח מתגורו של האופה בעדו חס, וכתוצאה מכך נחלה כל ימיו בחולי מעיים ל"ע.

שם עלה רבינו ונתעלה לאחד ממאמיני הישיבה, ורבו הראש הישיבה מחבבו והשתעשע עמו בפלפל יום ויום, ואמר עליו: אולי הוא היותר מובחר שבתלמידיו, כעבור שש שנים קבל האורח על ידי רבו הראש הישיבה זי"ע ועל ידי הגה"ק ר' מרדכי יהודה לייב ווינקלער בעל לבושי מרדכי ממאה זי"ע

כשהגיעו לפרקו נשא לאשה בת הגה"ק ר' מאיר חיים בלך מעיר אוהעל זי"ע, והיה סמוך על שלחן חותנו במשך עשר שנים, ישב ולמד על התורה ועבודה וימס ולילה והספיק לכתוב עשרות קונטרסים של דברי תורה.

בתקופה זו התקרב לחסידות והסתופף בלל הרה"ק ר' יחזקאל האלבערשטאם בעל דברי יחזקאל משינאווא זי"ע

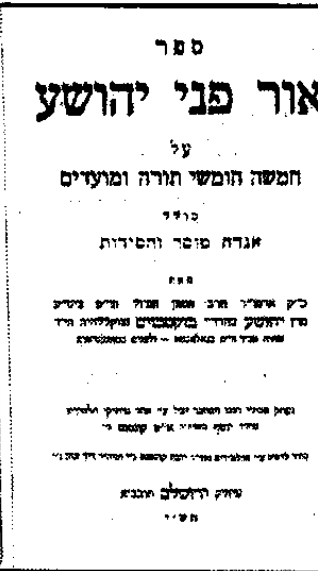
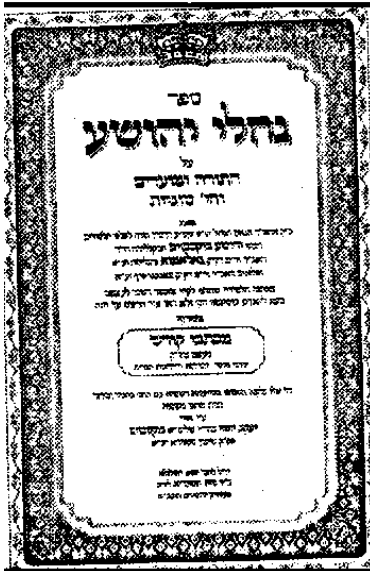
וכיפר פעם אחת נסע רבינו לברה"ק משינאווא זי"ע ובעת הטיס של הרה"ק משינאווא זי"ע עמד רבינו תחת הכסא חשב רבינו בדעתו שזה שמתחיל הרה"ק משינאווא לאכול הדגים מהעיניים הוא לרמוז על עיני פקוהה, שהעיניים אין להם כיסוי על העיניים, תיכף אח"כ סבב הרה"ק משינאווא אכלו ואמר: דער בחור האט רעכט!

ופעם אחת היה רבינו שם אכלו בשינאווא והיו שמה הרבה רבנים חשובים, ואמר רבינו: לאם מערסטע איז מיר געפאלן שהרה"ק משינאווא הגהיג עלמו בשפלות כל כך כאלו לא היו שמה רבנים.

וכמו כן הסתופף רבינו בלל הרה"ק ר' צבי הירש שפירא בעל דרכי תשובה ממונקאטש זי"ע, והיה שם בהימים נוראים. ופעם אחת אמר רבינו: די מלכות זכרונות שפרות פונעם דרכי תשובה, שאלעט מיר נאך אין די אויערן.

בשנת תר"ע התמנה רבינו לרב"ד מאגענדארף בהמלכו של רבו הגה"ק ר' שמואל רויזענבערג אב"ד אונסדארף בעל באר שמואל זי"ע, ושם הקים ישיבה שמשכה אליה תלמידים רבים, בתחלת שנת תרפ"ב בחודש כסלו נתמנה לרב"ד בעיר גאלאנטא, והעביר את ישיבתו לשם. הסדר הישיבה היתה בדוקר מיד

אחר התפלה למד ש"ע אורח חיים עם מגן אברהם ונשא כליו ובחינת שיעור זה היה בעיון בכל ערב שבת קודש. שלשום יום קודם החג למד הלכות כל חג וחו, ביום הפורים סיים הלכות מגילה, ובשוקן פורים התחיל סדר הלכות פסח. בכל יום ויום בערב שבת קודש כשתי שעות קודם חלות

מדברי תורותיו בדרך מוסר:
נאפוליען קייזער היה רגיל לומר: למלחמה צריכים שלשה דברים: געלט ועוד הפעם געלט ועוד הפעם געלט! כך למלחמת היצר צריכים שלשה דברים: תורה ועוד הפעם תורה ועוד הפעם תורה.
פעם שאלו תלמיד אחד את רבינו: מדוע מתחיל בשולחן ערוך (א"ח) יתגבר כארי לעמוד בבקר לעבודת בוראו, הלא כתוב בתורה, והיה ערב והיה בקר, אם כן מדוע לא מתחיל הש"ע מבערב, כלומר איך ללכת לישון בערב ומה לעשות לפני כן. והשיב רבינו: הדבר מובן מאליו, כי אם יהודי הולך לישון כסוס, אינו יכול לקום כארי. (עולמו של אבא)

מדברי תורותיו בדרך מוסר:

נאפוליען קייזער היה רגיל לומר: למלחמה צריכים שלשה דברים: געלט ועוד הפעם געלט ועוד הפעם געלט! כך למלחמת היצר צריכים שלשה דברים: תורה ועוד הפעם תורה ועוד הפעם תורה.

פעם שאלו תלמיד אחד את רבינו: מדוע מתחיל בשולחן ערוך (א"ח) יתגבר כארי לעמוד בבקר לעבודת בוראו, הלא כתוב בתורה, והיה ערב והיה בקר, אם כן מדוע לא מתחיל הש"ע מבערב, כלומר איך ללכת לישון בערב ומה לעשות לפני כן. והשיב רבינו: הדבר מובן מאליו, כי אם יהודי הולך לישון כסוס, אינו יכול לקום כארי. (עולמו של אבא)

לע"נ ריזל בת משה אהרן נ"י

כז סיון תק"ד

רבי מאיר ב"ר יצחק בעל פנים מאירת מאייזענשטאט

רבינו הגה"ק רבי מאיר אשכנזי אב"ד אייזענשטאט והמדינה בעל פנים מאירות זי"ע הנקרא מהר"ם א"ש הראשון נולד בשנת ת"ל בפולין לאביו הגה"ק ר' יצחק אשכנזי זי"ע נכד אחות הגה"ק רבינו שבתי ב"ר מאיר הכהן בעל הש"ך זי"ע

רבינו היה הגאון הגדול חריף עלום פאר דורו, שמו הטוב יאל למרחקים לגאון אדיר ומוזבקה, וכל גדולי דורו נשתוממו על גדול בינתו וחריפתו, לבו פתוח כלב הארי, תופת ישיבה והרביץ תורה ברבים, ומכל פינות העולם פנו אליו בשאלות, ונתקבלו פסקיו הלכה למעשה לכל ישראל, והגיה ספרים נכבדים ויקרים ד"ח שו"ת פנים מאירות, חי' פנים מאירות על הש"ס, חידושי הלכות על איזהו מסכתות, כתנות אור על התורה ודרושים, אור הגהוז על מסכת כתובות והלכות יין נסך, ועוד.

בצעירותו למד אלל הגה"ק ר' אברהם אבלי הלוי גומזיענר בעל מגן אברהם זי"ע ואלל הגה"ק ר' דוד אפענהיים אב"ד פראג ניקלשבורג זי"ע

כשהגעו לפירוק נשא לבת הגה"ק ר' משה סאכעטשובער זי"ע פרנס ומנהיג המדינה דגליל פוזנא, עשר שנים אחרי חתונתו ישב בדד ונחבא אל הכלים בבית מלא ספרים של חמיו, שסם רכש רובי תורתו בשקדו על ספרי גפ"ת ופוסקים.

חותנו סיפק לו כל צרכיו ולכל אנשי ביתו כי עשיר גדול היה, אולם אור הלחתו כהה לחמיו וירד ממעמדו, והסיבה היתה כי כאשר נכבשו כ"ד נפשות ישראל בבית הסוהר בלובלין, ואחת היתה דתם להמית, בזזו חותנו את כל נכסיו ונכסיו בניו כדי להאילם מרדת שחת, ובעז"ה עלה בידו לפדותם, אבל כל רכושו אשר רכש נאבד בענין זה, ונסיבה מאת ה' היתה זאת כדי שרבינו יקבל עליו עול רבנות.

ראשית דרכו היתה אב"ד בעיר שידלאווי בפולין, ולאחר מכן בשנת ת"ם בגליל ל' שימש כראש הישיבה בעיר ווירמייזא, בהשתדלות השר הקלין הגה"ק ר' שמשון ווערטהיימער זי"ע, אך לא ארכו ימים שם מחמת רעש מלחמות ארפת ועזב ווירמייזא ונתישב בתור אב"ד בקהילת פרוסטיץ, ושם גידל בביתו של הגה"ק ר' יהונתן אייבשיץ זי"ע לאחר שנתיהם מהוריו והיה לו כאב.

בשנת תע"ד המנה לאב"ד אייזענשטאט צורנגלאנד ושבע קהילותיה, ושמש שם למעלה משלושים שנה כולם שזה לטובה, עד שנסתלק לגזי מרומים זקן ושבע כבן ע"ד שנים ביום א' ז"ך סיון בשנת תק"ד ומונחתו כבוד בבית החיים הישן בעיר אייזענשטאט.

הגיה אחריו תשעה בניס ושתי בנות, כולם אדירי תורה אנשי שם ה"ה הגה"ק ר' יעקב ממלא מקומו באייזענשטאט זי"ע הגה"ק ר' צבי הירש זי"ע הגה"ק ר' יצחק אב"ד נעשווייז סלאוויץ וביאלי זי"ע חתן הגה"ק ר' צבי אשכנזי בעל חכם צבי מלבוב זי"ע הגה"ק ר' מיכאל אב"ד קלעצק ומיר זי"ע הגה"ק ר' משה אב"ד מיר זי"ע הגה"ק ר' אליעזר אב"ד שידלאווי זי"ע הגה"ק ר' שבתאי אב"ד שערשאב וביאלי זי"ע הגה"ק ר' יהודה אב"ד ביאלי זי"ע חתן הגה"ק ר' נפתלי הירץ מזאלקווא זי"ע הגה"ק ר' בנימין לאקענבאך זי"ע

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן.

כח סיון תש"ח

רבי שמשון אהרן ב"ר אברהם יצחק זי"ע אב"ד טעפליק

רבינו הגה"ק רבי שמשון אהרן פולנסקי זי"ע נולד בשנת תרל"ו בוואהלין, פלך קיוב, לאביו הרה"ג ר' אברהם יצחק מקלינבלט זי"ע שהיה אחד מגדולי התורה המפורסמים במדינתו, וממקורבי האדמו"ר מטולנא זי"ע, בן הגה"ק ר' נחום זי"ע בן הגה"ק ר' אהרן מקאלניבלאט זי"ע ולאמו הרבנית הצדיקת מרת אסתר רייזל ע"ה, על מצבתו נכתב שהיה מגזע הרה"ק ר' פנחס שפירא בעל אמרי פינחס מקאריץ זי"ע, והרה"ק ר' לוי יצחק דערבארדיגער בעל קדושת לוי מבארדיטשוב זי"ע והרה"ק ר' מנחם נחום טווערסקי בעל מאור עינים ראש שושלת טשערנובעל זי"ע

פעם לא שלח אליו שלוחים ועשיו הפיע בעצמו? כשחזר ר' אהרן סיפר שלפני שנה שלח את הרב קושיא וענה לו תירוץ מזל הסכרא ועשיו מצא קושיא זו בספר בו כתוב אותו התירוץ ולא יכול להתאפק ונח בעצמו לבשר לו.

פעם נכנסתי לרבינו והוא שלני על הלימודים ואמרתי לו שעכשיו בין הזמנים, טרודים התלמידים, רבינו הביע תרעומת: איך זה שמשפיקים לימוד תורה? כאשר סיפרתי לר' אהרן מיד ארגן חברת "סקידת שעות" שלא יטבלו תורה גם בימי הזמנים. (החומה)

רבינו הגיע פעם ביום ראשון של סוכות לבית הכנסת ובידו רק ג' מינים. האחרון ההדור איננו. לפני "קריאת ההלל" פנה רבינו לאחד המתפללים וביקש ממנו את אחרונו "במתנה על מנת להחזיר" ורבינו בידך בשמחה על אחרונו לא לו. התלחשו הבדיות מה עם אחרונו של רבינו, שהרי ראורו בומר ובוחן ובודק וקונה? נחבדר מעשה שהיה כך היה. מבית שחנו של רבינו עלו לעקות ובכיות, ביקש רבינו מהרבינית שהלך לראות מה אירע. נחבדר שבתו החורגת של השכן ילדה קטנה יצחקה באתרונו של אביה החורג.

ופסלה אותו. אמה אשת השכן ידעה שבעלה השקיע בכוס רב בקנית האחרונו פחדה מאוד מתגובתו, עמדה והכתה לכתה הקטנה והיא עלמה עמדה ובעתה צבכי... רבינו מיהר עם אחרונו לאשת השכן, ונתן לאשת השכן את האחרונו הוא הורה לה למסור לבעלה, שרבינו ראה את האחרונו שקנה השכן והחליט שאי אפשר לבדך עליו ולכן נתן הוא לו את אחרונו במתנה גמורה שלא על מנת להחזיר..

פעם אחת כמה ימים לפני חג הפסח נכנס רבינו לבית המדרש וראה אברכים שוקדים על תלמודם בהתמדה גדולה, והבין שכמה מהם תפקידם כעת הוא לעזור לבני ביתם בהכנות החג, לפיכך עלה על הבימה והכריז: איש לו רשומה ארוכה של נשים חלמנות שלתיכות עזרה בדחופות למען לרבי החג, והוא לטרט ומבקש מי מוכן לעזור ולסייע להן? למותר לציין שכאיש אחד ובלבד אחד התאספו כולם לעזור ולסייע לאותן חלמנות. ורבינו ביקש מהם להתייצב לפניו בשורה והוא יתן בפניהם בכתב את פרטי הבית שעליהם לפנות ולעזור שם, והיה כאשר פתחו את הפתקים מלאו כל אחד כתוב בפתיקה שלו מקום מגוריו, ששאלת לסייע להני ביתו, והייתה כוונתו להוכיח להם, שרבים לוקים ברעה זו, שהם מוכנים ומזומנים לסייע לאחרים יותר מבני ביתם, ולא באלה חפץ ה' שהרי כתיב: ומגִּדְּךָ לֹא תִקְעֶם (ישעיהו נ"ד ז') ודי לבמו. (באר הפרשה)

נסחלק לגנוי מרומים כ"ח סיון בשנת תש"ח ומונחתו כבוד צירושלים.

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

רבינו היה גאון לדיק וחסיד ולחם מלחמת הדת בלי ויתור. רודף לדיקה וחסד, והרגיש בצערן של ת"ח חלמנות ויתומים, ותמד בהם באופן נועז, שמו הטוב נודע בכל עולם התורה, היה בקי נפלא בדין ופוסקים והיה מפורסם בזכרונם הבדיר וביחוד ה' גדול בהוראה בכל מיני חוק ומשפט. מימי נעוריו התפרסם לעלוי, חריף ובקי בכל הדרי תורה. בקיאותו בתורה היה מדהימה, פעם ביקרו הגה"ק ר' עקיבא סופר זי"ע ודיברו באיזה ענין משו"ת חתם סופר, וכששאלוהו על הענין, ענה שהענין נידון בשו"ת חתם סופר ח"א י"ז פעמים, ובח"ב כ"ד פעמים. למד אלל הגה"ק שמואל אברהם בלכמן, המכונה רבי אלטר קונסטנטינר זי"ע והיה תלמידו הכי חביב, וממנו נסמך להוראה.

כשהגיע לפרקו נשא הרבנית הצדיקת מרת מרים בת הגה"ק ר' מרדכי קונסטנטינר זי"ע בן הגה"ק ר' מענדלי סטינבוך זי"ע

בהיותו בן 20 שנה נתקבל לרב בעיר מעידווין, פלך קיוב, שבה כהן כחמש שנים, עד שעבר בשנת תרס"א לקהלה יותר גדולה והיא, קהלת טפליק, בה כהן 21 שנה עד עלותו לארץ ישראל בשנת תרפ"ב. בחורף תרפ"ב הגיע לקייטוב, וסע עמד בראשות ישיבת קייטוב. בשנת תרפ"ה בא ירושלימה, עם אשתו ושתי בנותיו. ועשה הרבה למען הרצאת תורה, וגם פעל הרבה לטובת הכלל. כל גאוני ירושלים כבדוהו והוקירוהו מאד כי תורתו היתה לשמה, ומביתו האנוע במרתף דחוק בשכונת בית ישראל יאחא הוראה לכל פינות ומחנות, וכל בני התורה השקימו לפתחו להתבסס מאור תורתו. בין הגדולי ישראל שהשבו מאוד היה האדמו"ר סקוורא, טאלנא, הגה"ק ר' אהרן קאנלנבוין איש ירושלים זי"ע הרה"ק ר' יוסף חיים זאנענפעלד ראב"ד ירושלים זי"ע, הגה"ק ר' אסיר זלמן מלצער זי"ע.

צירושלים שימש כרב שכונת בית ישראל, ובשנת תש"ב הקים ישיבת בית הוראה ושימש רבינו כראש הישיבה. בישיבה למדו עשרות אברכים ובחורים במגמה שיוכשרו כמורי הוראה והאיב לשאלות בהלכה בבית ההוראה שעל יד הישיבה.

בחודש כסלו בשנת תש"ח הוליא לאור ספרו דברי אהרן שנתקבל בכל חוגי התורה. כתב רבינו בהקדמה: אמנם מעולם לא היה בלעדי להדפיס כל ספר ומטעם זה גם לא כתבתי כל מה שנתחדש לי ברוב הימים, אולם עתה עת תקפה חולש את גופי, נאותי לבקשת כמה מידידי, תלמידי חכמים מבני ביתי, לכתוב על ידיהם מקאת מחדושי התורה שזכיתי בעזרת"ת לחדש במדך הזמן. (דברי אהרן)

גה"ק ר' אהרן קאנלנבוין איש ירושלים זי"ע ראה להדגים מה היא האבת התורה עמד וסיפר מעשה שהיה: הגה"ק מטעפליק (רבינו) היה גאון ודיק בכל דרכיו, בקיאותו היתה להפליא. בוקר אחד בא לשיבה, חיפש את ר' אהרן וענו לו שלא נמצא. הלכתי להגיד לר' אהרן שהרב מטעפליק מחפשו ותיקף נוגש אליו, אנתנו החוממונו: הרבה פעמים הולך הרב מטעפליק את ר' אהרן ואף

לע"ג ריזל בת משה אהרן נ"י

כח סיון תרל"ג

ר' משולם פייש ב"ר מרדכי הלוי זיע"א הנקרא השרף מטאהש

רבינו הרה"ק רבי משולם פייש סג"ל לאווי אבד"ק טאהש זיע"א נולד בשנת תקע"ו לערך בעיר יעזעפסדארף שבמדינת בעהמין לאביו הרה"ק ר' מרדכי זיע"א ולאמו הצדקות זעלדא ע"ה נכד הגה"ק רבינו יום טוב ליפמאן הלוי העליר בעל תוספות יו"ט זיע"א וכמו כן היה מנכדי רבינו רש"י הק' זיע"א ולמעלה בקודש עד דוד מלך ישראל חי וקיים ע"ה

כרוב קדושתו עסק עבודתו בצופן נסתר מעין כל, והיה לו בחיור גינה שנקרא לאס גערטל, פעם הבחין חתנו הרה"ק מקאסאן זיע"א איד שכליות עושה גילגול שלג ועתמיהתו שאלו על כך דער שווער דארף טראקע דאס? ענה לו רבינו האם הגד חושב שאלמלא הלך אבי ז"ל פעם אחת למקוה בטרם נולדתי, הייתי זקוק לעבודה זו? אבי היה ערליכער איד אבל למקוה לא הלך, וקפתי שידוע היה אביו ממדינת בעהמין, ואפי' שהיו יראים ושלמים מדקדקים כלה כחמורה במס"י מ"מ לא נהגו לילך למקוה בכל יום, בהזמנתו אחרת אמר רבינו לחתנו זה, למחר יבוא אלי איש הזקוק ליסועה, והנני עושה זאת לזכותו כדי שאוכל להמשיך לו יסועה מן השמים, ואכן כדבריו נתקיימו כאשר באשמורת הבוקר השכים יהודי אחד מאחת הכפרים הסמוכות, שנמלא בלרה והלך לישועה, ורבינו פעל עבורו היסועה. מקום זה נשאר מקודש בעיני זרעו, וגם חתנו הרה"ק מקאסאן זיע"א כאשר כיהן מתחילה ברבנות בטאהש, וכן אח"כ בנו הרה"ק מהר"א מטאהש זיע"א כאשר הוצרכו להמשיך יסועה גדולה, אמרו שצריכים ללכת אין גערטל פויעל אן יסועה, ושם המשיכו יסועות לכלל ישראל.

בשנת תרל"ג כאשר פרצה מגיפת החולי-רע במדינת אונגארין ורבים חללים הפילה רח"ל, בעת ההוא פנה רבינו למחברתו הטוהרה ואמר לה בזה"ל: 'אין דריי טעג ארום וועסטו זעהן מיין זוכה', כשמוע הרבנית את דבריו כמעט שנחלפה בהבינה שמרמז רבינו שהגיע עת הסתלקותו, אח"כ אמר רבינו שמקבל על עצמו להיות קרוב בעד אחינו בני ישראל תושבי מדינת אונגארין, כדי שיבוע המות ויאמר ה' למשחית הרף, והתחיל להכין עצמו בהכנה דרבה, בכוונת קדושתו וביחודים נוראים ליפרד מעלמא דיין.

וביום ב' לסדר ז'פקודת כל האדם יפקד עליהם' פר' קרח כ"ח סיון שנת תרל"ג יאלה נשמחו בהטוהרה וחזרה ליומרה, ובמיתתו כיפר על כל בני המדינה שראו בחוש שמיחת לדיקים מכפרת קטורות והמגיפה נעלמה. ונמטן בדיה"ח דק"ק טאהש, כאשר אהל נכנה על יונו, המשמש עד היום הוא למקודש יסועות

זרעו אחריו בנו: הרה"ק רבי אלימלך אבד"ק טאהש זיע"א,

חתניו: חתנו הגדול שמילא מקומו אחר פטירתו, הרה"ק רבי יהוסף הלוי ראטענבערג זיע"א אבד"ק קאסאן, הרה"ק רבי מנחם בראדי אבד"ק קאלוב זיע"א, והגה"ל רבי דוד מנשה ראטענבערג זיע"א.

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

דינקותו הרגיש רבינו צטוהר נפשו איד שרות ההשכלה עוקרת משם כל זיק של תורה ויראת שמים, על כן ברח משם בעודו נער לעיר לימים ובמסירות נפש ממש בא למדינת אונגארין ללמוד תורה מפי תלמידי הגה"ק מרן החתם סופר זיע"א.

רבינו ינק תורה מפי הגאון ר' אברהם יצחק וויינבערגער ז"ל בעל פני יצחק, הגאון ר' אברהם שאג ז"ל אבד"ק קויבערסדארף, הגאון ר' דוד שיה ז"ל אבד"ק טאהש שהעיד עליו בהספידו את רבינו: מעולם לא ראינו אצל בחור בשנים התלהבות יראה כמו שראיתי אצלו, כמו"כ למד אצל הגאון ר' מאיר פערל'ס אבד"ק קראלי, והגאון המהר"ם א"ש ז"ל אבד"ק אונגוואר, שחיבב את רבינו במאד, ופעם אף גילה אהבתו כלפניו באמרו: 'יונגערמאן, דו ביסט מיינס'.

כשנתקרב רבינו ללדך החסידות, נלדבק ברבו הרה"ק ר' דוד מליטוב זיע"א ורבו זה סמך עליו את ידיו לנהג עלת חסידים

כמו"כ הסתופף רבות בכל לדיקו דורו הרה"ק רבי יהודה צבי מראזלא זיע"א, הרה"ק רבי יצחק אייזיק מזידיטשוב זיע"א, הרה"ק רבי יצחק אייזיק מקאמארנא זיע"א, הרה"ק הישמה משה מאוהעל זיע"א, הרה"ק רבי אליעזר מזיקוב זיע"א, והרה"ק הדברי חיים מלאנא זיע"א.

בהגיעו לפקדו נשא את ז' הרבנית האדקנית מרת מינדל בת הרה"ק ר' ישעי' דויד ז"ל מחסידי אשוראך

עבודת רבינו הייתה בהתלהבות אש קודש ובדביקות עמומה, עד שהגיע בעת התפלה להתפשטות הגשמיות כפי שהעיד עליו חד מן גדולי דורו הגאון ר' יצחק גליק אבד"ק סענטפיעטער שכותב בזה"ל לא יאומן כי יוספר מגודל דקרתו וענותותו, והיה כוחו גדול בתפלה ובעבודה, שמסר נפשו וכמעט לא הרגיש שום גשמיות בעת התפלה, וקורא אני עליו 'משיב רוח ומוריד הגשם' בעת שהיה מעורר רוחו בתפלה, ומוריד הגשם היה מנניע את הגשמיות.

רבינו ניהל עדתו ברמה במשך כ"ב שנה, כאשר נתעטר בעטרת נזר אבד"ק טאהש והגלילות בשנת תרי"ב, מיני אז האיר את עיני ישראל בחורו ועבודתו כפי שהעיד עליו הגאון בעל חתן סופר ממאטאסדארף בהספידו, 'כשרגל האיר לרבים בנתיבותיו, נתיב הסלוב בקדושה ויראת ד' טוהרה וגורל התלהבותו ושרגל זה בחיורו בעבוד שמים, נודע לכל באי שעריו שער יקדושה.

על גודל קדושתו מסופר שפעם עוד בתחילת הנהגתו של רבינו כאשר עדיין לא התפרסם טבעו בעולם, התקיימה פעם אסיפת גדולי ישראל צעיר פעסט, שהשתתפו גם רבינו זיע"א והרה"ק בעל ייטב לב מסיקו זיע"א, אחר האסיפה ביקש רבינו מהרה"ק הייטב לב שיאיל לבקר בביתו וילן אצלו לילה אחת, אך הייט"ל לא נעתר לבקשתו, אמר לו רבינו 'סיגוט'ער רב, איר וועט נאך זיין ביי מיר', כשהגיע רבינו לביתו הורה להרבנית הכין סעודה נכבדה באמרו 'היינט וועלן מיר באקומען אן חשוב'ן גאסט', ולבש בגדי שבת המכובדים, ויא לא מפתח ביתו לקבל פני אורחו המיוחד.

בנתיים נסע הייט"ל ללדכו אמנם כאשר לא היו אז מסילות הברזל הולכות בכל המדינה, ע"כ הוכרח לקחת מרכבה שיקח אותה מהתחנת רכבת האחרונה שהיתה צעיר נירדהאז, עד ביתו שצסיגוט, העגלון עבר דרכו דרך כפר בערקעס הסמוכה לטאהש, כאשר יא משם להמשיך לסיגוט טעה בדרך ובמקום לטעם לכפר קארטאש אשר על אס הדרך לסיגוט נכנס לעיר טאהש, כאשר עבר העגלון ברחוב הראשי בטאהש פגש הייט"ל את רבינו שכבר איפה את בואו, ירד הייט"ל מן המרכבה ואמר לרבינו 'טאהשער רב איר האט מיך אפגע'מופת'ט, וסר לביתו לנוח אצלו, באותו עת כאשר באמצע שיחתם נכנסה בתו בכורתו של רבינו הרבנית האדקנית מרת שרה יטל ע"ה (לימים א"ח הרה"ק רבי יהוסף מקאסאן זיע"א) שהיתה אז עלמה לעינה, הצביע רבינו עליה ואמר להייט"ל 'סיגוט'ער רב, דאס איז כחי וראשית אוני'.

<p>מ'האט מיר אויסגעבעטען ביים אייבערשטן, אז ווער עס איז מהנה, מוז ביי אונז געהאלפן ווערען.</p>	<p>כשבו לפניו אחד להתברך מפיו ולבקש יסועה, היה מצוה הרבה פעמים שידליק נרות בבית המדרש שלו. והרה"ק ר' שמואל פרענקעל קאמאדער אב"ד דארג בעל אמרי שפר זיע"א היה שולח את האנשים שבאו על פתחו להתברך בברכתו, שיתנו נרות למאור בבית מדרשו של רבינו בטאהש, וגם שהם בעצמם ידליקו שם נרות, ובזכות זה ייושעו. (פאר משולם)</p>	<p>איזה סגולות מרבינו סגולה להשתחרר מן הצבא. לכוון בעת שעומדים להתייצב בפסוק (תהילים נ"ה י"ט) פְּדָה בְּשׁוֹלֵם נַפְשִׁי מִקֶּבֶד לִי פִי בְּרָבִים הִיוּ עִמָּדִי.</p>
<p>מרגלא בפי רבינו זיע"א</p>	<p>כמה פעמים כשבאו להזכיר חולה שיתרפא הלך למקוה לטבול עצמו. (פאר משולם)</p>	<p>היה רגיל לומר: בבית המדרש שלי יכולים לפעול ישועות (פאר משולם) והרה"ק מרן רבינו משולם פייש מטאהש בעל עבודת עבודה זיע"א סיפר: שלפעמים כשבאו להזכיר איזה ישועה לפני זקינו הרה"ק ר' אלימלך מטאהש זיע"א היה רגיל לומר: איך גיי אין טאטעס בית המדרש וועל איך פויעל'ן.</p>
<p>רבינו זיע"א סיפר בעת שהיה בעיר פעסט, בעברו אצל הקטען בריק ישב שם זקן אחד ובוכה, ואשאלהו למה בוכה? ויענה למה לא אבכה, כי בהיות בבחירותי ובכחי לא הייתי יכול להשיג תענוגים כמו עכשיו, ומה אעשה בזקנותי שיש לי לתענוגים ואני מתאוה ואין לי כח, לוסט איזט דא קרעפט איזט ניבט דא. והיה מרגלא בפי רבינו זיע"א הספור זה, ודמעות זגלו מעיניו הק' באמרו דיבורים אלו: בימי בחרותו לא הייתי משיג תענוג מעבודת הש"ת, ועכשיו שאני משיג, לוסט איזט דא קרעפט איזט ניבט דא.</p>	<p>לשון קדשו של רבינו זיע"א</p>	<p>לשון קדשו של רבינו זיע"א</p>

לע"ג ריוז בת משה אהרן נ"י

כט סיון תרי"ט [ב]

רבי ברוך ב"ר יצחק זי"ע האדמו"ר מאמפאלי יאס

אחד מן היהודים על סוס אל מחוץ לעיר לראות אם נראה מה ולא ראה מאומה, ואח"כ כמו בשעה שגמה בצוקר יאלו עוד הפעם לראות, וחזר השליח בצעקה גדולה כי רואה מחנה רב כמה רבבות סביבות העיר ונעשה לעקה בחוץ העיר ורעו כולם אל האדיק הוא אח"כ בצעקה גדולה מה נעשה אפשר יש עוד מקום פנוי באיזה דל לבדו על נפסם, והשיב להם עוד הפעם איך בין גוזר אז קיין שום איד זאל נישט אוועק פון דער שטאלט און איך בין מבטיח אז קיין שום אורר יהודי וועט נישט איבערטועטען די ערד פון יאמפאלי.

והיהודים שלחו בכל פעם שלוחים לראות, וכמו בשעה עשירית בא השליח בצעקה גדולה ואמר הם הולכים וסבבו את העיר בכל רוחותי באין עוד שום מראה מקום אפילו ליהודי אחד לברות, והיתה צעקה גדולה בכל העיר, ורעו כולם אל אח"כ הקדוש ואמר להם שלא יטעו כלל כי הלא כבר הבטיח להם כנ"ל.

וכעבור כמו חמשה מינוטען והנה קדרו השמים בעצים וה' נתן קולות ומטר והורידו העבים אבנים גדולות אבני אלגביש מה שלא נראה ולא נשמע כזאת מעולם ונפלו כל אותן האבנים על כל הרומחים ונחפצו ונהרגו במיתות משונות, ואותן שברחו נהרגו מן האבנים שנתפוצצו זה מזה ונפלו לרחוק מאד ולא נשאר מכל אותן אלפים ורבבות שריד ופליט ונפל פחד היהודים על כל יושבי הערים הללו שנים רבות, לא פסיק פומיהו ממלכל רבדבן.

וסיפר לי אח"כ ז"ל כי בנסעו מעיר סקאליע לעיר יאמפאלי הביאו לו אנשי יאמפאלי הפנקס של העיר ושם הי' קורא כל הענין והמעשה הזה מלבד שהי' ידוע לו מכבר, וגם הזקן מיאמפאלי סיפר לי ג"כ כנ"ל. (הקדמת נכדו כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק מסקאליע זאוק"ל לספה"ק לחם, ותולדות המחבר לספה"ק שיה אליעזר)

ורבינו ר' ברוך מיאמפאלי נתגלה לבנו הרה"ק רבינו אליעזר חיים מיאמפאלי הרבה פעמים לאחר פטירתו, וכתב נכדו כ"ק מרן אדמו"ר מסקאליע זאוק"ל בהקדמת ספה"ק משנה לחם ו"ל: אכתוב ואגלה מה שגנחתי לי בחזני מפיו הקדוש של אדוני אבי מורי ורבי הקדוש ז"ל, כי כשנולד הוא ז"ל לא היה אצו הקדוש הרב ר' אליעזר חיים ז"ל בביתו, וחלם לו באורו לילה שאצו הה"ק ר' ברוך מיאמפאלי ז"ל, בא אליו וברכו בצרכת מזל טוב, ואמר אליו אשתך הרבינית ילדה בן למזל טוב, ובקשו לקרות שם בנו ברוך על שמו, והקיץ משנתו.

וישן עוד הפעם ובא אליו חותנו הה"ק ר' פינחס מאוסטרהא ז"ל, וברכו גם כן בצרכת מזל טוב, ואמר לו בתי היא אשתך הרבינית ילדה בן למזל טוב, ובקשו לקרוא שם הילד פינחס על שמו, והקיץ משנתו. ונסע חיבק לביתו, ומלא הדבר במחווה, שבאותה שעה שנולד בנו הוא אדוני אבי ז"ל חלם לו החלוט שלו, וקרא שם בנו על שם אצו הקדוש ר' ברוך מיאמפאלי ועל שם חותנו הקדוש ר' פינחס מאוסטרהא. (הקדמת נכדו כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק מסקאליע זאוק"ל לספה"ק משנה לחם)

עוד חלוט כתב בנו הרה"ק רבינו אליעזר חיים מיאמפאלי זאוק"ל בקונטרס החלומות מאביו הק'. בשנת חמשה אלפים ושש מאות ואחד וחמישים לבריאת העולם למנין שאנו מונין ביום השבת פרשת נח בצהריים אחר סעודת שחרית ישנתי מעט ונגמתי לי בחלומי שאדוני אבי זל"ה עומד סמוך אללי ואלל לי בזה הלשון די וויסט פון וואס פאר איין שבע די ביסט האב איך געשטווארט נעהן אזי השיב לי אבי תדע בלאת כי אתה משבע יאדול וזה כך האות כי הבאתי כך דגל שלך אזי הגבהתי את עצמי וראיתי את הדגל כי הוא מן אבן הדימאנט וחוקו על הדגל ככתב אשורית חיות יאדול וסמוך חוקו לורה של אריה ובדל השני שני אותיות אלו ה ט ואת הדגל הזה נתן לי אבי ז"ל במתנה גמורה והפתחו מן החלוט הזה הוא כי יהיה לי ולכל צ"ב ויו"ח אריכת ימים טובים, וממני יתחיל להתגוץ מלכות בית דוד משיח דקינו, ואחשך בקרב הימים. (חלומות שנרשמו בכת"ק ע"י בנו מאת הרה"ק ר' אליעזר חיים מיאמפאלי זאוק"ל - בסוף ספה"ק סגולות ורפואות ע' קפ"ח)

כתב נכדו כ"ק אדמו"ר הרה"ק רבינו ברוך פינחס מסקאליע זאוק"ל בהקדמת ספה"ק אמרי ברוך וז"ל אדמו"ר (הרה"ק ר' אליעזר חיים מיאמפאלי זאוק"ל) זירז אותי תמיד על קימת חזות לילה להיות מקונן על חורבן בית מקדשנו עיני ראו ולא זר שלא עבר עליו חזות לילה בשניה, והי' מקונן תמיד על חורבן ביהמ"ק, ואמר לי שקבלה בירו מאביו הה"ק (רבינו ר' ברוך מיאמפאלי) ז"ל שנינו זה מחזות לילה הוא מאח"כ הה"ק מרן ר' ברוך ז"ל ממועצו. (הקדמת נכדו הרה"ק ר' ברוך פינחס מסקאליע זאוק"ל בספה"ק אמרי ברוך - סקאליע)

וכתו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מיאמפאלי הראה להחברה קדישא שיש מקום פנוי בין שני האדיקים, וכשיגיע זמנו להפטר מן העולם ייחוו אותו ביניהם, ואמר להם שיזכרו הדבר למען השם כשילכו לביתם יתבדו בפנקס שלהם הדבר הזה, והבטיחו לו אצל כמעט שלא נפלו על פניהם מפחד הדבר כי הם החזירה קדישא ידעו מכל אותן השנים שאין שום מקום פנוי בין צ' האדיקים וכל העיר ידעו הדבר וראו שניו ושידוד הטבע.

ואחר כך הלך אח"כ הקדוש ז"ל לביתו עם כל הגלויים אליו וכל העיר וחזרו החברה קדישא להבין בדבר הנפלא שראו וחזרו למשכן האדיקים וחזרו וראו כי הב' אדיקים הג"ל שוכבים זה אצל זה ואין שום מקום פנוי ביניהם ונפלו על פניהם כי ראו מה שאי אפשר לראות, וכשיאל אח"כ הקדוש ר"ב מן הבית החיים אמר לכל העולם שהלכו עמו כי כי הוא מלא נחת, ואמר בזה הלשון: עם איז א פרעהליך בית החיים לכן הוא מוסכם לדור בעיר יאמפאלי, ונהרו אליו מכל מדינת רוסיא, והענינים האלו סיפר לי אח"כ הקדוש ז"ל וגם זקן אחד מעיר יאמפאלי שהוא היה ג"כ זוכר את כל המפעל כי הוא בנעורו היה מכיר את אח"כ הה"ק ר' ברוך ז"ל. (הקדמת נכדו כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק מסקאליע זאוק"ל לספה"ק משנה לחם)

וכשהגיע עת פטירתו של אצו הקדוש הרב ר' ברוך'ל מיאמפאלי והי' בדביקות נורא והתכוון יהודים נוראים להעלות נשמתו לגן עדן העליון, ולא היה יכול להסתלק מן העולם, אז פתח את עיניו ואמר לכל הנצבים עליו בודאי מיין ר' אליעזר'ל אינו מניח לי להסתלק, וישלח את ידו אל תחת הכר ומלא שם קמיע ואמר הוא אשמרתי כי על ידי הקמיע הזאת לא הי' אפשר לו להסתלק ותיקף כשסילק הקמיע מתחת לראשיתו התכוון עוד הפעם ביהודים קדושים ונתדבק בדביקות נפלאה ונסתלקה נשמתו לג"ע העליון בערב ר"ח תמוז. (ותולדות המחבר לספה"ק שיה אליעזר)

אלא אזכיר בכאן ענין פטירתו של אח"כ הקדוש ר' ברוך הג"ל כי כשנפטר הוא ז"ל ראו כל אותן האלפים מישראל שהלכו לבית עולמו כי עומד של אש הי' עומד על מטהו מן השמים וטובס ראו מה שלא נראה משנים קדמוניות וכך היה הולך העמוד אש בכל הילכום עם מטה איש האלקים עד שנגזרו ואז נסתלק העמוד של האש ונגזר באותו מקום שברח לו כי כשנפטר הוא ז"ל לא ידעו החברה קדישא מה לעשות כי ידעו שהשני אדיקים שוכבים זה אצל זה, אצל בנח"אם אל בית החיים מלאו כדברי איש האלקים כי הי' מקום פנוי בין שני האדיקים, ונגזר ארון הקודש במקומו מקום קדוש. (הקדמת נכדו כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק מסקאליע זאוק"ל לספה"ק משנה לחם)

סיפר רבינו זאוק"ל (כ"ק מרן אדמו"ר מסקאליע זאוק"ל) שקדוש בעל שיה אליעזר זאוק"ל היה בחור לעיר כשנשאר יתום מאביו הקדוש, רבינו ברוך מיאמפאלי זאוק"ל, ובליל שבת כשהתפלל קבלת שבת בשב"ק שלאחר פטירת אצו לפני העמוד, כשאמר מזמור שיר ליום השבת, והגיע לפסוק להגיד כי ישר ה' אורי, הפסיק מעט והתבונן, וקיבל על עצמו הדיו ורק אחר כך המשיך "... ולא עולתה בו". (אדיר במורם (סקאליע) עובדות אות תרכ"ג)

סיפר לי אח"כ הקדוש ז"ל (כ"ק מרן הרה"ק ר' ברוך פינחס מסקאליע זאוק"ל) וגם זקן אחד מעיר יאמפאלי שהוא היה ג"כ זוכר את כל המפעל כי הוא בנעורו היה מכיר את אח"כ הה"ק ר' ברוך ז"ל והיה פעם אחת שנתיעצו אויבי וטורי ישראל מעיר יאמפאלי ומכל סביבותיה להתאסף באיזה יום בשעה אחת על העט"ס מכל הכפרים סביבות יאמפאלי ולזור על העיר בפעם אחת כחבר ובקשת ולהרוג את כל היהודים מעיר יאמפאלי מנער ועד זקן טף ונשים ביום אחד בשעה אחת ושללם לבדו ועד שיבואו אנשי חיל ממקומות אחרות לא יראה ולא ימצא שום אחד מכל הרומחים והסכימו כולם כחבר על זה והיה הדבר בסוד עד צ' ימים קודם יום המוכן.

אלא ברחמי השי"ת נתגלה הדבר צ' ימים קודם יום המוכן וחקרו על הדבר ונתוודע להם אמיתות הענין ונכנסו אנשי העיר אל אח"כ הה"ק ר' ברוך'ל ושאלו עצה מה לעשות אם לוותר על כל הונם ורכושם ולברוח על נפשם ככלי להציל את נפשותיהם או לסכן נפשם, ופתח אח"כ הרב ר' ברוך ז"ל ואמר להם בזה הלשון: איך בין גוזר דאם קיין שום איד זאל נישט אוועק פון דער שטאלט און איך בין מבטיח אז קיין שום רשע פון די אוררי יהודים וועט נישט איבערטועטען די ערד פון יאמפאלי אלא שצריינן לעורר רחמים.

והמעשה הזה הי' ביום צ' ויום המוכן הי' יום ד' בצוקר באותו שבע ואמר להם שידועו לכל אנשי העיר שיום מחר יום ג' הוא תענית ליבור ויבואו ויתאספו כולם בביהמ"ד שלו להתפלל, וכן עשו והתענו יום ג' כל העיר, ואח"כ ז"ל התפלל לפני התיבה ואחר התענית התפלל תפלת ערבית ואמר מערבית של ליל שציינו של פסח וכן כל היהודים אמרו ככה.

ומזכן שכל העיר היו מלאים מורא ופחד גדול ונורא ולא יכלו לישן כל הלילה ובצוקר השכם רכב

לע"נ ריזל בת משה אהרן נ"י

כ"ט סיון תרע"ו

רבי משה נחום ב"ר בנימין בעל מנחת משה מקיעלץ

רבינו הגה"ק רבי משה נחום ירושלימסקי אב"ד קיעלץ בעל מנחת משה זי"ע נולד ז' אדר בשנת תרט"ו בעיר ברשאד לאביו הגביר הגה"ק ר' בנימין מטאמשפיל פאדאליאן זי"ע בן הגה"ק ר' שמעון מעיר בערשיד זי"ע בן הגה"ק המקובל ר' יצחק זי"ע בן הגה"ק ר' דוב בעריש אב"ד וואלאטשיסק זי"ע בן הגה"ק ר' משה דאברושם פרנס דד' ארצות זי"ע בן הגה"ק ר' דוב בעריש פרנס ומנהיג מקראקא זי"ע בן הגה"ק רבינו יהושע אב"ד לובלין וקראקא הנקרא רבי ר' העשיל בעל חנוכת התורה זי"ע ולמעלה בקודש עד דוד מלך ישראל חי' וקיים ע"ה. ולאמו הרבנית הצדקות מרת אסתר בילה ע"ה בת הנגיד המרומם הגה"ק ר' יהושע העשיל זי"ע נכד הרה"ק ר' יוחנן מק' וויניצא זי"ע שמספרים ממנו נפלאות, ומקובל שמרן רבינו הבעש"ט זי"ע אמר עליו שהיה נשמת רבינו יעקב הלוי מולין בעל המהרי"ל זי"ע

רבינו היה גאון אמתי חריף וזקי בחלרי התורה סיני ועוקר הרים, לדיק מפורסם, שקוד על דלתי התורה יומם ולילה, והיה ראש המדברים בכל מקום, הוא נכנס בעובי הקורה אצל שרי מדינת רוסיא לטובות אחינו בני ישראל וה' היה עמו והצלחה, פנו אליו מכל המדינה בכל שאלות חמורות, ועשה גורים לשמירת הפה ממאכלות אסורות, וכמה תקנות בענין עגונות, וכמו כן עשה תקנות בענין שחיטה, וחיבר בענין זה קונטרס מיוחד בשם יפה לזדיקה לתועלת המו"ל והבדוקים טובו טעם ודעת.

מנערותו התפרסם בכל הסביבה לעילוי גדול, והתוודע אחר כך בשותו בגליציה האוסטרית עם שני הגאונים המפורסמים הגה"ק ר' יעקב שאול נתנזון בעל שאול ומשיב אב"ד לבוב זי"ע והרה"ק ר' חיים האלבערשטאם בעל דברי חיים מאאנו זי"ע שהתפלחו על עולם ידיעותיו של העילוי מבארשד (רבינו) בכל רחבי ים התלמוד ומפרשיו, בזמנת כל רז לא אנים ליה.

כשהגעו לפרקו נשא הרבנית הצדקות מרת רבקה ע"ה בת הגה"ק ר' יונה זי"ע בן הגה"ק ר' דובער רויזענבוים מקראסיליב זי"ע נכד הרה"ק ר' יונה מאוסטראה הנקרא צפי כל רבי יונה דער גוטער זי"ע.

רבינו היה בתחילה משנת תר"ס, אב"ד לתשע עשרה שנה בעיר קאמיניקא, ואח"כ בשנת תרנ"ט באוסטרלענקע, עם יליאת רבינו משם היה העיר שנים אחדות בלא אב"ד ולבסוף מילא ממקומו הגה"ק ר' יצחק בורשטיין בעל מטעמי יצחק הי"ד זי"ע, ולבסוף בשנת תרס"ב קבל רבינו הרבנות בחור אב"ד בעיר קיעלץ שאל שמה הוא נקרא עד היום.

נשארו ממנו הרבה חיבורים בכל המקצועות, ונדפסו ממנו בחייו שו"ת מנחת משה, ברכת משה, באר משה, השיב משה, כבוד חכמים, לשד השמן, בנין ירושלים, שמן המשחה, ועוד שאר ספרים.

בשנת תרע"ד ברח רבינו מעירו מפני המלחמה הגוראה לעיר חאראל ונסתלק שם לגנזי מרומים בכ"ט סיון ערב ראש חודש תמוז בשנת תרע"ו ושם מנוחתו כבוד.

נשארו אחריו בניו הק' ה"ה הנגיד הנכבד הר"ר דוד יונה ז"ל והגה"ק ר' יהודה העשיל זי"ע והגה"ק ר' שמעון דוב זי"ע והגה"ק ר' בנימין זי"ע

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

ל סיון תרכ"ו

רבי יחיאל יעקב ב"ר אלעזר זי"ע כ"ק אדמו"ר מקאזניץ

רבינו הרה"ק רבי יחיאל יעקב האפשטיין מקאזניץ זי"ע נולד בשנת תר"ו לבן יחידו לאביו הרה"ק ר' אלעזר בעל לקוטי מהר"א מקאזניץ זי"ע בן הרה"ק ר' משה אליקום בריעה מקאזניץ בעל באר משה זי"ע בן המגיד הרה"ק ר' ישראל ראש שושלת קאזניץ בעל עבודת ישראל הנקרא דער קאשניצער מגיד זי"ע בן הרה"ק ר' שבתי כורך ספרים זי"ע בן הר"ר זאב זי"ע, ולאמו בתו של הרה"ק הרה"ק רבי יעקב הלוי הורוויץ ממעליץ וקאלביסוב זי"ע בן הרה"ק רבי נפתלי צבי הורוויץ ראש שושלת ראפשיץ בעל זרע קודש זי"ע בן הגה"ק ר' מנחם מענדל מלינסק זי"ע בן הגה"ק ר' יעקב יוקל מלינסק זי"ע נכד הגה"ק ר' מאיר הלוי הארוויץ בעל מהר"ם טיקטין זי"ע בן הגה"ק ר' שמואל שמעלקא מטרונא זי"ע בן הגה"ק ר' יהושע הארוך זי"ע בן הגה"ק רשכבה"ג ר' פנחס איש הארוויץ זי"ע גיסו של רבינו ר' משה איסרליש בעל הרמ"א זי"ע

נשאר אחריו בנו הרה"ק ר' ירחמיאל משה זי"ע, והרה"ק ר' אהרן יחיאל זי"ע והרה"ק ר' אשר אלימלך זי"ע זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן.

רבינו היה לדיק הדור בז"ק אספקלריה המאירי עניו וחסיד, בעל מופת, ומתמיד בתורה. ופעם כשלאדם מסכת בילה אחר שהוא ר"ת י"ב ירופה אוי.

כשהגיע לפרקו נשא להרבנית הגדולה מרת שרה דבורה ע"ה בת הרה"ק ר' הרה"ק רבי אלימלך שפירא מגראדזיסק בעל אמרי אלימלך זי"ע בן הרה"ק ר' חיים מאיר יחיאל השקר ממאגלניצא זי"ע בן הרה"ק ר' אבי עזרא זעליג שפירא אב"ד גרעניץ זי"ע, בן הרה"ק ר' משה יצחק שפירא זי"ע מאלכאזי הגה"ק ר' נתן נטע שפירא בעל מגלה עמוקות זי"ע ומגזע רבינו רש"י הקדוש זי"ע

רבינו היה רק כבן ט"ז בעת שנסתלק אביו בכ"ו כסלו שנת תרכ"ב אולם החסידים הפליו שיקבל ההנהגה על אף גילו הצעיר, אך הוא סירב ונסע להרה"ק ר' חיים האלבערשטאם בעל דברי חיים מאלכאזי זי"ע. אבל הדברי חיים זי"ע חזקו ועודדו ואכן קיבל למלא מקום אביו. ואף שהיה יחסן גדול וכן קדושים ואלפי חסידים הלכו לאורו, לא רצה לקבל פתקאות מרוב ענותנותו.

וכיפר שפעם אחת הוכיחו בעל דברי חיים זי"ע שכן גדולים וקדושים כמוהו אינו מקבל פתקאות, הא על סמיכת אבותיו הקדושים יכול לקרות פתקאות, והשיב רבינו בחכמה: אמרי חז"ל הקורא למפגע לא ילא (מסכת ברכות פ"ק ב' משנה ג') רצה לומר הקורא על סמיכת אבותיו שלמפרע לא ילא. (זכרון של דיקים)

ונכון לאין מה שאמר פעם רבינו: שְׁלַח לָךְ אֲנִיָּשִׁים וְיָתְרוֹ אֶת אֶרְצָךְ בְּנֵי עַמְּךָ אֲנִי נִתְּנוּ לְבָנֶי יִשְׂרָאֵל אִישׁ אֶחָד אִישׁ אֶחָד לְמַטֵּה הַבְּנָיִם תִּשְׁלַחוּ פֶלֶא נְשִׂיאֵי בְּהֵמָה. (פרשת שלח י"ג ב') יש ב' הדרכות בישראל, יש בן גדולים שיכול לדמות בנפשו כי העבדות יבא לו בנקל ואין צריך להשתדל כל כך בעבודת ה', ויש בן מפשוטיה העם שיכול לחשב גם כן בלבו להיפך מה היעיל לו השתדלות בעבודת ה' כיון ששרשו הוא שפל. לכן אמר הכתוב: אִישׁ אֶחָד, היינו ב' בחינות אנשים אלו, למטה אבותיו תשלחו: תשלחו ולא תראו על אבותיכם בני מי אתם ואל תהרשלו בעבודת השם יתברך, אלא, כל נשיא בהם: כל ההתנשאות תליה בעלמאם. (ספרן של דיקים)

אבל רבינו רק הנהיג תקופה קצרה ביותר שנסתלק לגוי מרומים בגיל צעיר עוד טרם הגיעו לגיל עשרים בעת שטבל בנהר סטאוו בל' סיון א' דראש חודש תמוז שנת תרכ"ו. ועל מצבתו חרות "יחיד בדורו שטפו המים, קדוש מרחם לעבודת שמים.

וכיפר הרה"ח ר' דוד פערקאוויטש ע"ה שעגונה אחת היתה רגילה לבוא אל רבינו, והפלירה בו שיחירה להינשא, פעם אחת לעקה בקולות ובצביות שיחיר לה, והבטיח לה, וכן היה, שהגהר זקן את גופו של בעלה, אחר כך הלך רבינו לטבול בנהר ההוא, ונטבע עם רח"ל. (שיח זקנים)

סגולת יום הולדת
אמר רבינו: שבכל שנה ביום הולדת, יוכל אדם לשאול דבר מהשם יתברך שמו וימלא שאלותיו, ורמז לזה: ה', אִמֵר אֵלֵי בְנֵי אֶתְּהָ אֲנִי הַיּוֹם לְדַתִּיךָ. שְׂאֵל מִמֶּנִּי וְאֶתְּנָה. (תהלים ב' ז' ח')

מתורתו של רבינו
יעוד מעט ואין נשע והתבוננות על מקומו ואיננו (תהלים ל"ז י') פירוש: עוד מעט: אם תראה אדם שיש בו מעט טוב, ואין רשע: לגמרי, תדינו לכך זכות, והתבוננת על מקומו: תתבונן אילו היית במקומו ובמצבו, ואיננו: אולי אף המעט שיש בו לא היה בדך. להלל אומר: אֵל תִּדְּוֹן אֶת חֲבֵרְךָ עַד שְׂתַּגִּיעַ לְמִקוּמוֹ. (משנה אבות ב ד) (מליצי אש)

לע"נ ריזל בת משה אהרן נ"י

ל סיון תרס"ח

רבי מאיר ב"ר מרדכי ראש שושלת קרעטשניף

רבינו הרה"ק רבי מאיר ראש שושלת קרעטשניף זי"ע אחי הקדושים הרה"ק יצחק מסטניסלוב זי"ע הרה"ק ר' דוב בערצי מסאמאר זי"ע הרה"ק ר' ישראל יעקב מחוסט זי"ע הרה"ק ר' אהרן משה מלאצוט זי"ע הרה"ק ר' יוסף מנירעדהאז זי"ע. נולד בערך בשנת תר"ט לאביו הרה"ק ר' מרדכי לייפער מנאדבורנא בעל מאמר מרדכי זי"ע בן הרה"ק ר' ישכר בערטשע ראש שושלת נדבורנא זי"ע בן הרה"ק ר' יצחק מקאליש זי"ע בן הרה"ק ר' ארון לייב מפרעמישלאן זי"ע בן הרה"ק רבי מאיר הגדול ראש שושלת פרעמישלאן זי"ע מראשוני תלמידי מרן הבעש"ט זי"ע, ולאמו הרבנית הצדקת מרת חיה ע"ה בת הגה"ק ר' שמואל שמעלקע טויבש מיאס בעל חיי עולם זי"ע בן הגה"ק ר' אהרן משה אב"ד סנאטין יאסי בעל תועפות ראם זי"ע. רבינו שינה את שם משפחתו מלייפער לראזענבוים מפני שהיה צריך לברוח מחמת הצורך, ומאז נשאר כך שמו. בנו הרה"ק ר' אליעזר זאב וואלף זי"ע רצה להחזיר השם ללייפער אך רבינו לא הסכים לכך

כשהגעו רבינו לפרקו נשא הרבנית הלדקות מרת שפרה ע"ה בת ר' יחיאל טיראח מדורוהי זי"ע בן הרה"ק ר' יעקב יוסף אב"ד מאהליב זי"ע בן הרה"ק ר' חיים ב"ר שלמה מטשערנאוויץ בעל דבר מים חיים זי"ע.

מתחלה נהג רבינו עדה ביאם וכעבור שנים אחדות עבר לקרעטשניף ראמניא.

רבינו נהג בכל ליל פסח לפני שהתחיל שפוך חמתך אמר: הייליגער באשעפער איך דעט דיר זייער, שיק אינז אריין דעם אליהו הנביא. (רזא דעובדא)

בשבת קודש פרשת קרח לפני הסתלקותו בשנת תרס"ח אמר רבינו בזה"ל: הן אמת "כל הקרב הקרב אל מִשְׁפַּח ה'" (פרשת קרח י"ז כ"ח) היינו מי שרואה להיות קרוב אל משכן ה', "ימות" מוכרח להקבל על עצמו מסירת נפש ממש, אבל, "הַאֵם פָּמְנוּ לְגוֹיֵעַ" האם כבר שלימים אנהנו (תמנו מלשון תם ותמימות) לגווע... וסיים ואמר: אני עדיין לא מרגיש זאת בעלמי. (שער האותיות)

וכיפר עוד שלפני הסתלקותו אמר שיקברו את מקלו עמו, והסיבה לזה הוא מפני שזה הפעם רביעית בעולם הזה, פעם הראשונה היה הוא התנא האלוקי רבי מאיר בעל הגם זי"ע. ופעם השני, היה ראש משפחתו הרה"ק ר' מאיר הגדול מפרימישלאן זי"ע. והפעם השלישית, היה הוא דודו הרה"ק ר' מאיר מפרימישלאן זי"ע, ועכשיו הוא הפעם הרביעית. והוסיף ואמר: שזו הפעם האחרונה ולא ירד עוד לעולם הזה עד ביאת משיח לדיקנו, לכן, אז איך וועל הערן אז משיח קומט וועל איך אים קענען מקבל פנים זיין מיט מיין שטעקן. (ספורי חסידים)

נכתק לגנזי מרומים ביום ל' סיון א' דראש חודש תמוז בשנת תרס"ח ומונ"כ בעיר קרענטשניף.

נשאר אחריו בניו הקדושים ה"ה הרה"ק ר' אליעזר זאב בעל רזא דעובדא הנקרא ר' לייזער וואלף הי"ד זי"ע שמילא את מקומו והרה"ק ר' איתמר מנדבורנא זי"ע

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

רבינו היה מפורסם ללדיק וקדוש ובעל מופת גדול, דבוק בהשי"ת ובתורתו, ועבודת תפילותו היתה בהתלהבות נורא.

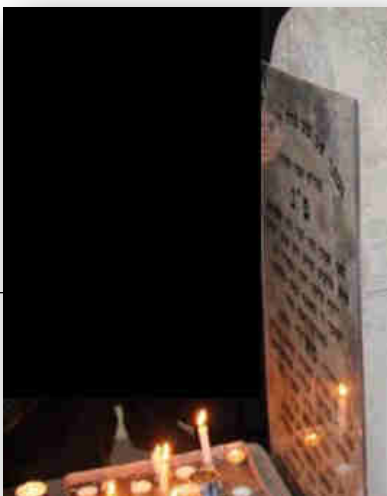
וכיפר שפעם אחת שהיה רבינו עוד ילד קטן נסע אביו הרה"ק ר' מרדכי לע זי"ע לשבת בעיר אחרת, ואחר השבת בא איש אחד מעירו, שאל אותו הר"ר מרדכי לע: וואס הערט זיך מיט מיין רבי בערלי? [הכוונה על הרה"ק ר' בערלי מסאטמאר זי"ע] און מיט מיין רבי מאיר"ל? [הכוונה על רבינו זי"ע] כלומר אע"פ שעדיין היו ילדים עכ"ז קרא להם בכינוי "רבי". האיש הלזה הי' הדבר לנחוק שהרבי קורא לילדים קטנים בכינוי "רבי", ע"כ ענה גם הוא בשחוק ואמר: זיי רעביקינן זיך (כלומר שהם מתפללים בקולות והתלהבות כמו הרבנים) ענה הר"ר מרדכי לע זי"ע ואמר: גאנץ גוט! זיי וועלען זיך אזוי לאנג רעביקינן ביז זיי וועלען אויסוואקסן גרויסע רביס. (מכתב למשמרת)

היה קנאי בדרכיו שדבע שלימות מחסידיו, ומעולם לא חייד רק בפורים ובשמחת תורה, ובנו הרה"ק ר' מאיר וואלף הי"ד זי"ע אמר שראה את אביו מחייד רק שלשה פעמים בכל ימי חייו.

אביו הק' פעם אמר על רבינו: שהכתיירו אותו בשמים בתואר איש האלקים, ובאותו זמן הגיע אל רבינו מכתב מאחיו הרה"ק ר' אהרן משה מלאצוט זי"ע שהנהיג נשיאותו באותו הזמן בעיר זילין, ובראש המכתב היה כתוב בתוארו אחי איש האלקים, והיה לפלא גדול, כי עד אז היה כותב בתוארו אחי הרה"ח המפורסם, והוא לא שמע זאת מאביו הק' שהכתיירו אותו בתואר זה, כי היה במקומו במדינת אחרת, ובאותו עת ממש שאביו אמר זאת עליו. כתב גם הוא מכתב זה, ולפ"ז אגם הוא שמע את הכרוז. (שער האותיות)

אחת מעבודותיו הגדולות והנפלאות של רבינו היתה העבודה לנגן בכינור, ופירש פעם ד'כנור אותיות כ"ו נ"ה, כ"ו מרמז על השם הקדוש שהוא בגמיטריה 26 כ"ו, כ"ר מרמז על הגשמה כמד"א (משלי כ' כז) "יִרְיֶה הַיְהוָה אֶת אֶדְוֶת אֶדְוֶת" ודוד המלך ע"ה בכל לילה כשהלך לישון התקשר והתייחד נשמתו עם הקב"ה, וזה מרמז בהכונה שהיה תלוי למעלה ממטתו של דוד, וכיון שבה חזות לילה רוח רפוינית היינו רוח הקודש שהיה נפון וטומן בקרבנו, מנשבת בו ומעוררו לעמוד לעבודת השי"ת. (שפתי ראם)

פעם בשמעו אחד מבעלי כלי זמרים לנגן בכינור, נענה אליו: הכינור לועק שאין אתה נוטל ידקי! אולם הלה כיהש, כוה עליו רבינו שיגן עוד הפעם, ואח"כ ענה רבינו בזה"ל: הכינור לועק מרה שאין אתה נוטל ידקי! עד שהודה לו, והבטיח שיתנהג מעתה כשורה. (שער האותיות)

סגולה להתפלל בכוונה ולהמתקת הדינים.

רבינו אמר הלומד מסכת ברכות סגולה הוא שיוכל להתפלל בימי חול בכוונה,

והלומד מסכת שבת, סגולתו הוא להתפלל בשבתות בכוונה,

והלומד בספר הקדוש נועם אלימלך, מסוגל לענוה,

והלומד ספר הקדוש קדושת לוי מסוגל להמתקת הדינים (שאר האותיות)